Norton Juster

Hayalet Gişe

Milo'nun Akıl Almaz Serüveni

Resimleyen: Jules Feiffer

Çeviren: Yasemin Akbaş

3. baskı

YKY

Yapı Kredi Yayınları

HAYALET GİŞE
Milo'nun Akıl Almaz Serüveni

Norton Juster 1929'da doğdu. Mimar, kent plancısı ve çocuk kitapları yazarı olan Juster, bütün dünyada 1961'de çıkan ve artık bir çocuk klasiği sayılan *Hayalet Gişe* ile tanınmıştır. Öteki kitapları arasında filmi Oscar Ödülü kazanan *The Dot and the Line* (*Nokta ve Çizgi*) sayılabilir. *Hayalet Gişe*'nin 1995'te operası da yapılmıştır.

Jules (Ralph) Feiffer 1929'da doğdu. 1986'da, 42 yıldır çizdiği *The Village Voice* dergisindeki karikatürüyle Pulitzer Ödülü'nü kazandı. Karikatürleri 19 kitapta toplandı. Ayrıca *Little Murders* (*Küçük Cinayetler*) adlı bir oyun ve Mike Nichols'ın yönettiği *Carnal Knowledge* (1971) filminin senaryosunu yazdı.

Yasemin Akbaş 1957'de doğdu. Robert Kolej'de ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nde okudu. Nicholas Christopher'dan *Yıldızlara Yolculuk*'u (Merkez Kitaplar, 2006) ve Mark Gimenez'den *Suçun Rengi*'ni (Merkez Kitaplar, 2007) çevirdi.

NORTON JUSTER

Hayalet Gişe

Milo'nun Akıl Almaz Serüveni

Resimleyen:
Jules Feiffer

Çeviren:
Yasemin Akbaş

Yapı Kredi Yayınları

Yapı Kredi Yayınları - 2737
Doğan Kardeş - 221

Hayalet Gişe - Milo'nun Akıl Almaz Serüveni / Norton Juster
Özgün adı: The Phantom Tollbooth
Resimleyen: Jules Feiffer
Çeviren: Yasemin Akbaş

Kitap editörü: Selahattin Özpalabıyıklar
Düzelti: Fahri Güllüoğlu

Tasarım: Nahide Dikel
Grafik uygulama: Süreyya Erdoğan

Baskı: Acar Basım ve Cilt San. Tic. A.Ş.
Beysan Sanayi Sitesi, Birlik Caddesi, No: 26, Acar Binası
34524, Haramidere - Beylikdüzü / İstanbul
Tel: (0 212) 422 18 34 Faks: (0 212) 422 18 04
www.acarbasim.com

İlk baskı: 1961
Çeviriye temel alınan baskı: 2005, Random House
YKY'de 1. baskı: İstanbul, Temmuz 2008
3. baskı: İstanbul, Nisan 2010
ISBN 978-975-08-1456-3

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://alisveris.yapikredi.com.tr

İçindekiler

BEYHUDE HAYALLER DİYARI'NA GİDİŞ
YOLUN SONU
K
B
D
G
SAYIKENT
Cehalet Dağları
İBLİSLER BURADA
AKARSU
SESLER VADİSİ
GİŞE'YE GİDEN YOL
BEKLENTİLER DİYARI
GİŞE'DEN GELEN YOL
HAYALLER KENTİ
GERÇEKLİK KENTİ
GÖRÜNTÜLER ORMANI
BAKIŞ NOKTASI
Bunguluk Diyarı
SÖZCÜKKENT
YİNE DENİZ
ŞAŞKOLOZ BAYIRLARI

Bilgi Denizi

GİŞE'YE GİDEN YOL

YİNE KARA

SAYILAR MADENİ'NE GİRİŞ

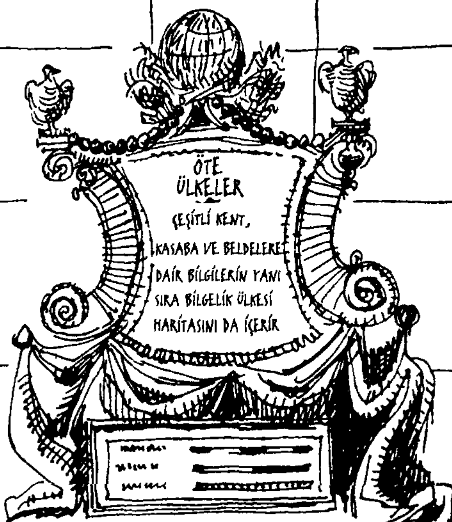
BAYAN
STUTAN'IN
ŞATOSU

KESTİRME YARGILAR

ESKİ BİLGELİK KENTİ

ESKİ YOL

GİDER

Andy ve Kenny'ye,
sabırla beklediler diye

1. Milo

Bir zamanlar, Milo adında, vaktini nasıl geçireceğini bilmeyen bir çocuk vardı – üstelik arada bir de değil, o her zaman böyleydi. Okuldayken dışarılarda olmaya özenir, dışarıdayken de okulda olmayı özlerdi. Bir yere giderken dönüp eve gitmeyi, eve dönerken de başka bir yere gitmeyi geçirirdi aklından. Nerede olursa olsun o sırada başka bir yerde olmayı diler, dileği yerine gelince, bu sefer de, ne diye bunca zahmete girdiğini düşünüp hayıflanırdı. Hiçbir şey ilgisini çekmiyordu sizin anlayacağınız – hatta çekmesi beklenenler bile.

"Bana öyle geliyor ki, bütün bunlar vakit kaybından başka bir şey değil," diye söyleniyordu bir gün, üzgün üzgün eve doğru yürürken. "Hiçbir işe yaramayan bütün o problemleri çözmeyi öğrenmek neden bu kadar önemli, bir türlü anlamıyorum doğrusu; şalgamı şalgamdan çıkarmanın, Etiyopya'nın nerede olduğunu bilmenin ya da Şubat sözcüğünün nasıl yazılacağını bilmenin ne yararı var ki?" Dahası, kimsecikler kalkıp da işin aslında düşündüğü gibi olmadığını açıklama zahmetine girmediğinden, o da haliyle bilgi edinmeyi vakit harcamaktan başka bir işe yaramayan, dünyanın en boş uğraşı olarak görmeye devam ediyordu.

Aklında bu kederli düşünceler, hızlı adımlarla yoluna devam ederken (çünkü o zaten gittiği yerde olmayı hiçbir zaman önceden arzulamadığı için, oraya bir an önce varıp kurtulmak isterdi bu durumdan), bir yandan da, şu koskoca dünyanın nasıl olup da bazen böyle minicik ve bomboş görünebildiğine şaşıyordu.

Kederli bir şekilde, "En kötüsü de," diye söyleniyordu kendi kendine, "ne yapmayı istediğim bir şey var, ne de gitmeyi istediğim bir yer, görmeye değecek bir şey de yok üstelik." Bu son sözlerinin üzerine öyle derin bir iç geçirdi ki, o sırada yakınlarda şakımakta olan bir serçe bile birdenbire susarak, telaşla evine, ailesinin yanına uçtu.

Milo durup sağına soluna bile bakmadan, caddenin kenarına sıralanmış binaların ve kalabalık dükkânların önünden hızla yürüdü, eve varması birkaç dakika bile sürmedi – apartman girişini rüzgâr gibi geçti – kendini asansöre attı – iki, üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz demeye kalmadan tekrar indi – evin kapısını açtı – kendini hemen odasına attı – ve keder içinde bir iskemleye çöküverdi, bir yandan da kendi kendine söyleniyordu, "Al sana uzun bir öğleden sonra daha."

Sahip olduğu bütün o şeylere somurtarak baktı. Zahmet gibi gördüğü için okumaya yüksündüğü bütün o kitaplar, nasıl kullanılacağını asla öğrenmediği onca araç gereç, aylardır –yoksa yıllar mı olmuştu?– bir kez bile sürmediği minik bir elektrikli otomobil, yüzlerce oyun takımı, oyuncak, beyzbol topları, sopalar ve daha irili ufaklı bir yığın ıvır zıvırla doluydu oda. Derken, odanın bir tarafında, tam gramofonun yanında durmakta olan, daha önce hiç mi hiç görmediği bir şeye takıldı gözü.

Böylesine büyük ve bir o kadar da tuhaf görünümlü bu paketi oraya kim bırakmış olabilirdi ki? Tuhaftı, çünkü bir kere tam olarak dört köşeli olmadığı gibi, kesinlikle yuvarlak da değildi; boy bos bakımından ise, bugüne dek gördüğü daha ufak boyutlardaki bütün o koskoca paketlerden çok daha büyüktü.

Paketin kenarına iliştirilmiş parlak mavi zarfın üzerinde yalnızca şu sözler vardı: "PEK ÇOK VAKTİ OLAN MİLO İÇİN."

Sizin de böyle beklenmedik bir paket almışlığınız varsa, Milo'nun nasıl şaşırıp heyecanlandığını herhalde tahmin edersiniz; ama eğer almadıysanız, siz siz olun gözünüzü kulağınızı bizden ayırmayın, çünkü olur a, belki bir gün size de geleceği tutar.

"Doğum günüm de değil ki," diye şaşırdı Milo, "üstelik Noel'e de daha aylar var, hem ayrıca okulda olağanüstü bir başarı falan da göstermiş değilim, hatta iyi olduğum bile söylenemez." (Bunu sonunda kendisine de itiraf etmek zorunda kalmıştı işte.) "Hoşuma gidecek bir şey değildir herhalde, ama nereden geldiğini bilmiyorum ki, onu geri göndereyim." Konuyu uzunca bir süre kafasında evirip çevirdikten sonra, zarfı alıp açtı, ama sırf kabalık etmiş olmamak içindi bu.

"TURNİKELİ HAKİKİ OTOYOL GİŞESİ," diye yazıyordu zarfta – sonra da şöyle diyordu:

"EVDE KOLAYLIKLA KURULABİLİR, DAHA ÖNCE ÖTE DİYARLARA HİÇ GİTMEMİŞ OLANLAR İÇİNDİR."

Bir yandan da "Neyin ötesine?" diye düşünüyordu Milo okumayı sürdürdüğü sırada.

"BU PAKETİN İÇİNDE ŞU PARÇALAR BULUNMAKTADIR:

"Verilen tarife göre kurulacak olan hakiki bir (1) turnikeli otoyol gişesi.

"Uyarı amaçlı kullanılmak üzere üç (3) adet uyarı levhası.

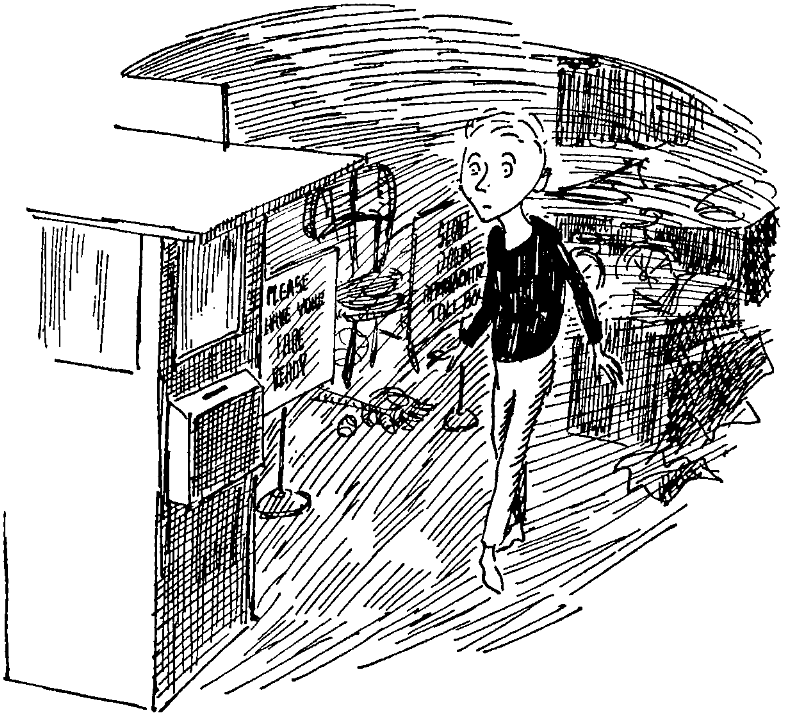
"Gişe girişlerinde kullanılmak üzere çeşitlerine göre sınıflandırılmış jetonlar.

"Usta haritacılar tarafından çizilmiş, gerek doğal gerekse insan eliyle yapılmış yeryüzü şekillerini gösterir, güncel bir (1) adet harita.

"Karşı gelinmesi ya da bozulması söz konusu olmayan kuralları ve trafik düzenlemelerini içerir bir (1) adet kitap."

En sonunda da, daha küçük harflerle şöyle diyordu:

"SONUÇ GARANTİSİ YOKTUR, ADAMAKILLI MEMNUN KALINMADIĞI DURUMLARDA, YİTİRİLEN VAKİT İADE EDİLİR."

Şurasını kesin, orasından tutup kaldırın, çepeçevre katlayın gibi tariflere uyarak işe girişen Milo'nun paketi açtıktan sonra otoyol gişesini kurup ayağa dikmesi fazla uzun sürmedi. Pencereleri yerleştirdikten sonra, yanlardan sarkan çatısını da kapatarak jeton kutusunu yerine taktı. Ailesiyle çıktığı gezilerde sık sık görmüştü bu gişeleri, bu da tıpkı onlara benziyordu, tek farkı boyunun daha küçük, rengininse mor oluşuydu.

"Ne tuhaf bir armağan," diye düşündü kendi kendine. "Yanında bir tane de otoyol gönderselermiş bari, çünkü onsuz pek işe yarayacak gibi görünmüyor doğrusu." Ama o sırada başka bir şeyle oynamak içinden gelmiyordu nasıl olsa, o da çaresiz üzerlerinde,

GİŞEYE YAKLAŞIRKEN YAVAŞLAYINIZ

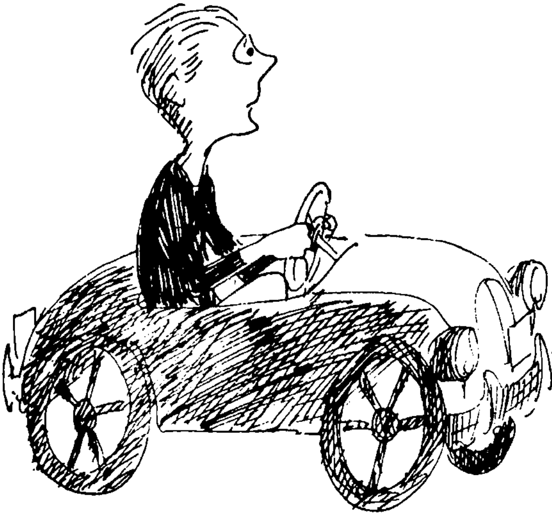
LÜTFEN BİLETLERİNİZİ HAZIRLAYINIZ

GİDECEĞİNİZ YERİ AKLINIZDA TUTUNUZ

yazılı üç adet yol işaret levhasını alıp, yerlerine yerleştirerek, yavaşça haritayı açtı.

Daha önceki yazının da söylediği gibi rengârenk işaretlerle tüm ana yolları, nehirleri, denizleri, kentleri, kasabaları, dağları, ovaları, kavşakları, yan yolları, olağanüstü güzelliği ve tarihsel değeriyle görülmeye değer bütün yerleşim yerlerini gösteren, harika bir haritaydı bu.

Tek sorun Milo'nun, üstelik de pek tuhaf adları olan bu yerleri daha önce hiç duymamış olmasıydı.

Haritayı dikkatle inceledikten sonra, "Böyle bir ülkenin gerçekten de var olduğunu hiç sanmıyorum," dedi. "Aman canım, neyse ne," derken gözlerini kapatarak parmağını harita üzerinde rastgele bir yere koydu.

Parmağının işaret ettiği yere bakarak, "Sözcükkent," diye okudu Milo ağır ağır. "Bak sen, bu da ötekiler gibi gidilebilen bir yermiş demek ki."

Odanın öteki ucuna gitti, otomobilinin tozunu özenle temizledi. Sonra da haritayla kurallar kitabını da yanına alarak arabasına atladı ve, sırf o sırada yapacak başka bir şeyi olmadığı için, yavaşça otoyol gişesine doğru sürmeye başladı. Jetonu kutuya atıp öteki tarafa geçti ve hevesle söylendi, "Umarım gerçekten de ilginç bir oyundur, aksi halde, bu öğleden sonrayı da sıkıntıdan patlayarak geçireceğim demektir."

2. Beklentiler'in Ötesi

Derken birdenbire kırlık bir yerde, tanımadığı bir otoyolda giderken buldu kendini; dönüp omzunun üzerinden bir de baktı ki ne görsün, ne otoyol gişesi vardı ne de odası, hatta evi bile yoktu yerinde. Mahsusçuktan diye başladığı şey bir anda gerçeğin ta kendisi oluvermişti.

"Ne kadar da tuhaf bir olay," diye geçirdi aklından (şu anda sizin de yaptığınız gibi). "Bu oyun sandığımdan da ciddiymiş meğer, şu işe bak, arabamla daha önce hiç görmediğim bir yola koyulmuş, adını hiç duymadığım bir yere gidiyorum, üstelik bütün bu olanlar, nereden geldiği belli olmayan o otoyol gişesinin yüzünden. Yine de, tam da seyahate çıkılacak, güzel bir güne denk geldiğime sevindiğimi söylemeliyim elbette," diye umutlanarak bitirdi cümlesini, öyle ya, olayla ilgili bütün bildiği de bu kadardı zaten.

Güneş ışıl ışıl, gökyüzü açıktı, bütün renkler hatırladığından çok daha canlı ve parlak görünüyordu. Çiçekler daha yeni temizlenip cilalanmış gibi parıldıyor, yolun iki yanını çevreleyen upuzun ağaçlar gümüşsü yeşil renkte ışıltılar saçıyordu.

"BEKLENTİLER DİYARI'NA HOŞ GELDİNİZ" diye yazılmıştı özenle, yol kenarındaki küçük evin yanı başında duran yol levhasının üzerine.

"HER ÇEŞİT BİLGİ, ÖĞÜT VE TAHMİN GEREKSİNİMİ SEVİNÇLE KARŞILANIR. BURADA DURUP KORNAYA BASIN."

Milo otomobilin kornasına basar basmaz upuzun ceketli ufak tefek bir adam evden fırlayarak o yana doğru koşturdu, arkasından atlı kovalıyormuş gibi hızlı hızlı konuştuğu yetmiyormuş gibi, söylediği her şeyi üst üste birkaç kez de tekrarlıyordu:

"Vay vay vay vay, hoş geldiniz Beklentiler Diyarı'na, hoş geldiniz, hoş geldiniz Beklentiler Diyarı'na, sefalar getirdiniz. Bugünlerde buralara yolu düşen pek kimse olmuyordu doğrusu; hem de kesinlikle olmuyordu yolu düşen. Evet, sizin için ne yapabilirim acaba? Ben Havacıva Görevlisi'yim."

"Bu yol bizi Sözcükkent'e götürür mü, doğru yolda mıyız acaba?" diye sordu Milo karşılamanın taşkınlığından sersemlemiş bir halde.

"Şey, bir bakalım, şey, bakalım bir," diye tekrar konuşmaya başladı adam, "Doğrusu Sözcükkent'e götürmeyen yanlış bir yol bilmiyorum şahsen, eğer bu yol Sözcükkent'e gidiyorsa o halde doğru yol olmalı, yok eğer gitmiyorsa, o zaman da başka bir yere götüren, bir başka doğru yol olmalı, çünkü bir yerlere giden hiçbir yol yanlış olamaz. Ne dersiniz, sizce bugün yağmur yağar mı?"

"Ben sizin Hava Durumu Görevlisi olduğunuzu sanıyordum," dedi Milo büyük bir şaşkınlıkla.

"Ne münasebet," dedi ufak adam, "ben Havacıva Görevlisi'yim, Hava Durumu Görevlisi değil, çünkü o gün havanın nasıl olacağını öğrenmektense, bozar mı yoksa bozmaz mı diye boş yere endişelenip durmak gibi havacıva işlerle uğraşırım." Bu sözünün üzerine elindeki bir düzine balonu gökyüzüne bırakıverdi. "Bakalım bu aralar rüzgâr ne yönden esiyor," diye ekledi, sonra da yaptığı minik şakaya kıkır kıkır gülerek, balonların gökyüzüne dağılmasını izledi.

Milo'nun şaka kaldıracak hali yoktu doğrusu, "Beklentiler Diyarı dediğiniz nasıl bir yermiş bakalım?" diye sordu, ufak adamın akıl sağlığından pek de emin olamayarak.

"Güzel soru, güzel soru," diye haykırdı adam, "Beklentiler Diyarı, insanın gideceği yere varmadan önce mutlaka uğraması gereken bir yerdir. Beklentiler'den öteye geçemeyenler de var tabii, ama, hoşlarına gitse de gitmese de, görevim onları gidecekleri yere bir an önce yetiştirmek. Sizin için başka ne yapabilirim acaba?" Daha Milo ağzını açıp cevap veremeden bir çırpıda eve dalan adam, bir an sonra üzerinde bambaşka bir ceket ve bir şemsiyeyle çıkageldi.

"Sanırım yolumu kendim bulabilirim," dedi Milo, bunu yapabileceğinden pek emin olmasa da. Ama madem bu ufak adamın

dediklerini anlamıyordu, o halde yola devam etmek en iyisiydi – en azından, kurduğu tümceler sona doğru başka, başa doğru bambaşka anlamlara gelmeyen birine rastlayana kadar.

"Harika, harika, harika," diye haykırdı Havacıva Görevlisi. "Yolunu bulsan da bulmasan da bir yol edineceksin kendine nasıl olsa. Ama olur da benimkini bulursan, lütfen getirip geri ver, çünkü yıllardır kayıptı. Şimdiye dek epeyce paslanmıştır herhalde. Yağmur yağacak demiştin, öyle değil mi?" Böyle diyerek şemsiyesini açtı ve endişeyle gökyüzüne baktı.

"Kendi kararını verdiğine memnun oldum doğrusu. Herhangi bir konuda kendi kendime karar vermekten, o şey iyi mi yoksa kötü mü, yukarıda mı yoksa aşağıda mı, içerde mi dışarıda mı ya da yağmur yağacak mı yoksa yağmayacak mı diye düşünüp

durmaktan o kadar nefret ediyorum ki. Her zaman derim, hiçbir beklentin olmazsa, beklenmedik bir şey de olmaz. Neyse, lütfen dikkatli sür arabanı, güle güle, güle güle, güle güle, güle…" Adamın ağzından çıkan son güle güle sözcüğü korkunç bir gök gürültüsü ile yarıda kesildi; Milo güneşli göğün altında otomobilini sürerken Havacıva Görevlisi'nin, yağmurunu yalnızca onun üzerine boşaltan, öfkeli bir sağanak bulutunun tam ortasında durduğunu gördü.

Şimdi yol, geniş ve yemyeşil bir vadinin içinden geçerek, ufka doğru uzanıyordu. Minik otomobil fazla zorlanmadan hoplaya zıplaya yol alıyor, Milo'nun hız vermek için gaza basması bile gerekmiyordu. Tekrar yola koyulmuş olmaktan hoşnuttu.

"Beklentiler Diyarı'nda vakit geçirmek iyiydi iyi olmasına da, bütün günümü o tuhaf adamcağızla çene çalarak harcamak da beni bir yere götürmeyecekti besbelli. Hayatımda gördüğüm en acayip adamdı doğrusu," diye düşündü Milo, çok yakında kim bilir daha kaç tuhaf insanla karşılaşacağını bilmeden.

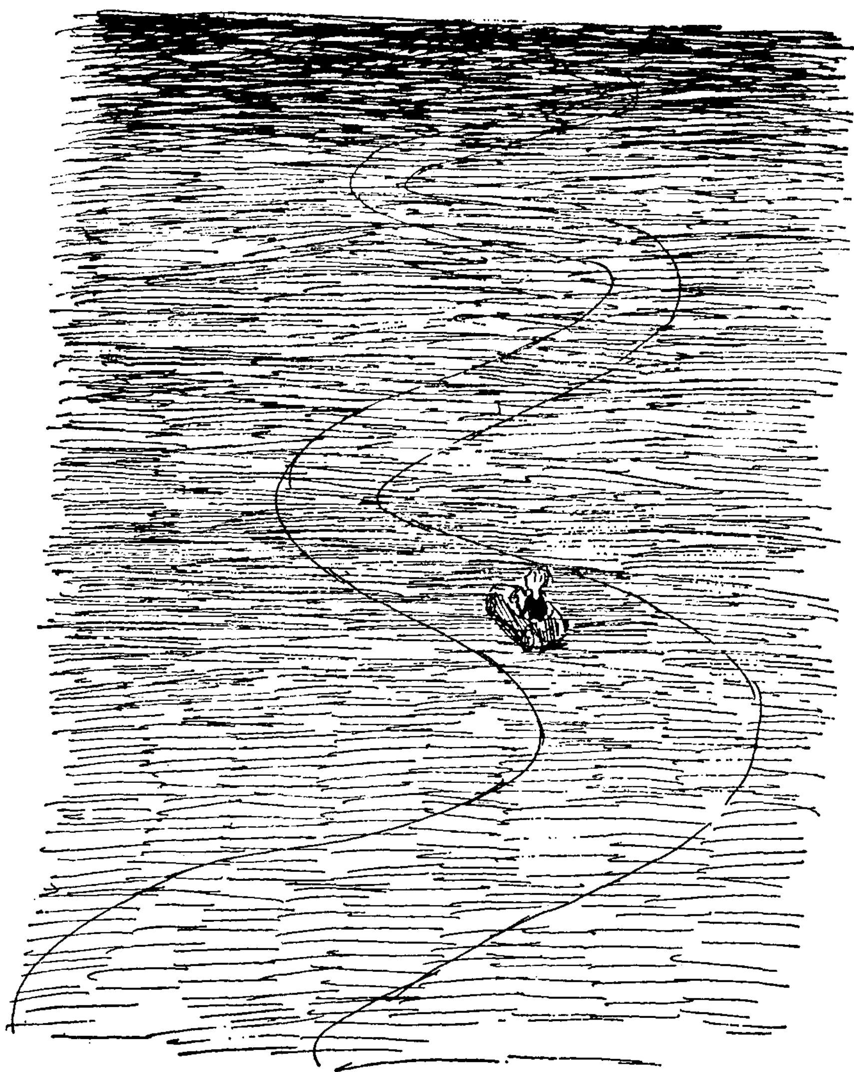
Huzur içinde yoluna devam ederken kendini türlü hayallere kaptırmaya, izlediği yola pek fazla dikkat etmemeye başladı. Bir süre sonra yola bakmayı hepten bıraktı; önüne çıkan kavşakta, sola gitmesini işaret eden levhaya karşın sağa, besbelli yanlış yola sapıvermesi de tam o sırada oldu.

Anayoldan ayrılır ayrılmaz değişmeye başladı her şey. Gökyüzü birden griye döndü, aynı anda çevredeki her şey rengini yitirmeye, birbirinin aynı, tekdüze bir tona bürünmeye başladı. Ortalığa derin bir sessizlik çökmüş, soluk almak bile güçleşmişti. Kuş sesleri iç sıkıcı nağmelere dönüşmüştü, yol hiç sonu gelmeyecekmiş gibi öteye beriye kıvrılıp duruyordu.

Kilometreler

kilometreler

kilometrelerce yol gitti, derken, otomobil iyice yavaşladı, yavaşladı, öyle ki artık hareket ettiği bile hissedilemez oldu.

"Bence bu yolun bir yere çıkacağı yok," diye esnedi Milo, iyice ağırlaşmış, üzerine bir uyuşukluk çökmüştü. "Umarım yanlış bir yola sapmadım."

Kilometreler

kilometreler

kilometreler

kilometreler birbirini izledi, şimdi her şey, çok daha kasvetli, çok daha sıkıcı bir hal almıştı. Sonunda tamamen duran otomobil, büsbütün gitmez oldu; Milo ne kadar çabaladıysa da bir milim bile yerinden oynatamadı.

"Acaba neredeyim?" diye sordu Milo endişeli bir sesle.

"Bun…gun…luk… Di…ya… r'ın…dasın," diye yanıtladı derinlerden gelen ağlamaklı bir ses.

Sesin nereden geldiğini anlamak için çabucak etrafına göz attı Milo. Kimsecikler yoktu görünürde, ortalık derin bir sessizlik içindeydi.

"E… vet… Bun…gun…luk… Di…yarı'n…dasın," diye esnedi bir başka ses, ama görünürde hâlâ kimseler yoktu.

"BUNGUNLUK DA NEYİN NESİ?" diye bağırdı Milo sesini duyurmaya çalışarak, sonra da kimin yanıt verdiğini görmek için dikkat kesildi.

"Bungunluk Diyarı, genç dostum, hiçbir şeyin olmadığı ve hiçbir şeyin değişmediği yerdir."

Bu kez ses öyle yakınından gelmişti ki, şaşkınlıktan yerinden sıçradı Milo, çünkü tam da sağ omzunun üzerinde, neredeyse tişörtüyle aynı renkte, minicik bir yaratık oturuyordu, o kadar hafifti ki, orada olduğunu fark etmemişti bile.

"Size kendimizi tanıtmama izin verin lütfen," diye konuşmasını sürdürdü yaratık. "Biz, Uyuntular, emrinizdeyiz."

Milo şöyle bir etrafına bakınca gördü çevresini saran düzinelercesini – otomobilin üzerinde oturanlardan tutun da, yolda dikilip duranlara, ağaçlarda, çalılıkların arasında yatanlara dek her

yerdeydiler. Onları görmek pek o kadar da kolay değildi doğrusu, çünkü neyin üzerinde oturuyor ya da neyin yanında duruyorlarsa tıpatıp onun rengini alıyorlardı. Hepsi de (renkleri dışında, tabii) birbirine benziyordu, hatta bazıları vardı ki, kendinden çok ötekilere benziyordu.

"Sizleri tanıdığıma çok sevindim," dedi Milo, sevinip sevinmediğinden pek de emin olamayarak. " Şey, ben düşünüyorum da, sanırım kayboldum. Rica etsem, bana yardım edebilir misiniz acaba?"

"Aman ha, öyle 'düşünüyorum' falan gibi laflar etmeyesin buralarda," dedi pabucunun üzerinde oturan biri, çünkü omzunda oturan o sırada uykuya dalmıştı. "Kurallara aykırıdır bu." Hemen ardından o da esneyerek uykuya daldı.

"Bungunluk Diyarı'nda kimsenin düşünmesine izin verilmez," dedi uykuya dalmak üzere olan bir başkası. Her biri sözünü söyledikten sonra hemen uykuya dalıyor, konuşma, hiçbir kopukluk olmadan, araya giren bir başkasıyla sürüp gidiyordu.

"Kurallar kitapçığın yok mu senin? 175389-J numaralı yerel tüzük."

Milo kurallar kitapçığını aceleyle cebinden çıkardı, söz konusu sayfayı açıp okudu, "Kural 175389-J: Bungunluk Diyarı'ndayken düşünmek, düşünmeyi aklından geçirmek, sanmak, varsaymak, akıl yürütmek, düşünceye dalmak ya da akıl yormak kanunsuz, yasalara aykırı ve ahlakdışı bir davranıştır. Bu kuralı bozanlar şiddetle cezalandırılır."

"Pek aptalca bir kuralmış, " dedi Milo kızgınlıkla. "Düşünmeden durulmaz ki."

"Biz dururuz," diye bağırdı Uyuntular bu kez hep bir ağızdan.

"Aslında çoğu zaman düşünmeyen bir *sen* varsın," dedi oracıktaki bir nergisin içine yerleşmiş oturan biri. "İşte bu yüzden buradasın ya! Ne düşündüğün vardı ne de bir şeye dikkatini verdiğin. Bir şeylere dikkatini vermeyenler sık sık Bungunluk Diyarı'nda bulurlar kendilerini." Sözünü bitirir bitirmez de çiçekten aşağıya yuvarlanıp horul horul çimenlerin üzerine düştü.

Milo, kabalık olacağını bilse de, minik yaratığın bu haline gülmeden edemedi.

"Kes şunu, hemen," diye buyurdu çorabına yapışmış, ekose desenli olanı. "Gülmek kurallara aykırıdır. Kurallar kitapçığın yok mu senin? 574381-W numaralı yerel tüzük."

Kitapçığı yeniden açan Milo, bu kez de 574381-W numaralı tüzüğü buldu: "Bungunluk Diyarı'nda gülmek asla hoş görülmez,

gülümsemek dönüşümlü olarak yalnızca Perşembe günleri serbesttir. Kural bozucular en sert biçimde cezalandırılır."

"İyi ama, gülmeyip düşünmeyecekse insan başka ne yapabilir ki?"

"Hiçbir şey yapmadığı sürece ne isterse, bir şey yapmadığı sürece de her şeyi," diye yanıtladı bir başkası. "Yapacak o kadar çok şey var ki; bütün günlerimiz dolu—"

"Saat sekizde kalkarız ve zaman geçiririz.

"Sekizden dokuza kadar hayallere dalarız.

"Dokuzdan dokuz buçuğa sabah şekerlemesi yaparız.

"Dokuz buçuktan on buçuğa dek oyalanıp savsaklarız.

"On buçuktan on bir buçuğa kadar kuşluk şekerlemesine yatarız.

"On bir buçuktan on ikiye dek vaktin gelmesini bekler sonra da öğle yemeği yeriz.

"Birden ikiye dek sağa sola sallanıp oyalanırız.

"İkiyle iki buçuk arası hafif bir öğle üzeri kestirmesine dalarız.

"İki buçuktan üç buçuğa dek o gün yapılabilecekleri ertesi güne erteleriz.

"Üç buçuktan dörde kadar akşamüzeri uykusuna yatarız.

"Dörtle beş arası akşam yemeğine kadar aylaklık edip dolaşırız.

"Altıyla yedi arası ağırdan alıp oyalanırız.

"Yediden sekize kadar da akşam şekerlemesine yatar, sonra da uyumak için dokuzda yatağa girmeden önceki yarım saati boşa geçiririz.

"Senin anlayacağın oturup kara kara düşünmek, ağırdan almak, bir şeyleri sürüncemede bırakmak için bile vaktimiz kalmıyor; düşünsene, bir de üstüne düşünmek ya da gülmek için ara verecek olsaydık, hiçbir şey yapmış olmazdık."

"Hiçbir şey yapmamış olurdunuz yani," diye düzeltti Milo.

"Bizim bir şey yapmak istediğimiz yok ki zaten," diye çıkıştı bir başkası öfkeyle; "bizim istediğimiz hiçbir şey yapmış olmak, hem üstelik bunun için senden yardım almamız da gerekmiyor."

"Senin anlayacağın," diye sürdürdü bir diğeri, daha uzlaşmacı bir tonla, "bütün gün hiçbir şey yapmış olmak oldukça yorucu bir şey, bu yüzden haftada bir gün izin alırız, ama yolculuk hiçbir yeredir, sen geldiğinde tam da bunu yapıyorduk. Sen de bize katılmak istemez miydin?"

"Niye olmasın ki?" diye aklından geçirdi Milo, "benim yolum da oraya gitmiyor mu zaten?"

"Söylesenize," diye esnedi, hafif bir şekerlemeye içi giderek, "yani burada hiçbir şey yapmamak mıdır herkesin yaptığı?

"Evet öyle, Çalar Çomar denilen şu korkunç bekçi köpeği dışında herkesin," dedi yaratıklardan ikisi bir ağızdan, korkudan titreyerek. "Vaktini boşa harcayan var mı yok mu diye sürekli ortalığı koklayıp durur. Sevimsizin tekidir."

"Çalar Çomar mı dediniz?" dedi Milo bunu tuhaf bularak.

"ÇALAR ÇOMAR," diye bağırdı yaratıklardan biri, korkudan neredeyse bayılmak üzereydi, çünkü gerçekten de söz konusu olan köpek o sırada öfkeden kudurmuş bir halde havlayıp, tozu dumana katarak yoldan aşağıya doğru son sürat koşmaktaydı.

"KAÇIN!"

"UYANIN!"

"KOŞUN!"

"GELİYOR!"

"ÇALAR ÇOMAR!"

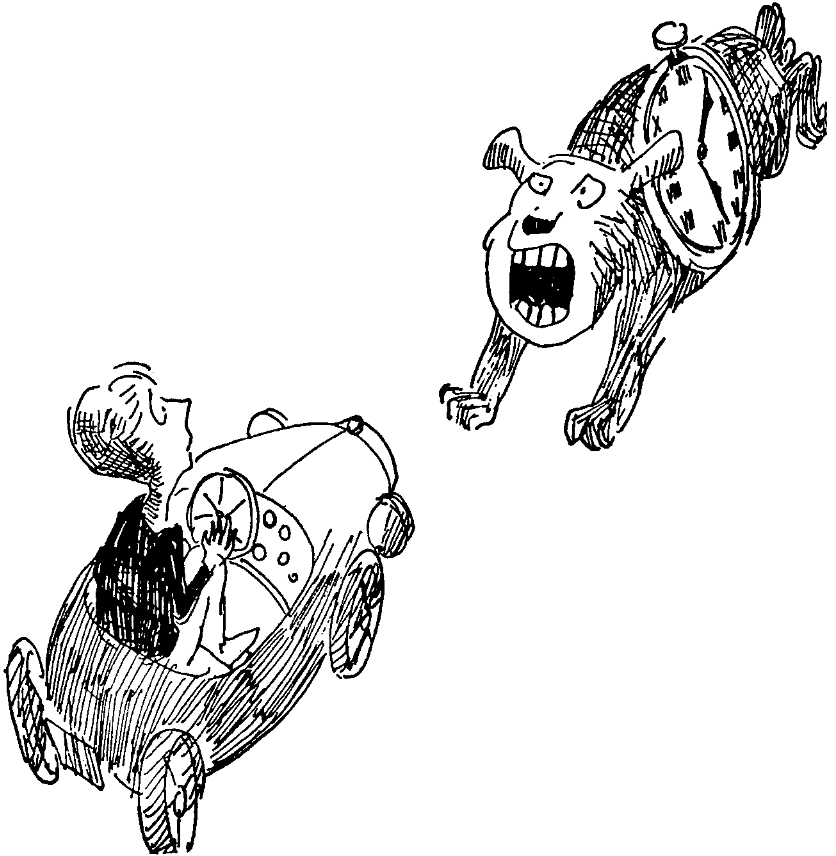
Uyuntular ortalığı velveleye vererek telaşla sağa sola kaçışmış, bir anda toz olmuşlardı.

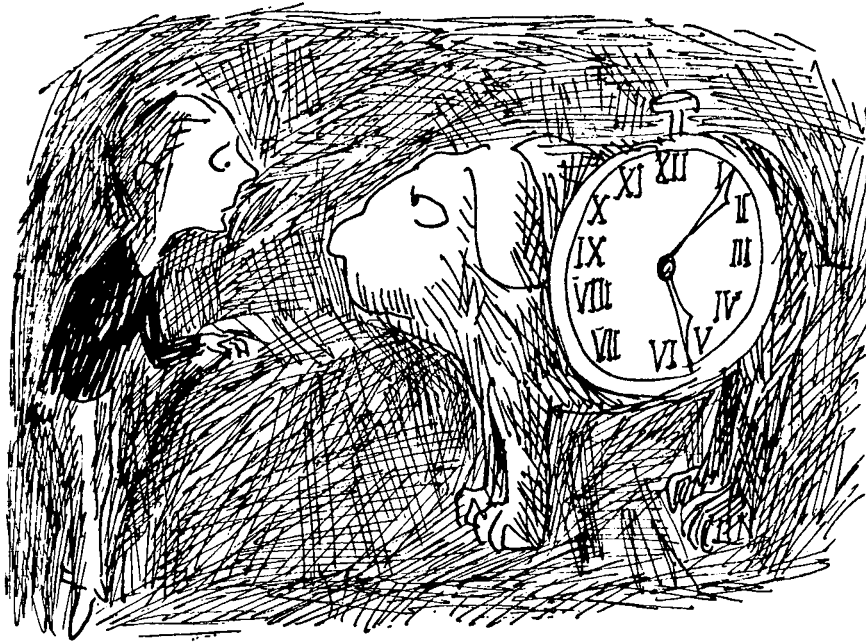
Çalar Çomar, "G-I-R-R-R-R-R-R-R," diye hırlayarak son sürat arabanın yanma geldi, nefes nefese kalmıştı, burnundan soluyordu.

Milo'nun gözleri şaşkınlıktan faltaşı gibi açılmıştı, çünkü karşısında duran bu iri köpeğin gayet normal biçimli bir kafası, dört ayağı ve bir de kuyruğu vardı var olmasına, ancak gövdesi, kulakları tırmalayan takırtısıyla basbayağı bir çalar saat biçimindeydi.

"Senin ne işin var burada bakayım?" diye hırladı Çalar Çomar.

"Hiiç, yalnızca vakit öldürüyordum," diye yanıtladı Milo.

"VAKİT ÖLDÜRMEK Mİ?" diye gürledi köpek – o kadar öfkelenmişti ki saati birdenbire zırıl zırıl çalmaya başladı. "Vakti öldürmeden boşa geçirmek bile korkunç bir şeydir." Bunu düşünmek bile korkuyla titremesine yetmişti. "Bungunluk Diyarı'nda ne arıyorsun peki – gidecek başka bir yer bulamadın mı?"

"Ben aslında Sözcükkent'e gidiyordum ama gel gör ki buraya sıkışıp kaldım," diye açıkladı Milo. "Buna bir hal çaresi bulabilir misin acaba?"

"Çare bulmak mı? Ne münasebet! Kendi çareni kendin bul," diye yanıtladı köpek, bir yandan da sol arka ayağını kaldırmış, dikkatle kendini kuruyordu. "Buraya niye sıkışıp kaldığını biliyorsundur herhalde."

"Sanırım düşünmediğim için," dedi Milo.

"KESİNLİKLE," diye haykırdı köpek tekrar çalmaya başlayarak. "Şimdi ne yapman gerektiğini biliyorsun artık."

"Korkarım bilmiyorum," diye itiraf etti Milo, kendini tam bir ahmak gibi hissediyordu.

"O halde," diye sürdürdü sözlerini köpek sabırsızca, "düşünmediğin için buraya düştüğüne göre, buradan çıkabilmeni sağlayacak olan şey de, öyle görünüyor ki, tekrar düşünmeye başlaman." Bu sözlerden sonra da atlayıp arabanın içine oturuverdi.

"Binebilir miyim? Otomobille yolculuk etmeyi pek severim de."

Milo dikkatini topladı, elinden geldiğince düşünmeye başladı (gerçi alışık olmadığı için biraz zorlanıyordu ama). Yüzen kuşlar, uçan balıklar düşündü. Bir gün önce yediği öğle yemeğiyle ertesi günkü akşam yemeğini düşündü. J ile başlayan sözcükler, sonu 3 ile biten sayılar düşündü. O düşündükçe otomobilin tekerlekleri de dönmeye başladı.

"Gidiyoruz, gidiyoruz," diye bağırdı sevinçle.

"Sen yalnızca düşünmene bak," diye payladı onu köpek.

Milo'nun zihninde düşünceler hızla dönüyor, minik otomobil hızlandıkça hızlanıyordu, derken yoldan aşağı doğru inmeye başladılar. Birkaç dakika sonra Bungunluk Diyarı'ndan yeniden ana yola çıkmışlardı bile. Bütün renkler eski canlılıklarına kavuşmuştu yeniden, hızla yol alırlarken, Milo da aklından türlü türlü şeyler geçiriyor, dolambaçlı ve yanlış yollara sapmak bu kadar kolayken, böyle dümdüz yol almanın ne kadar keyifli bir şey olduğunu, en çok da, birazcık düşünmekle insanın ne çok şeyi başarabileceğini düşünüyordu. Köpek ise burnunu rüzgâra doğru uzatmış, rahat koltuğunda dikkatle çevresini gözleyerek tıkırdıyordu.

3. Sözcükkent'e Hoş Geldiniz

"Kabalığımı bağışla," dedi Çalar Çomar, bir süre yol aldıktan sonra, "ama sen de bilirsin ki çomarların böyle yırtıcı davranmaları âdettendir..."

Milo Bungunluk Diyarı'ndan kurtulduğuna o kadar seviniyordu ki, köpeğe kendisine karşı herhangi kötü bir niyet beslemediğinden emin olduğunu, hatta eşlik ettiği için minnettarlık duyduğunu söyledi.

"Harika," diye bağırdı Çalar Çomar. "Çok sevindim buna – göreceksin bak, yolculuğun sonunda seninle esaslı dost olacağız. Bana Tak diyebilirsin artık."

"Bütün gün tiktiktiktik diye işleyip duran bir köpek için oldukça tuhaf bir isim doğrusu," dedi Milo. "Halbuki sana–"

"Sus, sakın söyleme," diye kesti sözünü köpek korkuyla, gözleri de dolmuştu üstelik.

"Seni incitmek istememiştim," dedi Milo, aslında duygularını incitmek istemediğini söylemeye çalışıyordu elbette.

"Zararı yok," diye karşılık verdi köpek, kendini toparlamaya çalışarak. "Bu oldukça eski ve acıklı bir hikâyedir, ama olsun, bunu sana şimdi anlatmamda hiçbir sakınca yok.

"Ailenin ilk eniği olan erkek kardeşim doğduğunda annemle babam o kadar sevinmişler ki, tik sesi çıkaracağından zerre kadar şüphe etmediklerinden ona Tik adını vermişler. Derken onu ilk kez kurmaya gelmiş sıra, ama dehşetle görmüşler ki tiktiktik-

tiktik diye ses çıkaracağı yerde taktaktaktak diye çalışmaya başlamasın mı? Adını değiştirmek üzere hemen Kayıt Müdürlüğü'ne koşmuşlar, ama nafile. Ad resmen onaylandığından, yapacak bir şey kalmamış tabii. Sıra bana geldiğinde, doğacak tüm çocuklarının haliyle aynı sesi çıkaracağını düşünerek, aynı hataya bir kez daha düşmek istemediklerinden, benim adımı da Tak koymuşlar. Ve böylece, senin de tahmin edebileceğin gibi, hiç durmadan taktaktaktaktak diye ses çıkaran kardeşime Tik, tiktiktiktiktiktik diye ses çıkaran bendenize ise Tak adını verdiklerinden, ikimiz de sonsuza dek yanlış adlarla anılmaya mahkûm olmuşuz. Bu, ailem için öyle sinir bozucu bir durum yaratmış ki, bir daha asla çocuk yapmamaya yemin ederek, hayatlarını yoksullara ve açlara adamaya karar vermişler."

"Sen nasıl oldu da böyle Çalar Çomar oldun peki?" diye araya girdi Milo, Tak neredeyse hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladığından konuyu bir an önce değiştirse iyi olacaktı.

"Bu da," diye söze başladı patisiyle gözünü kurulayarak, "bir aile geleneği. Benim bütün ailem Çalar Çomar'dır – ta ezelden beri babadan oğula geçen bir şey bu.

"Senin anlayacağın," diye sürdürdü sözlerini, artık kendini daha iyi hissediyordu belli ki, "bir zamanlar zaman denilen şey yoktu, insanlar bu durumdan hiç hoşnut değillerdi tabii. Yedikleri öğünün öğle yemeği mi akşam yemeği mi olduğunu bilmiyorlar, bütün trenleri kaçırıyorlardı. Günlük hayatı takip edebilsinler, olmaları gereken yerde vaktinde olabilsinler diye yaratıldı zaman. Ellerindeki zamanı saymaya başlayıp da bir dakikanın 60 saniyeden, bir saatin 60 dakikadan, bir yılın ise 365 günden oluştuğunu keşfedince, kullanabileceklerinden çok daha fazlasına sahip olduklarını anladılar. Sonunda da 'Bu kadar fazla olan bir şeyin, o kadar da değerli olamayacağı' sonucuna vardılar, böylece zaman giderek itibarını yitirdi. İnsanlar onu savurganca kullanmaya, hatta boşa harcamaya başladılar. Gel zaman git zaman, onu boşa harcayan kimse kalmasın diye gözcülük

etme görevi de bize verildi," diye bitirdi sözlerini, oturduğu yerde gururla dikleşerek. "Oldukça güç, ama onurlu bir görev bana sorarsan. Öyle ki" –diye açıklamaya devam ederken, oturduğu koltuğun üzerinde tamamen doğrularak bir ayağını ön cama dayamış, kollarını iki yana açarak avazı çıktığı kadar bağırmaya başlamıştı– "bu bizim sahip olduğumuz en değerli şey, elmaslardan bile daha değerli. Sürekli akıp gidiyor, kimseyi durup beklediği yok, üstelik de–"

Konuşmasının tam burasında yoldaki bir tümseğe çarpan otomobil şiddetle sarsıldı, o sırada aniden yerinden fırlayan köpek bir bohça gibi ön koltuğun üzerine yuvarlanıverdi, bu kadarla kalsa yine iyi, aynı anda çalar saati de öfkeyle çalmaya başlamasın mı?

"Bir şeyin yok ya?" diye seslendi Milo bağırarak.

"Öf pöf," diye homurdandı Tak. "Konuyu dağıttığım için kusura bakma. Ama sanırım anladın ne demek istediğimi."

Tak yol boyu zamanın önemini anlatmaya devam etti, konuşmasında arada bir ünlü düşünürlerin ve şairlerin sözlerine de yer veriyor, kimi önemli noktaları aydınlatmak için başvurduğu el kol hareketleri yüzünden, gitgide hızlanan otomobilden kafa üstü yuvarlanmanın eşiğine geliyordu sık sık.

Neyse ki çok geçmeden, Sözcükkent'in kuleleri ve bayrakları ufukta belirmeye başladı, birkaç dakika sonra da kent surlarındaki büyük giriş kapısına vardılar.

"Ö-H-Ö-M... Ö-H-H-H-Ö-M," diye öksürerek gürledi kapıdaki nöbetçi, gırtlağını temizliyormuş gibi kurnazca dikkatleri üzerine çekmeye çalışarak. "Burası Sözcükkent, pek isabetli bir biçimde Şaşkoloz Bayırları'nın eteklerine kurulmuş, Bilgi Denizi'nin hafif meltemiyle tatlı tatlı okşadığı mutlu bir krallık. Kralımızın emriyle, bugün pazarın kurulduğu gün. Şimdi söyleyin bakalım, bir şeyler satın almaya mı geldiniz, yoksa bir şeyler satmaya mı?"

"Affedersiniz, anlamadım," dedi Milo.

"Satın almak için mi, satmak için mi," diye yineledi nöbetçi sabırsızca. "Hangisi? Öyle ya, buraya gelişinizin bir nedeni olmalı."

Milo, "Şey, ben–" diye başladıysa da, "Haydi canım, bir nedeniniz yoksa bile en azından bir açıklamanız ya da bir bahaneniz olmalı," diye kesti sözünü nöbetçi.

Milo başını iki yana salladı.

"Vahim bir durum, çok vahim," diye söylendi nöbetçi, aynı biçimde başını iki yana sallayarak. "Bir amacınız yoksa içeri giremezsiniz." Derken bir an duraksadı, sonra yine başladı konuşmaya. "Neyse, durun bakalım; belki bende kullanabileceğiniz eski bir tane vardır."

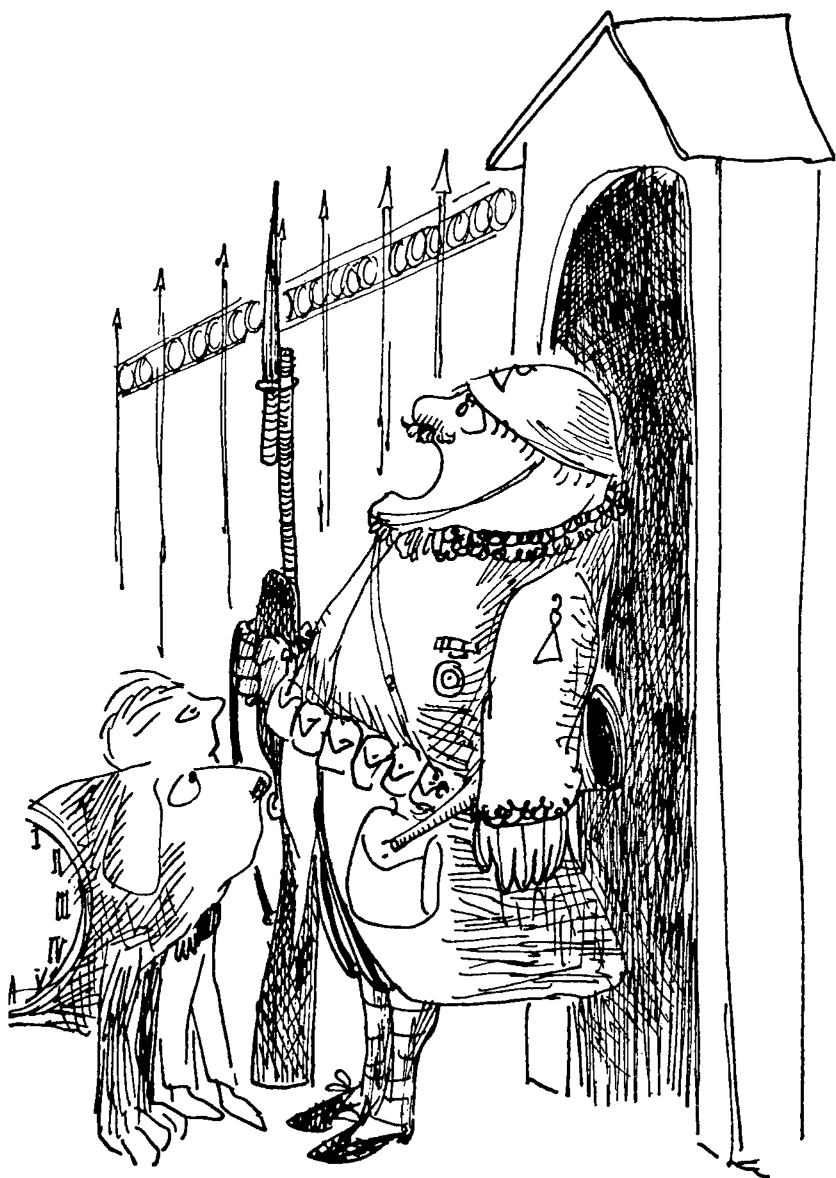
Hemen ardından da nöbetçi kulübesinden çıkardığı eski püskü bavulu büyük bir ciddiyetle karıştırmaya başladı, bir yandan da kendi kendine söyleniyordu. "Hayır... bu değil... bu da değil... bu olmaz... bu da olmaz... hayır... h-m-m-m... işte bu olur," diye haykırarak bir zafer çığlığı attı sonunda, elinde, madalyonlu bir zincir sallanıyordu. Eliyle tozunu şöyle bir sildiği madalyonun bir yüzüne oyularak "NEDEN OLMASIN?" sözleri nakşedilmişti.

"Bu her zaman işe yaramıştır – biraz fazlaca kullanılan bir şey ama olsun, hâlâ iş görür durumda." Bu sözlerin üzerine madalyonu Milo'nun boynuna geçirdikten sonra, ağır demir kapıları açıp, önlerinde saygıyla eğilerek gelenleri kente buyur etti.

Otomobille kapıdan geçerken, "Kim bilir pazar nasıl bir yerdir?" diye düşünmekten kendini alamadı Milo; ama daha bu sorunun yanıtını veremeden upuzun tezgâhların çevrelediği, koskoca bir meydana geldiler, rengârenk, cıvıl cıvıl bayrakların süslediği tezgâhların üzeri türlü mallarla doluydu. En tepeye koskoca bir bez gerilmişti, üzerinde de şöyle yazıyordu:

"SÖZCÜK PAZARINA HOŞ GELDİNİZ"

Derken, ipek ve saten kumaşlardan yapılmış, gösterişli esvaplar, tüylü şapkalar ve tokalı pabuçlar giymiş, çok uzun boylu beş adam meydanın öte yanından koşarak otomobile doğru yaklaştı-

lar; beşi birden aniden durup, beş mendil çıkardılar, terlerini sildikten sonra da beş parşömen tomarını aynı anda açarak sırayla konuşmaya başladılar.

"Selamlar!"

"Hayırlı günler!"

"Hoş geldiniz!"

"Tünaydın!"

"Merhabalar!"

Milo da onları başıyla selamladı, sonra, ellerindeki parşömenleri okuyarak sözlerine devam ettiler.

"Sözcükkent kralı–"

"Harflerin hükümdarı–"

"Deyimlerin, tümcelerin ve her türlü konuşma biçiminin imparatoru–"

"Tekmili Birden Azaz'ın emriyle–"

"Sizlere krallığımız–"

"Ülkemiz–"

"Halkımız–"

"Devletimiz–"

"Ulusumuz–"

"Memleketimiz–"

"İmparatorluğumuz–"

"Sarayımız–"

"Hükümranlığımız adına hoş geldiniz diyoruz."

"Bunların hepsi aynı anlama gelmiyor mu zaten?" diye sordu Milo şaşkınlıktan neredeyse dili tutulmuş bir halde.

"Elbette."

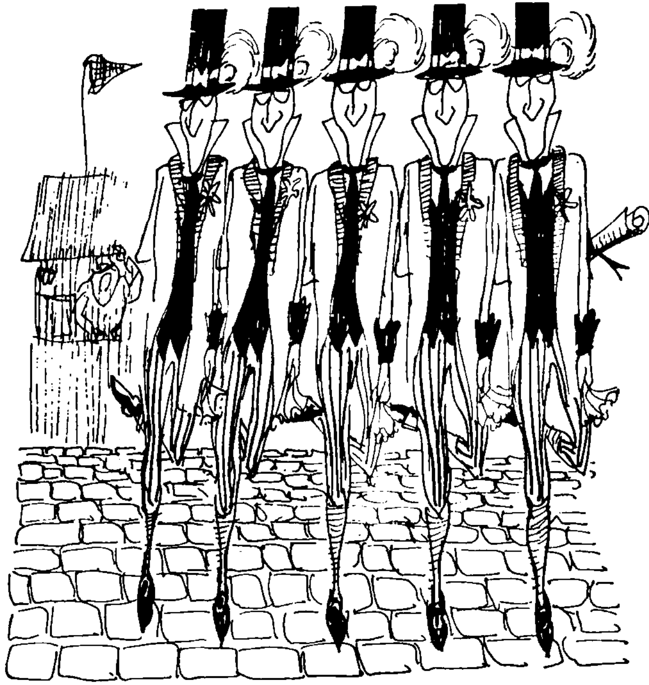
"Şüphesiz."

"Kesinlikle."

"Aynen."

"Evet," diye yanıtladılar berikiler sırayla.

"O halde, " diye söze girdi Milo, adamların aynı şeyi birbirinden pek de farklı olmayan biçimlerde art arda söylemelerine

bir anlam veremeyerek, "söylediklerinizden yalnızca biriyle yanıt verseniz olmuyor mu? Bu kesinlikle çok daha akıllıca olurdu."

"Saçma."

"Gülünç."

"Mantıksız."

"Anlamsız."

"Zırva," dediler hep bir ağızdan ve sonra devam ettiler.

"Mantıklı olmak gibi bir niyetimiz yok bizim; böyle bir görevle yükümlü değiliz," diye payladı birincisi.

"Hem ayrıca," diye sözü aldı ikincisi, "her sözcük bir diğeri kadar iyiyse, niye hepsini birden kullanmayalım ki?"

"Fena mı işte, hangisinin daha uygun olduğuna karar vermek zorunda da kalmıyor insan," diye akıl verdi üçüncüsü.

"Ayrıca da," diye içini çekti dördüncü, "eğer bir tanesi doğruysa, on tanesi on kat doğru demektir."

"Anlaşılan sen bizim kim olduğumuzu bilmiyorsun," dedi beşincisi sırıtarak. Böylece kendilerini tek tek tanıtmaya koyuldular.

"Bendeniz Tanımlar Teşrifatçısı."

"Bendeniz Anlamlar Arşidükü."

"Bendeniz Özanlamlar Özel-kalemi."

"Bendeniz Yananlamlar Yaveri."

"Bendeniz Kavramlar Kontu."

Milo hepsiyle tanıştıktan sonra, Tak'ın hırıltıları eşliğinde arşidükün durumu açıklamasına geldi sıra.

"Bizler kralın danışmanlarıyız, daha resmi sözcüklerle ifade etmek gerekirse, kralın kabinesi yani bakanlar kuruluyuz."

"Kabin ya da kabine," diye ezberden okudu teşrifatçı: "1. değerli nesneleri saklamak ya da sergilemek amacıyla kullanılan küçük, özel bölme, çekmece gözü ya da oda. 2. bakanlar kurulu ve bu kurulun toplandığı oda. 3. bir ülkenin yöneticisine danışmanlık eden resmi görevliler topluluğu."

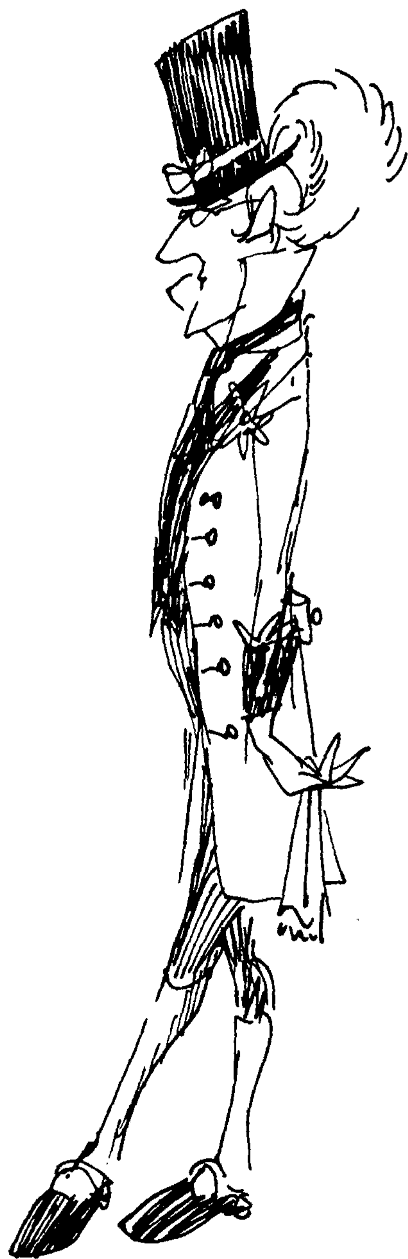
"Şimdi anladın mı?" diye sürdürdü arşidük sözlerini teşrifatçının önünde minnettarlıkla eğilerek, "dünyadaki bütün sözcüklerin doğduğu yerdir Sözcükkent. Hepsini burada, kendi bahçelerimizde yetiştiririz."

"Sözcüklerin ağaçlarda yetiştiğini bilmiyordum doğrusu," dedi Milo utanarak.

"Peki nerede yetiştiklerini sanıyordun ya?" diye haykırdı özelkalem sinirli bir sesle. O sırada etraflarında küçük bir kalabalık oluşmuştu bile, herkes, harflerin ağaçlarda yetiştiğini bilmeyen bu çocuğu görmek istiyordu.

"Hatta yetiştirilip büyüdüklerini bile bilmiyordum doğrusu," diye itiraf etti Milo daha da çok utanarak. Çevredeki birkaç kişi üzüntüyle başını salladı.

"Para da ağaçlarda yetişmez, öyle değil mi?" diye üsteledi yaver.

"Hiç duymadım," dedi Milo.

"Demek ki bir şeyler olmalı ağaçlarda yetişen. Neden harfler olmasın?" diye haykırdı kont zafer kazanmışçasına. Çevredekiler, kontun mantık gösterisini coşkuyla alkışladıktan sonra tekrar işlerine döndüler.

"Nerede kalmıştık?" diye söze girdi arşidük tekrar kaldığı yerden, sabırsızlanarak. "Sözcük pazarı, kralın emriyle, haftada bir gün bu büyük meydanda kurulur ve buraya her yerden bir sürü insan gelir, kiminin niyeti ihtiyacı olan sözcükleri satın almaktır, kimininki de artık kullanmadığı sözcükleri başkalarıyla değiş tokuş etmek."

"Bizim görevimiz ise," dedi yaver, "satılan sözcüklerin doğru düzgün olmasını sağlamaktır, çünkü anlamı olmayan ya da henüz var olmayan bir sözcüğü satmak doğru değildir. Sözgelimi, sen tuttun, *ghlbtsk* diye bir sözcük satın aldın, onu nerede kullanırdın bakalım?"

"Doğrusu bu çok zor olurdu," diye aklından geçirdi Milo – ama zor olan o kadar çok sözcük vardı ki Milo'nun neredeyse hiç bilmediği.

"Ama hangilerinin kullanılacağına bizler karar vermeyiz elbette," diye açıkladı özel-kalem tezgâhlara doğru yürürlerken, "yani kastetmeye kastettikleri anlamı kastettikleri sürece hiç önemsemeyiz ister mantıklı olsunlar ister zırva."

"İster masum olsunlar isterse baştan aşağı caka," diye ekledi yaver.

"İster ser verip sır vermesinler, isterse yakın dursunlar akla," dedi kont da.

"Kolaymış doğrusu," dedi Milo, nazik olmaya çalışarak.

"Kolay olmasına kolay da, hele bir de gerektiği gibi yapmayagör, hayatın kayar inan bana," diye haykırdı özel-kalem. Ama tam o sırada kendi ayağı kayınca, paldır küldür yere yuvarlandı.

"Doğru dürüst yürüyemez misin sen?" diye haykırdı teşrifatçı.

"Ben yalnızca şey demek istemiştim–" diye başladı söze özel-kalem, bir yandan da başını ovuşturuyordu.

"Duyduk ne dediğini," dedi arşidük öfkeyle, "artık daha tehlikesiz ifade biçimleri bulmalısın kendine."

Özel-kalem üstüne başına bulaşan tozları silkelemeye çabalarken, berikiler seslerini kısmaya bile gerek duymadan kıs kıs gülüyorlardı.

"Gördün mü," diye uyardı yaver, "sözcüklerini dikkatle seçmeli ve ne demek istiyorsan tam olarak öyle söylemelisin. Ama artık gitmeliyiz, daha Kraliyet Şöleni'ne hazırlanmamız gerek."

"Sizleri de bekleriz, tabii" dedi arşidük.

Milo daha ağzını açıp da bir şey demeye fırsat bulamadan, geldikleri gibi telaşla koşturarak meydanın öte yanına geçtiler yine.

"Pazarın tadını çıkarmaya bakın," diye bağırdı kont uzaktan.

"Pazar," diye ezberden okumaya başladı teşrifatçı da: "Üstü açık ya da kapalı–"

Kalabalığa karışarak gözden yitmelerinden önce Milo'nun kulağına gelen son sözleri bunlar oldu.

"Sözcüklerin bu kadar şaşırtıcı olabileceğini hiç düşünmemiştim doğrusu," dedi Milo Tak'a, eğilip hayvanın kulağını kaşıyarak.

"Çok ama boş konuştuğun zaman yalnızca," diye yanıtladı Tak.

Gün boyu duyduğu en akıllıca şeyin bu olduğunu düşündü Milo. "Gel haydi," diye seslendi, "pazara gidelim artık. Heyecan verici bir yere benziyor."

4. Pazarda Kargaşa

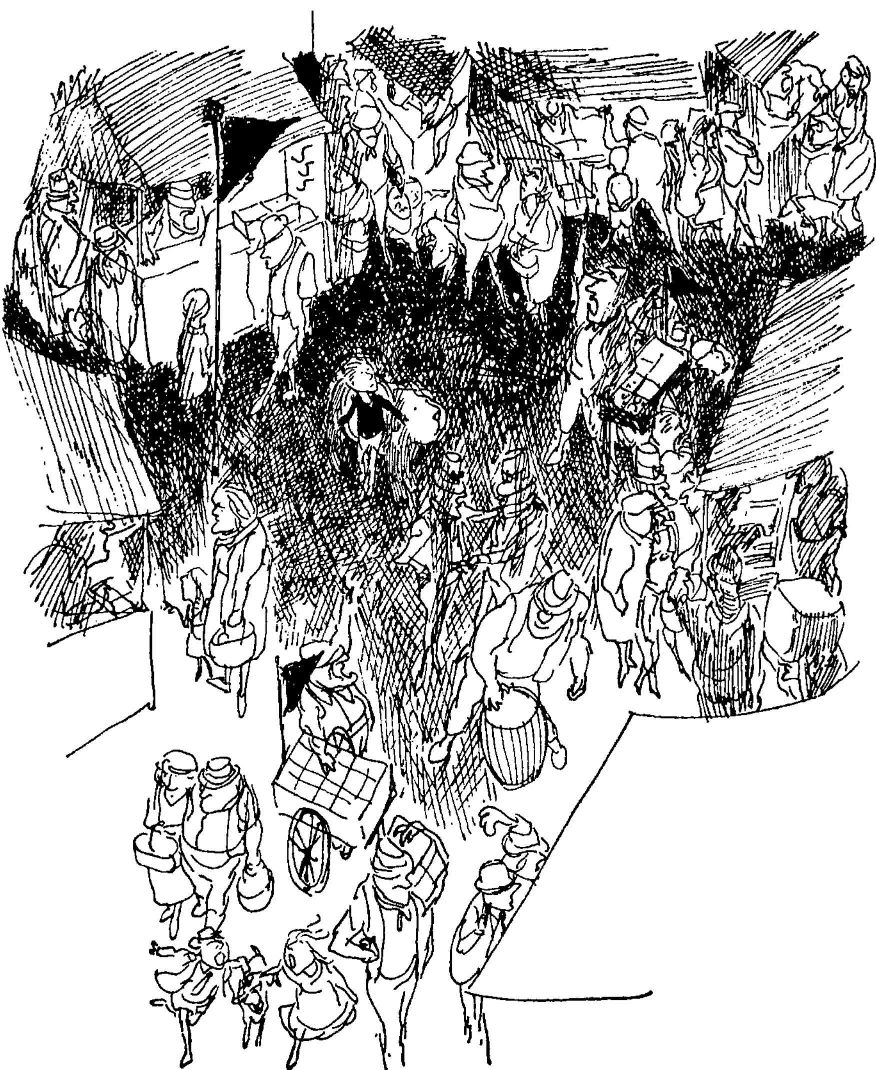
Gerçekten de şaşılacak bir yerdi pazar, Milo yaklaştıkça kalabalıkta bağırıp çağıran, birbirlerini iterek tezgâhların arasında yol açmaya çalışan, alışveriş, değiştokuş ve pazarlık eden insanları daha iyi görebiliyordu. Pazara bir yandan akın akın bahçelerden mal taşıyan tahta tekerlekli, koskoca yük arabaları geliyordu; diğer tarafta ise, krallığın dört bir yanına dağılmaya hazırlanan upuzun kervanlar sıralanmıştı. Çuvallarla kutular üst üste yığılmış, Bilgi Denizi'ne açılacak gemilere yüklenmek üzere hazır bekliyor, daha uzak bir köşede ise birkaç halk ozanı toplanmış şarkı söylüyor, ticaret yapamayacak kadar genç ya da yaşlı olanları eğlendiriyorlardı. Bunca hayhuyun, bunca gürültü patırtının arasında elbette satıcılar da boş durmuyor, avaz avaz bağırarak mallarını tanıtmaya çalışıyor, kızılca kıyamet koparıyorlardı.

"Doğrudan bahçesinden, taptaze eğerler, amalar ve fakatlar."

"Duyduk duymadık demeyin, en hasından, çıtır çıtır nerededeler, ne zamanlar burada."

"Kütür kütür, taptaze satış sözcükleri, ağzınızın suyunu akıtacak cinsten."

Ne çok sözcük, ne çok insan vardı böyle! İnsanın aklına gelebilecek her yerden, hatta akla gelmeyecek yerlerden bile kalkıp gelen bütün bu insanlar hiç durmadan bir şeyleri seçip ayırıyor, seçtiklerini tıkış tıkış çantalarına doldurmaya çalışıyorlar, dolan çantanın

yerini hemen bir başkası alıyordu. Her yerde hiç sonu gelmeyecekmiş gibi bir itiş kakış, bir koşuşturma vardı süregiden.

Milo ile Tak tezgâhların arasında bir aşağı bir yukarı dolanıyor, çeşitlerine göre satılmak üzere sınıflandırılmış bütün o harika sözcüklere bakıyorlardı. Günlük kullanımlar için kısa ve basit olanlardan, özel durumlara uygun çok daha uzun ve tumturaklı sözcüklere, hatta krallık buyruklarında ve resmi duyurularda kullanılmak üzere ayrıca paket edilmiş olağanüstü şık kelimelere dek, neler yoktu ki burada!

"Gelin, gelin, tezgâha gelin – en afilisinden, taş gibi sözcükler burada," diye bağırıyordu adamın biri gürül gürül sesiyle. "Gelin, gelin – vay, küçük bey, nasıl bir şey istersin bakalım? Şöyle bir çanta dolusu zamire ne dersin – ya da şu özel isim çeşitlerimizden istemez miydin acaba?"

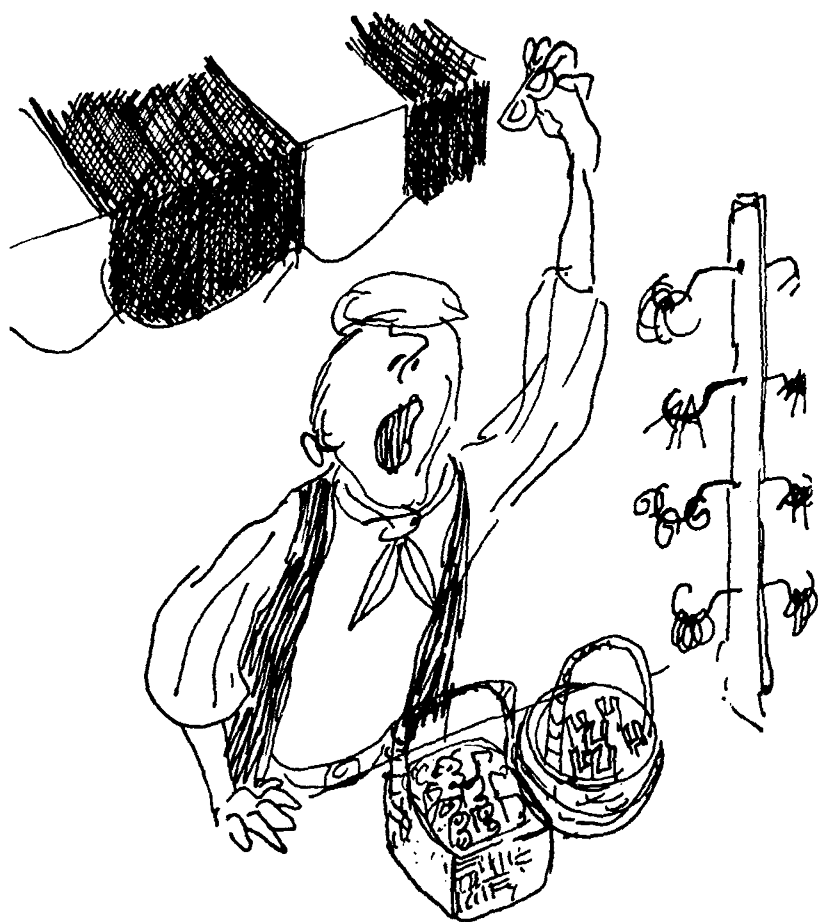
Milo'nun daha önce sözcükler konusunda hiç bu kadar kafa yorduğu olmamıştı doğrusu, ama tezgâhtakiler o kadar güzel görünüyorlardı ki, birkaç tane edinmek için can atıyordu adeta.

"Şuraya bak Tak," diye haykırdı, "ne kadar güzeller değil mi?"

"Doğru, güzeller, ama söyleyecek bir şeyin varsa tabii," diye cevap verdi Tak yorgun bir sesle, kendini yeni sözcüklere kaptırıp, alışverişe dalmaktansa, etrafta bir kemik aramak çok daha işine gelirdi doğrusu.

"Şimdi birkaç tane satın alırsam, sonra onları nasıl kullanacağımı da öğrenebilirim belki," dedi Milo hevesle, bu arada elini tezgâha daldırıp sözcük seçmeye başlamıştı bile. Sonunda en beğendiği üç tanesini ayırıp aldı – "müşkülat", "afallamak" ve "mefruşat" sözcükleriydi bunlar. Ne anlama geldikleri hakkında en ufak bir fikri bile olmasa da, kulağa hoş gelen, gösterişli sözcüklerdi doğrusu.

"Bunların fiyatı nedir acaba?" diye sordu, ama adam fiyatı fısıldayınca, sözcükleri çarçabuk yerine bırakıp tekrar yürümeye koyuldu.

"Birkaç kuruşa 'mutluluk' dileklerim de var, onlardan almaz mıydınız?" diye üsteledi adam. "Hem üstelik çok da kullanışlıdırlar – Doğum Günleri, Yılbaşı gibi mutlu olunması gereken günlerde çok işinize yararlar."

"Çok isterdim aslında," diye söze başladı Milo, "ama–"

"Yoksa şu 'iyilik' paketlerinden mi isterdiniz? İyi sabahlar, iyi günler, iyi akşamlar, iyi geceler demek için son derece yararlıdırlar," diye üsteledi tekrar adam.

Milo bir şeyler almak istiyordu istemesine ancak elindeki tek kuruşu da geri dönerken otoyol gişesinde kullanmak zorundaydı. Tak'a gelince, onun vakitten başka bir şeyi yoktu verebileceği.

"Teşekkürler, almayacağız," diye yanıtladı Milo adamı. "Bakıyorduk sadece." Böylece pazarda dolaşmaya devam ettiler.

Önlerindeki son tezgâh sırasını da döndüklerinde, diğerlerinden farklı görünen bir yük arabası dikkatini çekti Milo'nun. Arabanın bir yanında, üzerine özenle, "KENDİN AL, KENDİN YAP" yazılmış olan bir tabela göze çarpıyordu, içinde de A'dan Z'ye alfabenin bütün harfleriyle tıka basa doldurulmuş, tam yirmi dokuz kutucuk vardı.

"Kendi sözcüklerini kendileri yapmaktan hoşlanan müşterilerimiz için bunlar," diye açıkladı arabanın başındaki adam. "İsterseniz karışık çeşitlerimizden alabilirsiniz, ama isterseniz, alfabenin bütün harfleriyle birlikte noktalama işaretlerinin ve kullanım kılavuzunun bulunduğu tam takımlarımız da var. Alın, şu A'nın tadına bakın bir, inanın çok lezizdir."

Milo diliyle hafifçe dokunarak harflerden birini yokladı, gerçekten de –tam A harfinden bekleneceği gibi– tatlı mı tatlı, gayet leziz bir tadı vardı.

"Beğeneceğinizi biliyordum," diye gülümsedi harf satıcısı, derken iki G ile bir R'yi çarçabuk atıverdi ağzına, çenesinden aşağıya doğru akan sulara aldırmadı bile. "En çok sevilenler A'lardır. Diğerleri onunla boy ölçüşemez bile," diye ekledi sesini alçaltarak, sır verircesine. "Z'yi ele alalım mesela – hem fazlaca kurudur hem

de ağızda yavan bir toz tadı bırakır. Ya Ğ'ye ne demeli? Bir oda dolusu kokuşmuş, bayat havaya benzemiyor mu tadı sizce? İnsanların onu niye bu kadar seyrek kullandığına şaşmamalı doğrusu. Ama diğerleri gayet lezzetlidir. Bakın, kendiniz deneyin isterseniz."

Derken adam Milo'ya insanın içini titreten buz gibi bir İ, Tak'a ise çıtır çıtır bir Ç verdi.

"Bazıları kendi sözcüklerini yaratma konusunda tembeldirler nedense," diyordu bir yandan da, "oysa aslında öyle zevkli bir şeydir ki."

"Peki ya zor mudur? Benim sözcüklerle pek aram yoktur da," dedi Milo, ağzına attığı P'nin pürtüklerini tükürerek.

"Sanırım size bu konuda yardımcı olabilirim, yar-dım-cı," diye vızıldadı o sırada hiç duymadığı yabancı bir ses, Milo başını kaldırıp bakınca bir de ne görsün, boyu kendisinin en az iki katı kadar, koskocaman bir arı, arabanın tam tepesine kurulmuş oturmuyor mu!

"Hececi Arı derler bana," diye tanıttı kendini Hececi Arı. "Korkmana gerek yok, kork-ma-na."

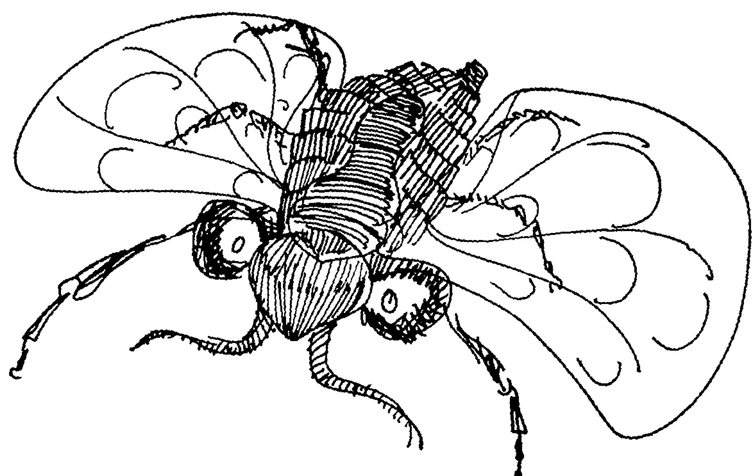
Tak bir çırpıda yük arabasının altına saklanmıştı, Milo ise normal büyüklükteki arılardan bile pek hoşlanmazdı, ayakları kendiliğinden geri geri gitmeye başlamıştı bile.

"Her şeyi heceleyebilirim, he-ce-le-ye-bi-li-rim," diye böbürleniyordu arı kanatlarını çırparak. "Haydi, bir şey sor bana, haydi sor sor!"

"Peki, 'hoşça kal' sözcüğünü heceleyebilir misin mesela?" diye sordu Milo geri geri uzaklaşmayı sürdürerek.

Arı konduğu yerden yavaşça havalanarak Milo'nun tepesinde tembel tembel dönmeye başladı.

"Galiba, ga-li-ba, tehlikeli olduğum gibi bir yanılgıya düştün, tehlikeli olduğum ya-nıl-gı-sı-na," dedi sola doğru ustaca bir takla atarak.

"Barışçıl, ba-rış-çıl, niyetler taşıdığım konusunda bana güvenebilirsin, gü-ve-ne-bi-lir-sin." Bu sözlerin üzerine yeniden yük arabasının tepesine konarak tek kanadıyla yelpazelenmeye başladı. "Şimdi," diye söze girdi soluk soluğa, "düşün ve aklına yazılması en zor sözcükleri getir, hemen heceleyebilirim. Haydi, durma öyle, acele et!" Konuşurken bir yandan da olduğu yerde sabırsızca zıplayıp duruyordu.

"Dost canlısı birine benziyor," diye düşündü Milo, dost canlısı –olsa bile– bir yaban arısıyla ne kadar dost olunabileceğinden emin olamayarak, bir yandan da zor bir sözcük bulmaya çalışıyordu. "O halde 'zerzevat" sözcüğünü hecele bakalım," dedi sonunda, okuldayken başının sürekli dertte olduğu sözcüktü bu.

"İşte bu gerçekten de çok zor bir sözcük," dedi arı, harf satıcısına göz kırparak. "Dur bir düşünelim bakalım… Hmmmmm…" Kaşlarını çatıp, alnını ovuşturuyor, bir yandan da yük arabasının tepesinde bir aşağı bir yukarı geziniyordu. "Bunun için ne kadar vaktim var acaba?"

"Yalnızca on saniye," diye haykırdı Milo heyecanla. "Haydi Tak, saymaya başla."

Arı, "Amanın, amanın, amanın, amanın," diye aynı sözcükleri art arda tekrarlayarak gezinmesini sürdürdü. Derken, verilen süre tam dolmak üzereyken yanıtı dilinin döndüğü en hızlı biçimde söyleyiverdi– "zer-ze-vat."

"Doğru," diye haykırdı harf satıcısı, etraftakiler de alkışlayarak ona katıldılar.

"Yani sen her şeyi heceleyebilir misin?" diye sordu Milo hayranlıkla.

"Hemen hemen," diye yanıtladı arı, sesinden kendisiyle gurur duyduğu anlaşılıyordu. "Ben aslında, seneler önce, bütün gün çiçekleri koklayıp gezen, kendi halinde bir arıydım, arada bir de, yarım günlük işler edinir, bal yemek isteyenlerin başına bela olurdum.* Sonra bir gün eğitim görmeden hiçbir işe yaramayacağımı

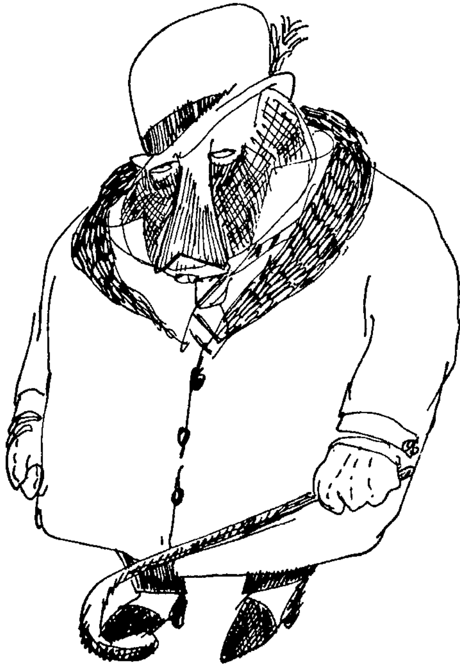
* "Arının belasını çekmeyen bal yiyemez" atasözüne gönderme yapılmış (Ç.N.)

anladım ve doğuştan heceleyebilme yeteneğimi de göz önüne alarak, sonunda–"

"UYDURMASYON!" diye gürledi birdenbire bir ses. Derken yük arabasının arka tarafından o yana doğru sırtında gösterişli paltosu, ayağında çizgili pantolonu, ekose desenli yeleği ve başında melon şapkasıyla iriyarı, tostoparlak bir böcek çıkageldi. "Müsaadenizle tekrar edeyim – UYDURMASYON!" diye gümbürdedi bir kez daha, elindeki değneği sallayıp topuklarını havada birbirine vurup şakırdatarak. "Haydi ama, bu kadarı da ayıp doğrusu. Kimse beni bu küçük beye tanıtmayacak mı?"

"Bu," diye lafa girdi arı yeni geleni küçümseyen bir tavırla, "Martaval Böceği'dir. Son derece sevimsiz biridir kendisi."

"SAÇMA! Martaval Böceği'ni herkes sever," diye bağırdı Martaval Böceği. "Geçen gün kralla da konuşuyorduk–"

"Sen kralla hiç tanışmadın bile," diye bağırdı arı, berikini suçlarcasına. Sonra da Milo'ya dönerek, "sakın ola, bu yalancı kaşarın dediklerine inanma," dedi.

"BOŞ LAF!" diye cevapladı Martaval Böceği. "Biz son derece köklü ve soylu bir aileyiz, soyumuz, Latince adıyla söylemek gerekirse, saygıdeğer *Böcekus martavalum* sülalesinden geliyor. Sonracığıma bizler Haçlı Seferleri'nde Arslan Yürekli Rişar'ın yanında savaşmış, Kristof Kolomb ile Atlas Okyanusu'nu aşıp keşif yollarını açmış bir aileyiz, hem sonra bugün hükümetin üst düzey görevlilerinden pek çoğu bizim ailedendir. Tarih ünlü Martaval böceklerinin adlarıyla doludur."

"Aman ne de cafcaflı bir konuşma bu böyle, caf-caf-lı," dedi arı karşısındakini aşağılayan bir tavırla. "Hem sen neden toz olup gitmiyorsun bakalım? Bu delikanlıya doğru heceleyebilmenin önemini anlatıyordum ne güzel."

"PÖH!" dedi Martaval Böceği, kolunu Milo'nun omzuna atarak. "İnsan bir sözcüğü hecelemeyegörsün, hemen bir başkasını dayarlar suratına. Ucu yok, bucağı yok bunun – niye uğraşasın ki? Sen benim sözümü dinle evladım, gerisini boş ver. Büyük-büyük-büyük babam George Martaval Washington'un da dediği gibi–"

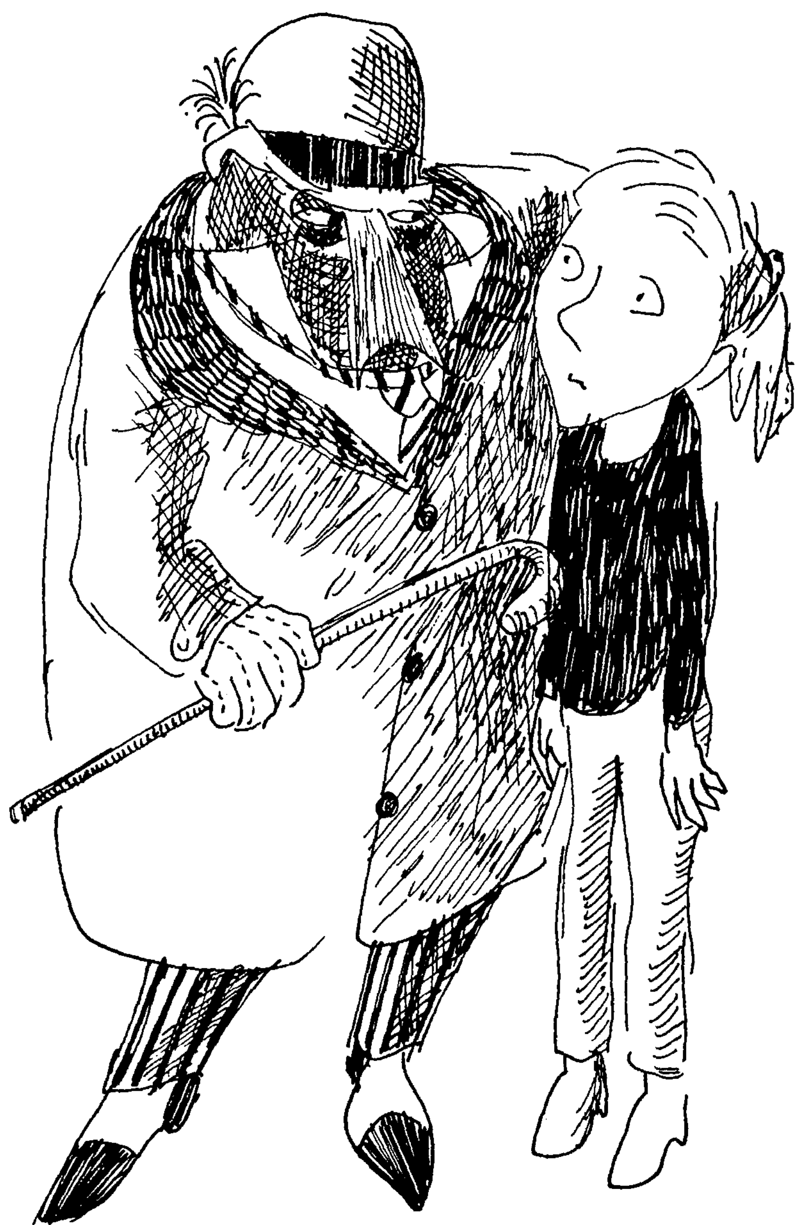
"Bayım, siz, " diye bağırdı arı heyecanla, "kendi adını bile hecelemekten aciz bir canavarsınız, ca-na-var-sı-nız."

"Kendini tıpkı bir köle gibi sözcük düzenine adamış olmak, insan zekâsının çöktüğünün en büyük göstergesidir," diye gürledi Martaval Böceği, bir yandan da hiddetle sopasını sallıyordu.

Milo bu sözlerin ne anlama geldiğini anlamasa da, belli ki öfkesi taşan arı, havada hızla alçalarak Martaval Böceği'nin şapkasına kanadıyla bir fiske vuruverdi.

"Dikkat et," diye bağırdı Milo, ama o sırada bastonunu tekrar sallamaya başlayan böcek, arıyı bacağından yakaladığı an bir kutu V harfini de yerle bir etmişti.

"Ah bacağım!" diye haykırdı arı.

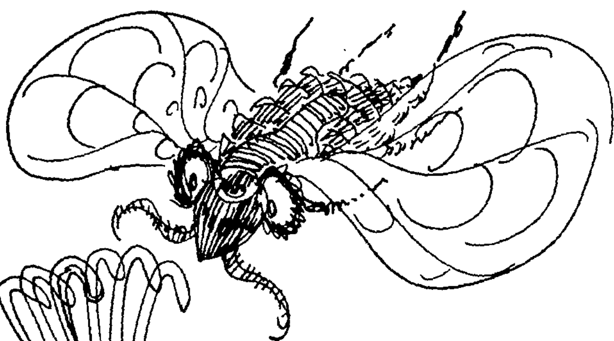
"Ay şapkam!" diye bağırdı böcek – ve böylece kavga başlamış oldu.

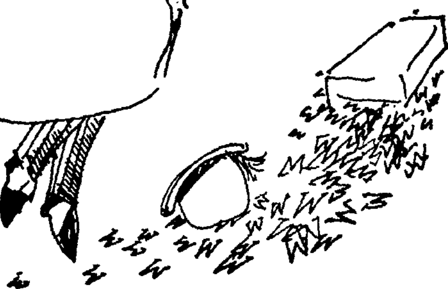
Hececi Arı, Martaval Böceği'nin bastonunu havada sallayarak gerçekleştirdiği vahşice saldırılar karşısında ileri doğru vızıldayarak tehlikeli dalışlar yapıyor, iki hasım karşılıklı hamlelerle birbirlerine meydan okuyorlardı, çevredekiler ise birkaç adım gerilemiş, kavgayı tehlike çemberinin dışında izlemeyi tercih etmişlerdi.

Milo, "Ama bunu halletmenin bir başka yolu–" diye tam söze başlamıştı ki, lafını daha bitirmeden, "DİKKAT!" diye bağırdı, ama çok geç kalmıştı.

Büyük bir gürültüyle tezgâhlardan birinin üzerine düşen Martaval Böceği, bitişik tezgâhı da devirmiş, bununla da kalmayarak onun hemen yanındaki öteki tezgâhın ve ötekinin ve bir sonrakinin, derken birbiri ardı sıra bütün tezgâhların yerle bir olmasına yol açmıştı; şimdi her şey ve herkes birbirine girmiş, ortalık ana baba gününe dönmüştü.

Çıkan kargaşada bayraklardan birine takılan arı ise tepetaklak yere yuvarlanmış, bu arada Milo'ya da çarptığı için paldır küldür onu da yere devirmiş, şimdi de yattığı yerden, "İmdat! İmdat! Üzerimden şu küçük oğlanı kaldırın!" diye ciyak ciyak bağırıyordu. Öte yanda böcek ezik harf yığınlarının üzerinde yaka paça bir yana dağılmış halde yatıyor, zembereği boşalmış gibi durmadan çalan saatiyle Tak ise bir başka harf yığınının altında debeleniyordu.

5. *Kısa İzahat*

"Yap ne baktın!" diye bağırdı satıcılardan biri öfkeyle. Aslında "Bak ne yaptın," demek istemişti, ama sözcükler öylesine birbirine girip karışmışlardı ki, artık kimse anlamlı bir söz edemez olmuştu.

Bir başkası "Yapacağız biz ne şimdi?" diye sızlanıyordu, herkes öteye beriye dağılanları toplamaya çalışıyordu elinden geldiğince.

Birkaç dakika boyunca kimsecikler anlaşılır tek bir tümce bile kuramadı, bu durum, daha büyük bir karmaşaya yol açıyordu haliyle. Neyse sonunda, tezgâhlar yerlerine konup da sözcükler daha sonra sınıflandırılmak üzere bir araya yığılınca etraf biraz olsun toparlandı.

Bütün bu olanlardan büyük bir üzüntü duyan Hececi Arı beş karış suratla havalanıp bir anda ortadan yok oldu; Sözcükkent'in bütün polisleri meydanı doldurduğunda Milo henüz toparlanıp ayağa kalkmıştı.

Yakınlarda biri, "Neyse, şimdi her şey anlaşılır," dedi. "İşte Kısa İzahat da geliyor zaten."

Meydanın öte yanından bu tarafa doğru, Milo'nun hayatta gördüğü en kısa adam geliyordu. Boyu altmış santim ancak vardı, eni ise bunun iki katıydı, üzerinde beyaz kemerli mavi bir ünifor-

ma, ellerinde beyaz eldivenler, başında sivri bir kasket, yüzünde ise son derece acımasız bir ifade vardı. Pancar gibi kıpkırmızı kesilene dek çaldığı düdüğünü bir an olsun ağzından düşürmüyordu; soluklanmak için ara verdiği anlarda bile boş durmuyor, önüne çıkan herkese, "Suçlusun, suçlusun!" diye bağırıyordu. Milo'nun yanına gelince, "Suçlunun böylesini de hayatta görmedim doğrusu," deyiverdi. Sonra da, hâlâ zırıl zırıl çalmakta olan Tak'a dönerek, "Kapat şu köpeği, bir polis memurunun önünde saat çaldırmak saygısızlıktır," dedi.

Bu konuyu kara kaplı defterine özenle not ettikten sonra elleri arkasında bir aşağı bir yukarı dolaşarak, pazaryerindeki hasarı incelemeye koyuldu.

"Oh ne âlâ, ne âlâ." Kaşlarını çattı. "Evet, kimin başının altından çıktı bakalım bütün bunlar? Ya konuşursunuz ya da gözünüzün yaşına bakmam, hepinizi tutuklarım, bilmiş olun."

Bu sözleri uzun bir sessizlik izledi. Aslında olayın nasıl gerçekleştiğini pek az kişi gördüğünden, kimse ağzını açıp da tek kelime edemiyordu.

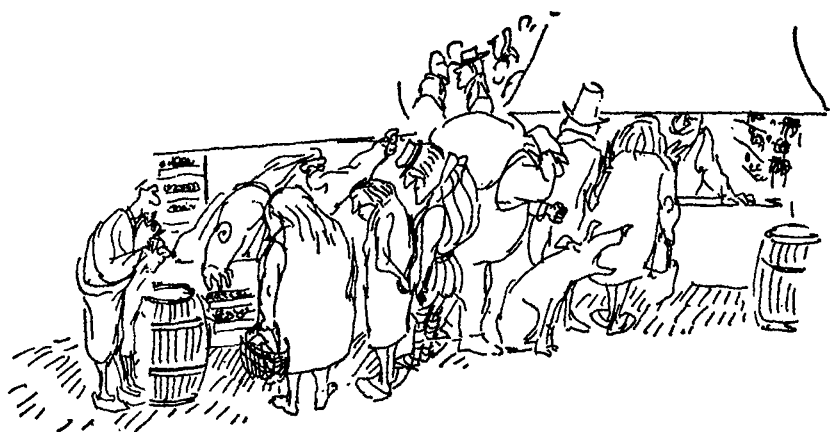
"Sen," diye seslendi memur İzahat, o sırada üstündeki tozları silkmeye, şapkasını düzeltmeye uğraşan Martaval Böceği'ne parmağını doğrultarak, "seni hiç gözüm tutmadı, haberin olsun."

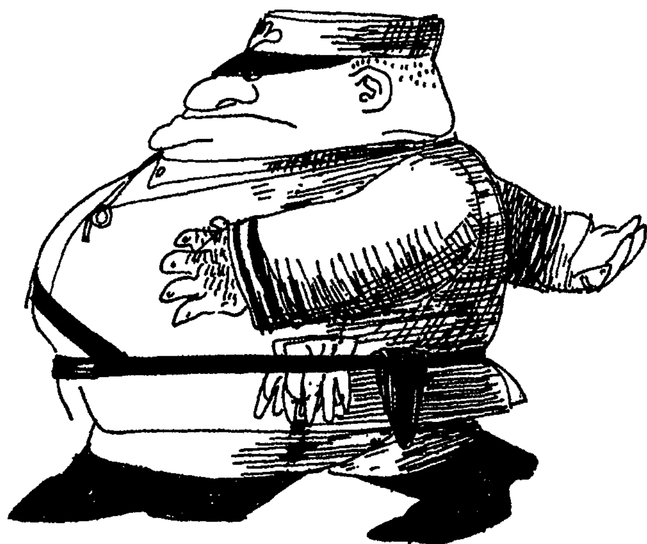
Korkudan ödü patlayan Martaval Böceği elinden bastonunu düşürerek sinirli bir sesle, "Efendim, bir beyefendi olarak, zatıâlinizi şerefim üzerine temin ederim ki, olayla hiçbir ilgisi bulunmayan masum ve kendi halinde biri olarak bendeniz pazaryerindeki heyecan verici görüntülere ve seslere dalmış bir halde dolaşırken, o sırada bu genç delikanlının–"

"KISA KES! İZAHAT İSTEMEZ!" diye lafını kesti memur İzahat, minik defterine bir not daha düşerek. "Tam düşündüğüm gibi: hangi taşı kaldırsan, altında bir erkek çocuğu."

"Bağışlayın ama, " diye üsteledi Martaval Böceği, "şey demek değildi amacım–"

I
II

"SUS! KISA KES!" diye gürledi polis memuru, bir yandan da gövdesini olabildiğince dikleştirmeye çalışarak, korkudan ödü patlayan böceğe tehditkâr bir bakış fırlattı. Sonra da Milo'ya dönerek, "Gelelim sana," diye devam etti, "söyle bakalım, 27 Temmuz gecesi neredeydin?"

"Ama bunun bu konuyla ne ilgisi var ki?" diye sordu Milo.

"O gün benim doğum günüm de o bakımdan küçük bey," dedi polis memuru İzahat bir yandan da defterine, "Doğum günümü unutmuş" diye not alırken. "Erkek çocukları başkalarının doğum günlerini hep unuturlar zaten."

"Sırasıyla şu suçları işlemiş bulunuyorsun," diye sürdürdü sözlerini: "yanında, saati izinsiz çalan bir köpek bulundurmak, kafa karıştırmak, seyyar arabaları rahatsız etmek, ortalığı karıştırmak, çevreye zarar vermek ve ayrıca da lafını tartarak konuşmak."

"Yok artık," diye hırladı Tak öfkeyle.

"Ve de yasadışı havlamak," diye ekledi polisi memuru hemen hiddetle. "Havmetre kullanmadan havlamak yasalara aykırıdır. Verilecek hükme hazır mısınız?"

"Ama hükümler yalnızca yargıçlar tarafından verilir," dedi Milo, bu konuda ders kitaplarının birinde okuduklarını hatırlayarak.

"Tam üstüne bastın," diye yanıtladı polis memuru, o sırada şapkasını çıkarmış, üzerine uzun, siyah bir cübbe geçirmişti bile. "Yargıç da benim zaten. Şimdi, söyleyin bakalım, verilecek hüküm uzun mu olsun yoksa kısa mı?"

"Eğer mümkünse kısa olsun lütfen," dedi Milo.

"Pekâlâ," dedi bu kez yargıç, elindeki tokmağı üç kez vurarak. "Zaten uzun cümleler kurmakta her zaman zorlanmışımdır. Yalnızca 'Ben' desem nasıl olur acaba? Bildiğim en kısa cümle bu da."

Kurulan cümleyi herkesin uygun bulması üzerine, yargıç, "Ek olarak da altı milyon yıllık hapis cezası veriyorum. Dava kapanmıştır," dedikten sonra, tokmağını bir kez daha vurarak sözlerini bitirdi: "Gelin benimle, doğru zindana."

"Bizi yalnızca bir gardiyan hapse atabilir ama," dedi bu kez de Milo, aynı kitaptan okuduklarını hatırlayarak.

"İyi bildin," dedi yargıç, cübbesini çıkarır çıkarmaz elinde bir anahtar destesi beliriverdi. "Gardiyan da benim zaten." Bu sözlerden sonra berikilerin önüne düştü, birlikte yürümeye başladılar.

"Moralinizi bozmayın," diye bağırdı Martaval Böceği arkalarından. "Belki iyi halden cezanın bir milyon yılını geri alırlar, kim bilir!"

Zindanın ağır kapısı içeri doğru yavaşça açıldı, Milo ile Tak polis memurunu izleyerek, arada bir parıldayan titrek aleviyle cılız mı cılız bir mumun aydınlattığı uzun ve dar koridor boyunca ilerlediler.

"Basamaklara dikkat edin," diye uyardı polis memuru, hemen önlerinden dönerek dimdik aşağıya doğru alçalan sarmal merdivenin başına geldiklerinde.

İçeride –tıpkı ıslak battaniye gibi– küf kokan ağır bir hava vardı, duvarın iri taşları dokununca insanın elinden kayıveriyordu adeta. Durmaksızın inmeye devam ettiler, sonunda, ilkinden çok daha ağır ve çok daha sağlam görünen bir başka kapının önünde durdular. Bir örümcek ağının yüzüne dolandığını hisseden Milo korkuyla titredi.

"Görün bakın, burasını seveceksiniz," diye kıkırdadı polis memuru sürgüyü çekerken; derken kapı keskin bir gıcırtıyla inleyerek açıldı. "Bizim buralara pek kimse uğramaz aslında, laf ebesi acuzeyle bol bol laflarsınız artık"

"Acuze mi?" diye tekrarladı Milo korkudan titreyerek.

"Elbette ya, uzun süreden beri burada," dedi beriki ikinci bir koridora doğru adımını atarken.

Birkaç dakika içinde üç koridor ve daracık bir köprüden başka iki koridor daha geçip, bir başka merdiveni de tırmandıktan sonra sonunda küçük bir hücre kapısının önüne geldiler.

"İşte burası," dedi polis memuru. "Göreceksiniz, kendi evimiz kadar rahattır."

Kapı açılır açılmaz arkalarından tekrar kapanıverdi, Milo ve Tak kendilerini bir anda içerde buldular; tepeye yakın bir yerde, mini minnacık iki pencerenin aydınlattığı, yüksek tavanlı bir hücreydi burası.

"Altı milyon yıl sonra görüşmek üzere," diye seslendi polis memuru İzahat, uzaklaşan ayak sesleri sonunda duyulmaz oldu.

"Hapı yuttuk galiba, değil mi Tak?" dedi Milo kederli bir sesle.

"Hiç şüphen olmasın," diye yanıtladı köpek, nasıl bir yere geldiklerini anlamak için etrafı koklayarak.

"Böyle bir yerde bunca zaman ne yaparız bilmem, keşke bir dama tahtamız ya da bir kutu tebeşirimiz olsaydı."

"Tasalanma," diye hırladı Tak bilgiç bir tavırla tek patisini havaya kaldırarak, "bir yolunu buluruz nasılsa. Ha, bu arada beni biraz kurar mısın lütfen? Durmak üzereyim de."

"Bak gördün mü Tak?" dedi Milo köpeği kurmaya çalıştığı sırada. "Sırf sözcükleri birbirine karıştırdığı ya da onları nasıl kullanacağını bilmediği için insanın başına ne belalar gelebiliyormuş meğer. Eğer buradan kurtulabilirsek, göreceksin bak, sözcüklerin hepsini nasıl da su gibi belleyeceğim."

"Delikanlı, itiraf etmeliyim ki, son derece övgüye değer bir amaç doğrusu," diye konuştu hücrenin ta öte yanından gelen boğuk bir ses.

Milo başını kaldırıp o yana baktı; yarı aydınlık hücrenin öte yanında, sallanan iskemlesinde oturmuş örgü ören, sevimli mi sevimli bu yaşlı kadını daha önce fark etmemiş olduğuna şaştı kaldı.

"Merhaba," diye selam verdi hemen.

"Nasılsınız?" diye yanıtladı kadın da.

"Aman dikkatli olun," diye uyardı Milo. " Duyduğuma göre buralarda bir yerlerde dolaşan bir acuze varmış."

"O benim," diye yanıtladı yaşlı kadın öylesine, sırtındaki şalı omuzlarına doğru çekiştirerek.

Korkudan ödü patlayan Milo derhal Tak'ın yanına giderek, yine zırıl zırıl çalmaya başlamasın diye köpeğe sıkıca sarıldı – acuzelerin gürültülü ve yüksek sesten nasıl nefret ettiklerini iyi biliyordu.

"Korkmayın canım," diye güldü kadın. "Acuze dediklerine bakmayın siz, yalnızca Laf Ebesiyim aslında."

"Ya?" diyebildi Milo sadece, aklına diyecek başka bir şey gelmiyordu zaten.

"Hoş, Azbuçuk Ucube sayılırım aslında, yani o-kadar- da-kötü-olmayan Acuze," diye sürdürdü sözlerini, "ama korkmayın, benden size zarar gelmez."

"Peki Laf Ebesi nedir acaba?" diye sordu Milo Tak'ı bırakıp kadına biraz daha yaklaşarak.

"Şey," diye lafa girdi kadın, tam o sırada ayağının üzerinden aşan bir sıçan hızla öteye kaçtı, "ben aslında kralın büyük teyzesiyim. Uzun yıllar hangi sözcüklerin hangi durumlarda kullanılacağına, hangilerinin söylenip hangilerinin söylenmeyeceğine, hangilerinin yazılıp yazılmayacağına görevim gereği ben karar veriyordum. Siz de takdir edersiniz ki, seçilmeyi bekleyen binlerce sözcüğün olduğu bir yerde, bundan daha önemli ve daha çok sorumluluk gerektiren başka bir görev düşünülemez herhalde. Tarafıma verilen 'Resmi Laf Ebesi' unvanı ise benim için büyük bir onur ve mutluluk kaynağı olmuştur her zaman.

"Önceleri var gücümle çalışıyor, durumlara en uygun sözcüklerin yerli yerinde kullanılması için çabalıyordum. Gel zaman git zaman, her şey yoluna girdi, her şey açık seçik ve gerektiğince söyleniyor, hiçbir sözcük boşa harcanmıyordu. Saraya ve pazarın her tarafına üzerinde şöyle yazılar yazan tabelalar astırıyordum:

*Baş Dille Tartılır.**

"Ne var ki güç insanı çabuk bozarmış, sizin anlayacağınız, açgözlü bir insan haline gelmem fazla sürmedi, giderek daha az sözcük seçmeye, kalanları kendime saklamaya başladım. Derken başka bir tabela daha yazdırıp astırdım, o da şöyle diyordu:

Aklı Az Olanın Öğüdü Çok Olur.

"Çok geçmeden pazarda satışlar düşmeye başladı. İnsanlar artık eskisi gibi bol keseden sözcük almaya korkar olmuşlardı, krallık çok kötü günler geçiriyordu. Bense hâlâ uslanmıyor, giderek daha da pintileşiyordum. Çok geçmeden elimizde o kadar az sözcük kaldı

* Bir kimsenin ağzından çıkan sözler, onun akıl ölçüsüdür (Ç.N.)

ki, herhangi bir şey söylemek neredeyse imkânsız hale geldi, en basitinden günlük konuşmaları sürdürmek bile dert olmuştu. Bu arada ben de yeni bir tabela daha yazdırmıştım, şöyle diyordu:

Az Konuş, Öz Konuş.

"En sonunda da, bütün eski tabelaları kaldırtıp, yerine şu yenisini astırdım:

Söz Gümüşse Sükût Altındır.

"Artık kimse konuşmuyordu. Satılacak tek bir sözcük bile kalmamış, pazar tümüyle kapanmıştı, giderek yoksullaşan halkı artık hiçbir şey avutamaz olmuştu. Olan biteni anlayınca öfkesinden küplere binen kral beni işte buraya, zamanla yaşlanıp akıllandığım bu zindana attırdı.

"Bütün bu olan bitenin üzerinden uzun seneler geçti," diye devam etti kadın, "ama hâlâ yeni bir Laf Ebesi atamış değiller, bugün insanların konuşurken gereğinden fazla sözcük kullanmalarının, üstelik de böyle yaparak kendilerini olduklarından daha akıllı sanmalarının nedeni de bu zaten. Şunu sakın unutma, gereğinden az sözcük kullanmak, gereğinden fazlasını kullanmaktan her zaman daha iyidir."

Kadın sözlerini bitirince derin derin içini çekti, Milo'nun omzuna hafifçe vurdu, sonra yeniden örgüsüne döndü.

"Demek siz o zamandan beri buradasınız?" dedi Milo halden anlayan bir tavırla.

"Öyle," dedi kadın üzüntülü bir sesle. "Artık insanların çoğu beni ya unuttu ya da Laf Ebesi yerine yanlış bir biçimde Acuze olarak hatırlıyorlar. Ama kimin umurunda, kimin umurunda," diyerek devam etti sözlerine, "ikisinden de korkuyorlar nasıl olsa."

"Ben sizi hiç de korkunç bulmuyorum," dedi Milo, ona katıldığını göstermek istercesine kuyruğunu salladı Tak.

"Sizlere çok teşekkür ederim," dedi Azbuçuk Ucube. "Bana Azbuçuk Teyze de diyebilirsiniz. Alın size bir noktalama işareti." Bu sözlerin üzerine kadın onlara, üzerleri şeker kaplı bir sürü soru işareti, nokta, virgül ve ünlem işaretleriyle dolu bir kutu uzattı. "Artık yalnızca bunları yememe izin veriyorlar."

"Şey, buradan çıkınca size mutlaka yardım edeceğim," diye düşüncesini açıkladı Milo cesurca.

"Çok naziksin," diye yanıtladı kadın; "ama beni kurtaracak tek bir şey varsa, o da Akıl ve Ahenk'in geri dönüşüdür."

"Neyin dönüşü?" diye sordu Milo.

"Akıl ve Ahenk'in," diye yanıtladı kadın; "ama bu uzun hikâye, şu anda dinlemek istemeyebilirsiniz."

"İsteriz, hem de çok isteriz," diye havladı Tak.

"Gerçekten isteriz," dedi Milo da ona katılarak, bunun üzerine Laf Ebesi, oturduğu iskemlede hafifçe öne arkaya sallanarak hikâyesini anlatmaya koyuldu.

6. Azbuçuk Ucube'nin Hikâyesi

"Bir zamanlar bu ülke, uğursuz rüzgârların uğuldadığı sarp kayalıkları, kimselere yol vermeyen kıraç vadileriyle çorak ve ıssız bir yermiş. Topraklarında hemen hemen hiçbir şey bitmezmiş, olur da arada bir ağacın biri yeşerecek olsa, onun da meyvesi eciş bücüş, tadı ise zehir gibi acı olurmuş. Çorak toprakların çöllere, çöllerin çetin kayalıklara dönüştüğü bu ülkenin sarp tepelerinde ise karanlık iblisler yaşarmış. Bu kötü yaratıklar her yerde keyiflerince cirit atar, hatta canları istedi mi, deniz kıyısına bile inerlermiş. O zamanlar bu topraklara Hiçlik Ülkesi denirmiş.

"Derken bir gün Bilgi Denizi'nin kıyılarına bir gemi yanaşmış. Geleceğini aramakta olan genç bir prensi taşıyormuş bu gemi. İnsanlık ve adalet adına ayak bastığı topraklara el koyan prens, derhal krallığını keşfe çıkmış. Bu duruma çok öfkelenen iblisler, ucubeler ve devler prensi topraklarından kovmak için bir araya gelmişler. Derken savaş çıkmış, yer yerinden oynamış, sonunda prense kala kala deniz kıyısında bir avuç toprak kalmış.

"Ben de şehrimi buraya kurarım," diye kararını açıklamış prens, dediği gibi de yapmış.

"Çiçeği burnunda bu yeni ülke çok geçmeden gemilerin taşıyıp getirdiği sayısız yolcuyla daha da kalabalıklaşıp büyümüş, sınırlarını zorlar olmuş. Her gün ardı arkası kesilmeyen saldırılara uğrasa da, prensin kurduğu bu yepyeni kent dimdik ayakta

kalmasını bilmiş. Üstelik her geçen gün daha da büyümüş. Kısa zamanda yalnızca bir kent olmaktan çıkıp, bir krallığa dönüşmüş; adına da Bilgelik Ülkesi demişler.

"Ne var ki kent duvarlarının ötesinde tehlike hâlâ kol gezmekteymiş, genç kralın, kendi hakkı olan o toprakları da alacağına yemini varmış. Her ilkbaharda ordusuyla sefere çıkar, sonbaharda geri dönermiş, böylece krallığı her yıl biraz daha büyüyüp zengin-

leşmiş. Kendisine bir de bir eş bulup evlenmiş, çok geçmeden nur topu gibi iki oğlu olmuş, kral, günü gelince ülkeyi iyi yönetebilsinler diye bütün bildiklerini onlara da öğretmiş.

"Oğlanlar büyüyüp de cesur birer delikanlı olunca kral onları yanına çağırtmış ve şöyle demiş: 'Ben artık yaşlandım, eskisi gibi savaşa gidemez oldum. Artık benim yerime geçecek olan sizlersiniz, Bilgelik Ülkesi'nin büyüyüp gelişmesi için yabancı diyarlarda yeni şehirler kurmak da sizin göreviniz.'

"Onlar da öyle yapmışlar. Delikanlılardan biri güneye, Şaşkoloz Bayırları'nın olduğu yere gitmiş ve orada, sözcüklerin şehri

olan Sözcükkent'i kurmuş; öteki ise kuzeydeki Cehalet Dağları'na gitmiş, o da orada sayıların şehrini, yani Sayıkent'i kurmuş. Her iki şehir de kısa zamanda öylesine serpilip büyümüşler ki, iblisler daha da içerlere çekilmek zorunda kalmışlar. Kısa zamanda fethedilen yeni topraklarda başka başka şehirler ve kasabalar kurulmuş, öyle ki korkunç yaratıklara sonunda kala kala yabanıl toprakların küçücük bir bölümü kalmış – onlar da çaresiz oracıkta yaşamaya başlamışlar, ama bu arada topraklarının yakınına gelenlere ya da nöbet sırasında uyuyanlara saldırmaktan da geri durmamışlar.

"Bu arada, kişilikleri gereği oldukça şüpheci ve kıskanç huylu olan iki kardeş kendilerine farklı yollar çizdiklerine için için seviniyorlarmış. Her yaptıkları işte birbirlerini geçmeye çalıştıklarından öyle çok, öylesine canla başla çalışıp çabalamışlar ki, çok geçmeden kurdukları kentler gerek büyüklük gerekse ihtişam bakımından Bilgelik Ülkesi'yle boy ölçüşür hale gelmiş.

"Bir gün, baş başa oldukları bir sırada biri ötekine, 'Sözcükler bilgelikten çok daha önemlidir,' demiş.

" 'Bilgelikten daha önemli olan bir şey varsa, o da sayılardır,' diye yanıtlamış beriki de.

"Derken birbirlerini giderek daha az sevmeye başlayan kardeşler geçinemez olmuşlar.

"Ne var ki, oğullarının arasındaki bu düşmanlığı bilmeyen yaşlı kral saltanatının aymazlığı içinde, günlerini sarayının bahçelerinde dolaşarak ve düşüncelere dalarak geçiriyormuş. Tek üzüntüsü bir kız evladı olmamasıymış, çünkü kız çocuklarını da en az oğlan çocukları kadar severmiş. Bir gün huzur içinde bahçesinde dolaşırken, bir sepetin içine konarak çardağın altına bırakılmış minicik iki bebek bulmuş. Altın saçlı, pek güzel bebeklermiş bunlar.

"Kral mutluluktan havalara uçmuş. 'Bunlar, şu kocamış yaşımda mutluluğuma mutluluk katsın diye gönderilmiş olmalılar,' diye haykırmış ve bebekleri görsünler diye başta kraliçe olmak üzere sarayda ne kadar bakan, danışman varsa herkese, hatta bütün ülke halkına haberler salarak bir araya toplamış.

" 'Adları Akıl ve Ahenk olacak,' diye buyurmuş, böylece kızlar sarayda, Salt Aklın Prensesi ile Tatlı Ahengin Prensesi olarak büyümeye başlamışlar.

"Gün gelip de yaşlı kral ölüverince, krallık, prenseslerin sorumluluğunu eşit ağırlıkta yüklenmeleri koşuluyla iki oğul arasında bölünmüş. Oğullardan biri güneye yerleşip Tekmili Birden Azaz adını alarak Sözcükkent'e kral olmuş, öteki de Matemahirbaz adıyla Sayıkent'in hükümdarı olmuş; öte yandan, her ikisi de verdikleri söze bağlı kalarak, Bilgelik Ülkesi'nde oturan küçük kızların refah içinde yaşamalarını sağlamışlar.

"Prensesler yalnızca muhteşem güzellikleriyle değil, aynı zamanda kibar tavırları ve anlaşmazlıklara âdil ve akla yakın çözümler bulmadaki yetenekleriyle de kendilerini halka sevdirmesini bilmişler. Herhangi bir sorunu, üzüntüsü olan ya da başı sıkışan herkes bir çözüm yolu bulmak ve öğütlerine kulak vermek için

ülkenin dört bir yanından onlara gelir olmuş; hatta, o yıllarda hiç durmadan kavga etmekte olan ağabeyleri bile, kimi devlet işlerine çözüm bulsunlar diye sık sık onlara başvurmaya, yardım istemeye başlamışlar. Dediklerine göre 'Akıl ve Ahenk'in çözüm bulamadığı tek bir sorun yokmuş.'

"Aradan yıllar geçmiş, iki erkek kardeşin araları iyiden iyiye bozulurken, bir yandan da krallıkları büyüdükçe büyümekte, hazineleri dolup taşmaktaymış. Ne var ki, aralarındaki anlaşmazlıklar da aynı ölçüde zorlaşıyor, içinden çıkılmaz bir hal alıyormuş. Ama neyse ki, sabrı ve sevgiyi bir an bile elden bırakmayan prensesler her birine bir çözüm bulmakta gecikmiyorlarmış.

"Günlerden bir gün o güne dek karşılaştıkları en zor anlaşmazlıkla yüz yüze gelmişler. Kral Azaz sözcüklerin sayılardan çok daha önemli olduğunu, dolayısıyla da kendi krallığının daha üstün olduğunu savunuyormuş; öte yandan, Matemahirbaz ise, sayıların sözcüklerden daha önemli olduğunu söylüyor, dolayısıyla da kendi krallığının daha yüce olduğunda ısrar ediyormuş. Günler boyu tartışıp karşılıklı atıp tutmuşlar, tam birbirlerinin boğazına sarılacak hale geldikleri sırada, neyse ki konuyu karara bağlamaları için prenseslerin görüşüne sunmayı akıl etmişler.

"Önlerine konan her kanıtı gözden geçirip, bütün tanıkları dinleyerek konuyu günler boyu enine boyuna inceleyen prensesler sonunda şu karara varmışlar:

"Sözcükler ve sayılar eşit derecede önemlidirler, çünkü bilginin tezgâhında biri çözgü ilmeğiyse, diğeri de atkı ilmeğidir*. Denizdeki kum taneciklerini saymak ne denli beyhude bir çabaysa, gökteki bütün yıldızlara ad bulmak da aynı biçimde marifet sayılmaz. İşte bu nedenle, iki krallığın da barış içinde yaşamasına karar verdik."

"Verilen karar herkesi memnun etmiş; tek memnun olmayan, birbirlerine söz geçiremeyen, dediğim dedik krallarmış.

* Dokumacılıkta tezgâhın boyuna bağlanan iplere "çözgü", enine bağlananlara ise "atkı" denir (ç.n.)

" 'Eğer bir tartışmayı taraflardan herhangi birinin lehine çözümleyemeyeceklerse, bu kızların bize ne yararı var ki?' diye öfkeyle söyleniyorlarmış, çünkü ikisi de adaletin yerine gelmesinden çok kendi çıkarlarını düşünüyorlarmış. Sonunda, 'En iyisi onları sonsuza dek bu ülkeden sürelim,' demişler.

"Böylece kızlar saraydan çıkarılarak gökyüzündeki Beyhude Hayaller Diyarı'na sürülmüşler, o günden beri onları ne duyan olmuş ne de gören. Bugün ülkenin hiçbir köşesinde, Akıl da Ahenk de olmamasının nedeni bu işte."

"Peki sonra o iki hükümdara ne olmuş?" diye sordu Milo.

"Prensesleri sürgüne yollamak ortaklaşa verdikleri son karar olmuş, çok geçmeden tekrar savaşmaya başlamışlar. Ama bütün olup bitenlere karşın, krallıkları büyümeye ve gelişmeye devam etmiş, ne var ki, eski Bilgelik kenti öylesine harap olmuş ki, onaracak bir kişi bile kalmamış. Bense, gördüğünüz gibi, prensesler dönünceye dek burada kalmak zorundayım."

"Belki onları biz kurtarabiliriz," dedi Milo, Laf Ebesi'nin acıklı halini görünce.

"Ah, bu çok zor bir şey," diye karşılık verdi kadın. "Beyhude Hayaller Diyarı buradan çok uzaktadır, üstelik de oraya çıkan merdivenler kötü kalpli, kara iblisler tarafından korunuyor."

Bunu duyan Tak kötü kötü hırladı; iblislerin düşüncesinden bile nefret ediyordu.

"Bunun küçük bir çocukla bir köpeğin becerebileceği bir şey olduğunu sanmıyorum doğrusu," dedi kadın, "ama ne yapalım, olsun. Ben buraya alıştım zaten, ama sizin bir an önce buradan gitmeniz gerek, yoksa bütün gününüz mahvolacak."

"Yok canım, biz buraya altı milyon yıllığına geldik zaten," diye içini çekti Milo, "üstelik kaçabilme şansımız da yok."

"Saçma," diye karşılık verdi Laf Ebesi azarlarcasına, "polis memuru İzahat o kadar da ciddiye alınacak biri değildir. İnsanları hapse atmaya bayılır, ama burada kalıp kalmadıkları umurunda

bile değildir. Şimdi basın şu duvardaki düğmeye ve hemen yola koyulun."

Milo düğmeye basınca açılan kapıdan içeriye bir anda pırıl pırıl güneş ışığı doldu.

"Güle güle; yine gelin!" diye bağırdı Laf Ebesi arkalarından, dışarı adım atar atmaz kapı arkalarından kapanıverdi.

Milo ve Tak parlak gün ışığında gözlerini kırpıştırarak bir süre kalakaldılar; gözleri ışığa alışır alışmaz ilk gördükleri şey, kralın, karşıdan kendilerine doğru koşan danışmanları oldu.

"Hah, işte bulduk sizi."

"Nerelerdeydiniz?"

"Her yerde aradık sizi."

"Kraliyet şöleni başlamak üzere."

"Bizi takip edin."

Çok heyecanlıydılar, Milo'yla birlikte yürümeye başladıklarında soluk soluğa kalmışlardı.

"İyi ama ya arabam?" diye sordu Milo.

"Ona ihtiyacın yok," diye karşılık verdi teşrifatçı.

"Yararı yok," dedi arşidük.

"Fuzuli," diye fikrini belirtti yaver.

"Gereksiz," diye bildirdi özel-kalem.

"Yakışık almaz," diye haykırdı kont. "Kendi aracımızla gideceğiz."

"Taşıtımızla."

"Atlı arabamızla."

"Yolcu aracımızla."

"Atlı yarış arabamızla."

"Faytonumuzla."

"Yolcu taşıtımızla."

"Kupa arabamızla."

"Kapalı arabamızla," diye birbirlerini tekrarladı adamlar az ötedeki ahşap bir arabayı işaret ederek.

"Aman tanrım, yine bir ton laf," diye aklından geçirdi Milo, Tak ve kabine üyeleriyle birlikte arabaya binerken. "Bu nasıl hareket ediyor peki? Şeyleri yok da–"

"Sessiz olun lütfen," diye öğütledi teşrifatçı, "lafla peynir gemisi yürümez."

Gerçekten de teşrifatçının dediği gibi oldu, herkes susar susmaz usulca harekete geçen araba hızla sokakların arasına daldı, çok geçmeden kraliyet sarayına varmışlardı bile.

7. Kraliyet Şöleni

"Bu taraftan."

"Bizi izleyin."

"Bizimle gelin."

"Acele edin."

"Haydi gidiyoruz," diye hep bir ağızdan bağrışarak arabadan atlayan adamlar koşturarak geniş, mermer basamaklara doğru yöneldiler. Milo ile Tak hemen arkalarındaydılar. Karşılarında duran tuhaf bir saraydı doğrusu, hani Milo sarayın ne olduğunu bilmese, gördüğü şeyin diklemesine duran, dev gibi kalın ciltli bir kitap olduğuna yemin edebilirdi, giriş kapısı da sırtında, genelde yayınevinin adının yazılı olduğu alt bölümde bulunuyordu üstelik.

İçeriye girer girmez kendilerini upuzun bir koridorda buldular; her yer kristal avizelerin ışığıyla pırıl pırıl parlıyor, ayak sesleri duvarlarda yankılanıyordu. Duvarlar ve tavan tamamen aynalarla kaplanmıştı, yürürken kendi yansımaları da onlarla birlikte baş döndürücü bir biçimde ilerliyor, üniformalı uşaklar önlerinde soğuk bir havayla eğilerek selam veriyorlardı.

Şölen salonunun uzun kanatlı kapısının önüne geldiklerinde, "Fena halde geciktik sanırım," dedi özel-kalem gergin bir sesle yutkunarak.

Kocaman bir salondu burası, içerde bir sürü insan toplanmış, bağıra çağıra konuşup tartışıyorlardı. Üstünde altın tabakların ve

keten peçetelerin bulunduğu şölen masası özenle hazırlanmıştı. Her iskemlenin arkasında bir uşak bekliyordu; tam ortaya, diğerlerinin biraz daha yükseğinde yer alacak biçimde, üzeri kıpkırmızı bir örtüyle kaplı bir taht yerleştirilmişti. Tam arkasındaki duvarda, çevresi Sözcükkent bayraklarıyla donatılmış kraliyet arması duruyordu.

Milo pazaryerinde gördüğü birçok insanın orada olduğunu fark etti. Harf satıcısı adam kendisini ilgiyle dinleyen bir grup insana V harfinin tarihini anlatmaktaydı; uzakta bir başka köşede ise Martaval Böceği ile Hececi Arı incir çekirdeğini bile doldurmayacak bir konuda şiddetli bir kavgaya tutuşmuşlardı. Polis memu-

ru İzahat ise ortalıkta dolaşıyor, şüpheci bakışlarla etrafındakileri süzerek, "Suçlu, suçlu, bunların hepsi suçlu," diye kendi kendine söyleniyordu. Milo'yu görünce yüzü birdenbire aydınlanıverdi, "Altı milyon yıl doldu mu yoksa? Bak sen, zaman ne kadar da çabuk geçiyor," dedi.

Öğle yemeği için bekletilmek herkesin keyfini kaçırdıysa da, geciken konukların gelişiyle yüzler yeniden güldü.

"Hey ahbap, sonunda gelebildiğinize sevindim," dedi Martaval Böceği Milo'nun elini kibarca sıkarak. "Onur konuğu siz olduğunuza göre, mönüyü seçmek de size düşer elbette."

"Eyvah," diye aklından geçiren Milo, ne diyeceğini bilemiyordu.

"Acele etsen iyi olur," diye akıl verdi Hececi Arı. "Açlıktan ölüyorum, ö-lü-yo-rum."

Milo tam kafasını toplamaya çalışıyordu ki, o sırada borazanlar, ayarsız sesleriyle kulakları sağır edercesine hep birden çalmaya başladılar, derken bir uşak, korkudan ödleri patlayan konuklara doğru şöyle seslendi:

"KRALIMIZ, TEKMİLİ BİRDEN AZAZ."

Uzun adımlarla kapıdan giren kral masaları geçerek koca gövdesini tahta yerleştirdikten sonra sinirli bir sesle, "Herkes yerine. Oturun," diye bağırdı.

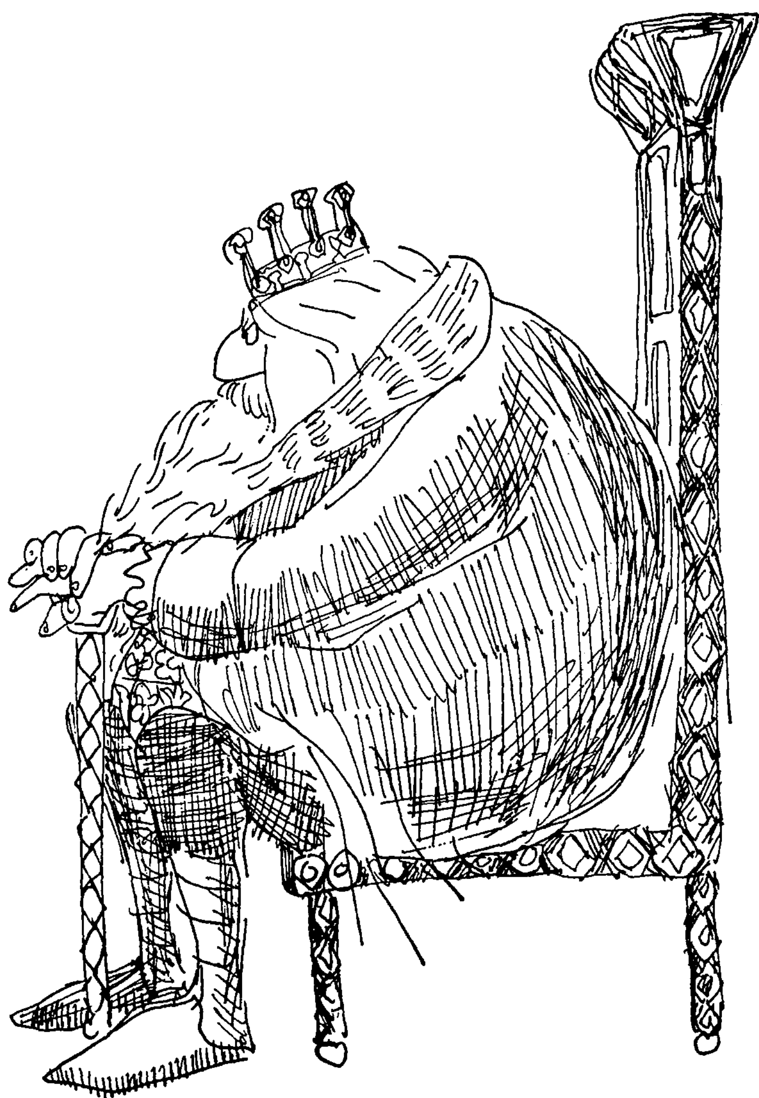
Bu, Milo'nun o güne dek gördüğü en iri adamdı; koskoca bir göbeği, insanın içine işleyen iri gözleri, göbeğine kadar inen kır bir sakalı vardı, sol elinin serçe parmağında bir mühür yüzüğü göze çarpıyordu. Başında minik bir taç, üzerinde de, her yanı alfabenin harfleriyle işlenmiş çok güzel bir cüppe vardı.

Herkes yerine geçerken Milo ile Tak'a bakarak, "Bunlar da kim böyle?" dedi.

"İzninizle kendimi tanıtayım," dedi Milo, "benim adım Milo, bu da Tak. Bu şölene bizi de davet ettiğiniz için size çok teşekkür ederiz, ayrıca sarayınız çok güzelmiş."

"Enfes," diye düzeltti teşrifatçı.

"Harika," diye belirtti arşidük.

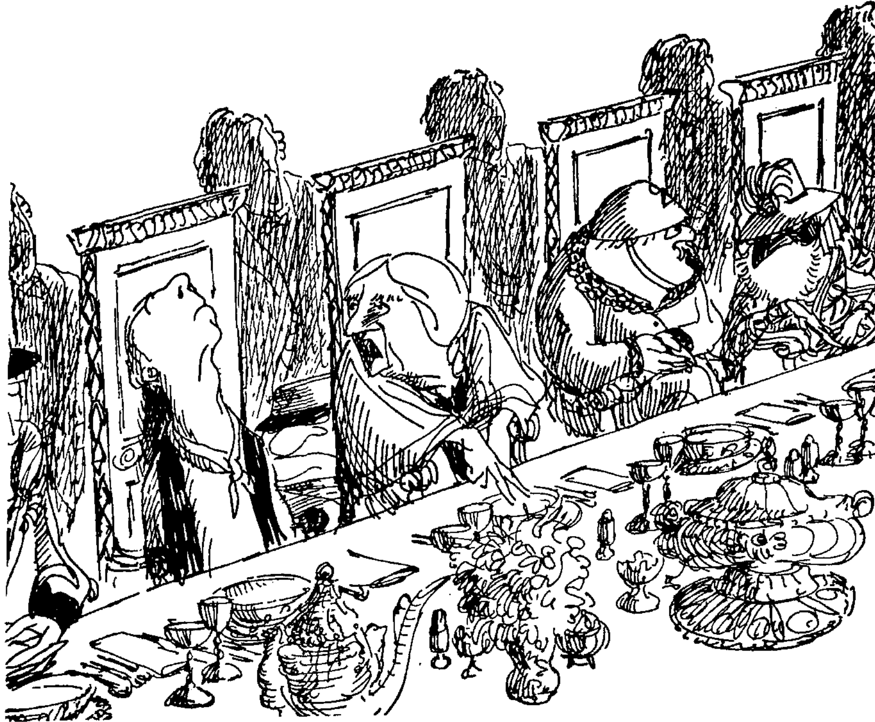
"Etkileyici," diye önerdi yaver.

"Hoş," dedi özel-kalem.

"Sevimli," diye onlara katıldı kont.

"SUSUN," diye buyurdu kral. "Gelelim sana delikanlı, söyle bakalım, bizi nasıl eğlendirmeyi düşünüyorsun? Şarkı söyleyerek mi? Hikâye anlatarak mı? Şiirler döktürerek mi? Havada tabakları atıp tutarak mı? Taklalar atarak mı? Söyle bakalım hangisi?"

"Ben bu saydıklarınızın hiçbirini yapamam," diye itiraf etti Milo.

"Ne kadar da sıradan bir çocuk böyle," dedi kral. "Oysa benim kabine üyelerim hemen her şeyi yapabiliyorlar. Sözgelimi şu gördüğün teşrifatçı habbeden kubbe yapabilir. Arşidük ise kılı kırk yarar. Yaver demiri tavında döver. Özel-kalem elini altına sokmadık taş bırakmaz. Konta gelince," diye sürdürdü sözlerini kötücül bir sesle, "o da her şeyi pamuk ipliğine bağlar. Ya sen, senin yapabildiğin bir şey var mı acaba?"

"Ben de bine kadar sayabilirim," dedi Milo.

"G-R-R-R, sayılar ha! Burada sayı lafını sakın ağzına alma bir daha. Mutlaka gerekiyorsa onları kullanabilirsin yalnızca," diye ho-

murdandı Azaz tiksintiyle. "Ama şimdi, Tak'la birlikte yanıma gelip oturmaya ne dersiniz? Gelin de yemeğe başlayalım artık."

Martaval Böceği araya girerek, "Mönüye karar verdin mi?" diye hatırlattı.

"Şey," diye söze başladı Milo, bir yere konuk gittiğinde her zaman az ve hafif yemesini söyleyen annesinin sözlerini hatırlayarak, "neden şöyle hafif bir şeyler yemiyoruz?"

"Hafif bir yemek olsun," diye gürledi Martaval Böceği kollarını havada sallayarak.

Kocaman servis tabaklarıyla içeri koşturan garsonlar ellerindekini masanın üzerine, kralın önüne bıraktılar. Kral tabakların kapağını kaldırır kaldırmaz tabaklardan duman gibi hafif bir şeyler çıktı, bir süre tavana ve duvarlara çarparak sektikten sonra salonun öteki tarafındaki pencereden dışarı çıkıp gözden kayboluverdiler.

"Pek de doyurucu bir yemek olduğu söylenemez," dedi Martaval Böceği gözlerini ovuşturarak, "ama yine de oldukça iştah açıcıydı doğrusu. Daha doyurucu olabilecek bir şeyler seçmez miydiniz acaba?"

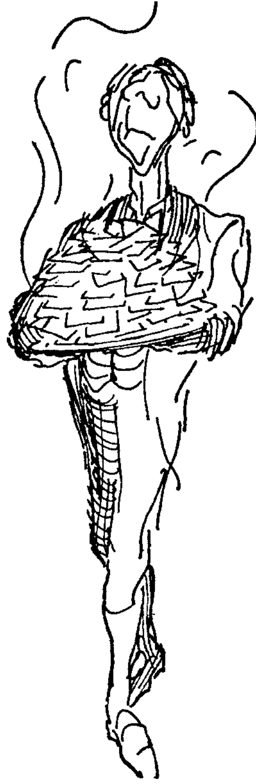
Kral ellerini çırpar çırpmaz tabaklar ortadan kayboldu, Milo bir an bile duraksamadan, "Madem öyle, bu durumda sanırım şöyle dört dörtlük bir yemek–"

"Dört dörtlük bir yemek," diye bağırdı Martaval Böceği bir kez daha. Kralın ellerini bir kez daha çırpmasıyla garsonlar ellerinde tabaklarla yeniden ortaya çıktılar, dumanı tüten tabaklar bu kez de ağzına kadar her renkten irili ufaklı dörtgenlerle doluydu.

"Hıh," dedi Hececi Arı bir tanesinin tadına bakarak, "bunların tadı korkunç."

Görünüşe göre yemek diğerleri tarafından da beğenilmemişti, Martaval Böceği ise boğazına kaçan bir lokma yüzünden boğulurcasına öksürüyordu.

"Konuşma vakti geldi," diye duyurdu kral, konuklar bir kez daha toplanan tabakların ardından asık yüzleriyle bakarken. "Önce sen," diye buyurdu kral Milo'yu işaret ederek.

“Majesteleri, hanımlar ve beyler,” diye konuşmasına başladı Milo çekingen bir tavırla, “bana bahşettiğiniz bu fırsatı–”

Parmaklarını şaklatan kral, “Bu kadar yeter,” diye kesiverdi onun sözünü. “Bütün gün konuşmana lüzum yok.”

“Ama daha yeni başlamıştım,” diye karşı çıktı Milo.

“SONRAKİ!” diye böğürdü kral.

Martaval Böceği olduğu yerde zıp zıp zıplayarak, “Kızarmış hindi, patates püresi, vanilyalı dondurma,” diye sayıp dökmeye başladı ezberlemişçesine.

“Ne tuhaf bir konuşma bu böyle,” diye düşündü Milo, bu tür konuşmaları daha önce birçok kez dinlediğinden, uzun ve sıkıcı olması gerektiğini biliyordu.

"Hamburger, mısır koçanı, kakaolu muhallebi – mu-hal-le-bi," diye heceledi sırası gelen Hececi Arı.

"Sosis, acılı turşu, çilek reçeli," diye bağırdı polis memuru İzahat da oturduğu yerden. Otururken ayaktaki halinden daha uzun göründüğünden, kalkmaya yeltenmemişti bile.

Yemek faslı böylece ilerliyor, sırası gelen konuk ayağa kalkıp kısa bir konuşma yaptıktan sonra tekrar yerine oturuyordu. Herkes sırasını savınca, kral ayağa kalktı bu kez de.

*"Pâté de foie gras, soupe à l'oignon, fais sous cloche, salade endive, fromages et fruits et demi-tasse..."** dedi kral kelimeleri dikkatle seçerek, sonra da ellerini çırptı.

Garsonlar bir anda beliriverdiler yine, ellerindeki ağır mı ağır sımsıcak tepsileri masaya yerleştirdiler. İstedikleri her şey harfi harfine tepsilerle önlerine gelen konuklar büyük bir iştahla yemeye koyuldular.

"Yumulun," dedi kral Milo'yu dirseğiyle dürterek, bakışlarından konuğunun tabağındakileri hiç beğenmediği anlaşılıyordu. "Böyle bir şey tercih edeceğin hiç aklıma gelmezdi doğrusu."

"İyi ama, sonunda kendi laflarımı yemek zorunda kalacağımı bilemezdim ki" diye karşı çıktı Milo.

"Olur mu canım, burda herkes böyle yapar" diye homurdandı kral. "Daha lezzetli bir konuşma yapmalıydın."

Milo başını kaldırıp önce çevresine, tıka basa midelerini doldurmakla meşgul görünen konuklara, sonra da iştah kaçırıcı görüntüsüyle kendi tabağında duran yemeğine baktı. Önündeki yemek gerçekten de yenecek gibi değildi, ama o kadar acıkmıştı ki.

"Buyurun, bir perende almaz mıydınız?" diye sordu teşrifatçı. "Yemeğinize lezzet katar."

"Tekerleme buyurun," dedi yaver ekmek tabağını uzatarak.

"Ya bir sokak serserisine ne buyrulur?" diye araya girdi arşidük.

* Fransızca: "Kaz ciğeri ezmesi, soğan çorbası, hindiba salatası, peynir, meyve ve küçük bir fincan da..." (Ç.N.)

"Yoksa bir eşanlam çöreği mi arzu ederdiniz?" diye sordu teşrifatçı.

"Niye kendin doğru dürüst bir şey söyleyip kendi tatlını yemiyorsun ki?" diye geveledi ağzı tıka basa yemek dolu özel-kalem anlaşılmaz bir biçimde.

"Çiğneyemeyeceğin lokmayı ısırma diye kaç kere söyleyeceğim sana?" diye çıkıştı kont zor anlar geçirmekte olan özel-kalemin sırtına eliyle vurarak.

"Söylenenler bir kulağından giriyor, öteki kulağından çıkıyor," diye azarladı teşrifatçı, özel-kalemin ağzından çıkan bir sözcüğü kulağından içeri sokmaya çalışırken.

"Derdin biri bitmeden diğeri başlıyor," diye söylendi arşidük de.

"İçi seni, dışı beni yakar," diye haykırdı tam o sırada fena halde elini yakan yaver.

Özel-kalem ise, "Kafamın etini yemesen olmaz sanki," diye çığlık çığlığa bağırarak korku içinde kendini ötekilerin üzerine attı.

Şimdi beşi birden masanın altında birbirlerine girmiş kavga ediyorlardı.

"KESİN ŞUNU!" diye gürledi Azaz, "yoksa hepinizi sürgüne yollarım."

"Kusura bakmayın."

"Affedersiniz."

"Bağışlayın."

"Pardon."

"Bir daha yapmayız," diyerek sırayla özür dileyen adamlar ısrarlı bakışlarını birbirlerinin üzerinden ayırmadan yerlerine oturdular.

Yemeğin kalan kısmı sessizlik içinde yendi, derken kral, yeleğine bulaşan gri lekecikleri eliyle sildikten sonra tatlı getirmelerini emretti. O ana dek ağzına tek bir lokma bile atmamış olan Milo umutla sofraya gelecek olanları bekledi.

"Bugün sizlere çok özel bir ikramımız olacak," diye konuştu

kral ev yapımı pastaların mis gibi kokusu şölen salonunu doldururken. "Verilen emirler uyarınca saray aşçılarımız palavra fırınlarında bütün gece çalışarak–"

"Palavra mı?" diye sordu Milo.

"Elbette ya, palavra fırınları," dedi kral terslenerek. "Palavraların, yarım yamalak fikirlerin nereden çıktığını sanıyordun? Ama lütfen artık sözümü kesme. Verilen emirler uyarınca saray aşçılarımız bütün gece çalışarak–"

"Palavra da neyin nesi?" diye sordu bu kez de Milo.

"Susacak mısın sen?" diye gürledi Azaz öfkeyle; ancak tam sözüne yeniden başlayacaktı ki, o sırada salona üzeri tıka basa dolu üç adet, büyük servis arabasının salona girmesiyle, herkes tabağını doldurmak için o tarafa koştu.

"Çok lezizdirler," diye açıkladı Martaval Böceği, "ama ille de aynı fikirde olman gerekmez tabii. Al şunu bir bak tadına, çok güzele benziyor." Elindekini Milo'ya uzattı, dondurmaların ve fıstıkların arasından Milo'nun görebildiği kadarıyla tatlının üzerinde şöyle yazıyordu: "DÜNYA DÜZDÜR."

"İnsanlar yıllarca yuttular bu palavraları," diye konuştu Hececi Arı, "ama günümüzde pek revaçta değiller artık, re-vaç-ta." Derken kendisi de uzanıp, uzunca bir tanesini seçti, onun üzerinde de şöyle yazıyordu: "ARMUDUN SAPI VAR, ÜZÜMÜN ÇÖPÜ VAR." Arı hırsla ağzını açarak, "ARMUT" yazan ucundan ısırıverdi. Sonra da gülümseyerek, "Al sana yarım yamalak bir fikir daha," dedi.

Milo dönüp inanılmaz çeşitlilikteki pastalara baktı, üzerlerindekini daha okumaya bile fırsat kalmadan hepsi de hızla konukların midelerini boyluyordu. Yaver ağzına attığı "KILAVUZU KARGA OLANIN BAŞI DERTTEN KURTULMAZ" lafını hapır hupur yerken, kral ise kendisine "HER GECENİN BİR SABAHI VARDIR" lafından ince bir dilim kesmekle meşguldü.

"Senin yerinde olsam bu yediklerinden fazla kaçırmamaya dikkat ederdim," diye öğütledi Tak. "Görünüşleri güzel olabilir ama istenmeden yenen aş, ya karın ağrıtır ya baş."

"Tasalanma," diye karşılık verdi Milo; "daha sonra yemek üzere yalnızca bir dilim sarıp cebime atacağım," diyerek üzerinde "KARA GÜN KARARIP KALMAZ" yazılı olan bir dilimi peçetesine sardı.

8. Martaval Böceği Gönüllü Oluyor

"Bir lokma daha yiyecek halim kalmadı," dedi teşrifatçı soluk soluğa midesini ovuşturarak.

"Ah, aman, of," diye inleyerek onu onayladı arşidük, güçlükle soluk alıyordu.

"M-m-m-m-m," diye homurdandı özel-kalem, ağzına umutsuzca bir lokma daha sığdırmaya çalışıyordu.

"Tıka basa doydum," diye içini çekti yaver kemerini gevşetmeye çalışarak.

"Patlamak üzereyim," diye homurdandı kont da, son kek parçasına uzanmaya çalışarak.

Yemek faslı bitmişti sonunda, şimdi yalnızca ağırlaşan gövdelerin ezdiği iskemlelerin gıcırtısı, itilen tabakların şıkırtısı, yalanan kaşıkların şıpırtısı ve elbette bir de, susmak bilmeyen Martaval Böceği'nin sözleri duyuluyordu.

"Özenle hazırlanmış, son derece leziz bir öğündü, servis de pek zarif, pek şıktı doğrusu," diyordu orada bulunanlara. "En nadide yiyeceklerle hazırlanmış tam bir ziyafet. Şefe tebriklerimi iletin lütfen." Sonra da beş karış suratla Milo'ya döndü, nefesi tıkanmış, boğulurcasına bir sesle, "Lütfen bana bir bardak su getirebilir misin? Sanırım biraz hazımsızlık çekiyorum."

"Hem çok hem de hızlı yediğin için olmasın?" dedi Milo anlayışlı bir sesle.

"Hem çok hem hızlı, hem çok hem hızlı," diye hırıldadı böcek tedirgin bir halde üst üste hıçkırarak. "Hem çok hem de hızlı olduğu kesin. Oysa tam tersine hem az hem de yavaş yemeliydim, ya da çok ama yavaş yemeliydim, ya da belki çok az ama hızlı yemeliydim, ya da belki bütün günü bomboş bir mideyle geçirmeliydim, ya da her şeyi bir anda yiyip bitirmeliydim, ya da arada bir şeyler atıştırmalıydım, kim bilir belki de–" Sonunda iskemlesinden tepetaklak devrilerek, anlaşılmaz bir biçimde lafları ağzında gevelemeye başladı.

O sırada kral ayağa kalkmış, "Dikkat! Lütfen beni dinleyin!" diyerek ısrarla masaya vuruyordu. Aslında son derece gereksiz bir emirdi bu, çünkü o sırada salonda dinleyici olarak yalnızca Milo ve Tak kalmış, böcek ise perişan bir halde kendini salondan dışarı atarak ortadan yok olmuştu.

"Sevgili tebam ve dostlarım," diye devam etti Azaz, sesi neredeyse boşalmış bulunan salonda yankılanıyordu, "bu gecenin onuruna sizlere bir kez daha–"

"Affedersiniz," diye öksürdü Milo elinden geldiğince kibar bir şekilde, "ama salonda kimse kalmadı."

"Bunun kimsenin dikkatini çekmediğini sanıyordum," dedi kral üzgün bir sesle. "Her zaman böyle olur."

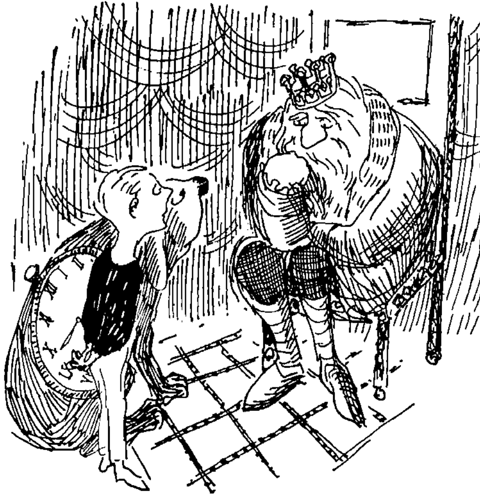
"Herkes akşam yemeğine gitti," diye açıkladı Martaval Böceği kısık bir sesle, "biraz soluklanır soluklanmaz ben de katılacağım onlara."

"Ne saçma. Nasıl oluyor da şölenden sonra akşam yemeği yiyebiliyorlar?" diye sordu Milo.

"REZALET!" diye bağırdı kral. "Buna derhal bir son verilmeli. Krallığımızın emriyle bundan böyle herkes akşam yemeğini şölenden önce yiyecek."

"Ama bu da kötü bir şey," diye karşı çıktı Milo.

"Yani iyi bir şey demek istiyorsun," diye düzeltti Martaval Böceği. "Eşit derecede kötü olan şeyler, aynı derecede iyi sayılırlar. Olaylara biraz da iyi tarafından bakmayı denesene."

"Doğrusu artık neye ne tarafından bakacağımı şaşırmış durumdayım," diye karşı çıktı Milo. "Her şey zaten birbirine girmiş durumda, bir de sen sözlerinle işleri arapsaçına çevirme lütfen."

"Ne kadar da doğru," dedi kral, krallara yakışır çenesini yumruk yaptığı asil eline dayamış geçmiş güzel günleri hasretle anarak. "Bu konuda yapabileceğimiz bir şeyler olmalı."

"Bir yasa çıkarın," dedi Martaval Böceği parlak bir fikir bulmuşçasına.

"Denizde kum, bizde yasa," diye homurdandı kral.

"O halde bir ödül koyun," diye önerdi bu kez böcek.

Kral olmaz anlamında başını iki yana salladı, giderek daha çok kederleniyordu.

"Birilerinden yardım isteyin."

"Pazarlık edin."

"Düğmeye basın."

"Dosya açın."

"Olaya el koyun."

"Gerekeni yapın."

"Köprüleri yakın."

"Kapıları kapatın," diye bağırıyordu böcek kollarını açmış, olduğu yerde zıp zıp zıplayarak. Neyse ki kralın öfke dolu bakışlarıyla karşılaşınca tekrar yerine oturdu.

"Belki artık Akıl ve Ahenk'in dönmesine izin verirsiniz," dedi Milo usulca, bu konuyu açmak için ne zamandır fırsat bekliyordu zaten.

"Ne iyi olurdu aslında," dedi Azaz tacını dikleştirip düzelterek. "Kimi zaman can sıkıcı olsalar da, burada oldukları dönemde her şey yolunda gidiyordu en azından." Konuşurken tahtında geriye yaslanmış, ellerini başının üzerinde birleştirerek tavanı seyrediyordu. "Ama korkarım bu dediğini yapamayız."

"Kesinlikle olmaz; yapılamaz," diye tekrarladı Martaval Böceği de.

"Niye yapılamazmış?" diye sordu Milo.

"Doğru, niye yapılamasın ki?" diye konuştu bu kez, her iki tarafı da aynı ağırlıkta destekler görünen böcek.

"Çok zor da ondan," diye yanıtladı kral.

"Elbette ya," diye bastırdı böcek, "çok zor."

"Gerçekten isterseniz, yaparsınız," diye üsteledi Milo.

"Hiç şüphesiz, gerçekten isteseniz, yapabilirsiniz," diye onayladı böcek de.

"Ama nasıl?" diye sordu Azaz bakışlarını böceğe dikerek.

"Nasıl?" diye sordu Milo da aynı yöne bakarak.

"Yürekli bir delikanlı," diye söze girdi Martaval Böceği için-den, o an başka bir yerde olmayı dileyerek, "azimli bir köpek, küçük ve sağlam bir otomobil için son derece basit bir iş."

"Devam et," diye buyurdu kral.

"Evet, lütfen," diye yüreklendirmeye çalıştı Milo da.

"Tek yapılması gereken," diye sözlerini sürdürdü böcek huzursuzca, "tehlikelerle dolu o kasvetli bölgede kilometrelerce yol aldıktan sonra, meçhul vadileri ve haritalarda bile yer almayan ormanları, derin uçurumları ve geçit vermez çorak bölgeyi aşarak Sayıkent'e ulaşmak (gören de bütün bunları yapmış sanırdı). Sonra

da, küçük prensesleri salıvermesi için Matemahirbaz'ı ikna etmek tabii – gerçi, sizin ikna etmeye çalıştığınız hiçbir şeye ikna olmaya yanaşmayacaktır, o başka. Ama zaten onun ikna olduğuna da siz olmazdınız ya, neyse."

"Gerisi kolay, oradan da tehlikeli tuzaklarla ve korkunç fikirlerle dolu Cehalet Dağları'na geçeceksiniz – birçok kişinin göze alıp gittiği, ama pek çoğunun dönemediği, zirvelerin arasında sinsice sürünerek kendilerine bir av arayan uğursuz iblislerin yaşadığı o ülkeye. Sonra da, dönerek gökyüzüne doğru uzanan iki bin basamaklı korkuluksuz merdiveni, geceleyin şiddetli rüzgârda bir çırpıda tırmanacak (çünkü o dağlarda vakit her zaman gecedir), sonunda da, gökyüzündeki Beyhude Hayaller Diyarı'na ulaşacaksınız."

Kısa bir an soluklanmak için durdu, sonra tekrar başladı.

"Prenseslerle biraz hoş beş ettikten sonra, topraklarına giren herkesi paramparça edip mideye indirmeye hazır bekleyen korkunç düşmanların gezindiği karmakarışık yalçın kayalıkları, keyifli bir yolculukla geçip geri dönmekten başka da bir şey kalmıyor geriye zaten.

"Ve, bu upuzun geri dönüş yolculuğunun sonunda da, bir geçit töreni yapar (geriye geçecek bir şey kaldıysa tabii), sonra da herkese sıcak çikolata ve pasta ikram ederiz." Martaval Böceği derin bir reverans yaptıktan sonra tekrar yerine oturdu, söylediklerinden memnun görünüyordu.

"Bu kadar kolay olduğunu bilmiyordum doğrusu," dedi sakalını sıvazlayan kral ağzı kulaklarında.

"Hem de gayet kolay," diye onayladı böcek.

"Biraz tehlikeli bir iş gibi geldi bana," dedi Milo.

"Çok tehlikeli, çok tehlikeli," diye geveliyordu Martaval Böceği her zamanki gibi herkesin fikrinden yana çıkmaya çalışarak.

"Peki bu yolculuğa kim çıkacak?" diye sordu Martaval Böceği'nin anlattıklarını başından beri büyük bir dikkatle dinleyen Tak.

"Çok güzel bir soru," dedi kral. "Ama ondan çok daha önemli bir başka sorunumuz var."

"Neymiş o?" diye sordu Milo, konunun bir başka yöne kaymasına bir parça dertlenerek.

"Sanırım bunu size ancak döndüğünüzde söyleyebilirim," diye haykırdı kral ellerini üç kez çırparak. Bunun üzerine hızla içeri doluşan garsonlar bütün tabakları, gümüşleri, masa örtülerini, masaları, iskemleleri, şölen salonunu ve sarayı yerinden kaldırıp ortalığı çarçabuk temizleyince, berikiler kendilerini bir anda pazarın ortasında buldular yeniden.

"Elbette bu yolculuğa kendim çıkmak isterdim aslında," diye sözlerini sürdürdü Azaz, sanki hiçbir şey değişmemiş gibi meydanda gezinerek; "ama bu sizin fikriniz olduğu için, şanına şöhretine sahip çıkmak da size düşer tabii."

Milo, "Ama dinleyin–" diye başlamıştı ki, "Evlat, Sözcükkent sizlere daima minnettar kalacaktır," diyerek sözünü kesiverdi kral, bir kolunu Milo'nun omzuna atıp öteki eliyle de Tak'ın sırtına hafifçe vurarak. "Bu yolculukta sizi bekleyen pek çok tehlike olacaktır, ama sakın korkmayın, çünkü getirdiğim şu şey, sizi koruyacaktır."

Pelerininin cebinden bir ders kitabı büyüklüğünde, ağırca küçük bir kutu çıkararak bir tören havasında Milo'ya uzattı.

"Bu kutunun içinde bildiğim tüm sözcükler var," dedi. "Birçoğunu hiçbir zaman kullanmasan da, bazılarını sürekli kullanacaksın, ama onlarla bugüne dek yanıtı bulunamamış bütün soruları sorabilir, hiç sorulmamış sorulara yanıt verebilirsin. Geçmişin ve geleceğin henüz ortaya çıkmamış olan bütün büyük kitapları bu sözcüklerden oluşuyor. Bunlarla bütün engelleri aşarsın. Tek yapman gereken şey, onları doğru ve yerli yerinde kullanmayı öğrenmek."

Milo'nun teşekkür ederek armağanı almasından sonra minik grup, meydanın bir kenarında hâlâ park edildiği yerde onları bekleyen otomobile doğru yürüdü.

"Tabii bu arada, size bir de rehber gerek," dedi kral, "karşılaşacağınız engelleri çok iyi bilen biri olarak, Martaval Böceği size eşlik etmekten mutluluk duyacaktır."

"Durun bakalım," diye haykırdı böcek korku içinde, öyle ya, dünyada en son isteyeceği şeydi bu.

"Göreceksiniz, son derece güvenilir, cesur, becerikli ve sadık biridir," diye devam etti Azaz; Martaval Böceği'nin başı aldığı övgülerle o kadar dönmüştü ki, tekrar karşı koymak aklından bile geçmedi.

"Bize çok yardımı dokunacağından eminim," diye seslendi Milo otomobille meydanı geçerlerken.

"Umarım öyle olur," diye aklından geçirdi Tak da, o bundan o kadar da emin değildi doğrusu.

"İyi şanslar, iyi şanslar, ama dikkatli olun!" diye bağırıyordu kral arkalarından, derken yoldan aşağıya doğru inmeye başladılar.

Milo ile Tak başlarına gelecek olan tuhaf serüvenleri merak etmekten kendilerini alamıyorlardı. Martaval Böceği ise nasıl olup da bu tehlikeli işe bulaştığını düşünüyordu kara kara. Geride kalanlar neşeyle el sallıyor, çığlık çığlığa bağrışıyorlardı; yeni konukların gelişine ne kadar ilgisiz kalıyorlarsa, birilerinin gittiğini görmekten de o denli sevinç duyuyorlardı.

9. Bütün Mesele Olaya Nasıl Baktığımızda

Çok geçmeden Sözcükkent ufukta kaybolmuştu, şimdi önlerinde, sözcüklerin krallığı ile sayıların krallığı arasında kalan o tuhaf ve meçhul topraklar uzanıyordu yalnızca. Akşamüzeri olmuştu, koyu turuncu rengiyle güneş ağırdan alan uzaktaki dağların üzerinde salınıyor, oyalanıyordu. Dost canlısı, serin rüzgâr oyunbaz bir tavırla otomobilin yüzeyini tokatlıyor, ağaçların ve fundalıkların gölgesi tembel tembel ufka doğru uzanıyordu.

"Ah, açık yol gibisi yoktur!" diye konuştu Martaval Böceği havayı derin derin içine çekerek, bu yolculuğa çıktığına seviniyor gibiydi. "Macera ruhu, bilinmeyenin çekiciliği, korkusuz bir arayışın yürek titreten heyecanı. Bütün bunlar çok müthiş şeyler tabii." Sonra da halinden memnun bir şekilde kollarını kavuşturup, arkasına dayanarak sustu.

Birkaç dakika sonra açık araziyi arkalarında bırakarak, sık ağaçlıklı bir ormana girdiler.

"MANZARA YOLU: BAKIŞ NOKTASINA DEK DÜMDÜZ
İLERLEYİNİZ"

diye yazıyordu yol tabelasında; ama yazılanın tam tersine ağaçlar gittikçe daha da sıklaşıyordu. Otomobil ilerledikçe ağaçlar daha da uzuyor, kalınlaşıyor, yaprakları daha da sıklaşıyordu, sonunda, artık neredeyse gökyüzünün bile görünmez olacağı bir sırada or-

man birdenbire bitiverdi, yol burada genişçe bir kavisle kıvrılarak, dağlık bölgenin etrafından dolaşıyordu. Hemen aşağıda geldikleri yol görünüyordu; yemyeşil arazi boyunca önce sola, sonra sağa kıvrılıyor, derken göz alabildiğine uzanarak ufka doğru dümdüz ilerliyordu.

"Harika bir manzara," diye fikrini açıkladı hemen otomobilden aşağıya atlayan Martaval Böceği, sanki her şeyin sorumlusu kendisiymiş gibi abartarak.

"Ne kadar güzel, değil mi?" diye içini çekti Milo.

"Ah, doğrusu bilmiyorum," diye yanıtladı tuhaf bir ses. "Bu sizin nasıl baktığınıza bağlı."

"Affedersiniz, ne dediniz?" dedi Milo, çevresinde konuşan hiç kimse yoktu.

"Bu, her şeye nasıl baktığınıza bağlı diyorum," diye yineledi ses.

Milo arkasına döndü, döner dönmez de pırıl pırıl cilalanmış bir çift kahverengi pabuçla burun buruna gelmesi bir oldu, tam önünde, hemen hemen kendi yaşlarında bir oğlan çocuğu duruyordu (burada, havada asılı kalmış biri için durmak sözcüğünü kullanmak ne kadar yerinde ise tabii), ayakları yerden, nereden baksanız, doksan santimetre yüksekteydi.

"Sözgelimi," diye devam etti oğlan, "eğer çölleri seviyor olsaydın, bu manzara gözüne hiç de hoş görünmeyecekti."

"Doğru," dedi, ayakları yerden bu kadar yüksekte gezen birinin söylediklerine karşı çıkmayı aklından bile geçirmeyen Martaval Böceği.

"Sözgelimi," diye devam etti oğlan bir kez daha, "eğer Noel ağaçları insan, insanlar da Noel ağacı olsalardı, hepimiz baltayla kesilip, parlak şeritlerle bir güzel süslendikten sonra oturma odalarına dikilmiş olurduk, hediye paketlerimizi de o sırada ağaçlar açıyor olurdu elbette."

"İyi ama bunun konumuzla ne ilgisi var?" diye sordu Milo.

"Hiç," diye yanıtladı oğlan, "ama oldukça ilginç bir olasılık, sence de öyle değil mi?"

"Nasıl oluyor da orada öylece durabiliyorsun?" diye sordu Milo, aslında o sırada tek ilgilendiği konu buydu.

"Ben de sana buna benzer bir şey soracaktım," diye yanıtladı oğlan, "çünkü yerde durabildiğine göre, göründüğünden çok daha yaşlı olmalısın."

"Bu da ne demek şimdi?" diye sordu Milo.

"Şey," dedi oğlan, "bizim ailede herkes havada doğar, yani doğduğunda başı, ilerde büyüyünce boyunun ulaşacağı yerdedir, sonra da yere doğru büyümeye başlarız. Ayaklarımız, büyüyüp de tam olarak boy attığımızda, yani aşağıya doğru uzadığımızda, yere değer ancak. Elbette bu arada, ne kadar büyürse büyüsün ayakları yere asla değmeyenlerimiz de yok değildir hani, ama sanırım böylesi her ailede vardır."

Havada hoplayarak birkaç adım öne geldi, sonra tekrar geriye, tekrar öne sıçradı.

"Sen şimdiden yere basabildiğine göre, çok yaşlı olmalısın."

"Yok canım," dedi Milo ciddi bir ifadeyle. "Bizim ailede herkes yerden başlar büyümeye ve yukarı doğru boy atar, üstelik de ne kadar büyüyeceğimizi hiçbirimiz önceden bilmeyiz."

"Ne saçma bir düzenmiş," dedi oğlan gülerek. "Başınızın bulunduğu yükseklik sürekli değiştiğine göre, her şeye bakışınız da değişiyor olmalı, öyle değil mi? Vay canına, demek ki, on beş yaşına geldiğinizde, artık her şey gözünüze on yaşındayken göründüğünden çok daha farklı görünüyordur herhalde, hele yirmi yaşına gelince, daha da başka."

"Sanırım öyle," diye yanıtladı Milo, böyle bir şey daha önce hiç aklına gelmemişti doğrusu.

"Bizler ise her şeyi hep aynı açıdan görürüz," diye sürdürdü oğlan sözlerini. "Böylesi daha kolay oluyor. Hem ayrıca yukarıya değil de aşağıya doğru büyümek daha doğru aslında. Böyle havada asılı durunca insan ne küçük yaşlarda düşerek bir yerini

incitiyor ne de pabuçlarını sürüyerek yürüdüğü için başı derde giriyor; ayrıca yerden doksan santim yüksekteyken, üstüne basacak bir şey olmadığında pabuçlarınla yerleri çizme tehlikesinden de kurtulmuş oluyorsun."

"Çok haklı," diye düşünen Tak bir yandan da bu durumu ailedeki köpeklerin nasıl karşıladığını merak etmekten kendini alamadı.

"Ama yine de olaylara pek çok başka açıdan bakmak mümkün tabii," diye açıkladı oğlan. "Mesela sen kahvaltıda portakal suyu, katı yumurta, kızarmış ekmek, reçel ve süt yemişsin,"

dedi Milo'ya dönerek. Tak'a ise, "Sen ise insanlar vakitlerini boşa harcayacaklar diye sürekli kaygılanmaktasın," dedi. "Gelelim sana, senin bugüne kadar herhangi bir konuda haklı olduğunu kimse ne duymuş ne de görmüş," dedi Martaval Böceği'ni işaret ederek, "arada bir tersi olsa da, bu rastlantıdan başka bir şey değil."

"Ne büyük bir abartı," diye karşı çıktı bu sözlere öfkelenen böcek, yansız bir gözle bakınca bütün bunların görülebileceğini bilmiyordu elbette.

"Hayret," dedi Tak şaşkınlık içinde.

"Nereden biliyorsun bütün bunları?" diye sordu Milo.

"Basit," dedi çocuk kurumlanarak. "Ben Alec Bings'im; baktığım şeylerin içini görürüm. Bir şeyin içinde, arkasında, altında ya da bir şeyin arkasından gelecek olan her neyse, hepsini görebilirim. Aslına bakarsanız, göremediğim tek şey, hemen burnumun dibinde olup bitenlerdir."

"Bu seni rahatsız etmiyor mu?" diye sordu yukarı bakmaktan boynu kaskatı kesilen Milo.

"Biraz," diye yanıtladı Alec, "ama görünen şeylerin ardında nelerin bulunduğunu bilmek çok önemli, zaten gerisini ailemin yardımlarıyla hallediyorum. Babam sürekli bir şeylerin icabına bakar, annem sürekli bir şeyleri gözetir, erkek kardeşim hep bir şeylerin ötesini, amcam sorulan soruların ardındakini, kız kardeşim Alice ise bir şeylerin altında yatanı görür hep."

"O kadar yüksekteyken nasıl oluyor da altta yatanı görüyor?" diye homurdandı Martaval Böceği.

"Doğrusu," diye devam etti Alec havada son derece düzgün bir takla atarak, "göremediği şeyleri de görmezden geliyor tabii."

"O yükseklikten ben de bir şeyler görebilir miyim sence?" diye sordu Milo kibarca.

"Elbette," dedi Alec, "ama gördüklerine yetişkinler gibi bakmaya çabalarsan ancak."

Milo kendini zorlayarak elinden geldiğince denileni yapmaya çalıştı, o sırada ayakları yavaşça yerden yükseliverdi, biraz sonra havada, Alec'in tam yanında duruyordu. Etrafına çarçabuk bir göz attı, ama daha ne oldum diyemeden paldır küldür yere yuvarlandı.

"Ne ilginç, değil mi?" diye sordu Alec.

"Hakkın var," dedi Milo, üstüne başına bulaşan tozları silkelemeye çalışırken, "ama sanırım ben yine de etrafıma şimdilik bir çocuk gibi bakmakla yetineceğim. Hiç olmazsa düşünce canım o kadar yanmaz en azından."

"Doğrusu akıllıca bir karar, en azından şimdilik," dedi Alec. "Ne de olsa, herkesin kendine ait bir bakış noktası olmalı."

"Burası herkesin Bakış Noktası değil mi?" diye sordu Tak çevresini merakla süzerek.

"Elbette değil," diye yanıtladı Alec, havada boşluğa oturarak. "Bu yalnızca benimki, insan olaylara bir başkasının Bakış Noktası'ndan bakamaz ki. Örneğin, şuradaki şey buradan suyla dolu bir kova gibi görünüyor," dedi su dolu kovayı işaret ederek; "ama bir karınca için koskoca bir okyanus, bir fil için yalnızca içilecek soğuk bir su, balıklar içinse, elbette, bir yuvadan başka bir şey değil. Senin anlayacağın, bazı şeyleri nasıl gördüğün, onlara nereden baktığına bağlı. Haydi, gelin benimle, size ormanın geri kalanını da göstereyim."

Havada süratle koşuyor, arada bir Milo'ya, Tak'a ve Martaval Böceği'ne yürümelerini işaret etmek için duruyor, berikiler ise, yerde durması gereken biri ne kadar becerebilirse, öyle takip edebiliyorlardı onu ancak.

"Burada herkes böyle senin gibi mi büyüyor?" diye sordu Milo nefes nefese ardından yetiştiğinde.

"Hemen hemen," diye yanıtladı Alec, sonra da bir an durup düşündü. "Arada sırada da olsa, farklı büyüyen birileri oluyor yine de tabii. Ayakları aşağıya doğru büyüyeceğine, yukarıya,

gökyüzüne doğru büyüdüğü de olmuyor değil. Ama bu tür münasebetsiz durumları engellemek için elimizden geleni yapıyoruz elbette."

"Onlara ne oluyor peki?" diye üsteledi Milo.

"Sana tuhaf gelecek ama, başkalarının on katı kadar büyüyebiliyorlar," dedi Alec düşünceli bir halde, "duyduğuma göre başları yıldızlara eriyormuş." Bu sözlerden sonra ötedeki ağaçlara doğru hızlanarak uzaklaştı.

10. Rengârenk Bir Senfoni

Onlar koştukça çevredeki ağaçlar daha da sıklaşıyor, gökyüzünde zarif bir kubbe oluşturuyorlardı. Günışığı yaprakların arasından hafifçe sızıyor, ağaçların dallarını ve gövdelerini okşadıktan sonra toprağın üzerine yansıyor, orada sımsıcak, pırıl pırıl kayranlar oluşturuyordu. Havayı saran yumuşacık ışıkta çevredeki her şey öylesine açık seçik, öylesine yakındaymış gibi görünüyordu ki, insan uzanınca hemen dokunuverecekmiş gibi bir duyguya kapılıyordu

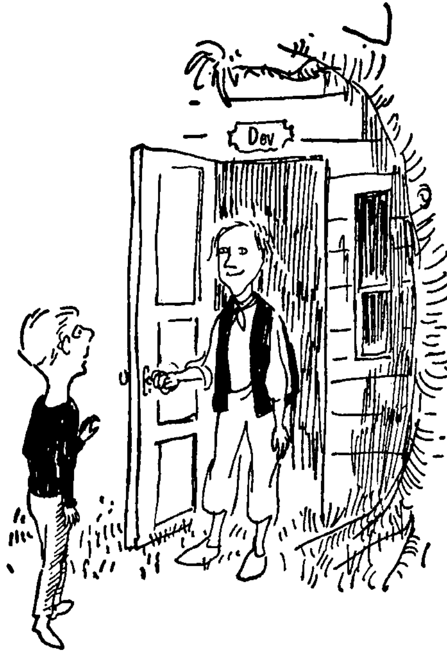
Alec bağırıp çağırıyor, kahkahalar atarak önden koşuyordu, ama başını derde sokması fazla uzun sürmedi; önüne çıkan ağaçların yalnızca arkasındakini görüyor, buna karşın asıl burnunun dibinde duranı bir türlü fark edemediğinden sürekli sağa sola çarpıyordu. Bu çılgınca koşuyu birkaç dakika daha sürdüren grup sonunda nefes almak için durdu.

"Sanırım kaybolduk," dedi kendini önündeki kocaman böğürtlen tarhına atan Martaval Böceği.

"Saçma!" diye haykırdı Alec yerleştiği yüksekçe dalın üzerinden.

"Nerede olduğumuzu biliyor musun?" diye sordu Milo.

"Elbette," diye yanıtladı oğlan, "tam tamına bulunduğumuz noktadayız. Ayrıca da, kaybolmak nerede olduğunu değil, nerede olmadığını bilmemektir – olmadığım bir yer ise beni ne diye ilgilendirsin ki?"

Bu kadarı Martaval Böceği'nin kavrayabileceğinden çok fazlaydı doğrusu, tam da Milo söyleneni içinden tekrarlamaya çalışırken Alec tekrar lafa girdi, "Bana inanmıyorsanız deve sorun," dedi, biraz ötede, ormanın en kalın iki ağacının arasına ustalıkla tıkıştırılmış olan minik kulübeyi işaret ederek.

Milo ile Tak kulübeye doğru ilerlediler, uzanıp, üzerindeki pirinç levhada basbayağı "DEV" yazan kapıyı çaldılar.

"Tünaydın," dedi kapıyı açan adam, boyuyla bosuyla her bakımdan gayet sıradan biriydi.

"Dev siz misiniz?" diye sordu Tak şüphe dolu bir sesle.

"Hiç şüpheniz olmasın," dedi adam kurumlanarak. "Yeryüzünün en kısa boylu deviyim ben. Sizin için ne yapabilirim?"

"Söyler misiniz, biz kayıp mı olduk acaba?" dedi Milo.

"Bu zor bir soru doğrusu," dedi dev. "Neden evin arkasına dolaşıp cüceye sormuyorsunuz bunu?" Ve kapıyı kapatıverdi.

Milo ile Tak çaresiz evin arka tarafına dolandılar, burası da ön tarafın aynıydı, üzerindeki levhada "CÜCE" yazan kapıyı vurdular.

"Nasılsınız?" diye sordu kapıyı açan adam, görünüş olarak devin aynıydı.

"Cüce siz misiniz?" diye sordu Tak, sesinde belli belirsiz bir şüphe seziliyordu.

"Tartışmasız," diye yanıtladı adam. "Yeryüzünün en uzun boylu cücesiyim ben. Size yardım edebilir miyim?"

"Sizce biz yolumuzu mu kaybettik acaba?" diye tekrarladı Milo.

"Bu epeyce çetrefil bir soru doğrusu," dedi adam. "Neden yan tarafa gidip şişman adama sormuyorsunuz?" Ve aynen bir önceki gibi o da ortadan kayboldu.

Evin yan tarafı da aynen ön ve arka yüzü gibiydi, kapı, gelenler vurur vurmaz açılıverdi hemen.

"Aman ne iyi ettiniz de geldiniz," dedi biraz önceki cüceye ikiz kardeşi kadar benzeyen adam.

"Siz şişman adam olmalısınız," dedi görünüşe pek önem vermemek gerektiğini anlamış bulunan Tak.

"Hem de dünyanın en ince şişmanı," dedi adam neşeyle, "ama eğer sormak istediğiniz bir şey varsa, evin diğer yanına gitmenizi salık veririm."

Diğer taraf, tam bekledikleri gibi, evin ön, arka ve yan yüzüyle aynıydı, kapı yine vurulur vurulmaz ve tıpkı diğer üçüne benzeyen bir adam tarafından açıldı.

"Ne hoş bir sürpriz!" diye haykırdı adam sevinçle. "Hatırladığım kadarıyla epeydir hiç konuk gelmemişti."

"Yani ne zamandır?" diye sordu Milo.

"İnanın hiç bilmiyorum," diye yanıtladı adam. "Şimdi izin verirseniz gidip kapıyı açmam lazım."

"Açtınız ya," dedi Tak.

"Ah, evet, unutuvermişim işte."

"Dünyanın en şişman zayıfı siz misiniz?" diye sordu Tak.

"Daha şişmanını görmüş müydünüz?" diye sordu adam sinirlenerek.

"Bence siz hepiniz aynı adamsınız," dedi Milo sözlerinin üzerine basa basa.

"Ş-Ş-Ş-Ş-Ş-Ş-Ş-Ş-T-T," dedi parmağını dudaklarına götüren adam Milo'ya biraz daha yaklaşarak. "Yoksa her şeyi berbat etmek mi niyetin? Anlamadın mı hâlâ, uzun boylular için cüce, kısa boylular için dev, zayıflara göre şişman, şişmanlara göre ise zayıf biriyim. Dört işi aynı anda böyle idare edebiliyorum ancak. Yoksa gördüğün gibi ne uzun ne kısa, ne şişman ne de zayıf biriyim

Hatta, son derece sıradan biriyim, ama yeryüzünde kimsenin ne düşündüğünü merak etmediği o kadar çok sıradan adam var ki. Neyse, evet neydi sorunuz?"

"Biz kayıp mı olduk acaba?" diye sordu Milo bir kez daha.

"H-ı-m-m-m," dedi adam başını kaşıyarak. "Hatırladığım kadarıyla hiç bu kadar güç bir soruyla karşılaşmamıştım doğrusu. Rica etsem bir kez daha tekrarlar mıydınız? Aklımdan çıkıp gidiverdi de."

Milo sorusunu yineledi.

"Evet, şey," diye bir şeyler geveledi önce adam. "Emin olduğum tek bir şey varsa o da, şu anda kaybolup kaybolmadığınıza yanıt vermenin, daha önce kaybolup kaybolmadığınızı söylemekten çok daha zor olduğu. Ama öte yandan, sizin de pekâlâ fark edeceğiniz gibi, şu anda bulunduğunuz yerin, mutlaka gitmeniz gereken yer olduğunu da söyleyemeyiz, dolayısıyla daha önce gidip de ayrılmadığınız bir yere dönmek çok daha zor olduğundan, size derhal gitmeniz gereken o yere doğru yola koyulmanızı ve kararınızı oraya gidince vermenizi öneririm. Eğer bundan başka sorularınız varsa, onları da deve sorabilirsiniz." Ve kapıyı suratlarına kapatarak gölgeliği indiriverdi.

"Bunun sizi tatmin ettiğini umarım," dedi Alec evden ayrıldıklarında, sonra da bir sıçrayışta ayağa kalktı ve eğilerek o sırada horul horul horlamakta olan böceği uyandırdı. Derken öne geçip tekrar yola koyuldu, ama bu kez daha yavaş adımlarla ve açıklık bir alana doğru ilerliyordu.

"Ormanda yaşayan çok kimse var mı?" diye sordu Milo yan yana yürürlerken.

Alec, "Olmaz mı hiç, üstelik de Gerçeklik adında çok güzel bir kentte yaşıyorlar," diye söze girdi, ama tam o sırada önüne çıkan minik ağaçlardan birine toslayıverdi, ağacın yaprakları kestanelerle birlikte bir şelale gibi yerlere saçıldı. "Bu taraftan."

Birkaç adım sonra orman sona erdi, sol taraflarında uçsuz bucaksız bir kent yükseliyordu. Ayna gibi parlayan muhteşem çatıları,

üzerinde binlerce değerli taşın parıldadığı pırıl pırıl duvarları, gümüş döşeli geniş caddeleri olan bir yerdi burası.

"Yoksa burası mı?" diye bağırdı Milo parıldayan sokaklara doğru koşarak.

"Yok canım, burası Hayaller kenti," dedi Alec. "Asıl kent şu tarafta."

"Hayal mi? Nasıl yani?" diye sordu Milo, burası o güne dek gördüğü en güzel kentti.

"Hayal," diye açıklamaya girişti Alec, "serap gibi bir şeydir." Ama sonra bunun da yeterince açıklayıcı olmadığını düşünmüş olsa gerek ki, şöyle devam etti: "Serap, insanın açık seçik gördüğünü sandığı, ama aslında var olmayan bir şeydir."

"Var olmayan bir şeyi insan nasıl görebilir ki?" dedi Martaval Böceği esneyerek, çünkü daha tam olarak uyanmamıştı.

"Bu bazen insanın gözünün önündekileri görmesinden çok daha kolaydır," dedi beriki. "Sözgelimi, eğer bir şey zaten oradaysa, insan onu gözlerini açarsa görebilir ancak, ama eğer orada değilse, gözleri kapalıyken de pekâlâ görebilir. Düşsel varlıkları görmenin gerçek varlıkları görmekten daha kolay olmasının nedeni de budur işte."

"Gerçeklik nerede o zaman?" diye havladı Tak.

"İşte, tam burada," diye bağırdı Alec olduğu yerde kollarını sağa sola sola sallayarak. "Anacaddesinin tam ortasında duruyorsunuz."

Berikiler dikkatle etraflarına bakındılar. Tak şüpheci bakışlarla rüzgârı kokluyor, Martaval Böceği ise bastonuyla dokunarak sağını solunu yokluyordu, ne var ki görünürde hiçbir şey yoktu.

"Aslında çok hoş bir kenttir," dedi Alec, caddede bir aşağı bir yukarı gezinerek, aslında görünmüyor olsalar da, bir yandan, eliyle görmeye değer yerleri işaret ediyor, bir yandan da şapkasına hafifçe dokunarak geleni geçeni selamlıyordu. Caddede büyük bir insan seli akıyordu, hepsi de başları önlerinde, bir yerlere yetişmeye çalışır gibi hızlı adımlarla yürüyorlardı. Aslında hepsi de

gittiği yeri biliyormuş gibi görünen bu insanlar, caddeler boyunca koşturarak, var olmayan binalara girip çıkıyorlardı.

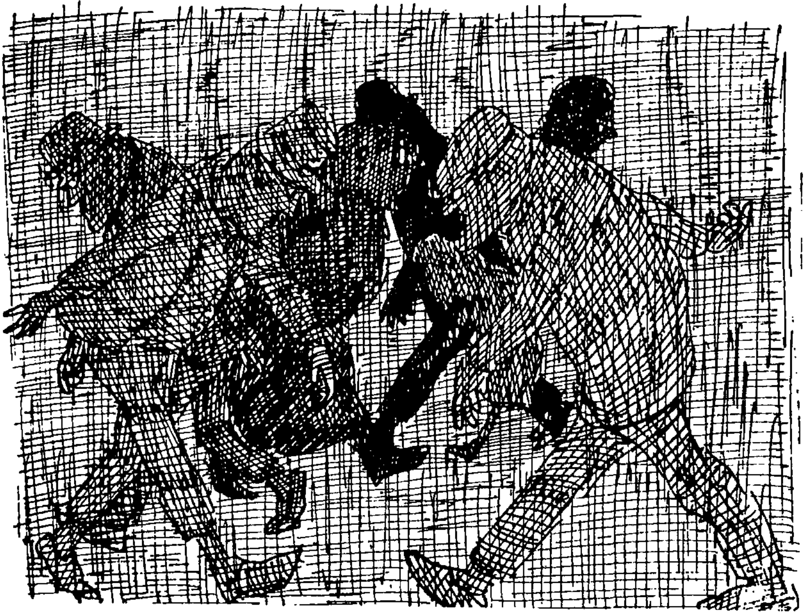
"Ben herhangi bir kent falan görmüyorum," dedi Milo yavaşça.

"Onlar da görmüyorlar zaten," dedi Alec üzgün bir sesle, "ama ne fark eder ki, nasıl olsa aldırdıkları yok."

"İnsanın hiç görmediği bir kentte yaşaması çok güç bir şey olmalı," diye üsteledi Milo, tam o sırada bir dizi otomobil ve kamyonun geçtiği caddede kenara doğru sıçrayarak.

"Hiç de değil aslında, insan bir kez alışmayagörsün," dedi Alec. "Dinle bak, sana nasıl bir şey olduğunu anlatayım." Çığ gibi bir insan kalabalığının aktığı caddede yürümekteydiler, derken oğlan anlatmaya başladı.

"Çok uzun yıllar önce tam bulunduğumuz bu yerde çok güzel evleri, ferah mı ferah meydanları olan, oturanların hiçbir şeyi aceleye getirmediği bir kent varmış. Sokaklar öyle göz alıcı, öyle güzel

şeylerle doluymuş ki, insanlar yolda durup onları seyretmekten kendilerini alamazlarmış."

"Peki yetişmeleri gereken yerler yok muymuş?" diye sordu Milo.

"Olmaz mı hiç, varmış elbette," diye sürdürdü Alec, "ama sen de bilirsin ki bir yerden başka bir yere gitmenin asıl amacı arada olan biteni görmektir, zaten o insanların yaptığı da bundan başka bir şey değilmiş. Derken bir gün aralarından biri, etrafa değil de yalnızca kendi adımlarına bakarak, insanın gideceği yere çok daha çabuk ulaşabildiğini keşfetmiş. Çok geçmeden herkes öyle yapmaya başlamış. Artık sokakları hızla adımlıyor, caddeleri koşturarak geçiyor, hiçbir yere bakmadıkları için kentin o cânım güzelliklerini görmeden geçip gidiyorlarmış."

Kendisinin de çoğu zaman böyle yaptığını hatırlayan Milo, ne kadar uğraşırsa uğraşsın, oturduğu sokakta nelerin olduğunu bir türlü çıkaramıyordu.

"Kimse çevresine dikkat etmiyor, adımları hızlandıkça etraftaki her şey daha da çirkinleşiyor, kirlendikçe kirleniyor, çevre kirlendikçe yürüyenlerin adımları daha da hızlanıp sıklaşıyormuş, ta ki çok tuhaf bir olaya kadar. Kimsenin umurunda olmayan kent giderek gözden kaybolmaya başlamış. Günbegün silikleşiyormuş, sokaklar ortadan yok oluyormuş, derken sonunda hepten yok olmuş. Artık ortada gözle görülecek tek bir şey bile kalmamış."

"Peki sonra ne yapmışlar?" diye araya girdi konuya birden ilgi duymaya başlayan Martaval Böceği.

"Hiçbir şey," dedi Alec. "Görmedikleri evlerde ve gözden kaybolan sokaklarda her zaman nasıl yaşıyorlarsa, öyle yaşamaya devam etmişler, zaten hiç kimsenin hiçbir şeyi fark ettiği falan da yokmuş. İşte o günden beri böyle yaşayagelmişler."

"Peki kimse onlara bir şey söylememiş mi?" diye sordu Milo.

"Bunun bir yararı olmaz ki," diye yanıtladı Alec, "bunca koşuşturma sırasında kimin neyin peşinde olduğunu anlayabilecek halleri kalmıyor zaten."

"Niye Hayaller'de yaşamıyorlar o halde?" diye atıldı Martaval Böceği. "Orası çok daha güzel bir yer."

"Birçoğu öyle yapıyor zaten," diye yanıtladı beriki, adımlarını ormana doğru yönelterek, "ama insanın kendi gözleriyle gördüklerinin aslında var olmadığı bir yerde yaşamak, karşısında duranları görmediği bir yerde yaşamak kadar kötü bir şey aslında."

"Kim bilir, belki gün gelir, görmenin Hayaller kadar kolay, unutmanın Gerçeklik kadar zor olduğu tek bir kente kavuşursunuz siz de," dedi Milo.

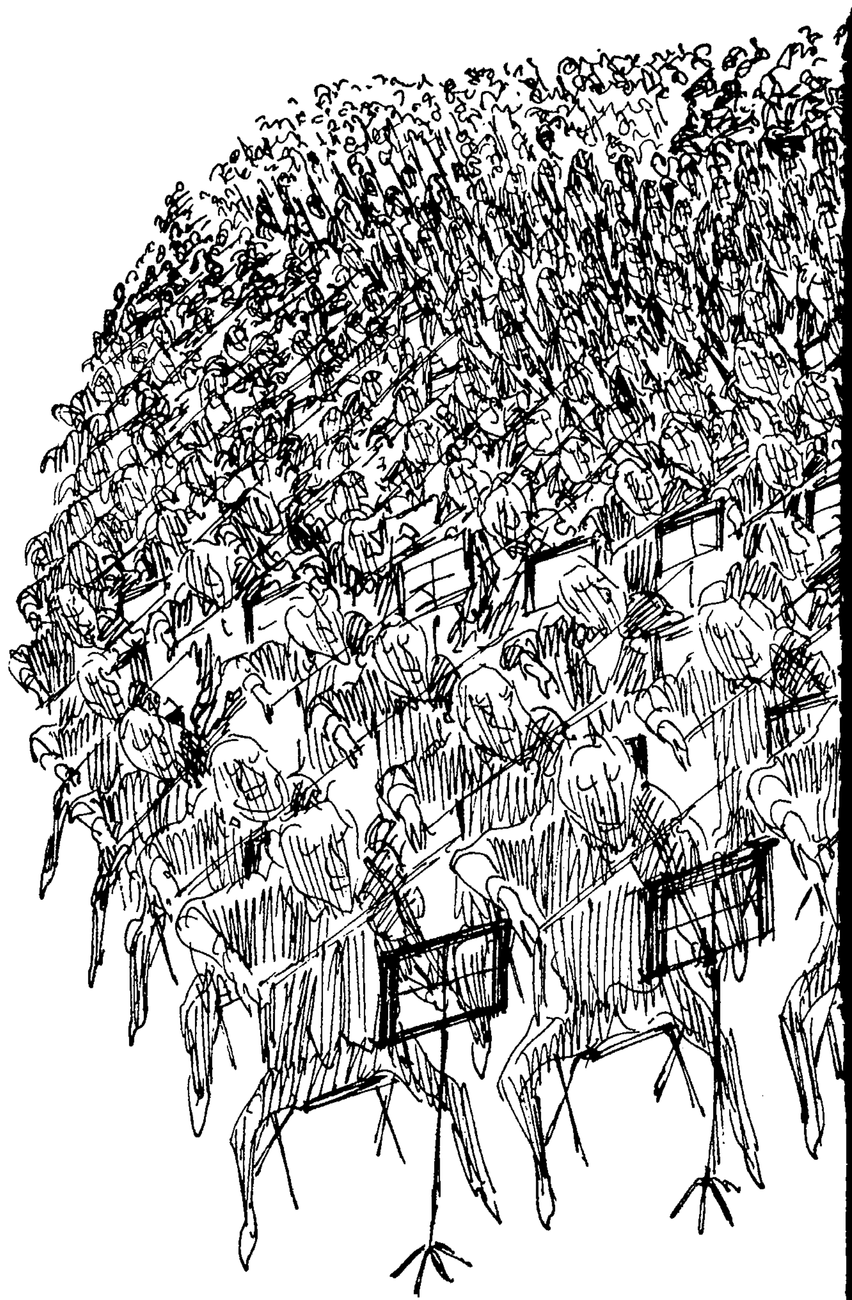
"Bu ancak Akıl ve Ahenk'i geri getirmeyi başardığınızda olur," dedi, Milo'nun aklından geçenleri kolayca görebilen Alec gülümseyerek. "Ama şimdi acele edin, yoksa akşam konserini kaçıracağız."

Ötekiler ikiletmeden peşine takıldılar, görülemeyen birkaç basamağı çıkarak, var olmayan bir kapıdan geçtiler. Derken bir anda kendilerini (böyle bir şey söylemek her ne kadar güç olsa da) Gerçeklik'in dışında buluverdiler, şimdi artık ormanın bambaşka bir bölümündeydiler.

Güneş tembel tembel gözden kayboluyordu, mor, turuncu, kırmızı ışınları uzaktaki tepelerin üzerine düşmeye başlamıştı bile. Günün bu son ışıkları, havalanan çalıkuşlarının evlerine dönmesini sabırla beklerken, tez canlı birkaç yıldız gökyüzündeki yerlerine çoktan kurulmuşlardı bile.

"İşte geldik!" diye seslendi Alec, parmağını biraz ötede duran inanılmaz büyüklükteki orkestraya doğru uzatarak. "Ne muhteşem bir görüntü değil mi?"

Önlerinde, büyük bir yay biçiminde dizilmiş en az bin kişilik bir orkestra duruyordu şimdi. Sağ ve sol yanlara havada geniş dalgalar halinde hareket eden yaylarıyla kemanlar ve çellolar yerleşmişti, onların hemen arkasında sayısız miktarda, irili ufaklı flütler, klarnetler, obualar, kornolar, trompetler, trombonlar ve tubalar dizilmiş, hepsi birden aynı anda çalıyorlardı. En arkada zar zor seçilebilecek bir uzaklıkta vurmalı çalgılar, en sonda da, tepenin

aşağıya doğru dimdik inen yamacında, ağırbaşlı görünümleriyle viyolalar yer alıyordu.

Ön tarafta, yüksekçe bir sekinin üzerinde orkestra şefi duruyordu, sırık gibi uzun ve sıska bir adamdı, çukura kaçmış koyu renkli gözleri, upuzun burnuyla sivri çenesinin arasına gelişigüzel kondurulmuş duygusu uyandıran ince dudaklı bir ağzı vardı.

Elinde batonu olmadan, ta topuklarından başlayıp tüm gövdesi boyunca dalga dalga, incecik kollarına ve oradan da parmaklarına dek yayılan geniş ve azametli hareketlerle yönetiyordu orkestrayı.

"Benim kulağıma herhangi bir müzik sesi falan gelmiyor," dedi Milo.

"Hakkın var," dedi Alec, "dinlenen değil, seyredilen bir konser bu çünkü. Ama bakın şimdi neler olacak!"

Şef, sanki havayı yoğurarak yumuşacık çamur topakları devşirircesine kollarını sağa sola hareket ettiriyor, müzisyenler ise bütün dikkatleriyle onun işaretlerine uymaya çalışıyorlardı.

"Ne çalıyorlar böyle?" diye sordu Tak, Alec'e meraklı bakışlarla bakarak.

"Günbatımını elbette. Böyle her akşam aynı saatte çalarlar."

"Ya, demek öyle," dedi Milo şaşkın bakışlarla.

"Elbette," diye yanıtladı Alec, "ayrıca sabahı, öğleyi ya da geceyi de çalarlar, daha doğrusu sabah, öğle ve gece vakitlerinde de çalarlar. Onlar çalmasa gökyüzünde hiçbir renk oluşmazdı haliyle. Her rengi farklı bir çalgı çalar," diye açıklamaya girişti, "hem mevsimlere hem de hava durumuna göre değişir bu tabii. Şef çalacağı bölümü seçtikten sonra günü yönetmeye koyulur. Ama seyredin şimdi; güneş neredeyse batmak üzere, bunu Rengâver'e kendiniz de sorabilirsiniz."

Gurubun son renkleri yavaş yavaş solmaya başlamıştı, solan her renkle birlikte bir çalgı daha bırakıyordu çalmayı, alacakaranlıkta viyolalar geceyi indirene dek sürdü bu durum ve sonunda bir çift gümüş zille yıldızlar gökyüzüne serildi. Şef, iki yana düşmüş

yorgun kollarıyla, sessizce oturuyordu şimdi, gecenin karanlığı bir yorgan gibi yavaşça indi ormanın üzerine.

"Harika bir günbatımıydı," dedi Milo sekiye doğru yaklaşarak.

"Öyle olması gerek," diye bir yanıt geldi, "çünkü dünyanın başlangıcından beri yaptığımız bir şey bu." Ardından sözlerin sahibi aşağıya eğilerek Milo'yu yakaladığı gibi sekinin üzerine çıkarıverdi. "Büyük Rengâver derler bana," diye sürdürdü adam konuşmasını, havada elleriyle kocaman jestler yaparak, "bütün renkleri canlandıran, renk taneciklerini ateşleyen, baştan sona bütün renk tayfını yöneten büyük üstad."

"Hiç durmadan bütün gün çalıyor musunuz?" diye sordu Milo kendini tanıttıktan sonra.

"Ah, evet, gün boyu ve her gün," diye haykırdı adam, sonra da zarif bir hareketle sekinin çevresinde dönmeye başladı. "Yalnızca geceleri dinlenirim ben, hatta o sırada bile *diğerleri* çalmayı sürdürürler."

"Peki durursanız ne olur?" diye sordu Milo renklerin gerçekten de bu şekilde oluştuğuna inanamayarak.

"Bak, kendin gör!" diye gürleyen Rengâver iki elini birden havaya kaldırınca, çalgıcılar birden kestiler çalmayı, derken bütün renkler tek tek silinip yok oldu. Dünya, renklendirilmeyi bekleyen bomboş bir boyama kitabına benziyordu şimdi. Bütün biçimler siyah çizgilerden oluşuyordu yalnızca, öyle ki, sanki eline bir kutu boya ve bir fırça geçiren biri, evlerden birini boyayıverse içine hemen yerleşip yıllarca mutluluk içinde oturabilirdi. Bir süre sonra Rengâver kollarını indirdi. Çalgılar yeniden çalmaya başladı ve renkler geri geldi.

"Renkler olmasa dünya ne kadar sıkıcı bir yer olurdu, anladınız mı şimdi?" dedi adam eğilip selam vererek, çenesi neredeyse toprağa değecekti.

"Oysa kemanlarımın bir serenadıyla baharı yeşillendirmek ya da trompetlerin masmavi denizi üfleyişini seyretmek ve sonra da obuaların, bütün her şeyi güneşin altın parıltısıyla sarışını izlemek, bilseniz öyle güzeldir ki. Hem sonra o güzeller güzeli gökkuşağı – hatta şıkır şıkır parıldayan neon ışıkları, kenarları damalı taksi-

ler, sisli günlerin yumuşacık solgun renkleri. Bu renklerin hepsi de bizim marifetimizdir."

Rengâver konuştukça coşuyor, Milo ise şaşkınlıktan fal taşı gibi açılmış gözleriyle onu dinliyordu; Alec, Tak ve Martaval Böceği de hayretler içindeydiler.

"Ama şimdi biraz uyumam gerek," dedi Rengâver esneyerek. "Son birkaç gece boyunca bir yandan şimşekler ve havai fişekler, öte yandan şu geçit törenleri kimsede hal bırakmadı doğrusu, daha gözümü bile kırpmadım. Ama neyse ki, önümüzde sakin bir gece var bizleri bekleyen."

Elini Milo'nun omzuna koydu ve "Uslu bir çocuk olup sabaha dek burada orkestramın başında bekler misin? Beni de 5:23'te uyandırmayı sakın unutma. Hepinize iyi geceler, iyi geceler, iyi geceler."

Bu sözlerin ardından bir çırpıda sekiden aşağıya atlayarak, üç dev adımda ormana dalıp gözden kayboldu.

"Aslında çok iyi fikir," dedi gövdesini otların üzerine rahatça yerleştiren Tak, o sırada böcek uykulu bir halde söylenerek çoktan bir kenara kıvrılmış, Alec ise uzanıp havaya yatıvermişti.

Böylece tek başına kalan Milo, aklında bir sürü düşünce ve soruyla ertesi günün müziklerinin yazılı olduğu nota kâğıtlarının üstüne kıvrıldı ve yüreği pır pır ederek sabahın ilk ışıklarını beklemeye koyuldu.

11. Yaygara ile Şamata

Saatler birbiri ardı sıra hızla geçti, derken (Tak'ın şaşmaz saatiyle) 5:22'de Milo usulca önce bir gözünü, sonra da diğerini araladı. Hâlâ mor, lacivert ve siyahlar içindeki bu uzun ve sessiz gece, bir dakikaya kalmadan sona erecekti.

Milo önce tembel tembel gerindi, gözlerini ovuşturdu, başını kaşıdı, ardından da, sabah ayazının günaydın diyen soğuk esintisiyle hafifçe ürperdi.

"Gündoğumu için Rengâver'i uyandırmalıyım," dedi kendi kendine. Sonra birden bütün orkestrayı yöneterek dünyayı renklere boğmanın nasıl bir şey olduğunu düşünmeye başladı.

Bir süre daha oyalandı, ama kafasından bu düşünceyi bir türlü atamıyordu, derken kararını verdi, orkestradaki herkes ne yapacağını gayet iyi bildiğine göre, bu o kadar da zor olmasa gerekti. Hem ayrıca insanları bu kadar erken saatte uyandırmak pek de akıllıca değildi doğrusu, zaten müzisyenler de çoktan toparlanmış bekliyorlardı; belki de bu, bunu yapmak için tek şansıydı, üstelik pekâlâ yapabilirdi de – tamam deneyecekti, ama yalnızca birazcık.

Böylece herkesin uyuduğu bu erken saati fırsat bilerek yerinden doğruldu Milo, ayak uçlarının üzerinde hafifçe yükseldi, yavaşça kollarını kaldırdı ve sağ elinin işaret parmağını hafifçe çevirerek oynattı. Saat 5:23'ü gösteriyordu.

Milo'nun işaretini anında algılayan bir flütün çıkardığı tek notayla uzaklarda, göğün doğusunda açık sarı renkte bir ışık titreyip kayboldu. Milo sevinçle gülümsedi, sonra da büyük bir dikkatle parmağını bir kez daha oynattı. Bu kez hareketlenen iki minik ve bir büyük flütün notalarıyla, gökyüzü, havada dans edercesine oynaşan üç ışık huzmesiyle hafifçe aydınlandı. Derken bu kez iki eliyle havada büyükçe bir daire çizdi Milo, sonra da hep birden çalmaya başlayan müzisyenleri sevinç içinde seyre koyuldu.

Bir yanda çellolar dağları kıpkırmızı boyarken yapraklar ve otlar keman nağmeleriyle açık yeşil bir renge büründüler. Ormanı renkten renge sokan orkestranın, hiçbir şey çalmadan duran tek üyesi viyolalardı.

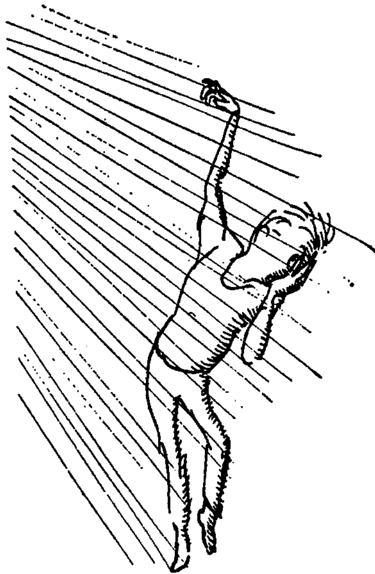
Milo ise sevinçten ölmek üzereydi, çünkü orkestradaki her çalgı yalnız onun için ve üstelik tam da gerektiği gibi çalıyordu.

"Kim bilir Rengâver nasıl da şaşıracak!" diye düşündü eliyle müzisyenlere durmalarını işaret ederken. "Gidip uyandırmalı."

Ama o da ne? Müzisyenler, durmak şöyle dursun, eskisinden daha beter çalmaya başlamışlardı. Orkestra çaldıkça çalıyor, onlarla birlikte renkler de canlanıp coşuyordu, öyle ki sonunda Milo'nun bile hiç görmediği, göz alıcı bir parlaklığa kavuştular. Bir elini gözlerine siper eden Milo öteki elini umutsuzca sallamaya devam ediyordu, ama nafile, renkler coştukça coşuyor, parladıkça parlıyorlardı, derken hiç kimsenin aklına gelmeyen bir şey oldu.

Milo çılgınca orkestrayı yönetmeye çalışırken usul usul değişmeye başlayan gökyüzü, önce maviden kızıl kahverengiye, sonra da morumsu parlak bir kırmızıya döndü. O sırada açık yeşil renkli kar taneleri serpiştirmeye başladı, ağaçların yaprakları ve fundalıklar ise parlak turuncu bir renk almışlardı.

Bütün çiçekler bir anda adeta kapkara kesilmiş, gri kayalar toz yeşil renge bürünmüşlerdi; o sırada sessizce uyuyan Tak'ın bile rengi değişmiş, kahverengiden harika bir maviye dönmüştü.

Hiçbir şey, ama hiçbir şey olması gereken renkte değildi; üstelik zavallı Milo düzeltmek için çabaladıkça, işler daha da beter bir hal alıyordu. "Keşke buna hiç kalkışmasaydım," diye düşündü Milo üzgün üzgün, o sırada yanından kanat çırparak geçen açık mavi karatavuğa bakarak. "Bunu durdurmanın bir yolu da yok sanırım."

Milo bütün gücüyle Rengâver'in yaptıklarını yapmaya çalışıyordu, ama bu hiçbir işe yaramıyordu. Hızlarını alamayan müzisyenler tempoyu artırdıkça artırıyor, moraran güneş gökyüzünde son hızla yükselmeye devam ediyordu. Bir dakika içinde ufkun batısından battı ve hemen ardından, hiç beklemeden doğudan yeniden yükseldi. Gökyüzü şimdi sapsarı kesmiş, otlar tatlı bir eflatunla gölgelenmişti. Güneş aynı biçimde durup dinlemeden tam yedi kez batıp yeniden doğdu, tabii onunla birlikte renkler de değişiyordu. Birkaç dakika içinde koskoca bir haftayı devirmişlerdi bile.

Sonunda Milo yorgunluktan bitkin düştü, yardım istemeye bile takati kalmamıştı, neredeyse ağlamak üzereydi.

Sonunda orkestra durdu. Renkler yok oldu. Vakit yeniden geceye döndü. Saat 5:27'yi gösteriyordu.

"Herkes uyansın! Gündoğumu başlıyor!" diye bağırdı Milo, sonunda rahatlamıştı, çarçabuk sekiden aşağıya atladı.

"Ne harika bir uykuydu," dedi Rengâver yerini almak üzere sekiye doğru giderken. "Sanki bütün bir hafta uyumuş gibiyim. Bak sen, bu sabah biraz gecikmişiz anlaşılan. Ne yapalım, bu dört dakikayı öğle yemeğimden keserim artık."

Batonunu hafifçe vurarak işaretini verdi, tanyerinin ağarışı bu kez mükemmel oldu.

"Çok iyi bir iş çıkardın," dedi adam Milo'nun başına hafifçe vurarak. "İlerde bir gün orkestrayı tek başına yönetmene izin veririm belki."

Tak kuyruğunu gururla salladı, Milo ise sesini bile çıkarmadı. O günden beri arada kaybolan o haftayı, o tuhaf günün sabahında saat tam 5:23'te uyanan çok az kişi dışında kimsecikler bilmedi.

"Artık yola çıkmalıyız," dedi Tak, zili çalmaya başlamıştı bile, "daha gidecek çok yolumuz var."

Tekrar ormana doğru yola koyulan grubu sevecen bir baş hareketiyle selamlayarak uğurladı Rengâver, hatta bununla da yetinmeyip, bu ziyaretin onuruna bütün yabani çiçeklerin soluk kesici bir renk cümbüşü içinde açmalarını sağladı.

"Keşke biraz daha kalabilseydiniz," dedi Alec üzgün bir sesle. "Görüntüler Ormanı'nda daha görecek o kadar çok şey var ki. Ama görülmeye değer şeyler her yerde var sanırım, insan gözlerini açık tutmayı bilsin yeter ki."

Uzunca bir süre sessizce yol aldılar, hepsi de düşünceliydi, sonunda otomobillerine ulaştılar, Alec gömleğinin altından çıkardığı minicik bir teleskopu Milo'ya uzattı.

"Yolculuk boyunca bunu yanından ayırma," dedi usulca, "görmeye değer o kadar çok şey var ki gözden kaçırdığımız. Bu teleskopla kaldırımdaki yarıkta biten yosundan, en uzaktaki yıldızın ışıltısına dek her şeyi görebilirsin –daha önemlisi, onları göründükleri gibi de değil, gerçekte nasılsalar, aynen öyle görürsün. Bu sana armağanımdır."

Milo teleskopu dikkatle otomobilin torpido gözüne yerleştirdikten sonra, elini sıkmak için yukarı, Alec'e doğru uzandı. Sonra da ayağını uzatıp gaz pedalına bastı, yola koyulduklarında zihni olmadık yeni düşüncelerle doluydu.

Sonunda tatlı kıvrımlarla ilerleyen kır yolu bitmiş, insanın midesini ağzına getirip neredeyse doğduğuna pişman eden çukurlar, tümsekler ve önce aniden yükselip sonra da yavaşça alçalan engebelerle dolu başka bir yola bırakmıştı yerini. Görünürdeki en yüksek tepenin doruğuna vardıklarında, önlerinin derin mi derin bir vadiyle kesildiğini gördüler. Derken, en sonunda ne yapacağına karar veren yol, aşağıda köpürerek akmakta olan ırmağa sanki kendini bir kez daha hatırlatmak istercesine, ani bir kıvrılışla inmeye başladı. Vadinin tabanına ulaştıklarında rüzgâr, adeta kayalık bir tünelden üfürürcesine sertleşiverdi; tam önlerinde yaklaştıkça büyüyen parlak renkli bir şey belirmişti.

"Bu bir yük arabasına benziyor," dedi Milo heyecanla.

"Doğru, bir araba bu – hem de bir karnaval arabası," diye onayladı Tak. Gerçekten de dediği gibiydi – yolun hemen öteki yanında terk edilmiş gibi duran parlak kırmızı renkli bu şey, arkası kasalı bir yük arabasıydı gerçekten de. Yan tarafında, dış kenarları siyah, ortası beyaz, olağanüstü büyüklükte harflerle CURCUNA A. YAYGARA, biraz altında da, birazcık daha küçük kalın siyah harflerle **BOZUK SESLER DOKTORU** yazıyordu.

"Belki içerde bize ne tarafa gitmemiz gerektiğini söyleyebilecek birileri vardır," dedi Milo otomobilini yük arabasının yanına park ettiği sırada. Daha sonra da parmaklarının ucuna basarak arabanın kasasına çıkan üç basamağı dikkatle tırmandı ve hafifçe kapıyı vurdu; ama vurur vurmaz korku içinde geriye sıçradı. Tam o sırada arabanın içinde öyle bir gümbürtü koptu ki, duyan da birileri tam tekmil bir yemek takımını yukardan aşağıya, sert taş zeminin üzerine olduğu gibi bırakıverdi sanırdı. Derken kapı birdenbire ardına kadar açılıverdi, içerinin karanlığından gelen boğuk bir ses duyuldu: "Siz hiç tam tekmil bir yemek takımının yukardan aşağıya sert taş zeminin üstüne bırakıldığında çıkardığı sesi duymuş muydunuz?"

Milo yuvarlandığı yerden çarçabuk kalktı; o sırada merak içinde kalan Tak ile Martaval Böceği de otomobilden indikleri gibi soluğu Milo'nun yanında aldılar.

"Söylesenize canım, duymuş muydunuz?" diye üsteledi beriki, öylesine çatlak bir sesi vardı ki, insanın öksürerek kendi gırtlağını temizleyesi geliyordu.

"Şu âna kadar hiç duymamıştım doğrusu," diye yanıtladı Milo düştüğü yerden ayağa kalkarken.

"Pöh! Biliyordum zaten," dedi beriki sevinçle, "peki ya ayaklarına kürk terlik giymiş bir karıncanın kalın, yünlü bir halıda yürürken çıkardığı sesi biliyor musunuz?" Bunu der demez de, daha ötekilerin ağzını açmasına bile fırsat vermeden kurbağa vıraklamasına benzeyen o tuhaf sesiyle konuşmasına devam etti:

"İyi ama, orada soğukta dikilip durmayın öyle, çekinmeyin, girin içeri. İyi ki yolunuz bu taraflara düşmüş, haliniz hiç de iç açıcı değil doğrusu."

Tavandan sarkan lambanın solgun bir ışıkla aydınlattığı yere girdiler – olası bir tehlikeye karşı diğerlerini koruma sorumluluğunu üstlenen Tak en öndeydi; onun arkasından korkuyla karışık merak duygusu içinde Milo, en sonda da, canını kurtarmak için arkasına bile bakmadan kaçacağı her halinden belli olan Martaval Böceği geliyordu.

"Ha şöyle; yaklaşın da size bir bakayım," dedi adam. "Vah, vah, vah. Çok fena, çok fena, durum oldukça ciddi anlaşılan."

Bulundukları yer toz içindeydi, etraf, tıpkı eski eczanelerdekine benzeyen acayip görünümlü kutular ve kavanozlarla dolu sıra sıra raflarla çevriliydi. İçerisi sanki yıllardır süpürge yüzü görmemiş gibiydi. Ortalık öteye beriye saçılmış irili ufaklı hırdavattan geçilmiyordu; arka tarafta ise, üzeri kitap, şişe ve bir sürü ıvır zıvırla dolu tahtadan, hantal bir masa göze çarpıyordu.

"Peki ya, bir ahtapotun, gözleri bağlı halde, selofanla kaplı bir küveti açmaya çalışırken çıkardığı sesi duymuş muydunuz?" diye sordu adam bu kez de, çıkardığı haşur huşur, çatur çutur seslerle ortalığı inleterek.

Masanın başına oturmuş, sürekli bir şeyleri ölçüp karıştırmakla meşgul görünen, işte böyle bir adamdı onları içeri davet eden. Üzerine uzun beyaz bir önlük giymiş, boynuna bir stetoskop asmış, alnına da yuvarlak, minik bir ayna iliştirmişti, tek dikkat çekici yanı minicik bıyığıyla, her biri kafasıyla yarışacak irilikteki kulaklarıydı.

"Yoksa siz bir doktor musunuz?" diye sordu Milo moralini elinden geldiğince bozmamaya çalışarak.

"BEN CURCUNA A. YAYGARA, BOZUK SESLER DOKTORU," diye gürledi adam, konuşurken boğazından ufak tefek patlamalar ve kulak tırmalayıcı kimi çatırtılar kopuyordu.

"Aradaki şu A harfi ne anlama geliyor acaba?" diye kekeledi korkudan yerinden bile kıpırdayamayan böcek huzursuzca.

"AVAZ AVAZ," diye yaygarayı bastı adam cırlak sesiyle, bu kez sözlerine iki cızırtıyla bir de kütürtü eşlik etmişti. "Şimdi beri gelin, yaklaşın ve dilinizi çıkarın bakalım."

"Evet, tam tahmin ettiğim gibi," diye sürdürdü konuşmasını, kocaman ve tozlu bir kitabın yapraklarını çevirerek. "Son derece şiddetli bir gürültü eksikliğine yakalanmışsınız."

Derken oradan oraya zıplayarak raflardan aldığı çeşit çeşit şişeleri aşağıya indirmeye başladı, masanın üzerinde şişelerden rengârenk bir yığın oluşuncaya dek sürdü bu koşuşturma. Şişelerin hepsi de düzgün bir şekilde etiketlenip adlandırılmıştı: Feryat Figan Haykırışlar, Hafif Bağırtılar, Takırtılar, Tangırtılar, Kütürtüler, Şangırtılar, Hışırtılar, Fışırtılar, Çatırtılar ve Çuturtular, Islıklar ve Tıngırtılar, Gıcırtılar, Bağırtılar ve Muhtelif Velveleler. Sonra da

her birinden birazcık alarak büyükçe bir kavanozun içine koydu, sonra da bunları tahta bir kaşıkla dikkatle karıştırmaya başladı, bir yandan karıştırıyor, bir yandan da dumanlar çıkararak kaynayan karışımın fokurdayışını izliyordu.

"Birazdan hazır olur," dedi adam ellerini ovuşturarak.

Milo, hayatında hiç görmediği kadar sevimsiz görünen bu ilacı denemeyecekti elbette. "Siz ne çeşit bir doktorsunuz acaba?" diye sordu şüpheci bir ifadeyle.

"Şey, bir çeşit uzman sayılırım aslında," dedi doktor. "Gürültü uzmanıyım; en yükseğinden en sessizine, azıcık rahatsızlık vereninden insanı canından bezdirenine dek her çeşidiyle ilgilenirim. Sözgelimi, köşeli bir asfalt silindirinin katı pişmiş yumurtalar üstünden geçerken çıkardığı sesi bilmem hiç duydunuz mu?" dedi çatlak bir sesle, aynı anda kulakları sağır eden bir dizi çatırtı daha koptu gırtlağından.

"İyi ama, bu korkunç gürültüler kimin işine yarar ki?" dedi Milo elleriyle kulaklarını örterek.

"Tabii ki herkesin," dedi doktor bu soruya şaşırarak, "bunlar bugünlerde çok tutuluyor nedense. Hay aksi, bugünlerde de o kadar meşgulüm ki gürültü hapları, şamata şurupları, feryat figan merhemleri ve kuvvet verici yaygara ilaçları sipariş etmeye bile vaktim yok. Bugünlerde nedense herkes bunlardan istiyor."

Sıvıyla dolu kavanozu bir kez daha karıştırdı, buhar giderek azalırken o konuşmasına devam etti:

"Önceden işler bu kadar iyi değildi. Yıllar önce, herkes kulağa hoş gelen sesler isterdi, savaşlar ve depremler sırasındaki özel siparişler dışında, işler hiç de iyi gitmiyordu. Derken koskoca kentler kurulmaya başlandı, tabii bunun için de korna zırıltıları, tren gıcırtıları, çan çangırtıları, kulağı sağır eden bağırtılar, yürek dağlayan çığlıklar, kanalizasyon şırıltıları gibi bugün kullandığımız bütün o sevimsiz seslere gereksinim doğdu. Bu sesler bulunamazsa insanlar çok mutsuz olacaklardı, bu yüzden elimden geleni yaparak herkese istediği kadar dağıttım. Tabii ya, ilaçlarımdan her

gün bir parça alanın bir daha güzel bir ses duyduğu ne duyuldu ne görüldü. Al, sen de bak tadına."

"Eğer sizin için bir sakıncası yoksa almayayım daha iyi," dedi Martaval Böceği arabanın en uzak köşesine kaçarak.

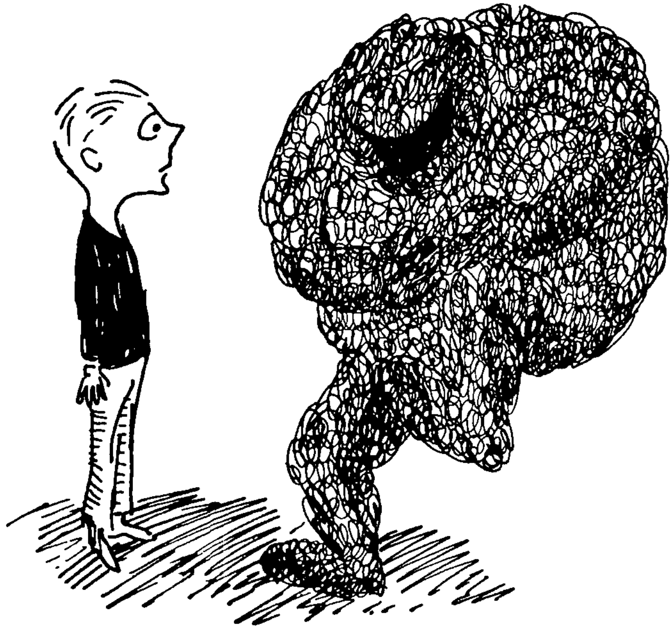
"Güzel seslerden yoksun kalmak istemem doğrusu," diye üsteledi Milo.

"Hem ayrıca," diye hırladı Doktor Tantana'yı sevmediğine karar veren Tak, "gürültü eksikliği diye bir hastalık olduğunu da sanmıyorum."

"Elbette yok," diye yanıtladı doktor, hazırladığı sıvıdan küçük bir bardağa koyarken; "tedaviyi güçleştiren de bu değil mi zaten? Ben olmayan hastalıkları tedavi ederim hep: bu sayede, tedavi edemesem de herhangi bir zarar da vermiş olmuyorum nasılsa – bu da bizim mesleğin gerektirdiği tedbirlerden biri yalnızca," diye bitirdi sözlerini. Kimsenin ilacını denemeye istekli olmadığını görünce, tekrar rafa uzandı, oradan koyu kurşuni renkte bir başka şişe aldı, tozunu dikkatle sildikten sonra tam önüne gelecek biçimde masanın üzerine yerleştirdi.

"Pekâlâ, eğer hayatınız boyunca gürültü eksikliğinden çekmek istiyorsanız siz bilirsiniz, ben de bunu öğle yemeği için ŞAMATA'ya veririm o halde," dedi adam, sonra da balon patlamasına benzer bir sesle şişenin mantarını açıverdi.

Sonra bir sessizlik oldu, Milo, Tak ve Martaval Böceği pür dikkat şişeye bakıyorlar, Doktor Yaygara'nın ne yapacağını merak ediyorlardı. Sonra, önce derinden, kilometrelerce uzaktan geliyormuş duygusu veren bir gümbürtü duyar gibi oldular. Ses yaklaştıkça yaklaşıyor, güçlendikçe güçleniyordu, sonunda minicik şişenin dibinden dışarı doğru, insanı sağır edecek, kulak zarını parçalayacak yükseklikte, inanılmaz bir gümbürtü koptu. Derken şişenin içinden sarmal halkalar çizerek mavimsi renkte, kesif bir duman yükseldi tavana doğru, sonra yavaş yavaş dağılmaya ve şekillenmeye başladı; sonunda, elleri, ayakları, sapsarı parlak gözleri ve öfkeyle buruşmuş kocaman bir ağzı olan mavimsi bir dumana dönüştü.

Şişeden tamamen çıkar çıkmaz yaptığı ilk şey, eline aldığı içi sıvı dolu kavanozu dibinde kalanlarla birlikte bir güzel çalkaladıktan sonra, kafası olması gereken bölümü geriye doğru eğerek hepsini üç koca yudumda içip bitirmek oldu.

Sonra da, "A-H-H-H, İŞTE BU ÇOK İYİ GELDİ USTACIM," diye bağırdı bütün arabayı sarsan cırlak sesiyle. "Doğrusu artık beni dışarı hiç bırakmayacaksın sanıyordum. Oraya sıkışıp beklemekten her yanıma kramplar girdi."

"Bu benim asistanım korkunç ŞAMATA," dedi Dr. Tantana. "Siz görünüşüne aldırmayın, gerçi gözle görülür bir yanı da yok ya, neyse. İşin aslı, bizzat büyütüp yetiştirdiğim bir yetimdir kendisi, hem de ne bir bakıcının ne de başka birinin desteği olmadan üstelik–"

"En iyi bakıcı, olmayan bakıcıdır," diye araya girdi ŞAMATA attığı kahkahadan iki büklüm olmuş bir halde (kahkahadan iki büklüm olmuş bir duman nasıl olursa artık, işte öyle).

"Onu bulduğumda," diye devam etti doktor sözlerine, berikinin bu ani çıkışına aldırmayarak, "bir köşeye atılmış boş bir soda şişesinin içinde tek başına yaşıyordu –ne bir ailesi vardı ne de bir yakını–. "

"En iyi yeğen, olmayan yeğendir," diye gürledi ŞAMATA yine, hep birden çalan sirenlerin bağırtısına benzeyen bir kahkahayla gülüyor, bir yandan da elleriyle dizleri olması gereken bölgeyi dövüyordu.

"Sonra da onu alıp buraya getirdim," diye devam etti artık iyice çileden çıkan Yaygara, "her ne kadar belirli bir şekli ve şemaili olmasa da, onu eğiterek–,"

"En iyi burun, olmayan burundur," diye gürledi ŞAMATA bir kez daha, yeni bir kahkaha kriziyle her iki yanını tutarak.

"Onu gürültülerin hazırlanışı ve dağıtımı konusunda kendime asistan olarak yetiştirdim," diye tamamladı sözlerini doktor alnına biriken terleri mendiliyle silerek.

"En iyi gürültü, olmayan gürültüdür," diye neşeyle haykırdı ortamın havasına ayak uydurmaya çalışan Martaval Böceği.

"BU HİÇ DE GÜLÜNÇ DEĞİL DOĞRUSU," diye söylendi ŞAMATA ağlamaklı bir sesle, sonra da bir köşeye gidip surat asmaya başladı.

"Peki ŞAMATA nedir acaba?" diye sordu Milo sorduğu şey karşısındaki korkuyu üzerinden atar atmaz.

"Korkunç ŞAMATA ile daha önce hiç karşılaşmadınız mı yani?" diye sordu Dr. Yaygara şaşkınlık içinde. "Bak sen, bense onu herkesin bildiğini sanırdım. Peki, odanda oyun oynarken çok gürültü yaparsan, büyüklerin neye bir son vermen gerektiğini söylerler bakalım?"

"O korkunç şamataya," diye itiraf etti Milo.

"Peki, komşular gece yarılarına dek avaz avaz radyo dinlediğinde, insanın yetti artık dediği o şey nedir bakalım?"

"O korkunç şamata," diye yanıtladı Tak.

"Diyelim ki, evinizin önünde yol tamiratı var ve matkaplar bütün gün çalışmakta, o gün herkes neden yakınır peki?"

"Feci gürültüden," diye atıldı bu kez Martaval Böceği coşkuyla.

"Feci GÜRRRÜLTÜ," diye haykırdı ŞAMATA birden acı içinde, "benim büyükbabamdı. 1712 yılındaki büyük sessizlik salgınında yok oldu."

Milo ŞAMATA'nın bu mutsuz haline o kadar üzüldü ki, ona mendilini uzattı, mendil anında mavimsi dumanlı gözyaşlarıyla doldu.

"Teşekkür ederim," diye mızıldandı ŞAMATA; "çok iyisin. Ama gürültüyü neden sevmediğini hiç anlamış değilim doğrusu," dedi. "Halbuki ben geçen gün öyle güzel bir patlama duydum, o kadar duygulandım ki, tam iki gün zırıl zırıl ağladım."

Bu sözler ağzından çıkar çıkmaz olayı hatırlayarak yeniden hıçkırmaya başladı, çıkardığı ses tıpkı yüzlerce elin kilometrelerce uzunluktaki bir kara tahtayı tırnaklarıyla tırmalamasına benziyordu. Sonra da başını doktorun dizlerine gömdü.

"Ne kadar da hassas, değil mi?" dedi Milo duygusal ŞAMATA'yı avutmaya çalışarak.

"Doğru," dedi Dr. Yaygara. "Ama haklı aslında, çünkü gürültü bu dünyadaki en değerli şeylerden biridir ne de olsa."

"Oysa Kral Azaz'a göre sözcükler daha değerli," dedi Milo.

"SAÇMALIK," diye gürledi doktor. "Pekâlâ, söyleyin bakalım, bir bebek karnı acıkınca ne yapar?"

"Çığlığı basar!" diye cevabı yapıştırdı ŞAMATA, üzüntüsü geçmiş gibiydi.

"Peki ya benzini azalan bir otomobil?"

"O da öksürür!" diye bağırdı olduğu yerde coşkuyla zıplayan ŞAMATA.

"Peki ya suyu azalan bir nehir ne yapar?"

"İnilder!" diye cırıldadı bu kez de ŞAMATA istemdışı bir kahkaha krizine daha tutularak.

"Birileri seni anıyorsa kulaklarına ne olur peki?"

"Çınlar!" diye atıldı ŞAMATA soluk soluğa yattığı yerden, yüzünde sonsuz bir mutluluğun izleri okunuyordu.

"Gördün mü bak, ne kadar da basit," dedi, doktor Milo'ya, oysa söyledikleri Milo için o kadar basit değildi doğrusu. Sonra da kahkaha krizinden gözyaşları içinde kalan ve hâlâ gülmekte olan ŞAMATA'ya dönerek, "Senin artık gitme vaktin gelmedi mi?" dedi.

"Nereye gidecek acaba?" diye sordu Milo. "Bizimle aynı tarafa olmasın?"

"Sanmıyorum," diye yanıtladı ŞAMATA masanın üzerindeki boş torbaları alarak, "gürültü toplama gezisine çıkmam gerek. Sizin anlayacağınız, ben her gün bir kez bütün krallığı dolaşır, korkunç güzel ve acayip can sıkıcı ne kadar gürültü varsa hepsini toplar, torbama tıkıştırır, ilaçlarını yapması için doktora getiririm."

"Üstelik de işini çok iyi yapar," dedi Dr. Yaygara yumruğunu güm diye masaya indirerek.

"Sizin anlayacağınız, nerede gürültü, orada ben," dedi ŞAMATA saygı dolu bir gülümseyişle; "ama şimdi acele etmeliyim, duyduğuma göre bugün epeyce acı fren sesi ve dehşetli çarpışmanın yanı sıra bir parça da velvele kopacakmış."

"Siz hangi yöne gideceksiniz?" diye sordu doktor, bir başka ilaç hazırlığı içindeydi.

"Sayıkent'e," diye yanıtladı Milo.

"Çok yazık," dedi beriki ŞAMATA kapıya doğru ilerlerken, "pek yazık, çünkü Sesler Vadisi'nden geçmek zorunda kalacaksınız."

"Peki bu kötü bir şey mi?" diye sordu sürekli endişe içindeki Martaval Böceği.

O sırada çıkmakta olan ŞAMATA kapıda birdenbire durarak, ne idüğü belirsiz yüzünde büyük bir dehşet ifadesiyle geriye dönüp baktı. Bunu gören doktor öyle bir titreyiş titredi ki, duyan da son hızla giden bir yük treninin raydan çıkarak bir dağa çarptığını sanırdı.

"Şey, bu sorduğunuz şeyin yanıtını çok yakında kendiniz bulacaksınız nasılsa," diyerek üzgün üzgün uğurladı onları; ŞAMATA ise hızla kendi yoluna koyulmuştu bile.

12. *Sessiz Vadi*

"Ne iyi, ne hoş bir vadiymiş burası böyle," diye aklından geçirdi Milo bir kez daha otoyola koyulduklarında, bu sırada Martaval Böceği, hatırlayabildiğine kendinin bile şaştığı kimi eski şarkıları mırıldanıyor, Tak ise halinden memnun, havayı kokluyordu.

"Dr. Yaygara'nın neden o kadar endişelendiğini anlamadım doğrusu; böyle bir yolda insanın başına nasıl bir tatsızlık gelebilir ki?" Tam da bunları düşündükleri sırada kocaman taş bir kapıdan geçtiler ve her şey bir anda değişti.

Başlangıçta neyin değiştiğini söylemek pek kolay değildi aslında –her şey hâlâ aynı görünse, her taraftan aynı kokular gelse de– sesleri eskisine benzemiyordu nedense.

"Ne oldu acaba?" dedi Milo. Daha doğrusu en azından söylemeye çalıştığı şey buydu, ama dudaklarını oynattığı halde ağzından tek bir ses çıkmıyordu.

Milo birdenbire anladı olan biteni, Tak bile artık saat gibi tik tak etmiyor, Martaval Böceği bile derin bir sessizlik içinde sürdürüyordu neşeli şarkısını. Ne rüzgârın yapraklar arasındaki hışırtısı, ne otomobilin gıcırtısı ne de kırlarda uçuşan böceklerin vızıltısı kalmıştı. Hiçbir şeyin, ama hiçbir şeyin sesi duyulmuyordu artık, öyle ki, sanki birileri bir düğmeye basmış ve dünyadaki bütün sesler aynı anda kesilivermişti.

Olan biteni birden fark eden Martaval Böceği korku içinde

ayağa fırladı, endişe içindeki Tak ise hâlâ işleyip işlemediğini anlamak için dönüp dönüp kendini yokluyordu. İnsan ister yüksek, isterse alçak sesle, ağzını açıp ne kadar bangırdarsa bangırdasın, otomobil önlerine çıkan engebelerin üzerinde ne kadar zangırdarsa zangırdasın ya da çatırdarsa çatırdasın, sonuç hep aynıydı – değişen hiçbir şey yoktu.

"Ne korkunç," diye düşündü Milo otomobili yavaşlatırken.

Derken üçü bir ağızdan çılgınlar gibi bağırıp çığlık atmaya başladılar ama nafile, nereye gittiklerinin bile farkında değillerdi artık, derken kendilerini bir anda yollara dökülmüş yürüyen büyük bir insan kalabalığının içinde buldular. İçlerinden bazıları çıkmayan sesleriyle avaz avaz bağırıyor, kimileri de üzerinde şöyle birtakım sözler yazan tabelalar taşıyorlardı:

"KAHROLSUN SESSİZLİK"

"SUSKUNLUK SAĞLIĞA ZARARLIDIR"

"NE MUTLU SESİNİ DUYURABİLENE"

"SESİMİZİ İSTİYORUZ"

Oldukça iri bir tabelada ise yalnızca şöyle yazıyordu:

"DUYUN BİZİ"

Bütün bunlar ve arkalarından sürükledikleri koskoca top arabası dışında, hiçbiri henüz hiç gitmedikleri herhangi bir vadide oturanlardan daha farklı değildi aslında.

Otomobili durdurduklarında içlerinden biri elindeki tabelayı onlara doğru kaldırdı, üzerinde şöyle yazıyordu: "SESLER VADİSİ'NE HOŞ GELDİNİZ". Derken diğerleri de avazları çıktığı kadar –gerçi pek çıkmıyordu ama– bağrışarak selamladılar onları.

"YOKSA BİZE YARDIM ETMEYE Mİ GELDİNİZ?" diye soruyordu bir başkası tabelasını kaldırarak.

"LÜTFEN!" diyordu bir üçüncüsü de.

Milo çaresizlik içinde kim olduğunu ve nereye gittiklerini anlatmaya çalıştı ama nafile, hiçbir yararı olmadı. O derdini anlatmaya çalıştığı sırada dört tabela daha kalkmıştı bile havaya:

"DİKKATLE ~~DİNLE~~ BAK"

"ANLATALIM"

"SANA."

"KÖTÜ KADERİMİZİ"

İki kişi büyükçe bir karatahtayı yukarı kaldırırken, bir üçüncüsü de elinin olanca hızıyla yazarak, Sesler Vadisi'nde sessizlikten başka neden hiçbir şey kalmadığını anlatmaya çalışıyordu.

"Vadinin buradan pek de uzak olmayan bir köşesinde," diye anlatmaya başladı, "yankıların bir araya toplanıp, rüzgârların dinlenmeye çekildiği bir yerde, taştan yapılmış, koskoca bir şato vardı, içinde de bu toprakları yöneten Bayan Sestutan yaşardı. Eski Bilgelik kentinin yaşlı kralı iblisleri uzak dağların tepelerine sürdüğünde, onu bütün seslerin, gürültülerin, geçmişin, bugünün ve geleceğin bekçisi ilan etmişti.

"Bu akıllı kadın yıllarca herkesin sevdiği bir yönetici olarak bu toprakları yönetti, her sabah tan ağarırken kalkar, krallığın her yerine ulaştırsınlar diye günün bütün seslerini rüzgârlara bırakır, her gece Ay batarken kullanılmış bütün eski sesleri toplar, sınıflandırıp düzenlemek üzere yeraltı mahzenlerindeki kasalara kaldırırdı."

Yazıcı önce bir an durup terleyen alnını sildi, sonra da, yazacak tek bir boşluk bile bırakmadığı tahtayı baştan aşağıya silerek yeniden yazmaya başladı.

"Kusurlarımızı hoş gören, anlayışlı bir yöneticiydi; ihtiyaç duyduğumuz hiçbir sesi bizden esirgemedi: çalışırken söyleyelim diye şarkı sesini, pişen yahninin fokurtusunu, ağaç kesen baltanın çatırtısıyla devrilen ağacın gümbürtüsünü, menteşe gıcırtısını, baykuş ötüşünü, çamurda yürüyen pabuç şapırtısını, dama düşen yağmurun içten tıkırtısını, gaydanın tatlı melodisini ve kışın bastıkça kırılan buzların çıtırtısını bize hep o verdi."

Bir kez daha durakladı adam, o sırada geçmişin hasretiyle dolup taşan bir damla gözyaşı yanağından aşağıya doğru kayarak, eski hatıraların kekremsi tadını getirip dudaklarına bırakıvermişti.

"Ve bütün bu sesler bir kez kullanıldıktan sonra büyük bir titizlikle alfabe sırasına göre yerleştirilir ve ilerde kullanılmak üzere düzenli bir şekilde saklanırdı. Herkes barış içinde yaşıyor,

seslere yuvalık eden vadide hayat mutluluk içinde her gün daha da gelişip serpiliyordu. Derken günün birinde işler birden değişmeye başladı.

"Önceleri yavaş yavaş gelen bu değişim, sonra birden hızlandı, vadiye sürekli yeni yeni insanlar akın ediyor, gelirlerken yalnızca yeni yaşam biçimlerini değil, kimi muhteşem ama kimi o kadar da hoş olmayan yepyeni sesleri de birlikte getiriyorlardı. Ne var ki insanlar yapılması gereken işlere kendilerini öyle kaptırmış, öyle meşguldüler ki, bu yeni sesleri bir kez olsun dinlemeye bile vakit bulamıyorlardı. Sonunda, sizin de iyi bildiğiniz gibi, duyulmayan bir ses sonsuza dek kayboluyor ve bir daha asla geri gelmiyordu.

"İnsanlar giderek daha az gülüp daha çok yakınmaya, daha az şarkı söyleyip daha çok bağırmaya başladılar, üstelik sesleri yükseldikçe daha da çirkinleşiyorlardı. Artık kuşların ya da meltemin sesini duymak bile güçleştiğinden çok geçmeden, kimse onları dinlemez oldu."

Karatahtayı bir kez daha temizleyen adam, Martaval Böceği boğazında düğümlenen hıçkırığı bastırmaya çalışırken yeniden yazmaya koyuldu.

"Günler geçip gidiyor, Bayan Sestutan bu duruma biraz daha kaygılanıyor, kederleniyordu. Her gün toplanan seslerin sayısı giderek azalıyordu, çoğu da saklamaya değmeyecek feci seslerdi üstelik. Kimileri bu duruma mevsimlerin, kimi Ay'ın neden olduğunu ileri sürse de, aslında herkes bu durumun Akıl ve Ahenk'in sürgün edilişleriyle başladığına inanıyordu. Ancak sebebi her ne olursa olsun, olan olmuştu, hiç kimse ne yapacağını bilmiyordu.

"Derken bir gün, ilaç dolu arabası ve mavimsi duman gövdeli ŞAMATA ile birlikte Dr. Yaygara diye biri çıkageldi vadiye. Gelir gelmez herkesi esaslı bir muayeneden geçirip, tüm sorunları çözeceğini söyleyince Bayan Sestutan da ona izin verdi.

"Büyük küçük herkese hiç durmadan kaşık kaşık, tadı berbat birtakım ilaçlar veriyordu, tedavi işe yaradı yaramasına – ama sonuç hiç de beklendiği gibi olmadı. Adam herkesin her derdini çöz-

müş ama gürültüye çare bulamamıştı. Bayan Sestutan buna çok kızdı. Adamı vadiden kovarak sonsuza dek girmesini yasakladı, ardından da şu kararnameyi çıkardı:

" 'BUGÜNDEN BAŞLAYARAK SESLER VADİSİ SESSİZLİĞE GÖMÜLECEKTİR. ARTIK KİMSECİKLER TARAFINDAN İYİ KARŞILANIP SEVİLMEDİKLERİ İÇİN, İŞBU KARARNAMEYLE SESLERİ YASAKLAMIŞ BULUNMAKTAYIM. KULLANILMAYAN SESLERİN DERHAL ŞATOYA İADE EDİLMESİ RİCA OLUNUR.'

"İşte o günden beri bu haldeyiz," diye sürdürdü yazmayı adam üzgün üzgün. "Bu durumu değiştirmek için yapabileceğimiz hiçbir şey de yok, üstelik her gün yepyeni zorluklarla karşılaşıyoruz."

Ufak tefek bir adam, kolları mektuplar ve mesajlarla dolu bir halde kalabalığı yararak Milo'ya yaklaştı ve elindekileri ona uzattı. Milo içlerinden bir tanesini alıp okudu. Şöyle yazıyordu:

Sayın Bayan Sestutan,

Geçen hafta gök gürültüsü oldu ama gürültü bizlere hâlâ ulaşmadı. Daha ne kadar beklememiz gerekiyor acaba?

Sevgilerimle
Bir dost

Ardından da bir telgrafı aldı eline, o da şöyle diyordu:

"GRUBUN KONSERİ ÇOK BAŞARILI OLDU STOP MÜZİĞİ NE ZAMAN DUYABİLİRİZ STOP"

"Şimdi anladınız mı," diye devam etti yazıcı, "şatoyu ele geçirip sesleri serbest bırakabilmemiz için neden yardımınız gerektiğini?"

"Size nasıl yardım edebiliriz?" diye yazdı Milo.

"Şatoya gidip Bayan Sestutan'ı ziyaret etmeli ve dönüşte de, topumuzu doldurabilmemiz için ne kadar minik olursa olsun, bizlere bir ses getirmelisiniz. Çünkü o zaman azıcık da olsa şatonun duvarlarına bir ses ulaştırabilirsek, hepsini birden çökertip içerdeki tüm sesleri kurtarabiliriz. Bu aslında hiç de basit bir iş değil, çünkü Bayan Sestutan'ı kandırmak hiç de öyle kolay değildir, ama yine de denemeye değer tabii."

Yalnızca bir an durup düşünen Milo kararlı bir "Kabul" işaretiyle gideceğini belirtti.

Cesaretle şatonun kapısına dayanması birkaç dakika sürdü. Bir kâğıt parçasının üzerine düzgünce "Tak Tak" yazarak kapıdaki çatlaktan içeri attı. Bir an sonra koskoca kapı ardına kadar açıldı, içeri girdiğinde kapı tekrar kapanırken tatlı mı tatlı bir ses geldi kulağına.

"Lütfen devam edin, toplantı salonundayım."

"Yani şimdi konuşabilir miyim?" diye haykırdı Milo sonunda kendi sesini duyabilmenin sevinciyle.

"Evet, ama yalnızca buradayken," diye yanıtladı kadın yumuşacık bir sesle. "Şimdi lütfen salona buyurun."

Milo uzun koridoru yavaşça geçerek küçük bir odaya girdi, burada Bayan Sestutan oturmuş, dikkatle olağanüstü büyüklükteki bir radyoyu dinliyordu. Üzeri çeşit çeşit şalterlerle, kadranlarla, düğmelerle, sayaçlarla dolu olan radyonun bütün duvarı kaplayan bir de hoparlörü vardı ama neyse ki o sırada hiçbir şey çalmıyordu.

"Ne harika değil mi?" diye içini çekti kadın. "Bu benim en sevdiğim program –on beş dakika sessizlik– bundan sonra yarım saatlik sükût, ondan sonra da suskunluk arası var. Sahi, sessizliğin de sesler kadar çok çeşidi olduğunu biliyor muydunuz? Ama bugünlerde kimsenin bunlara aldırdığı yok ne yazık ki.

"Tan ağarmadan önceki sessizliği duymuş muydun hiç?" diye sordu. "Ya da fırtına bittiğinde çöken o dinginliği? Peki ya, sorul-

duğunda yanıtlayamadığın sorular karşısındaki suskunluğu biliyor musun? Gece vakti kır yollarına çöken sessizliği, birinin konuşacağı anı bekleyen bir oda dolusu insanın suskunluğunu ya da en güzeli, kapıyı ardından kapayıp da evde bir başına olmanın dinginliğini? Biliyor musun, seslerin her biri ötekinden farklıdır ve üstelik, eğer dikkatle kulak verirsen, hepsi de birbirinden harikadır."

O konuşurken, tepeden tırnağa her yerini kaplayan binlerce minik çan ve zil tatlı tatlı çıngırdıyordu, hatta sorusuna karşılık vermek ister gibi telefon bile çalmaya başlamıştı.

"Sessizlikten hoşlanan biri için çenesi fazlaca işliyor doğrusu," diye düşündü Milo.

"Bir zamanlar herhangi bir yerde herhangi birinin çıkardığı her türlü sese kulak verirdim," diye açıkladı Bayan Sestutan radyonun bulunduğu duvarı işaret ederek, "ama artık–"

"Affedersiniz," diye araya girdi Milo telefon hâlâ çalmaya devam ederken, "telefona cevap vermeyecek misiniz?"

"Ah hayır, programın tam ortasında olmaz," diye yanıtladı kadın, sonra da sessizliği biraz daha açtı.

"Ama belki önemli bir şeydir," diye üsteledi Milo.

"Hiç sanmıyorum," dedi kadın kendinden emin bir sesle; "arayan benim nasıl olsa, burası o kadar sessiz bir yer ki, ne rahatsız eden bir ses var, ne de toplayabileceğim en küçük bir ses, o yüzden ben de günde yedi sekiz kez kendimi arıyorum nasılım diye."

"Peki nasılsınız?" diye sordu Milo kibarca.

"Korkarım pek iyi sayılmam. Hafif bir parazitlenme sorunum var," diye yakındı kadın. "Peki, seni buraya getiren nedir acaba? Ah tabii ya – mahzenleri gezmek için geldin. Şey, onları ziyaretçiler için yalnızca pazartesi günleri ikiden dörde kadar açık tutarız, ama madem bu kadar yol gelmişsin, sana bir ayrıcalık tanıyabiliriz sanırım. Beni izle lütfen."

Kadın ziller ve çanlar eşliğinde çarçabuk ayağa fırlayarak koridor boyunca yürümeye başladı.

"Zil ve çan seslerinden hoşlanır mısın? Ben bayılırım," dedi sorduğu soruya yine kendi cevap vererek. "Hem ayrıca çok da yararlı şeylerdir, bu koskoca şatoda sürekli kayboluyorum çünkü, o zaman onların sesine kulak veriyor ve nerede olduğumu hemen buluveriyorum."

Birlikte kafes gibi minicik bir asansöre sığıştılar ve dakikanın üç çeyreği kadar bir süre boyunca gittikten sonra kendilerini dev gibi bir mahzende buldular; mahzenin baştan başa ve sondan sona, her yöne uzanan duvarları, yerden tavana kadar dosya rafları ve çekmecelerle kaplıydı.

"Tarih boyunca çıkan her ses burada saklanmaktadır," dedi Bayan Sestutan Milo'yu elinden tutarak bir sonraki koridora geçirirken. "Şuna bak mesela." Çekmecelerden birini açarak içinden kahverengi minik bir zarf çıkardı. "Bu, 1777 yılının o karlı kış gecesi, George Washington'ın Delaware nehrini geçerken çaldığı ıslığın ta kendisi."

Milo usulca aralıktan baktı, gerçekten de oydu içindeki. "İyi ama ne diye topluyorsunuz bütün bunları?" diye sordu, kadın çekmeceyi kapatırken.

"Eğer onları toplamazsak," diye açıklamaya başladı Bayan Sestutan mahzenden çıkışa doğru yürürlerken, "her yer havada uçuşan, sağa sola çarpan türlü sesler ve gürültülerle dolar. Bu da, insan eskisini mi yoksa yeni bir sesi mi dinlediğinden emin olamayacağı için, korkunç bir curcunaya yol açar. Ayrıca bir şeyler toplayıp biriktirmeyi severim ben, üstelik bunun için yeryüzünde sesten daha çok ne var ki? Biliyor musun, milyonlarca yıl önceki bir sivrisinek vızıltısından bu sabah annenin sana söylediği sözlere dek o kadar çok şey var ki burada, hatta iki gün sonra yine gelirsen, yarın dediklerini bile söylerim sana. Aslında çok kolay bir şey, bak sana göstereyim. Şimdi bir şey söyle – herhangi bir şey."

"Merhaba," dedi Milo, aklına gelen ilk sözcük buydu.

"Sence bu sözcük nereye gitti?" diye sordu kadın gülümseyerek.

"Bilmem," dedi Milo omuzlarını silkerek. "Ben onların hep–"

"İnsanların çoğu öyle sanır," dedi kadın. Sonra bir melodi mırıldanarak koridorlardan birine göz gezdirmeye başladı. "Evet, gel bakalım: önce bugünkü seslerin durduğu dolabı bulalım. Hah, işte. Sonra da selamlamaların bulunduğu S bölmesini, sonra da Milo için M bölmesini bulalım, evet, işte burada, zarfına girmiş bile. Gördün mü bak, sistem nasıl da işliyor! Ne yazık ki, onu artık kullanmıyoruz."

"Bu harika bir şey," dedi Milo şaşkınlıkla. "Hatıra olarak seslerden birini alabilir miyim acaba?"

"Tabii ki," dedi kadın önce kurumlanarak, ama sonra aklına başka bir şey gelmiş olacak ki, birdenbire, "alamazsın," diye ekledi, " üstelik sakın sormadan almaya da kalkışma, bu kesinlikle yasaktır."

Düş kırıklığına uğramıştı Milo, en küçüklerinden biri bile olsa, bir sesin nasıl çalınabileceği konusunda en ufak bir fikri yoktu, üstelik Bayan Sestutan'ın bir gözü de üzerindeydi hep.

"Şimdi bir de atölyelere göz atalım," dedi kadın Milo'yu kapıların birinden geçirerek, artık kimsenin çalışmadığı, koskoca bir salondaydılar, etraf kullanılmayan ve paslanmaya terk edilmiş bir sürü araç gereçle doluydu.

"Eskiden sesleri burada yaratıyorduk," dedi kadın özlem dolu bir sesle.

"Sesler yaratılması gereken şeyler midir?" diye sordu Milo, kadının her söylediği onu şaşkınlıktan şaşkınlığa düşürüyordu. "Bense onların kendiliklerinden *var olduklarını* sanıyordum."

"Onları yaratırken çektiğimiz zahmetleri kimse bilemez tabii," dedi yakınarak. "Sahi, bir zamanlar bu atölye sabahtan akşama kadar arı gibi işler, insanlarla dolar taşardı."

"Peki ama bir ses nasıl yaratılır?" diye sordu Milo.

"Ah, bu çok kolay," dedi kadın. "Öncelikle bir sesin görüntüsüne karar vermen gerekir, çünkü her sesin kendine has farklı bir boyu ve şekli vardır. Sonra buraya gelip yapabilirsin, ardından her bir sesi üç kez öğüterek görünmez bir toz elde edersin, sonra da ihtiyaç duyduğunda bu tozdan bir tutam alıp havaya serpersin."

"İyi ama ben hiç ses görmedim," diye üsteledi Milo.

"Onları öyle her an ortalıkta göremezsin," dedi kadın elini havada sağa sola sallayarak, "yalnızca soğuk kış sabahlarında, havada donup kaldıkları zaman görebilirsin onları. Ama biz onları burada her zaman görebiliriz tabii. Dur bak, sana göstereyim."

Kadın eline ucu keçeli bir tokmak alarak oracıkta duran bir davula altı kez vurdu. Vurur vurmaz da yün topağı gibi tüylü tüylü altı iri yumak davuldan fırlayıp odanın ortasına yuvarlanıverdi.

"İşte gördün mü?" dedi kadın birkaç tanesini kocaman öğütücüden geçirerek. "Dinle bak." Sonra da görünmez tozdan bir tutam aldı ve havaya savurdu, birdenbire ortalık "GÜM, GÜM, GÜM, GÜM" sesleriyle inlemeye başladı.

"Alkış sesinin nasıl göründüğünü merak ediyor musun?"

Milo başını iki yana salladı.

"Dene bak," dedi kadın buyurgan bir sesle.

Milo ellerini çırptı, o anda beliren bir sürü beyaz kâğıt havada uçuşarak yerlere yayıldı. Milo aynı şeyi üç kez daha denedi, her seferinde de aynı biçimde kâğıtlar havada uçuşarak yere düştüler. Bu kez var gücüyle ellerini çırpmaya başladı Milo, uçuşan kâğıtlardan göz gözü görmüyordu neredeyse.

"Gördün mü bak ne kolaymış? Bütün sesler böyle oluşuyor işte. Dikkatini toplayıp önceden biraz düşünürsen, sen de bilirsin her sesin nasıl göründüğünü. Kahkahayı alalım mesela," diyerek şen şakrak bir kahkaha attı kadın, tam o sırada hava birbiri ardı sıra patlayarak uçuşan rengârenk binlerce baloncukla doldu. "Ya da konuşmalar," diye devam etti kadın. "Kimi hafif ve havaidir, kimi ise keskin ve sivri dilli, ama korkarım çoğu da ağır ve can sıkıcıdır."

"Peki ya müzik?" diye sordu Milo heyecanla.

"İşte tam buradalar – onları kendi tezgâhlarımızda yine kendimiz eğiriyoruz. Senfonileri, ritimler ve melodilerle işleyerek, koskoca halılar biçiminde dokuyoruz. Şuradaki duvar halıları konçertolar, geriye kalan bütün diğer kumaş topları ise serenatlar, valsler, üvertürler ve rapsodiler. Hatta elimizde senin sık sık söylediğin şarkılar bile var," diye haykırdı elindeki parlak renkli mendilleri göstererek.

Sonra birden duraksadı ve kederli bir sesle, "Hatta tek uğraşı okyanus seslerini denizkabuklarına doldurmak olan bir bölümümüz bile vardı. Bir zamanlar öyle mutlu, öyle güzel bir yerdi ki burası," dedi.

"Neden şimdi herkesin istediği sesleri yapmıyorsunuz o halde?" diye haykırdı Milo, öyle heyecanlanmıştı ki Bayan Sestutan şaşkınlıktan geriye doğru sıçradı.

"Sakın ha, bir daha öyle bağırma delikanlı! Burada tek ihtiyacımız olan şey daha az gürültüdür. Şimdi, benimle gel de, sana her şeyi anlatayım – aldığın o şeyi de hemen yerine koy bakalım!" Son sözleri, Milo'nun bir davul gümbürtüsünü arka cebine sokmaya uğraşması üzerine söylemişti.

Çarçabuk tekrar salona döndüler, Bayan Sestutan iskemlesine kurulup da radyosunu büyük bir dikkatle suskunluk saati prog-

ramına ayarlar ayarlamaz, Milo sesini alçaltarak sorusunu bir kez daha sordu.

"Sesleri geri çekmek benim de hoşuma gitmiyor elbette," diye anlatmaya başladı kadın yumuşacık bir sesle, "çünkü dikkatle kulak verdiğimizde, sesler sözcüklerden çok daha fazla şey anlatırlar aslında."

"Madem öyle," diye atıldı Milo hemen –çünkü öyle olduğundan en ufak bir şüphesi yoktu– "neden onları serbest bırakmıyorsunuz?"

"ASLA!" diye haykırdı kadın. "Çünkü onları alıp kulaklarımızın zarını patlatan çirkin mi çirkin, korkunç mu korkunç gürültülere dönüştürüyorlar sonra. Hem ben zaten bu tür işleri Dr. Yaygara'ya ve yardımcısı o korkunç ŞAMATA'ya bıraktım çoktan."

"Ama yine de güzel olan gürültüler de var, öyle değil mi?" diye üsteledi beriki.

"Öyle bile olsa," diye söze başladı kadın dediğim dedik bir tavırla, "benim hoşuma giden sesleri çıkarmadıkları sürece, onlara ses mes yok artık."

"Ama–," diye başladı Milo söze, ne var ki gerisini getiremeden sustu. Çünkü bunun adil olmadığını söyleyerek (Bayan Sestutan'ın büyük bir olasılıkla hiç hoşlanmayacağı) düşüncesini tam ağzından kaçırmak üzereydi ki, kendisinden beklenen ses parçasını şatodan bu şekilde çıkarabileceğini akıl etti birden. Söyleyeceği şey tam dilinin ucuna gelmişti, ama daha ağzından çıkamadan hemencecik dudaklarını kapayıverdi – böylece, tam da dışarı çıkmaya hazırlanan "ama" sözcüğü en olgunlaşmış haliyle ağzının içinde hapsolup kaldı.

"Eh, seni bütün gün burada tutacak değilim elbette," dedi kadın sabırsızca. "Şimdi ceplerini dışarı çevirip içlerini boşalt bakalım, bir şey aşırmadığından emin olmam gerek, sonra gidebilirsin."

Bayan Sestutan'ı ikna ettikten sonra –"Teşekkür ederim" ya da "İyi günler" demek pek akıllıca olamayacağından– yalnızca başıyla selamlayarak kadınla vedalaşan Milo kendini apar topar kapının dışına attı.

13. Talihsiz Yargılar

Milo ağzı sımsıkı kapalı bir halde, bacaklarının var gücüyle geldiği yoldan koşarak arabasına ulaştı. Dönüşü bekleyenler arasında büyük bir heyecan yarattı, hatta Tak neşeyle koşarak yolun yarısında karşıladı onu. Martaval Böceği ise toplananların tebriklerini kendi adına kabul etmekle meşguldü.

"Ee, ses nerede?" diye yazdı içlerinden biri telaşla karatahtaya, herkes Milo'nun vereceği cevabı bekliyordu.

Milo nefesini tutarak tebeşiri eline aldı ve durumu kısaca şöyle açıkladı: "Dilimin ucunda."

Mutluluktan birkaç kişi şapkasını havaya fırlattı, kimileri de normalde ortalığı inletecek çığlıklar atıyordu, kalanı ise ağır mı ağır top arabasını yerine çekmekle meşguldü. Topun namlusunu şatonun en kalın duvarına doğru ayarladıktan sonra da içini tıka basa barutla doldurdular.

Hemen parmaklarının ucuna yükselen Milo ağzını namlunun ağzına yaklaştırdı ve dudaklarını aralayıverdi. Minicik ses parçası sessizce yuvarlanarak namlunun dibine kadar indi, artık her şey hazırdı. Derhal ateşlenen fitil kıvılcımlar saçarak yanmaya başladı.

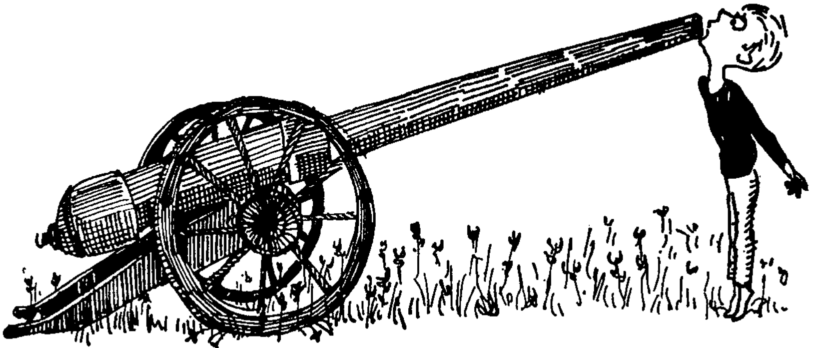
"Umarım kimsenin canı yanmaz," diye aklından geçirdi Milo, ama daha başka bir düşünceye geçemeden, topun ağzından grili beyazlı dev bir duman bulutu fışkırdı, aynı anda cılız bir de ses duyuldu, ama o kadar cılızdı ki pek az kimse duyabildi–

AMA

Ses, havada üşengeç bir hızla geniş bir çember boyunca birkaç saniye uçtuktan sonra, görülmemiş bir hafiflikle büyük giriş kapısının sağ tarafına çarptı. Bir anda, saniyeler geçtikçe daha da derinleşen ağır bir sessizlik çöktü ortalığa, hava bile nefes almaya korkuyordu adeta.

Sonra birdenbire müthiş bir patlama sesi duyuldu, ardından gök gürültüleri, paldır küldür gümbürtüler, çarpma, kırılma ve itiş kakış sesleri sökün etti, şatonun bütün duvarları yerle bir olmuş, mahzenler yıkılmış, kasaların tümü açılarak tarihin bütün sesleri rüzgârla birlikte dalga dalga ortalığa dökülmüştü.

Daha dünyada hiçbir şeyin olmadığı zamanlardan başlayarak, gereğinden fazla çoğaldığı günümüze dek bütün sesler tarihin derinliklerinden birer birer fırlamış, hep birlikte sökün etmişlerdi, sanki dünyada herkes aynı anda gülüyor, ıslık çalıyor, avaz avaz bağırıyor, ağlıyor, şarkı söylüyor, fısıldıyor, mırıldanıyor, çığlık atıyor, öksürüyor ve hapşırıyormuş gibi ortalığı inletiyorlardı. Havada eskiden atılmış nutuk parçalarından tutun da, ezberlenmiş derslere, eski savaşların silah seslerine, bebek ağlamalarına, korna seslerine, çağlayan şırıltılarına, vantilatör hışırtılarına ve dörtnala giden atların takırtılarına dek neler neler uçuşmuyordu ki!

Kulakları sağır eden bu müthiş kargaşa bir süre böyle devam etti, derken, özgürlüklerinin tadına varmak için geldikleri gibi hızla tepelerin ardında kayboldu sesler, böylece her şey yeniden normale döndü.

İnsanlar hemen eskiden olduğu gibi kendilerini kaptırarak hep bir ağızdan bağrışmaya, olur olmaz konuşmaya başladılar, öyle ki, ortalığı kaplayan toz ve duman biraz olsun yatıştığında bile, yıkıntıların üzerinde keder içinde oturan Bayan Sestutan'ı Milo, Tak ve Martaval Böceği'nden başka kimsecikler fark etmedi.

"Çok özür dilerim," dedi Milo içtenlikle, üçü birlikte avutmak için kadına doğru yaklaşırlarken.

"Ama bunu yapmak zorundaydık," dedi Tak da çevresindeki yıkıntıları koklayarak.

"Ne feci, her şey mahvolmuş," dedi Martaval Böceği de her zamanki gibi yine en olmadık lafları en olmadık zamanlarda yumurtlama huyundan vazgeçmeyerek.

Bayan Sestutan mutsuz yüzüne yayılan onulmaz bir acıyla dönüp çevresine baktı.

"Bütün bu sesleri yeniden toplayıp bir araya getirmek seneler ister," diye hıçkırdı, "hele tekrar yerlerine yerleştirmek, daha da uzun sürer. Ama hepsi benim hatam. Sesler sessiz kalarak iyileştirilmez ki. Asıl mesele her birini doğru zamanda kullanmakta."

Kadın konuştuğu sırada ta uzaklardan, dağ tepe yürüyen ŞAMATA'ya ait olduğundan kimsenin kuşku duymadığı, gıcırtılı, ağır aksak ayak sesleri ortalığı sardı birden, çok geçmeden, arkasında sürüklediği inanılmaz büyüklükte torbasıyla seslerin sahibi de göründü.

"Bu sesleri kullanmak isteyeniniz var mı?" diye sordu nefes nefese, alnını bir bezle silerek. "Hepsi birden aynı anda tepeden aşağıya yuvarlandılar ama benim için hiçbiri yeterince korkunç değil."

Bayan Sestutan eğilip torbanın içine göz attı, hepsi de kendi kasalarından fırlayan seslerdi.

"Onları geri getirmen ne incelik!" diye haykırdı sevinçle. "Şatomu tamir ettirdiğimde doktorla bir akşam bana gelin, size esaslı bir müzik ziyafeti çekeyim."

Bu davetin düşüncesi bile ŞAMATA'nın uykusunu kaçırmaya yeterdi, izin isteyip apar topar yanlarından ayrılmakta buldu çareyi.

"Umarım onu incitecek bir şey söylemedim," dedi kadın endişeli bir sesle.

"O yalnızca sevimsiz sesleri sever zaten," diye araya girdi Tak.

"Ah, elbette," diye içini çekti kadın; "çoğu kişinin öyle sesleri sevdiğini hep unutuyorum. Ama sanırım bu tür sesler de gerekli insana, çünkü sevimsiz sesler olmasa diğerlerinin ne kadar sevimli olduğunu bilemezdik, öyle değil mi?" Bir an duraksayıp tekrar devam etti: "Keşke Akıl ve Ahenk burada olsalardı. Eminim her şey çok daha iyi olurdu."

"İşte biz de gidip onları bu yüzden kurtaracağız," dedi Milo gururlanarak.

Kadın, "Ah ne zor, ne zahmetli bir yolculuk! Böyle bir yolculuk için size besin gerek," diyerek Milo'ya özenle sarılıp bağlanmış, kahverengi, minik bir paket uzattı. "Ama sakın unutmayın: bunlar yemeniz için değil, dinlemeniz için, çünkü nasıl yemeklere karşı açlık hissediyorsanız, aynısını seslere karşı da hissedeceksiniz. Gecenin seslerinden, uzaktan gelen tren düdüğüne, yanan kuru yaprak çatırtısından, kızarmış ekmek çıtırtısına, yatak yaylarının gıcırtısından, olmazsa olmaz her çeşit kahkahaya dek hepsi var içinde. Her birinden birazcık koydum, kimsenin olmadığı uzak ve ıssız yerlerde hoşunuza gider diye düşündüm."

"Eminim gidecektir," dedi Milo minnettarlıkla.

"Denize ulaşıncaya dek şu yolu izleyin, sonra da sola dönün," dedi kadın. "Tez zamanda Sayıkent'e varırsınız."

Kadının sözünü bitirmesini bile beklemeden, çarçabuk vedalaşıp yola koyuldular, çok geçmeden vadi arkalarında kalmıştı.

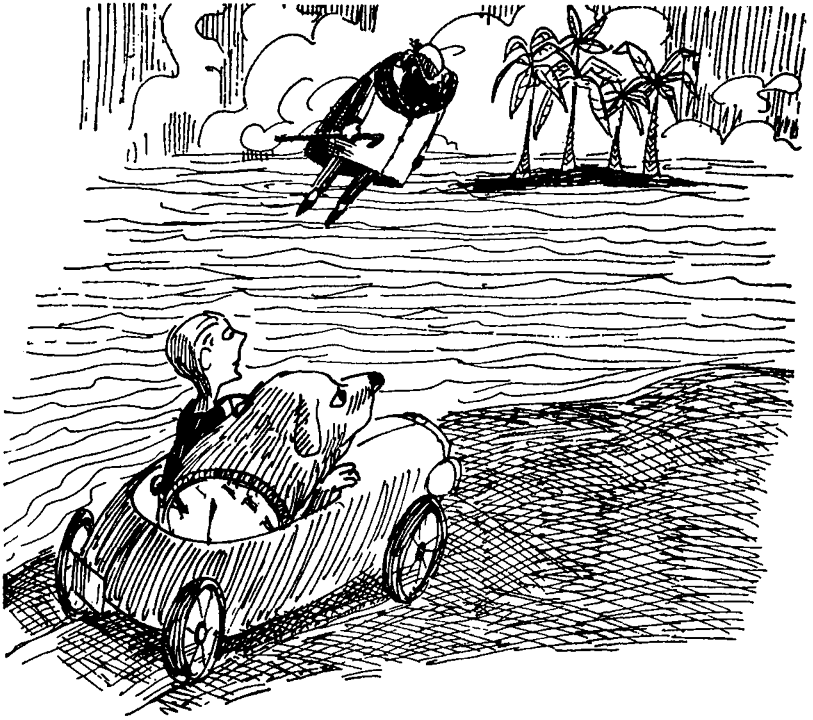
Kıyı, dingin çizgisiyle ufka doğru dümdüz uzanıyor, denizin uysal dalgaları tatlı tatlı oynaşarak kumsalı dövüyordu. Uzaklarda, üzeri palmiyelerle ve rengârenk çiçeklerle kaplı harika bir ada vardı, davetkâr bir tavırla bembeyaz köpüklerin arasından onlara göz kırpıyordu adeta.

"Artık burada da işler ters gidecek değil ya," diye sevinçle haykırdı Martaval Böceği, bu sözleri der demez de sanki bir yerine iğne batmış gibi ansızın oturduğu yerden havalanarak, uçup adaya konuverdi.

Böceğin yanlarında olmadığını fark etmeyen Tak, "Üstelik de bol bol vaktimiz olacak," dedi – ama o da ne, der demez, o da yerinden havalanıp gözden yok olmasın mı?

"Doğru, hava bundan daha iyi olamazdı doğrusu," diye onlara katıldı Milo da, dikkatini yola verdiği için ötekilerin gidişini görmemişti. Ama daha bir saniye bile geçmeden o da uçup gitti.

Minicik adaya indiğinde kendini Tak ile korkudan ödü patlayan Martaval Böceği'nin yanında buluverdi, şimdi etraf önce-

kinden çok daha farklı görünüyordu. Palmiyelerle çiçeklerin yerini kayalıklar ve uzun zaman önce devrilmiş, eğri büğrü ağaç kütükleri almıştı. Hiç de yoldan göründüğü gibi bir yer değildi doğrusu.

"Affedersiniz," dedi Milo yanlarından geçen ilk adama, "söyler misiniz lütfen burası neresi acaba?"

"Affedersiniz," diye karşılık verdi adam da, "ya siz bana kim olduğumu söyleyebilir misiniz acaba?"

Adam üzerine yünlü kumaştan kaba saba bir ceket, ayağına da golf pantolonuyla uzun yün çoraplar giymiş, başına önü ve arkası sipsivri siperli bir şapka takmıştı, üstelik oldukça da şaşkın bir hali vardı.

"Kim olduğunuzu sizden başka kimse bilemez ki," dedi Milo.

"Nerede olduğunuzu da sizden başka kimse bilemez," diye yanıtladı adam canı sıkılmış bir tavırla.

"Yandık, bu sefer işimiz iş" diye fısıldadı Milo usulca Tak'ın kulağına. "Ona bir yardımımız dokunur mu acaba?"

Bir süre aralarında konuştular, sonunda böcek başını kaldırarak, "Bize kendinizi biraz tarif edebilir misiniz acaba?" dedi.

"Ah, elbette," dedi adam sevinçle. "Hem göz alabildiğine uzun" –derken, birden boyu yukarı doğru uzamaya başladı, öyle ki sonunda çoraplarıyla ve pabuçlarından başka bir yerini görmek imkânsız hale geldi– "hem de alabildiğine kısa biriyim" – dedi ve der demez de küçülerek bir çakıl taşı kadar kaldı. "Hem alabildiğine cömert," diye devam etti, her birine kocaman, kırmızı birer elma vererek "hem de alabildiğine bencil biriyim," diye homurdandı bu kez verdiği elmaları çekip geri alarak.

"Hem alabildiğine güçlü," diye gürledi koskocaman bir taşı tüy gibi kaldırarak, "hem de alabildiğine güçsüz biriyim," dedi, bu sefer de ağır gelen şapkasının altında nefes nefese sendeleyerek. "Hem alabildiğine zeki," dedi on iki farklı dilde, "hem de alabildiğine aptalımdır," dedi iki ayağını bir pabuca sığdırmaya çalışarak.

"Hem alabildiğine zarif," diye mırıldandı tek ayağının üzerinde yükselerek, "hem de alabildiğine sakarımdır," dedi parmağını dikkatsizce gözüne sokarak. "Hem alabildiğine hızlı," dedi adanın çevresini göz açıp kapayıncaya dek iki kez dolanarak, "hem de alabildiğine yavaşımdır," diye ekledi bu kez de yanından geçen salyangoza el sallayarak. "Bu söylediklerim işinize yarar mı acaba?"

Berikiler tekrar kafa kafaya verip bir süre daha fısıldaştıktan sonra sonunda bir karara vardılar.

"Bu çocuk oyuncağı," diye konuştu Martaval Böceği bastonunu havada hızla döndürerek.

"Eğer bütün söyledikleriniz doğruysa," diye ekledi Tak.

"Bu durumda siz," diye sonunu getirdi Milo neşeyle, "Bay Alabildiğine olmalısınız."

"Tabii ya, doğru," diye haykırdı adam. "Bunu nasıl akıl edemedim, şaştım doğrusu. Şu anda alabildiğine sevinçliyim." Sonra da hemen olduğu yere çökerek başını ellerinin arasına aldı. "Ama aynı zamanda alabildiğine üzgünüm de."

"Şimdi siz de bize nerede olduğumuzu söyleyecek misiniz artık?" diye sordu Tak ıssız adaya göz gezdirerek.

"Doğrusunu isterseniz," dedi Bay Alabildiğine, "şu anda Kestirme Yargılar Adası'ndasınız. Burası insanın evi gibidir. Sanırım daha bir süre burada kalacaksınız."

"İyi ama, nasıl oldu da buraya geldik biz?" dedi Milo orada olduğuna hâlâ inanamayarak.

"Kestirmeden zıplayıverdiniz elbette," diye açıkladı Bay Alabildiğine. "Buraya zaten herkes bu şekilde gelir. Aslında mesele

çok basit: insan ne zaman yeterli bir dayanağı olmaksızın, kısa yoldan bir karara varsa, sonunda, işine gelse de gelmese de, Kestirme Yargılar'a varmış olur. Buraya gelmek öyle kolaydır ki, benim bile yüzlerce kez gelmişliğim var."

"Ama burası ne kadar da sevimsiz bir yer böyle," diye düşüncesini açıkladı Milo.

"Hakkın var," dedi Bay Alabildiğine; "oysa uzaktan çok daha güzel görünüyor."

O konuşurken her taraftan uçarak en az sekiz dokuz kişi daha geldi adaya.

"Şey, ben geldiğim gibi aynen geri zıplamayı düşünüyorum," dedi Martaval Böceği, sonra da iki üç kez gerileyerek, son hızla ileri zıpladı, ama nafile, her seferinde de iki adım ötedeki toprak yığınının üzerine düştü.

"Bu hiçbir işe yaramaz," diye çıkıştı Bay Alabildiğine, ayağa kalkmasına yardım ederken. "Yargılar'dan asla geri dönülmez. Geri gitmek hiç de o kadar kolay değildir. Zaten burası bu yüzden böyle kalabalık ya."

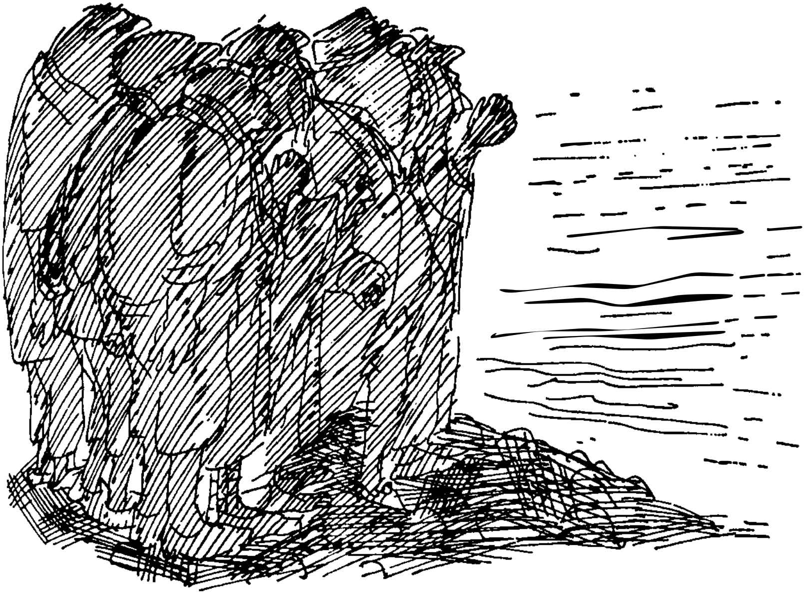
Gerçekten de dediği gibiydi, kıyı boyunca ve kayalıklarda göz alabildiğine bir sürü insan rüzgâra karşı durmuş, acıklı acıklı denize bakıyorlardı.

"Acaba bir tekne bulamaz mıyız?" diye sordu Milo yolculuğuna devam etmek için sabırsızlanarak.

"Maalesef," diye yanıtladı Bay Alabildiğine başını iki yana sallayarak. "Geriye bir tek yüzerek dönebilirsiniz aslında ama o da son derece uzun ve zorlu bir yoldur doğrusu."

"Ben ıslanmak istemiyorum," diye mızıldandı böcek üzgün üzgün, düşüncesi bile yetiyordu titremesine.

"Onlar da istemiyor besbelli," dedi Bay Alabildiğine kederli bir sesle. "Bu yüzden buradan ayrılamıyorlar zaten. Ama ben olsam hiç dert etmezdim doğrusu, çünkü insan Bilgi Denizi'nde bütün gün yüzse bile hiç ıslanmadan kupkuru çıkar dışarı. Bir sürü insan öyle yapıyor. Ama şimdi bana müsaade. Yeni gelenleri

karşılamam gerek. Alabildiğine arkadaş canlısı bir insanım ne de olsa."

Martaval Böceği'nin bütün karşı koymalarına rağmen Milo ile Tak yüzmeye karar verdiler, beriki bağıra çağıra karşı koysa da çaresiz peşlerine takılıp denize doğru yürümeye başladı.

Bay Alabildiğine sorulan soruları yanıtlamak için aceleyle uzaklaştı yanlarından, giderken duydukları son sözler, "Affedersiniz, bana kim olduğumu söyleyebilir misiniz acaba?" oldu.

Hiç bitmeyecek gibi gelen saatler boyunca yüzdüler, yüzdüler, yüzdüler, Milo'nun kendini buz gibi sulara bırakmamasını sağlayan tek şey Tak'ın bir an olsun elden bırakmadığı cesaret verici sözleriydi. Sonunda kıyıya ulaştılar, bir adım bile atacak takatleri kalmamış ve, Martaval Böceği dışında, tepeden tırnağa ıslanmışlardı.

"O kadar da kötü değildi doğrusu," dedi Martaval Böceği, kravatını düzeltip üstünü başını silkeleyerek. "Bir ara tekrar ziyaret etmeli."

"Eminim gidersin," diye söylendi Milo nefes nefese. "Bundan böyle herhangi bir konuda sağlam bir gerekçe bulmadan herhangi bir karara varırsam, ne olayım. Kısa yoldan Kestirme Yargılar'a zıplamak vakit kaybından başka bir şey değil aslında."

Otomobil onları bıraktıkları yerde bekliyordu, bir saniye sonra yeniden yola koyulmuşlar, denizi arkalarında bırakarak kıvrılan yol boyunca dağlara doğru ilerliyorlardı. Sıcak güneşin altında dalga dalga vuran rüzgâra karşı yol alırken, giysileri göz açıp kapayıncaya kadar kuruyuverdi.

"Umarım Sayıkent fazla uzak değildir," dedi Milo, henüz kahvaltı etmediklerini hatırlayarak. "Acaba daha ne kadar var?"

14. Dodekahedron Yol Gösteriyor*

Yol, çok geçmeden, adeta Milo'nun sorusuna karşılık verircesine, üçe ayrıldı, ortada her üç yönü de işaret eden kocaman yön levhasının üzerinde şöyle yazıyordu:

SAYIKENT

8	Kilometre
1.600	Rod**
8.800	Yarda
26.400	Ayak
316.800	İnç
633.600	Tırtık

VE FAZLASI

"Kilometreleri izleyelim," diye akıl verdi Martaval Böceği, "çok daha kısa."

"Tırtıkları izleyelim, diye önerdi Milo da, "çok daha hızlı."

"İyi ama hangi yolu takip edeceğiz?" diye sordu Tak. "Asıl mesele bu."

Konuyu tartışırlarken, yön levhasının arkasından çıkan görülmemiş tuhaflıkta, minicik bir şekil, kendi kendine konuşarak yan-

* Dodekahedron (Onikiyüzlü): Geometride on iki yüzlü katı cisim (Ç.N.)
** Rod: 5 metre uzunluğunda bir ölçü birimi (Ç.N.)

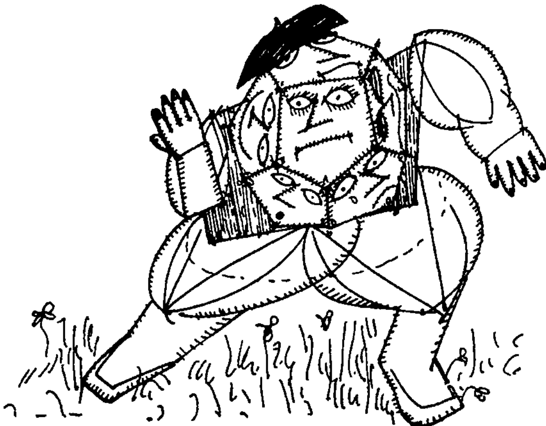
larına yaklaştı. "Evet, elbette, ona ne şüphe, kesinlikle, tabii ki, hiç şüphesiz asıl mesele bu, tartışmaya bile gerek yok."

Şekil, sabit bir düzlem üzerinde, bir sürü çizginin ve açının bir araya getirilmesiyle (ve kelimenin tam anlamıyla) inşa edilmişti – önce köşeleri kırpılmış, sonra da kalan köşecikleri yontulmuş dörtgenlerden oluşan bir kübe benziyordu daha çok. Her kenarı ve her açısı yanlarına yazılan irili ufaklı harflerle işaretlenmişti. Başında sevimli beresi, yüzeylerinden biriyle dikkatle karşısındakini süzen ciddi bir yüzdü bu. Aslında şu aşağıdaki resme bakarsanız ne demek istediğimi daha iyi anlayacaksınız.

Şekil otomobile yanaştığında şapkasını çıkarıp selam verdi, sonra da gayet kolay anlaşılan tiz sesiyle şöyle dedi:

"Bir sürüdür açılarım
Geri kalmaz yanlarım
Dodekahedron derler bana
Siz de kimsiniz, sorarım?"

"Dodekahedron nedir acaba?" diye sordu Milo, bu tuhaf sözcüğü söylemek bile zordu doğrusu.

Şekil, "Bak da gör," diyerek ağır ağır kendi etrafında dönmeye başladı. "Dodekahedron, on iki tane tabanı olan geometrik bir şekildir."

Bunu der demez öteki on bir yüz de çıktı ortaya, ayrı ayrı düzlemlerde yer alan yüzlerin her birinde farklı bir ifade vardı.

"Her seferinde birini kullanırım," diye açıkladı şekil, gülümseyenin dışındaki diğer bütün yüzler tekrar kaybolurken. "Böylesi aşınma ve yıpranmayı önlüyor. Peki sana ne derler bakalım?"

"Milo," dedi Milo.

"Amma da tuhaf bir isim," dedi şekil, gülümseyen suratı öfkeli olanıyla değiştirerek. "Üstelik de tek bir suratın var."

"Bu kötü bir şey mi acaba?" diye sordu Milo, yerinde olup olmadığını anlamak istercesine eliyle yüzünü yoklayarak.

"Her şey için kullana kullana çok geçmeden eskiyecek nasılsa," diye yanıtladı Dodekahedron. "Oysa benimki öyle mi ya, gülmek için ayrı, ağlamak için ayrı, öfkelenmek için ayrı, düşünmek için ayrı, somurtmak için ayrı, başka şeyler için altı farklı suratım daha var. Peki böyle senin gibi tek yüzü olanlara mı Milo diyorlar?"

"Tabii ki değil," dedi Milo, "bazılarına Henry ya da George, bazılarına Robert ya da John gibi her birine başka başka isimler verirler."

"Ay, ne kadar karışıkmış," diye haykırdı adam. "Bizim buralarda her şey ne ise o isimle çağrılır. Üçgene üçgen, daireye daire denir, hatta aynı sayıların ismi de aynıdır. Vay canına, ya biz de ikileri Henry, George, Robert, John gibi başka başka isimlerle ansaydık, neler olurdu, düşünebiliyor musun? Robert artı John eşittir dört ederdi, eğer bir de dördün adı Albert olsaydı, işler iyice içinden çıkılmaz bir hal alırdı herhalde."

"Doğrusu bunun böyle olacağını hiç düşünmemiştim," dedi Milo.

"O halde bir an önce düşünmeye başlasan, iyi edersin," diye öğütledi Dodekahedron bilmiş ifadeli yüzünü takınarak, "çünkü Sayıkent'te belirsizliklere yer yoktur."

"O zaman hangi yolu takip etmemiz gerektiğini de biliyorsunuzdur belki," dedi Milo.

"Elbette," diye haykırdı adam sevinçle. "Bunda bilmeyecek ne var? Üç yolcusuyla sabah 11:35'te hareket eden küçük bir otomobil, saatte 30 kilometre hızla on dakikada beş kilometrelik yol giderken, aynı saatte üç yolcusuyla yola çıkarak, saatte 20 kilometre hızla bir başka yolda giden başka bir küçük otomobil, bir öncekinin katettiğinin yarısının tam iki katı mesafeyi on beş dakikada alıyorsa ve ayrıca Ekim ayının ortasında yola çıkan bir köpek, bir böcek ve bir çocuk, üçüncü bir yolda, eşit mesafeyi aynı sürede ya da aynı mesafeyi eşit sürede alıyorlarsa, bunlardan hangisi gideceği yere daha önce varır ve en iyi yol hangisidir?"

"On yedi!" diye bağırdı, kan ter içinde önündeki bir kâğıt parçasına bir şeyler karalamakta olan Martaval Böceği.

"Emin değilim ama–" diye kekeledi Milo çılgıncasına daldığı hesap kitap işinden başını kaldırarak.

"Bundan daha iyisini yapmalısınız," diye çıkıştı Dodekahedron, "yoksa ne kadar yol aldığınızı ya da oraya varıp varmadığınızı asla bilemezsiniz."

"Benim problemlerle pek aram yoktur doğrusu," diye itiraf etmek zorunda kaldı Milo.

"Yazık, çok yazık!" diye iç geçirdi Dodekahedron. "Halbuki öyle yararlıdırlar ki. Peki ya, boyu yetmiş santimetre, kuyruğu otuz santimetre olan bir kunduz, yüksekliği üç buçuk metre, genişliği iki metre olan bir su bendini iki günde kuruyorsa, Kayakofti Barajı'nı inşa etmek için yirmi metre boyunda, kuyruğu on beş metre olan bir kunduz gerektiğini biliyor muydunuz?"

"Bu kadar büyük bir kunduzu nereden bulur insan?" diye homurdandı Martaval Böceği öfkeyle, tam da kurşunkaleminin ucu kırıldığı sırada.

"Bunu kesinlikle bilmiyorum," diye yanıtladı adam, "ama eğer siz bilseydiniz, eminim onunla ne yapacağınızı da bilirdiniz."

"Çok saçma," diye karşı çıktı Milo, bütün bu rakamlardan ve sorulardan başı dönmüştü artık.

"Haklı olabilirsin," diye onayladı adam, "ancak kesin olan bir şey var, eğer yanıt doğruysa, varsın soru yanlış olsun, ne çıkar? Eğer insan her şeyde bir anlam arıyorsa, bunu yine kendisi yaratmalıdır."

"Üç yolun üçü de aynı süre içinde aynı yere çıkıyor," diye araya girdi Tak, büyük bir sabırla ilk problemi çözmeye çalışıyordu hâlâ.

"Doğru!" diye bağırdı Dodekahedron. "Ve sizi oraya bizzat ben götüreceğim. Artık problemlerin ne kadar önemli şeyler olduklarını anlamışsınızdır umarım. Gördünüz mü, eğer bunu başarıyla çözmüş olmasaydınız, yanlış yola sapacaktınız."

"Nerede yanlış yaptığımı anlayamadım doğrusu," diye söylendi Martaval Böceği, kendini kaybetmiş bir halde hesaplarını gözden geçiriyordu.

"Ama eğer hepsi de aynı yolu aynı sürede alıyorlarsa, o zaman yolların hepsi doğru değil midir?" diye sordu Milo.

"Elbette değildir!" diye bağırdı adam, en sinirli yüzünü takınarak. "Tam tersine, hepsi *yanlış*tır üstelik de. Sunulan birtakım yolların olması, ille de hepsinin doğru olduğu anlamına *gelmez*."

Yol levhasına yaklaştı ve levhayı çarçabuk üç kez döndürdü. Aynı anda yolların üçü de gözden kayboldu, şimdi onların yerinde, levhanın gösterdiği yöne doğru uzanan yepyeni bir başka yol belirmişti.

"Sayıkent'ten çıkan bütün yollar beş kilometre midir?" diye sordu Milo.

"Korkarım öyle olmak zorunda," diye yanıtladı Dodekahedron, otomobilin arka tarafına zıplayıp oturarak. "Elimizdeki tek yön levhası bu çünkü."

Bu seferki taş ve tümseklerle dolu, oldukça engebeli bir yoldu, ne zaman bir taşa çarpsalar Dodekahedron hızla oturduğu yerden havaya fırlıyor ve her seferinde de –artık somurtanı mı, güleni mi, ağlayanı mı, kızanı mı, hangisi denk gelirse– yüzlerinden birinin üzerine kapaklanıyordu.

"Birazdan varırız," dedi Dodekahedron sevinçle, bir kez daha havalanıp düştükten sonra. "Sayılar Ülkesi'ne hoş geldiniz."

"Öyle pek de sevimli bir yere benzemiyor doğrusu," diye düşüncesini açıkladı böcek, gerçekten de yükseklere tırmandıkça ne bir ağaç ne bir ot kalmıştı görünürde. Her yer, varsa yoksa kayalarla kaplıydı.

"Sayıların yapıldığı yer burası mı?" diye sordu Milo, tam o sırada otomobil hızla bir taşın üzerinden sekti, Dodekahedron yerinden fırladığı gibi tepetaklak düştüğü yamaçtan aşağıya doğru paldır küldür yuvarlanmaya başladı, sonunda, üzgün yüzü yukarı gelecek biçimde, mağara kapısına benzer bir yarığın önünde durabildi.

"Sayılar yapılan şeyler değildir," diye yanıt verdi sanki hiçbir şey olmamış gibi bozuntuya vermeden, "onları arayıp bulman gerek. Sayılar hakkında en ufak bir fikrin bile yok değil mi?"

"Şey, doğrusu çok da önemli olmadıklarını düşünmüştüm," diye cevabı yapıştırdı Milo, gerçeği açıklamaktan utanarak.

"ÖNEMLİ OLMADIKLARINI DÜŞÜNDÜN HA?" diye gürledi Dodekahedron öfkeden kıpkırmızı kesilerek. "Eğer iki olmasa iki elin sesi, üç olmasa görmeyen, duymayan, konuşmayan üç maymun olur muydu hiç, söylesene? Ya da düşünsene, yedi ile dört olmasa dünyanın yedi iklim, dört bucağı olur muydu hiç?

Milo, "Ama benim demek istediğim–" diye lafa başladıysa da, Dodekahedron duyduğu heyecandan ve bağırıp çağırmaktan öyle bir kendini kaybetmişti ki, karşısındakine aldırmadan sözlerine devam etti.

"Söyle bakalım, diyelim ki bazı yüksek beklentilerin var, bunların ne kadar yüksek olduklarını nasıl anlayacaksın? Peki ya kıl payı kurtulmaların bile farklı genişlikteki kıldan geçişlerle mümkün olabildiğini duymuş muydun hiç? Başının sonunun nerede olduğunu bilmeden, dünyayı baştan sona gezebilir miydin acaba? Enin ve boyun ne olduğunu bilmeseydin," diye devam etti sözlerine elini kolunu havada sallayarak, "bir işi enine boyuna nasıl incelerdin acaba? Sayılar tabii ki dünyanın en güzel, en değerli varlıklarıdır. Şimdi beni izleyin bakalım, izleyin de görün nasıl olduğunu." Topuklarının üstünde sert bir dönüşle yarıktan içeri girip kayboldu.

"Gelin, gelin korkmayın," diye sesleniyordu karanlığın içinden. "Burada bütün gün sizi bekleyecek değilim." Çok geçmeden hepsi içeri girmiş, dağın içlerine doğru ilerliyorlardı.

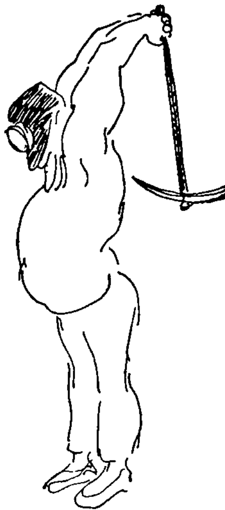
Gözlerinin içerinin loşluğuna alışması fazla sürmedi, tek sıra halinde yürürlerken etraftan sürekli birtakım kazıma, sıyırma, eşeleme ve itiş kakış sesleri geliyordu.

"Takın bunları," diye buyurdu Dodekahedron, her birine tepesi ışıklı birer kask uzatarak.

"Nereye gidiyoruz böyle?" diye fısıldadı Milo, fısıldayarak konuşulması gereken bir yerde olduklarını düşünerek.

"İşte geldik," diye yanıtladı adam kolunu havada şöyle bir sallayarak. "Şu anda Sayılar madeninde bulunuyoruz."

Karanlığa doğru gözlerini kısarak baktı Milo, içinde bulundukları dev mağaranın, yalnızca tüyler ürpertici bir biçimde tavandan aşağıya doğru inen sarkıtların tekinsiz ve soluk ışıltısıyla aydınlandığını ancak o zaman fark edebildi. Mağaranın her yanı, tıpkı bir arı kovanı gibi, sağa sola, yukarı aşağı giden sayısız koridor ve geçitle örülmüştü. Her taraf, boyları Milo'dan daha uzun olmayan ve sürekli bir yerleri kazımakla, bir şeyleri ufalamakla,

kürelemekle, sıyırmakla, yük vagonlarını çekip iterek bir yerden başka bir yere götürmekle uğraşan birtakım adamlarla doluydu.

"Bu taraftan," diye seslendi Dodekahedron, "bastığınız yere dikkat edin."

Konuştuğu zaman sesi her yerde yankılanıyor, yankılanıyor, yankılanıyor, sonunda çevreden gelen çalışma seslerine karışarak yok oluyordu. Tak Milo'nun yanı başında yürüyor, Martaval Böceği ise zarif adımlarıyla hemen arkalarından geliyordu.

"Kimin madeni burası?" diye sordu Milo, ağzına kadar dolu iki vagonun etrafından dolaşarak.

"KAFAMDAKİ DÖRT MİLYON SEKİZ YÜZ YİRMİ YEDİ BİN ALTI YÜZ ELLİ DOKUZ SAÇ TELİ KADAR EMİNİM Kİ, BENİM MADENİM!" diye haykırdı cırlak bir ses mağaranın karşı tarafından. Birinin, kocaman adımlarla onlara doğru yaklaşmakta olduğunu gördüler, Matemahirbaz'dan başkası değildi bu.

Üzerine karmaşık matematik problemleriyle süslenmiş, topuklarına dek inen, upuzun bir cüppe giymiş, başına da kendisini çok akıllı biri gibi gösteren bir külah takmıştı. Sol elinde, bir ucu kurşunkalem bir ucu da silgi olan uzun bir değnek taşıyordu.

"Harika bir maden doğrusu," dedi Martaval Böceği özür dilercesine, böyle gürültülere alışıktı zaten.

"Ülkenin en büyük madeni," dedi Matemahirbaz böbürlenerek.

"Değerli taşlar da çıktığı oluyor mu hiç?" diye sordu Milo heyecanla.

"DEĞERLİ TAŞLAR MI?" diye bağırdı adam, bu kez daha beter gürleyerek. Sonra da Milo'ya doğru eğilerek yumuşacık bir sesle, "Giysimdeki iki milyon iki yüz kırk yedi bin üç yüz on iki adet iplik kadar eminim ki, evet, oluyor. Gelin bakın."

Adam böyle diyerek vagonlardan birine uzandı ve içinden küçük bir şey çıkardı, sonra da bunu heyecanla giysisine sürterek temizledi. Kaldırıp ışığa doğru tuttuğu şey şimdi ışıl ışıl parlıyordu.

"Ama bu yalnızca bir beş," diye karşı çıktı Milo, çünkü gördüğü gerçekten de buydu.

"Kesinlikle," dedi Matemahirbaz, "hem de, dünyanın herhangi bir yerindeki herhangi bir mücevher kadar değerli. Bakın başkaları da var."

Elini daldırarak çıkardığı avuç dolusu taşı Milo'nun kucağına bırakıverdi. İçlerinde bir'den dokuz'a kadar birçok sayının yanı sıra çeşit çeşit sıfırlar da vardı.

"Bunları burada, çıkardığımız yerde temizleyip parlatırız," diye açıkladı Dodekahedron biraz ötede, çarkların başında perdah çeken adamları göstererek; "sonra da dünyanın dört bir yanına dağıtırız. Ne harika şeyler, öyle değil mi?"

"Doğrusu fevkalade şeyler," dedi Tak, sayılara karşı özel bir sevgisi vardı.

"Demek hepsi buradan geliyor," dedi Milo, kucağında parıl parıl parlamakta olan sayı yığınına korku ve hayranlıkla bakarak. Büyük bir dikkatle hepsini Dodekahedron'a veriyordu ki, taşlardan biri küt diye yere düşerek ikiye ayrıldı. Martaval Böceği yüzünü ekşitti, Milo'nun bakışlarında ise derin bir endişe okunuyordu.

"Yok canım, üzülme hiç," dedi Matemahirbaz kırılanları yerden alırken. "Kırılanları bölmelerde kullanıyoruz nasılsa."

"Peki elinizde hiç elmas, zümrüt ya da yakut gibi taşlar yok mu yani?" diye sordu Martaval Böceği sabırsızca, doğrusu o ana dek gördüklerinden hayal kırıklığına uğramıştı.

"Hiç olmaz mı?" diye yanıtladı Matemahirbaz konukları mağaranın arka taraflarına doğru götürürken, "Bu taraftan lütfen."

Derken elmas, zümrüt ve yakut, safir, ametist, topaz, aytaşı ve lal gibi akla gelebilecek her türlü kıymetli taşın yerden tavana dek yığıldığı bir yere geldiler. Hiçbirinin o ana dek görmediği bir zenginlikte bir hazineydi bu.

"Yalnız çok can sıkıcı bir nokta var ki," dedi Matemahirbaz iç geçirerek, "kimse bunlarla ne yapacağını bilmiyor. Bu yüzden yalnızca kazıyor ve çıkanları da buraya atıyoruz. Ama şimdi," diyerek cebinden gümüş bir düdük çıkarıp üfledi, "öğle yemeği vakti."

Martaval Böceği ise hayatında ilk kez ne diyeceğini bilemeden şaştı kaldı.

15. Buyrun Sonsuzluğa

O sırada mağaraya hışımla güçlü kuvvetli sekiz madenci girdi, fokur fokur kaynayan kocaman bir kazanı taşıyorlardı hep birlikte, kazandan çıkan dumanlar kıvrım kıvrım bükülerek tavana dek yükseliyordu. Kazandan çıkan tatlı ama yakıcı koku yavaş yavaş ortalığı kaplıyordu, burunlarını merakla havaya dikenler kokuyu almakta gecikmediler, birazcık uzunca koklayanların hem ağızları sulanmaya hem de mideleri guruldamaya başlamıştı. Milo, Tak ve Martaval Böceği çalışmakta olan diğer işçilerin ellerindeki aletleri bırakarak koca kazanın başına toplanmalarını merakla seyrettiler.

"Acaba sizler de bir şeyler yemek istemez miydiniz?" dedi Matemahirbaz tepeleme doldurduğu tabakları ellerine tutuşturarak.

"Evet bayım," dedi açlıktan kendini kaybetmek üzere olan Milo hemen.

"Teşekkürler," dedi Tak.

Anında yemeye başlayan Martaval Böceği ise ağzı dolu olduğundan bir şey diyemedi, çok geçmeden üçü de tabaklarına konan her şeyi afiyetle silip süpürmüşlerdi bile.

"Lütfen biraz daha alın," dedi Matemahirbaz tabaklarını tekrar doldurarak; berikiler yenilenen tabakları ilk seferki hızla bir kez daha silip süpürdüler.

"Sakın durmayın, devam," dedi Matemahirbaz tabaklarını

tekrar,

tekrar,

tekrar,

tekrar,

tekrar doldurarak.

"Ne kadar tuhaf," diye düşünüyordu Milo tabağını yedinci kez boşalttığında. "Boşalttığım her tabak beni eskisinden daha fazla acıktırıyor."

Matemahirbaz "Lütfen biraz daha buyrun," diye ısrar ediyor, onlar da doldurulan tabakları anında silip süpürmeye devam ediyorlardı.

Milo sekizinci, Tak on birinci, başını bile kaldırmadan her konanı silip süpüren Martaval Böceği ise yirmi üçüncü tabağını henüz bitirmişti ki, Matemahirbaz'ın düdüğünü bir kez daha öttürmesiyle kazan gözden kayboldu, madenciler ise hızla işlerinin başına dönmüşlerdi bile.

"A-h-h-h-h-h," diye içini çekti Martaval Böceği, birdenbire, yemeye ilk başladığı zamankinden yirmi üç kez daha fazla acıktığını hissederek, "Sanırım açlıktan öleceğim."

"Ben de," diye yakındı Milo, midesinin bu kadar boş kaldığını hiç hatırlamıyordu, "oysa o kadar da yedim ki."

"Doğru, pek lezizdi doğrusu, öyle değil mi?" dedi Dodekahedron sevinçle, ağızlarından birkaçına bulaşan sosu eliyle silerek. "Bu ülkemizin özel yemeğidir – çıkarma yahnisi."

"Oysa iştahım, ilk yemeğe başladığım andan daha fazla azmış durumda," dedi Tak, dermansız bir halde yakındaki irice kayalardan birine yaslanarak.

"Elbette ya," dedi Matemahirbaz; "ne bekliyordunuz ki? İnsan ne kadar çok yerse, o kadar fazla acıkır. Bunu herkes bilir."

"Öyle mi?" dedi Milo şüpheli bir ifadeyle. "O halde yeterince yediğimizi nereden bileceğiz?"

"Yeterince mi?" dedi adam sinirli bir tavırla. "Biz burada, Sayıkent'te yemeye tokken başlar, acıkana dek sürdürürüz. İşte ancak o zaman, artık yiyecek bir şey kalmadığında, yeterinden fazla yemiş olduğumuzu anlarız. Böylesi çok daha hesaplı aslında, çünkü midesini o kadar da çok yiyemeyecek kadar doldurmuş oluyor insan."

"Son derece mantıklı," diye açıkladı Dodekahedron. "Daha fazla istedikçe daha az yemiş, daha az yedikçe de yediğinden faz-

lasını istemiş oluyorsun. Hepsi hepsi basit bir aritmetik işlemi. Farz edelim ki, elinde bir şey var, ona bir şey daha ekledin. Ne elde edersin?"

"Daha fazlasını," dedi Milo çarçabuk.

"Kesinlikle haklısın," dedi adam başıyla onaylayarak. "Şimdi de, farz edelim ki elinde bir şey var ve ona hiçbir şey eklemedin. Ne elde edersin?"

"Aynını," diye yanıtladı beriki söylediğinden çok da emin olamayarak.

"Harika," diye haykırdı Dodekahedron. "Şimdi de diyelim ki elinde bir şey var ve ona hiçbir şeyden daha azını ekledin. Ya o zaman ne elde edersin?"

"AÇLIK!" diye gürledi Martaval Böceği ıstırap içinde, tamı tamına yirmi üç tabak bu söylediğinden yemiş olduğunu fark ederek.

"O kadar da kötü değil canım," dedi Dodekahedron en anlayışlı yüzüyle. "Birkaç saate varmaz kendini eskisi gibi tok ve iyi hissedeceksin – hem de gecikmeden, tam akşam yemeği vaktinde."

"Tanrım," diye söylendi Milo kederli bir sesle kendi kendine. "Oysa ben yalnızca acıkınca yemek yerim."

"Ne ilginç bir fikir," dedi Matemahirbaz, havaya kaldırdığı değneğinin silgili ucunu tavana birkaç kez ileri geri sürterek. "Korkarım, yakında yalnızca yorulduğunda uyuduğuna inanmamızı da istersin." Ve daha cümlesini bitirir bitirmez mağara, madenciler ve Dodekahedron adam ortadan kayboluverdiler, şimdi yalnızca dördü Matemahirbaz'in atölyesinde bulmuşlardı kendilerini.

"Ben bir yerden bir yere gitmenin en iyi yolunun," diye açıklamaya başladı adam şaşkınlıktan donakalmış konuklarına herhangi bir şeyden söz edermişçesine, "her şeyi silip yeni baştan başlamak olduğuna inanmışımdır hep. Lütfen rahatınıza bakın."

"Siz hep böyle mi seyahat edersiniz?" diye sordu Milo daire biçimindeki yusyuvarlak tuhaf odaya merakla bakarak, odanın, pergelle belirlenmiş kadar kesin tam on altı noktasında, tamı tamına on altı tane kemerli penceresi vardı. Dairenin çevresi boyunca,

bir açının dereceleri gibi sıfırdan üç yüz altmışa kadar sayılar sıralanmış, ayrıca da odanın tabanı, duvarlar, masalar, iskemleler, sehpalar, dolaplar ve bütün tavan, yüksekliklerini, enlerini, boylarını, derinliklerini ve birbirlerine uzaklıklarını gösteren etiketlerle işaretlenmişlerdi. Bir köşede, üzerinde dev gibi bir not kâğıdı destesi bulunan bir tuval göze çarpıyordu, her yer kancalara ve iplere asılmış ölçekler, cetveller, ölçü aygıtları, tartılar, şerit metreler ve ölçüp biçmeye yarayan daha bir sürü alet edevatla doluydu.

"Yok canım," dedi Matemahirbaz, değneğinin sivri ucuyla havaya incecik bir çizgi çizerek, sonra da son derece zarif adımlarla çizgi boyunca yürüyüp odanın öbür ucuna kadar gitti. "Çoğu zaman da, iki nokta arasındaki en kısa mesafeyi tercih ederim. Ama tabii aynı anda birkaç yerde birden olmam gerektiği zamanlarda," diye açıkladı not kâğıdının üzerine 7 x 1 = 7 yazarak, "durumu çarpıveririm."

Ansızın odada Matemahirbaz'dan yedi tane oluverdi, yan yana duruyorlar ve hepsi de tıpatıp birbirine benziyordu.

"Ama bu nasıl olur?" diye sordu Milo, şaşkınlıktan küçük dilini yutmuştu adeta.

"Eğer sihirli bir değneğin varsa," dedi koro halinde hepsi bir ağızdan, "hiç de zor değil. Derken altı tanesi kendi kendini yok ederek göz açıp kapayıncaya kadar ortadan kayboldu.

"Ama bu biraz irice bir kurşunkalemden başka bir şey değil," dedi Martaval Böceği bastonuyla değneğe vurarak.

"Aslında doğru," dedi Matemahirbaz, "ama insan onu bir kez kullanmayı öğrendi mi, yapabileceği şeyler sınırsızdır."

"Nesneleri yok edebilir misiniz mesela?" diye sordu Milo heyecanla.

"Ona ne şüphe," dedi Matemahirbaz tuvale doğru uzanarak. "Şimdi bir adım yaklaş ve dikkatle seyret."

Sonra da yenlerinde, külahında ya da arkasında hiçbir şey olmadığını kanıtlamak için dönerek ve açarak tek tek hepsini gösterdikten sonra çarçabuk şunları yazdı:

$$4 + 9 - 2 \times 16 + 1 \div 3 \times 6 - 67 + 8 \times 2 - 3 + 26 - 1 \div 34 + 3 \div 7 + 2 - 5 =$$

Sonra da sanki bir yanıt bekliyormuş gibi başını kaldırıp yukarı baktı.

"On yedi!" diye bağırdı bütün yanlış cevapları en önce vermekte rakip tanımayan Martaval Böceği.

"Bütün hepsi sıfır eder," diye düzeltti Milo.

"Kesinlikle," dedi Matemahirbaz, tıpkı bir tiyatro oyuncusu gibi derin bir reveransla eğilerek ve aynı anda yazdığı bütün o rakamlar bir çırpıda kayboluverdi. "Görmek istediğiniz başka bir şey var mı acaba?"

"Evet, var," dedi Milo. "Bana var olan en büyük sayıyı gösterebilir misiniz acaba?"

"Memnuniyetle," diye karşılık verdi adam, dolaplardan birinin kapağını açarak. "Onu burada saklıyoruz. Tam dört madenci zor çıkardılar topraktan."

Dolapta, Milo'nun o güne dek gördüğü en büyük

3

duruyordu. Boyu Matemahirbaz'ın boyunun tam iki katıydı.

"Yok, yok, demek istediğim bu değildi," diye karşı çıktı Milo. "Var olan en uzun sayıyı kastetmiştim ben, onu gösterebilir misiniz acaba?"

"Hay hay," dedi Matemahirbaz bu kez de bir başka dolabı açarak. "İşte burada. Onu buraya tam üç vagonla ancak taşıyabildik."

Bu dolabın içinde de bir insanın hayal edebileceği en uzun

8 duruyordu. Üç ne kadar boyluysa, bu da o kadar genişti.

"Hayır, hayır, demek istediğim bu da değildi," dedi Milo umutsuzca Tak'a bakarak.

"Sanırım söylemek istediği," dedi Tak, yelkovanın kadranda dört buçuğu gösterdiği yerin altını kaşıyarak, "mümkün olan en büyük ölçekli sayıyı görmek."

"Hah, öyle söylesene canım!" dedi Matemahirbaz büyük bir ciddiyetle bir yağmur damlasının kenarını ölçmeye çalışarak. "Söyle bakalım, *senin* düşünebildiğin en büyük sayı kaç?"

"Dokuz trilyon, dokuz yüz doksan dokuz milyar, dokuz yüz doksan dokuz milyon, dokuz yüz doksan dokuz bin, dokuz yüz doksan dokuz," dedi Milo nefes nefese.

"Aferin," dedi Matemahirbaz. "Şimdi de ona bir ekle. Tekrar bir ekle," diye devam etti Milo aklından ilk söylenen biri eklemekle uğraşırken. "Şimdi bir bir daha ekle. Bir daha ekle. Bir daha ekle. Bir daha–"

"İyi ama ne zaman duracağım?" dedi Milo ağlamaklı bir sesle.

"Hiçbir zaman," diye yanıtladı Matemahirbaz yüzünde belli belirsiz bir gülümsemeyle, "çünkü senin görmek istediğin sayı, elde ettiğin sayıdan daima bir fazlası olacaktır, o kadar büyüktür ki, onu söylemeye dün başlamış olsaydın bile, imkânı yok yarına kadar bitiremezdin."

"Bu kadar büyük bir sayı nerede bulunur acaba?" dedi Martaval Böceği alaycı bir tavırla.

"En küçük sayı nerede ise, orada," dedi adam ona aldırmayarak; "bunun ne olduğunu da tahmin edersiniz herhalde."

"Elbette," dedi Martaval Böceği yapması gereken bir şey varmış gibi aceleyle odanın öte yanına doğru uzaklaşarak.

"Yani birin milyonda biri mi?" dedi Milo aklına gelen en yüksek bölenli bölme işlemini düşünerek.

"Yaklaştın," dedi Matemahirbaz. "Şimdi onu ikiye böl. Tekrar ikiye böl. Tekrar ikiye böl. Tekrar ikiye böl. Tekrar ikiye böl. Tekrar ikiye böl. Tekrar ikiye böl. Tekrar ikiye böl. Tekrar ikiye böl. Tekrar ikiye böl. Tekrar–"

"Aman Tanrım," diye bağırdı Milo elleriyle kulaklarını tıkayarak, "bunun da mı bir sonu yok yoksa?"

"Nasıl olsun ki?" dedi Matemahirbaz, "Elinde kalanı sürekli yarıya bölüyorsun, sonunda rakam o kadar küçülüyor ki, adı daha söylemeye bile başlamadan bitiveriyor."

"İnsan bu kadar küçük bir şeyi nerede saklayabilir ki?" diye sordu Milo bir yandan da söylediği şeyi hayal etmeye çalışarak.

Matemahirbaz o sırada yapmaya çalıştığı şeyden başını kaldırarak, "Gözle görülemeyecek kadar küçük bir kutuda elbette – ayrıca onu da gözle görülemeyecek kadar küçük bir dolabın, gözle görülemeyecek kadar küçük bir çekmecesine koyup, gözle görülemeyecek kadar küçük bir evin bulunduğu gözle görülemeyecek kadar küçük bir kentin gözle görülemeyecek kadar küçük bir sokağında, o kentin bulunduğu gözle görülemeyecek kadar küçük ülkede, ülkenin yer aldığı gözle görülemeyecek kadar küçük dünyasında saklayabilirsin," diye açıkladı kısaca.

Derken tekrar yerine oturdu, mendiliyle yüzünü yelpazeledikten sonra devam etti sözlerine. "Sonra da elbette her şeyi gözle görülemeyecek kadar küçük ayrı bir kutuya koyup – sen iyisi mi gel benimle, nerede olduğunu göstereyim."

Birlikte odadaki minik pencerelerden birine doğru yürüdüler, orada bir ucu pencere pervazında, öteki ucu ise odanın tabanını aşarak ufka doğru kaybolan bir çizgi göze çarpıyordu.

"Bu çizgiyi sonsuza dek izle," dedi Matemahirbaz, "sonuna ulaşınca sola dön. O yol seni en uzunundan en kısasına, en büyüğünden en küçüğüne, en azından en çoğuna dek her şeyin bulunduğu Sonsuzluk Ülkesi'ne götürecektir."

"Aslında o kadar çok vaktim olduğunu sanmıyorum," dedi Milo sabırsızca. "Bunun daha hızlı bir yolu yok mudur acaba?"

"Şey, istersen bir de şu merdivenleri deneyebilirsin tabii," dedi adam, açtığı bir başka kapıdan ilerisini işaret ederek. "O da seni oraya götürür."

Milo bir sıçrayışta odanın öteki ucuna giderek basamakları ikişer ikişer tırmanmaya başladı. "Beni burada bekleyin lütfen," diye seslendi Tak ile Martaval Böceği'ne. "Birkaç dakikaya kalmaz dönerim."

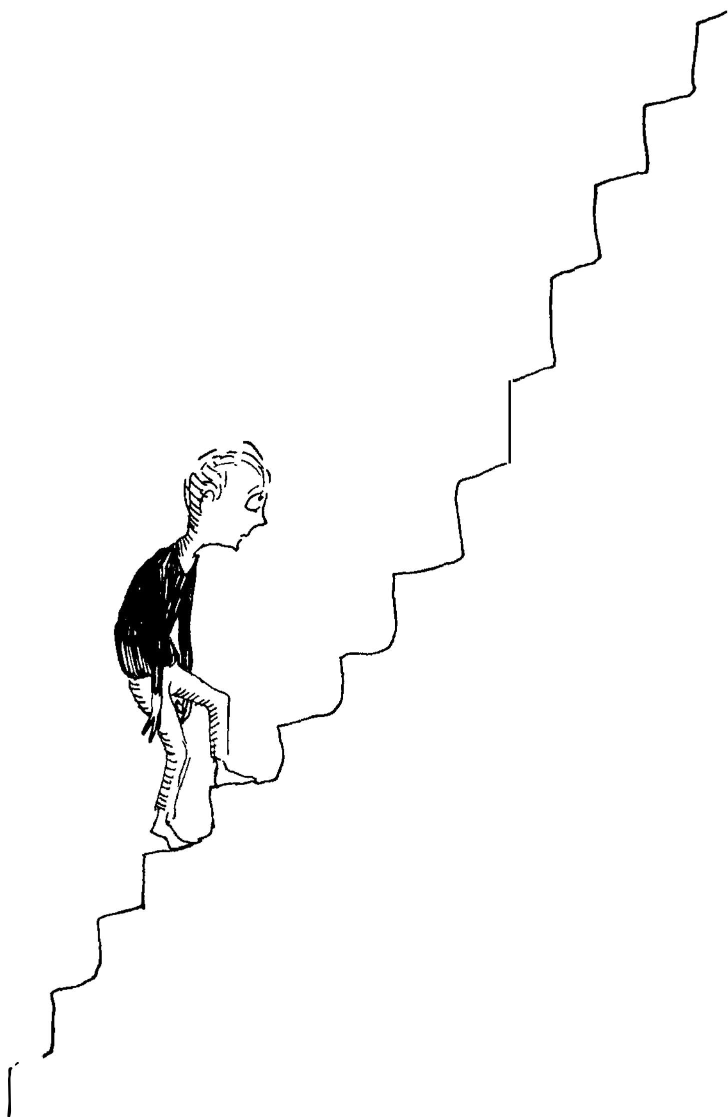
16. Çok Pis Bir Kuş

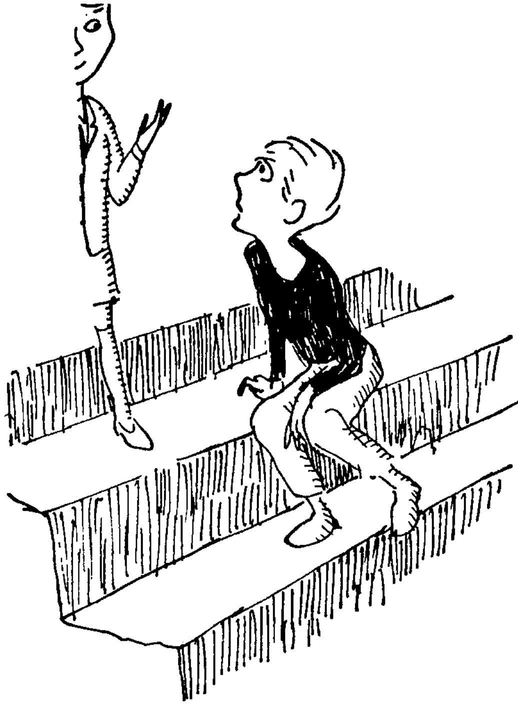
Durmadan tırmanıyordu Milo – önceleri hızlı – sonra daha yavaş – bir süre sonra daha da yavaş adımlarla çıkmaya devam etti – ve, sonu gelmez basamaklarda uzun süren bir tırmanışın sonunda öylesine yoruldu ki, neredeyse adım atamaz hale geldi. Ne var ki, onca çabasına karşın ne başladığı noktadan yeterince uzaklaşabilmiş ne de gittiği yere yeterince yaklaşabilmiş olduğunu, ancak bir arpa boyu yol gidebildiğini üzüntüyle fark etti. Ama yılmadı, bir süre daha tırmanmaya devam etti, sonunda o kadar bitkin düştü ki basamağın birine yığıldı kaldı.

Takatsiz bacaklarını uzatıp derin derin nefes alırken, "Bunu tahmin etmeliydim," diye mırıldandı kendi kendine. "Bunun da sonsuza giden o çizgiden farkı yok anlaşılan, oraya asla varamayacağım."

"Varsanız da pek hoşunuza gitmeyecektir zaten," dedi bir ses nazikçe. "Sonsuzluk korkunç bir yerdir. Hiç kimse hiçbir şeyin iki ucunu bir araya getiremez orada."

Milo ellerine dayadığı başını kaldırmadan yüzünü yukarı çevirip baktı; olmadık anlarda ve olmadık yerlerde, olmadık kişilere rastlamaya yavaş yavaş alışıyordu ne de olsa – bu yüzden artık onu hiçbir şey şaşırtamazdı. Tam yanında, yukardan aşağıya doğru gayet düzgün bir biçimde tam ortadan ikiye bölünmüş yarım bir çocuk duruyordu.

"Böyle bakakaldığım için beni bağışla," dedi Milo, uzunca bir süre gözlerini dikip çocuğa baktıktan sonra, "daha önce hiç yarım bir çocuk görmemiştim de."

"Aslında 0,58," dedi çocuk (zaten başka bir yanı olmayan) ağzının sol yanıyla.

"Pardon, ne dedin?" dedi Milo.

"0,58 diyorum," diye yineledi çocuk; "yani yarımın biraz *daha* fazlası."

"Peki sen hep böyle miydin?" diye sordu Milo sabırsızlanarak, çünkü böyle bir şey bir insan için büyük bir farklılık sayılırdı.

"Yok canım, elbette değildim," dedi çocuk kendinden emin bir tavırla. "Birkaç yıl önce 0,42'ydim ve inan bana, öylesi çok daha zordu."

"Peki ya ailenin diğer üyeleri, onlar nasıl?" dedi Milo bu kez daha sevecen bir ifadeyle.

"Şey, bizimkisi aslında ortalama bir aile," dedi çocuk düşünceli bir tavırla; "anne, baba ve 2,58 çocuk – dediğim gibi, buradaki ,58 ben oluyorum tabii."

"Birinin yalnızca bir bölümü olmak oldukça tuhaf bir şey olmalı," dedi Milo.

"Değil aslında," dedi çocuk. "Ortalama her ailenin 2,58 çocuğu vardır, bu yüzden oyun oynayacak birilerini bulmakta güçlük çektiğim söylenemez. Ayrıca ortalama her ailenin 1,3 arabası olduğuna ve bir arabanın onda üçü de bana düştüğüne göre, her zaman araba kullanma şansına sahibim."

"İyi ama ortalamalar gerçek değildir ki," diye karşı çıktı Milo; "hayali sayılardır onlar."

"Öyle bile olsa," diye onayladı çocuk, "kimi zaman faydaları da yok değildir. Sözgelimi üzerinde hiç para olmasa ve o sırada, her biri onar dolara sahip dört kişiyle birlikte olsan, bu durumda her birinizin ortalama sekiz doları olurdu. Öyle değil mi?"

"Öyle sanırım," dedi Milo cılız bir sesle.

"Hem ayrıca, düşünsene, sırf ortalamaları alsan bile ne kadar zengin olurdun," dedi çocuk inandırıcı bir tavırla. "Üstelik bütün yıl tarlasına bir damla bile yağmur düşmeyen fakir çiftçileri düşün bir: eğer ülkenin bu bölümüne yıllık ortalama 92,5 santim yağmur düşmüyor olsaydı bütün ekinler kuruyup ölürdü."

Bütün bu sözler Milo'nun kafasını fena halde karıştırıyordu doğrusu, ne de olsa okulda yıldızının bir türlü barışmadığı konulardı bunlar.

"Hem başka yararları da var," diye devam etti çocuk. "Mesela, eğer bir fare dokuz kedi tarafından sarılmış olsa, her kedinin ortalama yüzde 10'u fare, farenin de ortalama yüzde 90'ı kedi olmuş olurdu. Kısmen de olsa fare olunca, eminim bir sürü şey göze çok daha güzel görünürdü, öyle değil mi?"

"Ama böyle bir şey olamaz," dedi Milo ayağa fırlayarak.

"O kadar da emin olma," dedi çocuk sakin bir sesle, "çünkü matematiği ya da merak ettiğin herhangi bir şeyi öğrenmenin en güzel yanı, hiç olmayacağını düşündüğün birçok şeyin oluverdiğini görmektir. Senin anlayacağın," diye devam etti çocuk, "bu tıpkı Sonsuzluk'a ulaşmaya çalışmak gibi bir şey. Olduğunu bilirsin, ama yerini bir türlü bulamazsın – bir şeyin ulaşılmaz olması, onu aramamayı gerektirmez çünkü."

"Böylesi hiç aklıma gelmemişti doğrusu," dedi Milo, sonra da basamakları inmeye başladı. "Artık geri dönmeliyim."

"Akıllıca bir karar," diye onayladı çocuk; "ama bir gün yeniden denemelisin – kim bilir, belki bu kez biraz daha yaklaşırsın." Milo elini sallayarak veda ederken o da, günde ortalama 47 kez yaptığı şeyi yaparak sımsıcak gülümsedi.

"Burada herkes her şeyi benden daha fazla biliyor," diye düşündü Milo basamakları zıplayarak inerken. "Prensesleri kurtarmak istiyorsam, bundan daha iyisini becermeliyim."

Çok geçmeden merdivenin sonuna varan Milo kendini tekrar geldiği atölyede buldu, Tak ile Martaval Böceği ise merakla Matemahirbaz'ın gösterilerini izliyorlardı.

"Ah, döndün demek," dedi adam dostça elini sallayarak. "Umarım aradığını bulmuşsundur."

"Korkarım bulamadım," dedi Milo. Sonra da çekingen bir sesle ekledi: "Sayıkent'te her şey o kadar zor ki."

Matemahirbaz halden anlayan bir tavırla birkaç kez başını sallayarak çenesini sıvazladı. "Yakında," dedi nazik bir tavırla, "insanın yapabileceği en kolay şeyin yanılmak olduğunu anlayacaksın, eh, bu da bunca zahmete değer doğrusu."

Milo kendisine söylenenleri ve gördüklerini anlayabilmek için derin derin düşündü, sözlerine başladığında sesinden, bir şeylerin hâlâ aklını kurcaladığı seziliyordu. "Peki nasıl oluyor da," diye girdi söze sakin bir sesle, "insana son derece doğru görünen şeyler bile genellikle doğru çıkmıyor?"

Matemahirbaz'ın yüzüne derin bir hüzün çöktü, öyle ki kederden gözleri doldu. Ortalık derin bir sessizliğe gömülmüştü,

adamın kendini toparlayıp yanıt verecek hale gelmesi için epeyce bir süre geçmesi gerekti.

"Çok haklısın," diye hıçkırdı, dayandığı değneğinden güç almaya çalışarak. "Akıl ve Ahenk sürgüne gönderildikten beri böyle bu."

"Kesinlikle," diye lafa girdi Martaval Böceği, "Ben şahsen–"

"VE ÜSTELİK BÜTÜN BUNLAR, O DEDİĞİM DEDİK AZAZ YÜZÜNDEN," diye gürledi Matemahirbaz, böceği iyice heyecanlandıracak biçimde, şimdi üzüntüsü bir anda öfkeye dönüşmüş, tıpkı kafese kapatılmış bir aslan gibi burnundan soluyarak odada dolanmaya başlamıştı. "HEP ONUN YÜZÜNDEN."

Milo, "Kim bilir, belki onunla konuşsaydınız–" diye başladığı lafının arkasını bile getiremedi.

"Öylesine mantıksız ki," diye araya girdi Matemahirbaz bir kez daha. "Daha geçen ay ona son derece dostça bir mektup yolladım, ama nezaket gösterip cevap bile vermedi. İnanmıyorsan kendin bak."

Milo'ya uzattığı mektup şöyleydi:

4738 1919,
667 394017 5841 62589
85371 14 39588 7190434 203
27689 57131 481206.
5864 98053,
62179875073

"Ama belki sayıları anlayamamıştır," dedi Milo, doğrusu kendisi bile zorlanmıştı okurken.

"SAÇMA!" diye bağırdı Matemahirbaz cırlak bir sesle. "Sayıları herkes anlar. Hangi dili konuşursan konuş, sayılar hep aynıdır. Yedi dünyanın her yerinde yedidir."

"Aman tanrım," dedi Milo içinden, "en iyi bildiği şey konusunda herkes ne kadar da alıngan böyle."

"İzniniz olursa," dedi Tak konuyu değiştirerek, "Akıl ve Ahenk'i kurtarmak niyetindeyiz."

"Azaz bunu kabul etti mi?" diye sordu Matemahirbaz.

"Evet, efendim," dedi Tak kendinden emin bir sesle.

"ÖYLEYSE BEN ETMİYORUM," diye gürledi yeniden, "çünkü sürgün olayından beri hiçbir konuda anlaşamaz olduk – bu gidişle hiçbir zaman da anlaşamayacağız." Lafının sonunu oldukça karamsar ve uğursuz bir ifadeyle söylemişti.

"Hiçbir zaman mı?" diye sordu Milo, duyduklarına inanmadığını belli eden bir ifadeyle.

"ASLA!" diye tekrarladı adam. "Eğer bunun tersini kanıtlayabilirseniz, ancak o zaman alabilirsiniz iznimi."

"Şey," diye söze başladı Milo, Sözcükkent'ten ayrıldıklarından beri var gücüyle bu konuyu düşünüyordu. "Demek Azaz'ın kabul ettiklerini siz reddediyorsunuz."

"Doğru," dedi Matemahirbaz bu kez hoşgörülü bir tavırla.

"Azaz'ın reddettiklerini de siz kabul ediyorsunuz"

"Bu da doğru," diye esnedi Matemahirbaz, soğukkanlılık içinde değneğinin ucuyla tırnaklarını temizleyerek.

"Birinizin kabul ettiğini ötekinin reddettiğini ikiniz de kabul ediyorsunuz o halde," dedi Milo zafer kazanmışçasına; "ayrıca eğer bunu her ikiniz de reddedecek olsanız bile, yine de aynı şeyi kabul etmiş sayılırsınız, öyle değil mi?"

"KANDIRILDIM!" diye bağırmaya başladı Matemahirbaz çaresizlik içinde, çünkü bu söylenenleri nasıl hesaplarsa hesaplasın, hepsi aynı kapıya çıkıyordu.

"Büyük başarı," diye fikrini belirtti Martaval Böceği sevinç içinde; "ben olsam ben de aynısını yapardım."

"Peki şimdi gidebilir miyiz?" diye sordu Tak hemen.

Yenilgisini zarafetle kabullenen Matemahirbaz acıklı bir tavırla başını sallayarak üç yolcuyu yanına çağırdı.

"Önünüzde oldukça uzun ve tehlikeli bir yolculuk var," diye başladı yumuşak bir sesle, alnı endişeyle kırışmıştı. "İblisler, daha onları göremeden gelip bulacaktır sizi, orada olduğunuzu hemen

anlarlar. Onlara çok dikkat edin," diye bir kez daha vurguladı sözlerini, "çünkü ortaya çıktıklarında, iş işten geçmiş olabilir."

Martaval Böceği korkudan tir tir titriyordu, Milo ise parmak uçlarının buz kestiğini hissetti ansızın.

"Ancak, başka bir şey var ki, bundan çok daha önemli," diye fısıldadı adam korkutucu bir sesle.

"Nedir o?" diye sordu Milo nefesini tutarak, aslında sorunun cevabını duymak istediğinden o kadar da emin değildi doğrusu.

"Korkarım bunu size ancak döndüğünüzde söyleyebilirim. Şimdi benimle gelin," dedi Matemahirbaz, "size yolu göstereyim." Ve söz konusu üç kişiyi bulundukları yerden alıp, bir çırpıda Sayıkent'in sınırına taşıyıverdi. Bilgelik Ülkesi'nin krallıkları tam arkalarındaydı şimdi, önlerinde ise, ancak bir tekerlek izi genişliğinde, yalçın dağlara ve karanlığa doğru uzanan daracık patika vardı.

"Otomobille oraya asla çıkamayız," dedi Milo üzüntüyle.

"Haklısın," dedi Matemahirbaz, "ama o yolu aşmazsanız bu sefer de kolayca Cehalet'e düşersiniz; eğer başarılı olmak istiyorsanız, her şeyi adım adım yapmalısınız."

"Ama ben hediyelerimi de götürmek istiyorum," diye üsteledi Milo.

"Götüreceksin," dedi, kolları dolu bir halde birdenbire ortaya çıkan Dodekahedron. "İşte görüşleriniz, sesleriniz ve bu da," dedi en sonuncusunu isteksizce Milo'ya uzatarak, "sana ait sözcükler."

"En önemlisi," diye ekledi Matemahirbaz da, "bu da sihirli değneğin. Onu iyi kullan, çünkü senin için yapamayacağı hiçbir şey yoktur."

Milo'nun göğüs cebine pırıl pırıl parıldayan, minik bir kurşun kalem yerleştirdi; kalem, boyu dışında, aynı kendisininkine benziyordu. Cesaret verici son birkaç sözün ardından (o sırada dört yüzüyle aynı anda ve hiç durmadan hıçkıran, surat asan, dertlenen ve iç çeken) Dodekahedron'la birlikte yolcuları uğurladıktan sonra, Cehalet Dağları'ndaki yasak topraklara doğru ilerleyen üç minik gölgeyi gözden kaybolana dek izlediler.

Grup, kıvrımlar halinde dimdik yukarı doğru tırmanan zorlu yokuşa girer girmez ortalık bir anda kararıverdi; isteksiz adımlarla en arkadan gelen Martaval Böceği korkudan tir tir titremekte o kadar da haksız sayılmazdı doğrusu. Tak, olası tehlikelere karşı burnuyla havayı koklayarak her zamanki gibi en önden gidiyor, Milo ise, içindeki birbirinden değerli armağanların ağırlığıyla omzundan sarkan çantasıyla, sessizlik içinde hemen onun arkasından geliyordu.

"Belki birimiz geride kalıp yolu gözlese çok daha iyi olurdu," dedi Martaval Böceği mutsuz bir sesle, yardımcı olmaya çalışır gibi, ama berikilerden hiçbir karşılık alamadı, yapacak bir şey yoktu, çaresiz suratını asıp peşlerinden gitmeye devam etti.

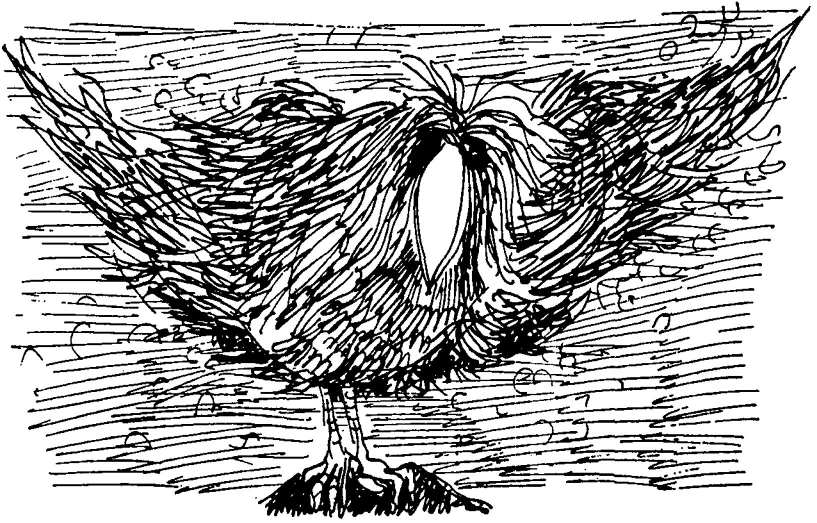
Yükseklere çıktıkça ortalık daha da kararıyordu, ne var ki bu karanlık, vakitsiz çökmekte olan gecenin değil, pusuya yatmış sinsi gölgelerin ve yosunlu kayalıkların yapışkan yüzeylerinden süzülerek ışığı boğan kötü amaçlı ruhların karaltısıydı. Zalim rüzgâr kayalıkların arasında acımasızca uğulduyordu; ortalığa, sanki uzun süredir solunmaktan kokuşmuş, kurşun gibi ağır bir hava çökmüştü.

Daracık patika baş döndürücü bir biçimde yükseldikçe yükseliyordu, bir tarafında, üzerinde yer yer sivri kulelerin yükseldiği hain bir taş duvar, diğer yanında ise sonsuz mu sonsuz, dipsiz mi dipsiz bir uçurum uzanıyordu.

Tak'ın kuyruğuna tutunan Milo, "Artık hiçbir şey göremez oldum," dedi, o sırada ortalığı kaplayan yapışkan bir sis perdesi Ay'ı yavaşça örtüverdi. "Belki de yarına kadar beklemeliyiz."

"Fazla sürmez nasılsa, yasınızı tutmaya başlarlar yakında," dedi tam tepelerinde gelen bir ses, hemen ardından da, boğazına kılçık kaçmış birinin çığlığını andıran, çatlak ve arsız bir kahkaha duyuldu.

Darmadağınık tüyleri ve tepeden tırnağa pisliğe bulanmış feci görünümüyle üzerine tünediği ıslak kaya parçasından zar zor ayırt edilebilen, koca bir kuştu bu, daha çok da kirli bir yer bezine

benziyordu. Sipsivri, tehditkâr bir gagası vardı, açık tuttuğu tek gözüyle, uğursuz bakışlarla aşağıdakileri süzüyordu.

"Sanırım ne demek istediğimi pek iyi anlayamadınız," dedi Milo çekingen bir sesle, Tak hırlıyor, kendisini uyarmaya çalışıyordu. "Geceyi geçirebileceğimiz bir yer arıyorduk aslında."

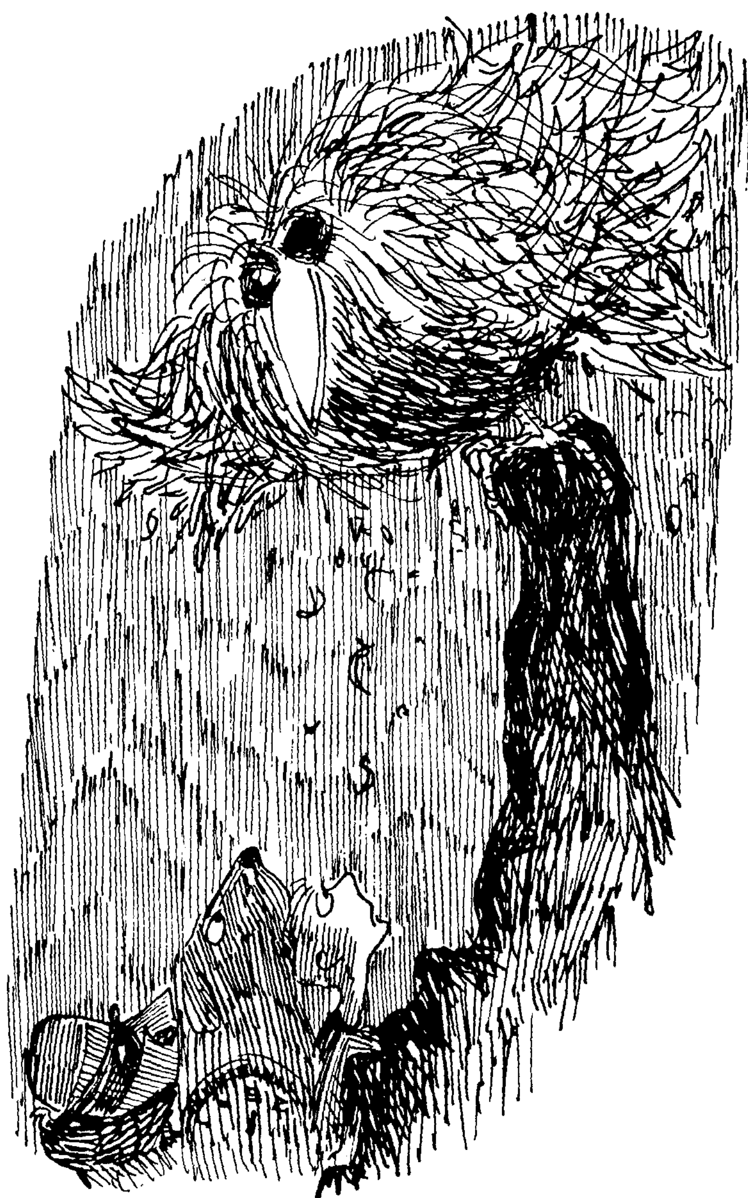
"Gece sizin malınız mı ki keyfinizce geçirebilesiniz?" diye cırladı kuş bu sefer de, ardından yine o korkunç kahkahalarından birini attı.

"Bu dediğiniz çok saçma, bakın biz– " diye bir daha söze girdi Milo.

Ama kuş, "Aman ne iyi, saçın her şeyi etrafa," diye arsızca sürdürdü konuşmasını.

"Ama ben kötü bir şey kastetmemiştim–" diye üstelemeye kalkıştı Milo.

"Elbette kastettin, canıma kastettin, kötüsün sen," diye sözünü kesti kuş, açık duran gözünü kapayıp kapalı olanını açarak. "Zaten geceyi kendi malı gibi tepe tepe kullanmaya kalkan biri kötü değil de nedir?"

"Oysa, anlaşabilseydik, belki–" diye açıklamaya kalkıştı beriki yeniden.

"Ha, bak o zaman durum değişir," diye araya girdi kuş, biraz daha yumuşayarak. "Anlaşabiliriz tabii, o başka, o zaman bir şeyler ayarlayabilirim bak, ama yapmaya çalıştığın her neyse, işin sonu hapiste biter, bilmiş ol."

"Bana öyle geliyor ki," dedi Milo umutsuzca, çünkü her şeyi yanlış anlayan böyle bir kuş karşısında kendi sözlerinden de emin olamıyordu doğrusu.

"Haklısın," dedi kuş gagasını şaklatarak, "bana da öyle geliyor, herkese öyle geliyor, kimseden gittiği yok zaten, ama belki senin yerinde ben olsam, günah benden çoktan gitmiş olurdu, kim bilir."

"En iyisi baştan başlayayım," dedi Milo ısrarla ne dediğini anlatmaya çalışarak, "Başka bir deyişle–"

"Ne yani başka deyişler de mi biliyorsun sen?" diye haykırdı kuş sevinçle. "Eh, o halde, hiç durma, başla anlatmaya. Çünkü şu ana dek dediklerinle pek de başarılı olduğun söylenemez doğrusu."

"Sen karşındakinin sözünü kesmek zorunda mısın?" diye çıkıştı duruma daha fazla tahammül edemeyen Tak, onun bile sabrı taşmıştı doğrusu.

"Tabii ki," diye kıkırdadı kuş, "benim işim bu. İnsanların laflarını ağızlarına tıkarım ben hep. Sizinle daha önce tanışmamış mıydık? Münasebetsiz Laftıkacı derler bana, ama şu böcek arkadaşınızla daha önce tanıştığımıza eminim." Böyle dedikten sonra aşağıya doğru, burunlarının ucuna gelene dek eğilerek tanıştığını ima eden pis bir kahkaha attı.

Ne yazık ki Martaval Böceği iri cüssesini bir yerlere gizlemek şöyle dursun, korkudan parmağını bile oynatamadı.

"Cehalet Ülkesi'nde yaşayan herkes sizin gibi midir böyle?" diye sordu Milo.

"Çok daha kötüdür," dedi kuş özlemle. "Ama ben burada oturmuyorum aslında. Çok uzaklardan, Bağlam denen başka bir yerden çıkıp geldim buraya."

"Ne dersiniz, geldiğiniz yere geri dönme vakti gelmedi mi acaba?" diye sordu böcek kolunu kuşun hemen önünde yukarı kaldırarak.

"Bu korkunç fikir de nereden çıktı böyle?" Kuş dehşetle titredi. "Orası öyle feci bir yerdir ki, vaktimin çoğunu oradan uzakta geçiririm. Hem bu çirkef dağlardan daha güzeli var mı ki şu dünyada?"

"Olmaz mı hiç," dedi Milo yakasını çekiştirip düzelterek. Daha sonra da kuşa şu soruyu sordu: "Yoksa siz bir iblis misiniz?"

"Korkarım değilim," diye yanıtladı kuş, birkaç damla iğrenç gözyaşı gagasından aşağıya doğru süzüldü. "Ben elimden geleni yaptım aslında, ama sonunda ola ola can sıkıcı bir yaratık olmayı becerebildim," dedikten sonra, Milo daha ağzını açıp cevap bile veremeden pislik içindeki kanatlarını çırparak, feci bir toz, kir ve tüy bulutunun ardında gözden kayboldu.

"Dur, nereye böyle birdenbire?" diye bağırdı Milo arkasından, daha soracak o kadar çok sorusu vardı ki.

"Birdenbire, ikiden ikiye, üçten üçe," diye cırladı kuş siste kaybolurken.

"Bir faydası dokunsaydı bari," dedi Milo tekrar yürümeye başladıklarında.

"Ben de bu yüzden kovaladım ya," diye bağırdı Martaval Böceği bastonunu öfkeyle havada sallayarak. "Gelin şimdi şu iblisleri bulalım."

"Onları tahminimizden çok daha önce bulacağız sanırım," dedi Tak arkada korkudan titremekte olan böceğe göz ucuyla bakarak; böylece kıvrım kıvrım yükselen patikayı tırmanmaya devam ettiler.

Tepeye varmaları fazla sürmedi, ama o da ne? Şimdi karşılarında, dorukları göğün karanlığında kaybolan, her biri ötekinden yüksek, sıra sıra bambaşka tepeler uzanıyordu. O sırada az ilerde, önlerindeki patikanın birdenbire genişleyerek düzeldiği yerde, kuru bir ağaç gövdesine rahatça yaslanmış şık giyimli bir adamın durduğunu gördüler.

Adamın üzerinde koyu renkli, son derece şık bir takım elbise, içinde de tiril tiril ütülenmiş bir gömlekle bir de kravat vardı. Ayakkabıları pırıl pırıl parlatılmış, tırnakları tertemiz, şapkası özenle fırçalanmıştı, ceketinin göğüs cebini beyaz bir mendille süslemişti. Ancak yüzünde boş bir ifade vardı, hatta üzerinde gözleri, burnu ve ağzı olmayan bomboş bir yüzdü bu.

"Selam delikanlı," dedi tatlı bir sesle, Milo'nun elini sıkarak. "Peki sadık dostumuz köpeğimiz nasıl bakalım?" diye sordu sonra da eliyle Tak'a dostça vurarak. "Bu güzel yaratık da kim böyle?" diye sordu ardından da hoşafın yağı kesilen Martaval Böceği'ni şapkasıyla hafifçe selamlayarak. "Sizleri tanıdığıma çok memnun oldum."

"Böyle hoş birine rastlamış olmak ne hoş bir sürpriz," diye aklından geçirdi hepsi de, "üstelik de böyle bir yerde."

"Rica etsem birkaç dakikanızı ayırıp, bir iki konuda bana yardımcı olabilir miydiniz acaba?" diye sordu adam nazikçe.

"Hay hay, elbette," dedi Martaval Böceği neşeyle.

"Memnuniyetle," diye ekledi Tak da.

"Tabii ki," dedi Milo bu kadar akla yatkın birinin nasıl olup da üzerinde hiçbir şey bulunmayan bir yüze sahip olduğunu merak ederek.

"Harika, "dedi adam sevinçle, "zaten hepsi hepsi üç tane iş. Öncelikle şu yığını şuraya taşımam gerek," dedi incecik kumlardan oluşan koskoca bir yığını işaret ederek; "ama korkarım elimizde yalnızca şu gördüğünüz minik cımbız var." Sonra da onu alıp Milo'nun eline tutuşturdu, Milo da kum taneciklerini tek tek tutarak hemen işe koyuldu.

"İkinci olarak da şu kuyuyu boşaltıp diğerini doldurmam gerek; ama kovam olmadığı için şu göz damlalığını kullanmak zorundayım." Onu da alıp Tak'a verdi, Tak da hemen kuyudan kuyuya damla damla su taşımaya koyuldu.

"Sonuncu olarak da, şu kayaya bir delik açmam lazım, bu da deliği kazmak için gereken iğne." Bu işe duraksamadan gönüllü olan Martaval Böceği, vakit kaybetmeden koca granit kütlesinin önüne oturup çalışmaya başladı.

Böylece hepsini bir güzel işe koşan adam, durumdan son derece hoşnut bir halde eskisi gibi ağaca dayanarak boş boş patikaya bakmaya başladı yeniden; Milo, Tak ve Martaval Böceği ise çalışmaya başladılar, aradan saatler, saatler geçti–

17. Hoş Gelmediniz Komitesi

Martaval Böceği kendini kaptırmış bir yandan çalışıyor, bir yandan da neşeyle ıslık çalıyordu, bir şeylere kafa yorup düşünmeyi gerektirmeyen böyle bir iş bulduğu için keyfine diyecek yoktu doğrusu. Aradan günler geçmiş, serçe parmağının ucunun sığabileceği bir delik açabilmişti ancak. Tak ise dişlerinin arasına sıkıştırdığı damlalıkla bir oraya bir buraya koşturup duruyordu hiç durmadan, ama boşaltmaya çalıştığı kuyunun suyu başlangıçtan bu yana hiç de azalmışa benzemiyordu. Milo'nun diğer tarafa yığmaya çalıştığı şeye ise kum yığını demek için bin şahit isterdi doğrusu.

"Ne kadar tuhaf," dedi Milo kendi kendine, çalışmasına bir an olsun ara vermeden. "Bunca zamandır hiç ara vermeden çalıştığım halde, ne bir yorgunluk ne de açlık hissettim. Sonsuza dek böyle çalışabilirmişim gibi hissediyorum."

"Belki de olacak olan budur," dedi adam esneyerek (en azından Milo'nun kulağına öyle gelen bir sesle).

"Bari daha ne kadar süreceğini bilebilseydik," diye fısıldadı Milo, köpek yanından geçerken.

"Neden sihirli değneğini kullanıp öğrenmiyorsun bunu?" diye yanıtladı Tak dişlerinin arasında damlalıkla ne kadar yanıtlayabilirse.

Bunun üzerine pırıl pırıl parlayan kalemini cebinden çıkaran Milo, çarçabuk bir hesap yaparak, bu tempoda çalışırlarsa işlerini sekiz yüz otuz yedi senede bitirebileceklerini anladı.

"Affedersiniz," dedi bir eliyle adamın kolunu çekiştirip, öteki eliyle yaptığı hesabı göstererek, "bu işleri bitirmek için sekiz yüz otuz yedi sene gerekiyor."

"Ya, öyle mi?" dedi adam yüzünü bile çevirip bakmadan. "O halde işinizin başına dönseniz hiç fena olmayacak."

"Ama bu kadar zahmete değmez ki," diye fısıldadı Milo.

"ZAHMETE DEĞMEZMİŞ!" diye gürledi adam hiddetle.

"Yani belki de o kadar da önemli bir şey değil demek istedim," dedi Milo yeniden, nezaketini bozmamaya çalışarak.

"Elbette önemli değil," diye homurdandı adam öfkeyle. "Önemli olsa bu işleri yapmanızı istemezdim zaten." Derken yüzünü tekrar onlara döndü, bu kez hiç de eskisi kadar hoş birine benzemiyordu doğrusu.

"Peki o zaman bunca zahmet niye?" diye sordu saatinin zili birdenbire boşanan Tak.

"Çünkü genç dostlarım," diye konuşmaya başladı adam sevimsiz bir sesle, "dünyada önemsiz işlerden daha önemli ne olabilir ki? Eğer durup böyle şeylerle yeterince uğraşırsanız, varmak istediğiniz yere asla varamazsınız." Son sözlerini hain bir kahkahayla tamamladı.

"O halde siz–" dedi Milo nefesini tutarak.

"Tam üstüne bastın!" diye haykırdı adam zafer kazanmışçasına. "Korkunç Fasarya derler bana, yani değersiz ve fasafiso işler iblisi, boşa harcanan emekler ifriti, alışkanlıklar canavarı."

Milo ile Tak ağır adımlarla geri geri çekilirken şaşkınlıktan elindeki iğneyi düşüren Martaval Böceği adeta taş kesmiş, gördüğü manzaraya inanamayan gözlerle bakıyordu.

"Sakın gitmeye kalkışmayın," diye buyurdu adam kolunu tehditkâr bir tavırla savurarak, "daha yapacak çok işimiz var, üstelik daha ilk işlerinizi bitirmek için bile sekiz yüz yıldan fazlası gerekiyor."

"İyi ama bu önemsiz işlerle ne diye uğraşalım ki?" dedi her gün böyle işlere ne kadar vakit harcadığını birdenbire hatırlayan Milo.

"Sizi yapmanız gereken başka ne işlerden kurtarıyor, bir düşünsenize," diye açıkladı adam, gören de –sanki gerçekten sırıtabilirmiş gibi– hain hain sırıtıyor sanırdı. "Eğer insan bütün vaktini kolay ve önemsiz işlere harcarsa, asıl yapması gereken zor işlere kafa yorması da gerekmez, öyle değil mi? Böylece onlara nasıl olsa vakit kalmamış olur. Sürekli bu tür işlerle uğraşınca, asıl yerine getirilmesi gereken şeylerden kurtulmuş olursun. Elinde sihirli değnek denen o berbat şey olmasaydı, harcadığın vakti asla bilemeyecektin."

Konuşurken bir yandan da kollarını açmış, parmaklarının ucunda yavaş yavaş onlara doğru yaklaşıyor, baştan çıkarıcı bir sesle karşısındakileri kandırmaya çalışıyordu, "Haydi gelin, bana katılın siz de. Göreceksiniz, birlikte nasıl da eğleneceğiz. Doldurulacak, boşaltılacak, oraya buraya götürüp, oradan buradan geri getirilecek, yerinden alıp götürülecek ve tekrar getirilip yerine konacak daha neler var neler; hatta uçları sivriltilecek kalemler mi istersiniz, kazılacak çukurlar mı, düzeltilecek tırnaklar mı yoksa yalanacak pullar mı, ne isterseniz artık. Hem burada kalacak olursanız bir daha asla düşünmeniz de gerekmeyecek – azıcık bir gayretle siz de birer alışkanlık canavarı olabilirsiniz."

Hepsi de Fasarya'nın insanı sarıp okşayan sesine kapılmış, kendilerinden geçmişçesine onu dinliyorlardı, adam ustalıkla sivriltilmiş tırnaklarıyla tam onları yakalıyordu ki, bir ses deli gibi bağırmaya başladı, "KAÇIN! KAÇIN!"

Bağıranın Tak olduğunu sanan Milo hemen dönüp hızla patikayı tırmanmaya başladı.

"KAÇIN! KAÇIN!" diye bağırdı ses bir kez daha, bu kez de Tak bağıranın Milo olduğunu sanarak hemen ardından gitti.

"KAÇIN! KAÇIN!" diye bir kez daha bağırdı ses, bu kez de bağıranın kim olduğuna zerre kadar aldırmayan Martaval Böceği atıldı arkadaşlarının arkasından, Korkunç Fasarya hemen peşlerindeydi.

"Bu taraftan! Bu taraftan!" diyordu ses. O yana döndüler, kaygan kayalıklarda düşe kalka koşmaya başladılar, her düştüklerinde neredeyse geldikleri yol kadar mesafe kaybediyorlardı. So-

nunda büyük gayretlerle ve elbette Tak'ın patilerinin yardımıyla yarın kenarına vardılar, ama o da ne? İki adım ötelerinde Korkunç Fasarya bütün öfkesiyle dikilmiş onları bekliyordu.

"Bu tarafa! Bu tarafa!" diye yol gösterdi bu kez de ses, berikiler bir an bile duraksamadılar ve kendilerini yapış yapış balçığın içine attılar, kısa bir süre sonra önce bileklerine, sonra dizlerine, sonra kalçalarına, çok geçmeden de bellerine dek, tıpkı bir fıstık ezmesi havuzunu andıran yoğun çamurun içine gömüldüler.

O sırada Korkunç Fasarya yoluna çıkan bir çakıl yığınını saymaya dalmış ve neyse ki, onları izlemekten vazgeçmişti. Uçurumun kenarına oturmuş, hem elindekileri sayıyor hem de korkunç tehditlerle arkalarından yumruğunu sallayarak, ülkedeki bütün iblisleri ayağa kaldıracağına ant içiyordu.

"Ne feci biriydi," dedi Milo nefes nefese, artık bacaklarını kaldırmaya takati kalmamıştı. "Umarım bir daha asla karşımıza çıkmaz."

"Sanıyorum bizi izlemekten vazgeçti," dedi böcek omzunun üzerinden geriye bakarak.

"Beni asıl kaygılandıran," dedi Tak yapışkan çamurun içinde debelendikleri sırada, "arkamızda değil, ötemizde olanlar."

"Durmayın, dümdüz devam edin! Dümdüz devam edin!" diye öğütlüyordu ses karşılarına çıkan yeni patikadan dikkatle yürümeye çalışırlarken.

"Yukarı tırmanın! Yukarı tırmanın!" dedi ses yeniden, ama daha berikiler ne olup bittiğini anlamaya kalmadan bir adım daha atar atmaz kendilerini karanlık mı karanlık bir çukurun dibinde buluverdiler.

"Ama *yukarı* demişti!" diye sızlanıyordu Milo yuvarlandığı yerden ağlamaklı bir sesle.

"Eh, beni dinleyerek bir yere varacağınızı ummuyordunuz herhalde," dedi ses bu kez de neşe içinde.

"Buradan asla çıkamayacağız," diye sızlanıyordu Martaval Böceği de, düştükleri çukurun dimdik ve kaygan duvarlarına bakarak.

"Bu oldukça yerinde bir durum değerlendirmesi doğrusu," dedi ses insanın kanını dondurarak.

"İyi ama o zaman ne diye bize yardım ettin?" diye bağırdı Milo öfkeyle.

"Aman canım, bu kadarını herkese yapıyorum," dedi ses; "kötü niyetli öğütler vermek benim en büyük özelliğim. Sizin de gördüğünüz gibi uzun burunlu, yeşil gözlü, kıvırcık saçlı, geniş ağızlı, kalın boyunlu, geniş omuzlu, toparlak gövdeli, kısa kollu, çarpık bacaklı, koca ayaklı canavarın ta kendisiyim – üstelik de, iddia ediyorum, bu vahşi âlemin gelmiş geçmiş en korkunç zebanisiyim. Ben varken kimse çıkamaz buradan." Böyle diyen yaratık tırmandığı çukurun kenarından eğilerek aşağıda çaresiz bekleşen tutsaklarına baktı.

Tak ile Martaval Böceği yüzlerini korkuyla öte yana çevirdiler, ama o zamana dek insanların gerçekten de söyledikleri kimseler olmadıklarını çoktan öğrenen Milo teleskopunu çıkardı ve uzun

uzun baktı. Çukurun tam kenarında, beklediğinin tam tersine, aptalca sırıtarak endişeli gözlerle kendilerine bakan, ufak tefek, kıllı bir yaratık gördü.

"İyi ama, sen hiç de öyle uzun burunlu, yeşil gözlü, kıvırcık saçlı, geniş ağızlı, kalın boyunlu, geniş omuzlu, toparlak gövdeli, kısa kollu, çarpık bacaklı, koca ayaklı falan değilsin – üstelik de korkunç hiç değilsin," dedi Milo öfkeyle. "Ne biçim bir iblissin sen öyle?"

Minik yaratık keşfedildiğini anlayınca çok şaşırdı, hemen geriye kaçıp gizlenerek mızıldanmaya başladı.

"Yalan dolan iblisiyim ben," diye hıçkırdı yaratık. "Ne söylediklerim gerçektir, ne yaptıklarım ne de kendim. İnsanlar çoğu kez söylediklerime inanır ve yanlış yollara sapar ve bir daha da geri dönemezler, ama siz ve şu korkunç teleskopunuz yok mu, her şeyi mahvetti. Ben eve dönüyorum artık." Sonra da önce şiddetli bir ağlama krizine tutuldu, ardından da öfkeyle tepinmeye başladı.

"Bazı şeyler yakından bakıp tanımaya değiyor doğrusu," dedi Milo teleskopunu büyük bir dikkatle sarıp kaldırırken.

"Şimdi tek yapmamız gereken şey buradan bir an evvel kurtulmak," dedi Tak elinden geldiğince arka ayakları üzerinde doğrulup, patilerini çukurun duvarına dayayarak. "Haydi, tırmanın sırtıma."

Milo hemen köpeğin sırtına çıktı. Daha sonra da Martaval Böceği ikisinin üstünden tırmanarak, Milo'nun başına çıktı, sonra da bastonunu uzatarak, yamru yumru bir ağacın en yakındaki köküne tutunmayı başardı. Bir yandan da bağıra çağıra söyleniyordu, ama yine de diğer ikisi üzerinden aşıp yukarı çıkana dek inatla direndi, derken onu da çektiler yukarı, hem sersemlemiş hem de sinirleri bozulmuştu.

"Bundan böyle size ben öncülük edeceğim," dedi üstündeki tozları silkeleyerek. "Bir daha başınızın derde girmesini istemiyorsanız, sakın peşimden ayrılmayın."

Böylece öne düşerek arkasındakileri, beş kaya çıkıntısından birinin üzerinden geçirdi, kayalar, daracık yarıklarla dolu engebeli bir düzlüğe açılıyordu. Bir ara dinlenmek ve ne yapacaklarını

tasarlamak için durdular, ama daha ne birini ne de ötekini yerine getiremeden altlarındaki koskoca dağ çılgın gibi sarsılmaya başladı, derken ani bir silkinişle, üzerinde bulunanlarla birlikte hop diye havalanıverdi. Gerçek şu ki yolcular aslında Peltemsi Dev'in koskoca nasırlı eline düşmüşlerdi.

"BAK SEN, NELER VARMIŞ BURDA!" diye gürledi azman yaratık; avucunda, korkudan birbirlerine sarılmış duran yolculara meraklı gözlerle –ve elbette ağzından akan suları yalayarak– bakıyordu.

Otururken bile inanılmaz büyüklükteydi, taranmamaktan yapağılaşmış upuzun saçları, patlak gözleri ve anlatılamayacak kadar şekilsiz bir gövdesi vardı. Aslında, koskoca bir kâseyi dolduracak irilikte, ama kâseye konmamış bir pelteye benziyordu daha çok.

"NE CESARETLE BENİM ŞEKERLEMEMİ BÖLÜYORSUNUZ BAKAYIM?" diye bağırdı cırlak sesiyle, sıcak nefesi öyle şiddetliydi ki, berikiler elinin üzerinden yere yuvarlandılar.

"Çok özür dileriz," dedi Milo ayağa kalkar kalkmaz uysal bir tavırla, "ama dağa o kadar benziyorsunuz ki, sizi de onun bir parçası sandık."

"Elbette ya," diye yanıtladı dev bu kez daha normal sayılabilecek bir sesle (gerçi bu kadarı bile bir patlama şiddetindeydi ya, neyse). "Kendime ait bir biçimim olmadığı için, en yakınımda ne varsa, ona benzemeye çalışırım. Dağlardaysam yüce bir doruk, deniz kenarındaysam engin bir kumsal, ormandaysam başı göklerde bir meşe olurum, hatta bazen de, şehirdeysem, yirmi beş katlı şık bir gökdelen bile olabilirim. Oldum olası dikkat çekmekten nefret etmişimdir, hiç de güvenli bir şey değil doğrusu, öyle değil mi?" Sonra da elindekilere aç gözlerle bir kez daha baktı, leziz olup olmadıklarını merak ettiği belliydi.

"Bir şeylerden korkmak için fazlaca büyüksünüz doğrusu," diye atıldı Milo hemen, çünkü canavar ağzını koskocaman açmıştı bile.

"Hiç de değil," dedi dev peltemsi gövdesini tir tir titreterek. "Ben aslında her şeyden korkarım. İşte bu yüzden bu kadar vahşiyim ya. Yalnız bunu diğerleri de öğrenecek olursa, yandım demektir.

Neyse, şimdi ben kahvaltımı ederken sessiz durun bakayım." Elini koskoca ağzına doğru kaldırdığı sırada, Martaval Böceği gözlerini sımsıkı kapayarak ellerini başının üzerinde kavuşturdu.

"Yani, aslında korkulacak bir iblis değilsiniz, öyle mi?" dedi Milo umarsızca, tek umudu devin yemek yerken ağzını açmayacak kadar terbiyeli olmasıydı.

"Eh, tam olarak öyle olmasa da," diye yanıtladı dev, neyse ki kolunu tekrar aşağıya indirerek, Martaval Böceği epeyce rahatlamıştı: "onun gibi bir şey işte. Demek istediğim, kimilerine göre haklı olabilirsin tabii – başka bir deyişle, kaba hatlarıyla doğru sayılabilir söylediklerin. Asıl önemli olan başkalarının ne düşündüğü. Bak görüyor musun," dedi aksilenerek, "olumlu bir cümle kurmaya bile korkuyorum. Ama lütfen kalan iştahımı da yitirmeden şu sorulara bir son ver artık." Sonra da kolunu bir kez daha kaldırarak üçünü birden tek lokmada mideye indirmeye hazırlandı.

"Neden bize Akıl ile Ahenk'i kurtarma işinde yardım etmiyorsun sanki? O zaman her şey yoluna girer belki," diye bağırdı Milo yeniden, ama bu kez öncekinden biraz daha geç kalmıştı, öyle ki bir saniye daha gecikse iş işten geçmiş olacaktı.

"Yok canım, ben böyle bir şey yapamam," dedi dev düşünceli bir sesle, kolunu tekrar indirerek. "Demek istediğim, niye her şeyi kendi haline bırakmıyoruz ki? Yani, bu pek işe yaramaz bence. Kendimi riske atmazdım doğrusu. Başka bir deyişle, bırakalım her şey olduğu gibi kalsın – değişiklikler beni korkutur zaten." Konuşurken sanki hastalanıyormuş gibiydi. "Belki yalnızca birinizi yer," dedi kederli bir sesle, "kalanı daha sonraya saklarım. Kendimi pek iyi hissetmiyorum nedense."

"Benim çok daha iyi bir fikrim var," dedi Milo.

"Öyle mi?" diye sözünü kesti dev, artık bütün iştahı gitmişti. "Boğazımdan geçmeyen tek bir şey varsa o da fikirlerdir: bilseniz, sindirmek öyle güçtür ki."

"Elimde, içinde dünyadaki bütün fikirlerin bulunduğu bir kutu var," dedi Milo, kolunu kaldırıp, Kral Azaz'ın kendisine armağan ettiği kutuyu gururla göstererek.

Bu olayın düşüncesi bile devi korkutmaya yetmişti, oturduğu yerde koskoca bir muhallebi yığını gibi tir tir titriyordu.

"BENİ YERE BIRAKIP GİT BURDAN," diye yalvardı, sanki bir an kim kimin elindeydi unutmuş gibi; "VE LÜTFEN O KUTUYU AÇMA!"

Bir saniye içinde onları sivri bir kayanın tepesinde yere bıraktı, sonra da, korku dolu gözlerle, bu yeni belayı ötekilere de haber verme telaşıyla sarsıla sarsıla yanlarından uzaklaştı.

Ama kötü haber çabuk yayılırmış. Laftıkacı, Korkunç Fasarya ve uzun burunlu, yeşil gözlü, kıvırcık saçlı, geniş ağızlı, kalın boyunlu, geniş omuzlu, toparlak gövdeli, kısa kollu, çarpık bacaklı, koca ayaklı canavar yememiş içmemiş, tehlikeyi gün ışığı görmemiş, uğursuz dağların dört bir yanına çoktan duyurmuşlardı bile.

Derken iblisler tek tek ortaya çıkmaya başladılar – en küçüğünden en büyüğüne dek her kovuktan her köşeden, irili ufaklı her taşın altından ve çamurların içinden fırlayarak, kimi paldır küldür, kimi ayaklarını sürüye sürüye, kimi kasvetli gölgelerin arasından sinsice sürünerek, kimi sessizce kayarak her yandan akın akın gelmeye başladılar. Hepsinin aklında tek bir düşünce vardı: topraklarına girenleri yok etmek ve böylece Cehalet'i korumak.

Milo, Tak ve Martaval Böceği bulundukları yerden iblislerin durmadan ilerlediklerini görüyor, henüz uzakta olsalar da hızla yaklaştıklarını hissedebiliyorlardı. Etraftaki bütün kayalıklar şimdi, kıpır kıpır ilerleyen, bir görünüp bir kaybolan, sinsice sürünerek ya da yalpalayarak ilerleyen yüzlerce iblisle kaynıyordu. Kimiler açık seçik görünümleriyle, kimileri karanlık siluetler halinde kokuşmuş inlerinden fırlayan yaratıkların sayısı giderek artıyordu, kısa sürede her yeri kaplayacaklardı.

"Acele etsek iyi olacak," diye havladı Tak, "yoksa bizi yakalamaları işten bile değil." Sonra da hemen yola koyuldu.

Derin bir nefes aldıktan sonra Milo da gitti peşinden; geride kendisini nelerin beklediğini çok iyi bilen Martaval Böceği ise, taptaze bir hevesle arkalarından koşmaya başlamıştı bile.

18. Beyhude Hayaller Diyarı

Gökyüzündeki Beyhude Hayaller Diyarı'nı ve yasaklı prensesleri bulabilmek umuduyla –birbiri ardı sıra dorukları, her adımda ayaklarının altında ufalanan korkunç kayalıkları ve ilk yanlış adımda geri dönülmez bir sona sürüklenecekleri daracık patikaları geçerek– dur durak demeden tırmandılar. Uğursuz bir sessizlik kalın bir perde gibi çökmüştü üzerlerine, itiş kakış atılan telaşlı adım seslerinden başka çıt çıkmıyordu etrafta. Milo'nun bildiği dünya milyonlarca düşünce uzaktaydı, oysa iblisler – evet, iblisler bir arpa boyu yakındaydılar şimdi.

"Yaklaşıyorlar!" diye bağırdı Martaval Böceği arkasına baktığına pişman olarak.

"İşte geldik, burası!" diye haykırdı Milo da öte yanda, tam önlerinde, en yüksek doruktan gökyüzüne doğru çıkan sarmal bir merdiven, merdivenin öbür ucunda da Beyhude Hayaller Diyarı'nın sarayı yükseliyordu.

"Evet, evet, gördüm, ben de gördüm," diye bağırdı böcek sevinç içinde, bir yandan da can havliyle patikayı tırmanmaya çalışıyordu. Ama böcek, daha ilk basamağın hemen dibinde, kullanılmaktan perişan olmuş koskoca bir hesap defterinin üzerine kıvrılmış uyuyan, fraklı minik ve tombul adamı görmemişti henüz.

Kulağının arkasına, tehlikeli bir şekilde sarkan uzunca bir tüy kalem takmıştı adam, eli yüzü, üstü başı ve elbette defterin sayfaları, her yer mürekkep lekeleriyle kaplıydı; gözünde de Milo'nun o güne dek gördüğü en kalın camlı gözlükler vardı.

Tepeye, basamakların olduğu yere ulaştıklarında, "Aman, çok dikkatli ol," diye fısıldadı Tak, Martaval Böceği ise sakınarak adamın etrafından dolaşıp merdivenlere yöneldi.

Böcek ayağını tam ilk basamağa atmıştı ki, "İSİMLERİNİZ?" diye bağırdı minik adam sertçe. Sonra da çarçabuk yerinden fırlayıp altındaki defteri öteye doğru itti, başına hemen yeşil siperliğini geçirdi, sonra da kalemin ucunu havaya doğrultarak yazmaya hazır vaziyette bekledi.

"Şey ben–" diye kekeledi böcek.

"İSİMLERİNİZ?" diye haykırdı adam yeniden, sonra da defterinin 512 numaralı sayfasını açarak öfke içinde bir şeyler karalamaya başladı. Tüylü kalem kâğıdın üzerinde ileri geri giderken korkunç cızırtılar çıkarıyor, ucu sürekli yüzeye takıldığından etrafa minicik mürekkep lekeleri saçıyordu durmadan. Berikiler isimlerini söyleyince adam hepsini alfabe sırasına göre yazdı hemen.

"Harika, harika, harika," diye söyleniyordu bir yandan da kendi kendine. "Ne zamandır M harfine hasrettim doğrusu."

"İsimlerimizi ne yapacaksınız acaba?" diye sordu Milo kaygılı bakışlarla omzunun üzerinden bakarak. "Biraz acelemiz var da."

"Yok canım, fazla sürmez," dedi adam kendinden emin bir tavırla, "ben resmi Bilinç Yokedicisi'yim, bilincinizi ele geçirmeden önce hakkınızda bilmem gereken şeyler var. Şimdi söyleyin bakalım, nerede doğdunuz, niye doğdunuz, şu anda kaç yaşındasınız, o zaman kaç yaşındaydınız, bir süre sonra kaç yaşına basacaksınız, annenizin adı, babanızın adı, teyzenizin adı, dayınızın adı, kuzeninizin adı, nerede oturuyorsunuz, kaç zamandır orada oturuyorsunuz, okuduğunuz okullar, okumadığınız okullar, kişisel meraklarınız, telefon numaranız, ayakkabı ölçünüz, gömlek ölçünüz, yaka ölçünüz, şapka ölçünüz, bütün bu bilgileri doğrulayabilecek altı kişinin adları ve adresleri. Sonra işimize başlayabiliriz. Lütfen tek tek geliniz, sıraya geçiniz, birbirinizi itmeyiniz, konuşmayınız, sağa sola bakmayınız."

Bazı şeyleri hatırlamakta zorlandığı için Martaval Böceği en öne geçti. Minik adam verilen her bilgiyi hiç acele etmeden beş ayrı yere yazıyor, arada bir durup gözlüklerinin camını siliyor, öksürerek boğazını temizliyor, kravatını düzeltiyor ve gürültülü bir şekilde sümkürüyordu. Bu arada moral bozukluğu içindeki böceği de tepeden tırnağa mürekkebe boyamayı ihmal etmedi.

"SONRAKİ!" diye bağırdı resmi bir tavırla.

"Keşke elini biraz daha çabuk tutabilse," dedi Milo bir adım öne yaklaşırken, çünkü iblisler tepeleri çoktan tırmanmış, hızla yaklaşmaktaydılar, gelmeleri an meselesiydi.

Minik adam insanı öldüren bir yavaşlıkta, ince ince eleyip dokuyarak yazıyordu her şeyi, derken Milo ve Tak'la işini bitirdikten sonra neşe içinde başını kaldırıp baktı.

"Şimdi gidebilir miyiz?" diye sordu köpek, çünkü hassas burnuna gelen iğrenç ve uğursuz kokular, iblislerin her an biraz daha yaklaşmakta olduklarını haber veriyordu.

"Hay hay," dedi adam gayet tatlı bir sesle, "bana boyunuzu, kilonuzu, her yıl okuduğunuz kitap sayısını, her yıl okumadığınız kitap sayısını, her gün yemekte, oyunda, çalışırken ve uykuda geçirdiğiniz süreyi, tatillerinizde nerelere gittiğinizi, haftada

kaç külah dondurma yediğinizi, berberinizle evinizin arasındaki uzaklığı ve en sevdiğiniz rengi söyler söylemez gidebilirsiniz elbette. Sonra bir de –üçer kopya halinde– şu kâğıtları ve başvuru taleplerini doldurmanız gerek, sakın bir hata yapayım demeyin, sonra hepsini yeni baştan doldurmak zorunda kalırsınız."

"Aman tanrım," dedi Milo kâğıt yığınına bakarak, "biz bunları hayatta bitiremeyiz." O sırada iblisler onların bulunduğu dağa ulaşmış, sinsi sinsi çevrelerini sarmaya başlamışlardı bile.

"Gelin canım," diye seslendi Bilinç Yokedici, keyif içinde kıkırdayarak, "bütün gününüzü alacak değil ya. Zaten birazdan gelecek birkaç konuğum daha olacak."

Berikiler hararetle kâğıtların başına oturup yazmaya başladılar, bitirdiklerinde Milo hepsini götürüp minik adamın kucağına bıraktı. O da kibarca teşekkür ederek aldı kâğıtları, alnındaki siperliği çıkardı, kalemini tekrar kulağının arkasına yerleştirip defterini kapadıktan sonra tekrar uykuya yattı. Arkasına korku dolu bir bakış fırlatan Martaval Böceği hemen merdivenlere doğru atıldı.

"GİDECEĞİNİZ YER?" diye bağırdı Bilinç Yokedici bir kez daha, sonra yine hemen yerinde doğruldu, siperliğini taktı, kulağının arkasındaki kalemi alarak defterini açtı.

"Ama ben sanmıştım ki–" diye karşı çıkacak oldu böcek.

Ama adam, "GİDECEĞİNİZ YER?" diye bağırdı yeniden önündeki deftere bir şeyler karalayarak.

"Beyhude Hayaller Diyarı," diye yanıtladı Milo sabırsızlanarak.

"Ta oralara gitmeye ne gerek var ki?" dedi Bilinç Yokedici uzaklarda bir yerleri işaret ederek. "Oysa bende hoşunuza gidecek çok daha güzel şeyler var."

Bu sözlerin üzerine hepsi başlarını kaldırıp göğe doğru baktılar, ama içlerinde bir tek Milo görebiliyordu ufukta, neşe içindeki, heyecan verici sirki. Neler yoktu ki sirkte, çadırlar, açık hava gösterileri, gezi turları, hatta vahşi hayvanlar – kısacası ufak bir oğlan çocuğunun bıkıp usanmadan saatlerce seyredebileceği her şey.

"Peki ya siz? Şöyle hoş bir koku hoşunuza gitmez miydi?" dedi adam bu kez de Tak'a dönerek.

Der demez de Tak'ın burnu, ondan başka hiç kimsenin hissedemediği, muhteşem bir kokuyla doldu, içinde, o güne dek meraklı burnunun hoşuna giden hemen her şey vardı doğrusu.

"Bu da sizin için," dedi adam Martaval Böceği'ne dönerek, "duymaktan büyük haz alacağınızdan eminim."

Böcek, yalnızca kendisinin duyabildiği o şeye büyük bir dikkatle kulak kesildi – büyük bir kalabalıktan geliyordu sesler, hepsi birden bağırıp, çılgınca kendisini alkışlıyorlardı.

Üçü de kendilerinden geçmiş halde uzunca bir süre Bilinç Yokedici'nin verdiği bu özel şeyleri seyretmeye, koklamaya ve dinlemeye devam ettiler; nereden gelip nereye gittiklerini, arkalarından gelmekte olan kötü niyetli yaratıkları, her şeyi, her şeyi unutmuşlardı adeta.

Bilinç Yokedici tombul yüzünde hoşnut bir ifadeyle oturup berikileri izlemeye başladı, iblisler ise iyice yaklaşmıştı, zavallı kurbanlarına ulaşmaları an meselesiydi.

Ama Milo seyretmekte olduğu sirke kendini öyle bir kaptırmıştı ki, bütün bunların farkında bile değildi; Tak ise gözlerini sımsıkı yummuş, kokuyu daha iyi hissetmeye çalışıyordu; beri yanda böcek, ağzı kulaklarında, elini kolunu sallayarak çılgın sevgi gösterilerine karşılık vermeye çalışıyordu.

Minik adamın keyfine diyecek yoktu, görevini başarıyla tamamlamıştı, dağın eteklerindeki uçurumun dibinden gelen tırmanma sesleri dışında her şey derin bir sessizlik içindeydi. Oturduğu yerden boş gözlerle ufka bakan Milo kendini öyle bir kaptırmıştı ki, içi armağanlarla dolu çantasının omzundan aşağıya kayıp yere düştüğünü fark etmedi bile. O sırada içinde gürültülerin bulunduğu kutu açılıverdi, derken ortalık sevinç içinde bağırıp çağıran birtakım seslerle doluverdi, öyle bir neşe taşıyordu ki bu seslerden, önce Milo, ardından da Tak ile Martaval Böceği de katıldılar onlara. Böylece büyü bozuluverdi.

"Orda sirk falan yok," diye bağırdı kandırıldığını anlayan Milo.

"Koku falan da yok," diye havladı Tak, zili çılgınca çalmaya başlamıştı yine.

"Alkışlar bitti," diye yakındı Martaval Böceği düş kırıklığı içinde.

"Size söylemiştim; size söylemiştim Bilinç Yokedici olduğumu," diye bağırarak pis pis sırıtıyordu Bilinç Yokedici. "Ben insanların *aramadıkları şeyleri* bulmalarına, *kulak vermedikleri* şeyleri duymalarına, *peşinden gitmedikleri* şeylerin peşinden gitmelerine, hatta aslında olmayan kokularını hissetmelerine yardım ederim. Bundan başka," dedi adam bodur bacaklarıyla neşe içinde zıplayıp, arsız bir sesle kıkırdayarak, "hedef bilincinizi çalar, görev duygunuzu yıkar, orantı duygunuzu yerle bir ederim – ama asıl o bir tek şeyi almadan, işiniz bitmiş sayılmaz."

"Nedir o?" diye sordu Milo korku içinde.

"Kahkaha sesi elinizde oldukça," diye homurdandı adam üzgün bir sesle, "mizah duygunuzu yok edemem – bu duyguyu yitirmediğiniz sürece de benden korkmanıza gerek kalmaz."

"Peki ya ONLARI ne yapacağız?" diye haykırdı böcek korkuyla, çünkü o sırada bulundukları tepeye çıkmayı başaran iblisler, onları ele geçirmek için adım adım yaklaşmaktaydılar.

Berikiler, şaşkınlık içinde, kayıt defteri, mürekkep şişesi ve alnındaki siperliğiyle oturan Bilinç Yokedici'nin üzerinden bir çırpıda atlayıp, merdivenlere koştular hemen. En önde bütün gücüyle Martaval Böceği koşturuyordu, arkasından Tak, en sonda da Milo geliyordu, koşarken pabucuyla iblislerden birinin pullu kolunu sıyırmış, yakalanmaktan son anda kurtulmuştu.

Yukarı doğru dimdik uzanan merdivenler şiddetli rüzgârda korkunç bir şekilde sallanıyordu; beceriksiz iblisler peşlerinden gelmeyi göze alamamışlardı, ama çok öfkeliydiler, arkalarından korkunç çığlıklarla, kan döküp intikam alacaklarına yemin ediyorlardı; kanlı gözleriyle üç küçük gölgeyi, bulutların arasında kayboluncaya dek izlediler.

"Sakın aşağıya bakmayın," diye uyardı Martaval Böceği'nin dizlerinin titrediğini gören Milo.

Merdiven dev bir tirbuşon gibi sarmal bir kıvrımla karanlık göğe doğru dimdik yükseliyordu; son derece dar oluşu yetmiyormuş gibi, tutunacak bir parmaklığı bile yoktu. Rüzgâr önüne geleni savurup düşürmek istercesine acımasızca esiyor, kalın sis perdesi yapışkan parmaklarını yolcuların sırtından bir an olsun eksik etmiyordu. Ama üç arkadaş birbirlerine yardım ederek bu baş döndürücü tırmanışı tamamlamayı başardılar, sonunda bulutlar biraz olsun seyrekleşmiş, karanlık dağılmıştı, şimdi güneş altın renkli ışınlarıyla içlerini ısıtıyordu. Sarayın kapıları kayarcasına açıldı. Karşılarına çıkan büyük salona girdiler, bastıkları halı kar gibi yumuşacıktı, utangaç bir halde oracıkta beklediler.

"Çekinmeyin, lütfen içeri buyurun; sizleri bekliyorduk," dedi aynı anda şarkı söyler gibi çınlayan iki tatlı ses.

Salonun öteki ucundaki gümüş renkli perde aralanıverdi, ardından iki genç kız çıktı ortaya. Eşsiz güzellikteki kızların ikisi de tepeden tırnağa beyazlar içindeydiler. İçlerinden biri daha ağırbaşlı ve sakindi, gözlerinde derin bir anlayışın izleri okunuyordu, diğeri ise yerinde duramayan, canlı mı canlı, kıpır kıpır bir kızdı.

"Salt Aklın Prensesi siz olmalısınız," dedi Milo birinciyi yerlere kadar eğilip selamlayarak.

Kız kısaca, "Evet," diye yanıtladı, daha fazlasına da gerek yoktu zaten.

"O halde siz de Tatlı Ahenk olmalısınız," dedi Milo bu kez de ötekine gülümseyerek.

Kızın gözleri sevinçle parladı, konuşmaya başladığında sesi, heyecanla beklediğiniz mektubu getiren postacının çaldığı kapı zili gibi sıcak ve dostçaydı.

"Biz sizi kurtarmaya geldik," dedi Milo son derece ciddi bir sesle.

"İblisler hemen arkamızda," diye ekledi Martaval Böceği kaygılı bir sesle, geçirdiği zorlu yolculuktan hâlâ tir tir titriyordu.

"Buradan derhal gitmeliyiz," dedi Tak da.

"Yok canım, buraya gelmeye cesaret edemezler," dedi Akıl yumuşacık bir sesle; "zaten biz de çok geçmeden aşağıya inmiş oluruz."

"Neden önce oturup bir parça dinlenmiyorsunuz?" diye önerdi Ahenk. "Eminim çok yorulmuşsunuzdur. Uzun zamandan beri mi yoldasınız?"

"Günlerdir," diye içini çekti köpek yerdeki kocaman ve yumuşacık minderin üzerine kıvrılarak.

"Haftalardır," diye düzeltti böcek kocaman ve rahat koltuğa doğru kanat çırparak, belli ki yol ona daha uzun gelmişti.

"Oldukça *uzun* bir yolculuktu doğrusu," dedi prenseslerin oturduğu divana yerleşen Milo, "ama yolda bütün o hataları işlemeseydik, çok daha çabuk gelebilirdik aslında. Korkarım her şey benim yüzümden oldu."

"Hata işlemiş olmaktan dolayı mutsuzluğa kapılmamalısın," diye açıkladı Akıl sakin sesiyle, "yeter ki onlardan ders almayı öğrenmiş ol. Çünkü aslında, doğru gerekçelerle işlenen hatalar,

yanlış gerekçelerle ve hatasız olarak yerine getirilen şeylerden çok daha fazlasını öğretir insana."

"Ama daha öğrenmem gereken *o kadar çok* şey var ki," dedi Milo kaygıyla kaşlarını çatarak.

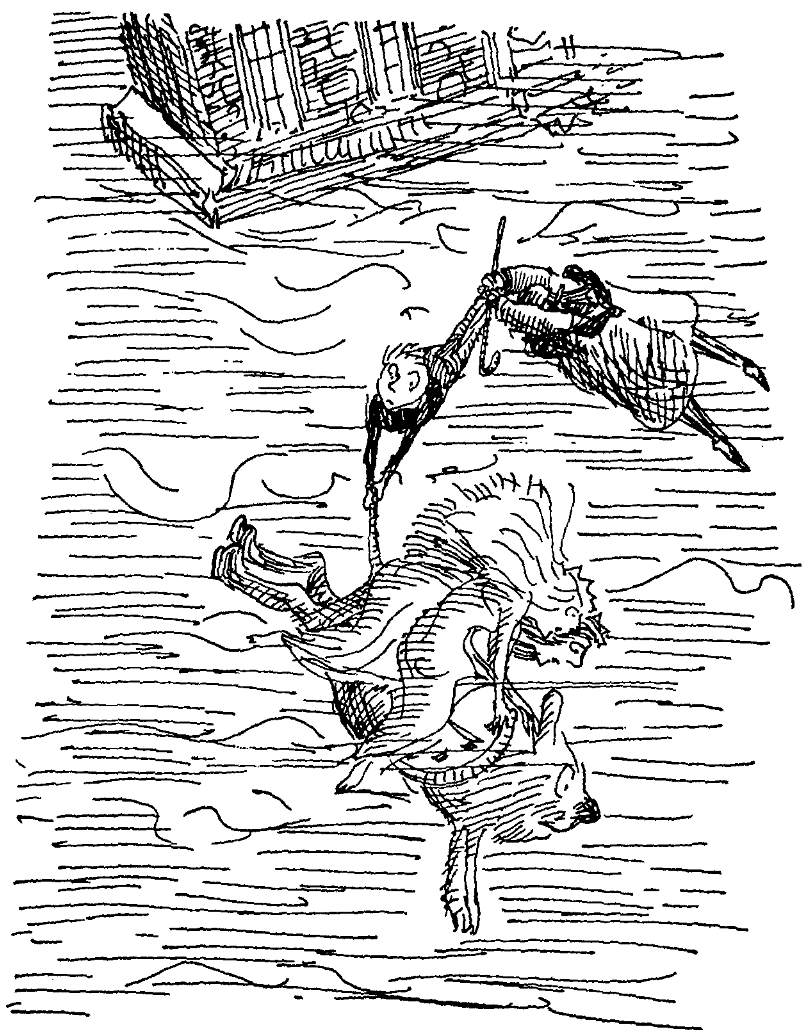
"Evet, bu doğru," dedi Ahenk; "ama hayatta tek önemli olan öğrenmek değildir. Bütün mesele öğrendiklerinle ne yapacağını ve neyi niçin öğrendiğini bilmektir."

"İşte benim demek istediğim de buydu zaten," dedi Milo, Tak ile yorgun böcek kıvrıldıkları yerde yavaşça uykuya dalarken. "Öğrenmem gereken şeylerin birçoğu o kadar anlamsız ki, o bilgileri neden öğrenmem gerektiğini bir türlü anlayamıyorum."

"Bunu anlamanın zamanı gelmemiştir henüz de ondan," dedi Salt Aklın Prensesi, her şeyi bildiğini anlatan gözleriyle Milo'nun şaşkın yüzüne bakarak, "ama öğrendiğimiz her şeyin bir nedeni olduğu gibi, yaptıklarımızın da, çevremizdeki herkes ve her şey üzerinde, gözle görülemeyecek kadar ufak da olsa, bir etkisi vardır. Düşünsene, kanat çırpan minicik bir sinek bile rüzgâr estirir şu yeryüzünde; yere düşen her toz zerresiyle yerküre biraz daha ağırlaşır; hatta sen bile ayağını hızla yere vuracak olsan, dünya yörüngesinden şaşar. Attığın her kahkahada, havuzdaki dalgalar gibi mutluluk yayılır çevrene; ama üzüldüğünde de, kimse varamaz gerçek mutluluğun tadına. Bilgi konusunda da böyledir bu, çünkü ne zaman yeni bir şey öğrensen, çevrene başka bir gözle bakarsın, zenginleşir dünya."

"Unutma ki," diye ekledi Prenses Tatlı Ahenk, "gezip görmek istediğin yerlerin çoğu haritalarda olmayanlardır aslında; aynı biçimde öğrenip tanımak istediklerin de ya kendi gözlerinle göremediğin ya da görüş alanının dışında olanlardır daima. Ama gün gelecek, bunların hepsine ulaşacaksın, çünkü ne için olduğunu bilmesen de, bugün öğrendiklerin, geleceğin sırlarını keşfederken yardımcı olacaktır sana."

"Sanırım anladım," dedi Milo, ama zihnine takılan hâlâ bir sürü soru ve düşünce vardı yine de; "ama hangisinin daha önemli olduğunu–"

Tam o sırada uzaklardan gelen şiddetli bir gümbürtü girdi araya. Kopan her gümbürtüde, koskoca salon içindekilerle birlikte zangır zangır sallanıyordu. Aşağıda, o uğursuz tepenin üzerinde, merdiveni ellerindeki baltalarla ve çekiçlerle parçalamaya çalışan iblislerin gürültüsüydü bu. Koskoca merdivenin büyük bir gümbürtüyle devrilmesi fazla uzun sürmedi, tam o sırada aniden zıplayarak ayağa dikilen Martaval Böceği, böylece sarayın bulunduğu yerden uzaklaşarak göğün boşluğuna doğru yavaşça süzülüşünü kaçırmamış oldu.

"Hareket ediyoruz!" diye bağırdı, yalan da değildi söylediği, her şey herkesin gözü önünde olup bitiyordu resmen.

"Sanırım artık gitme vakti geldi," dedi Ahenk yavaşça, Akıl başıyla onayladı onu.

"İyi ama, aşağıya nasıl ineceğiz şimdi?" diye sızlandı Martaval Böceği aşağıdaki yıkıntıya bakarak. "Ne merdiven kaldı ne de başka bir şey, gitgide uzaklaşıyoruz üstelik."

"Zaman nasıl da akıp gidiyor, değil mi?" dedi Milo.

"Neye mal olursa olsun," diye havladı Tak, yattığı yerden heyecanla kalkarak, "sizi aşağıya indireceğim."

"Hepimizi birden taşıyabilir misin?" diye sordu böcek.

"Kısa bir süre," dedi köpek düşünceli bir ifadeyle. "Prensesler sırtıma otururlar, Milo kuyruğuma tutunur, sen de onun ayak bileklerine."

"İyi ama, gökyüzündeki saray ne olacak?" diye karşı çıktı böcek, bu öneriden pek memnun kalmamıştı aslında.

"Bırakalım uçup gitsin," dedi Ahenk.

"Kurtulmuş olduk," diye ekledi Akıl da, "ne kadar güzel olsa da, hapishaneden başka bir şey değildi aslında."

Tak üç adım geri gittikten sonra koşarak hızla ileri atıldı, yolcularıyla birlikte pencereden dışarı atlayıp, havada süzülmeye başladı. Prensesler hiç korkmadan, dimdik oturuyorlardı üzerinde, Milo sımsıkı yapışmıştı kuyruğuna, böcek ise, tam arkasında, çılgın bir uçurtma gibi durmadan sağa sola uçuşuyordu. Karanlıkları şimşek gibi delerek aşağıdaki tepelere, iblislerin üzerine indiler.

19. Akıl ve Ahenk'in Geri Dönüşü

İblislerin açgözlülükle yukarı doğru uzanan kollarının hemen üzerinden süzülerek üç yüksek tepeyi de geçtikten sonra, sert bir frenle yere indiler.

"Çabuk!" dedi Tak. "Beni izleyin. Koşmalıyız."

Bu sözlerden sonra, sırtında prenseslerle birlikte sarp kayalıklardan aşağıya dörtnala koşmaya başladı – iyi ki de koşmuştu. Çünkü Cehalet Ülkesi'nde yaşamak isteyen ve bunun için uzun süre beklemekten sabırları taşmış olan bütün o iğrenç yaratıklar, biraz önce indikleri dağın yamacından toz toprak içinde bağıra çağıra koşarak üstlerine geliyorlardı.

Tepelerinde simsiyah kesif bulutlarla birlikte, karanlıkta hiç durmadan koşuyorlardı, o sırada bir an için arkasına bakan Milo, korkunç yaratıkların her an biraz daha yaklaştıklarını fark etti. Hemen solda, hiç de uzak olmayan bir mesafede Tavizci Üçlü olarak bilinen iblisler geliyordu – biri uzun ve zayıf, diğeri kısa ve şişman, sonuncusu ise tıpkı diğer ikisi gibiydi. Her zamanki gibi uğursuz daireler çizerek ilerliyorlardı, çünkü birinin "buradan" dediğine öteki "şuradan" diyor, üçüncüsü ise her ikisine de tamamen katılıyordu. Görüş farklılıklarını her seferinde hiçbirinin arzu etmediği biçimlerde gidermeye çalıştıklarından, hiçbir vakit herhangi bir yere vardıkları görülmemişti – ne kendilerinin ne de yollarına çıkanların.

Uçları kıvrık, korkunç pençeleriyle kayadan kayaya atlayarak arkalarından gelen ise Arlanmaz İbret İblisi'ydi, gözleri arkasına,

arkası önüne kaymış son derece sevimsiz bir yaratıktı. Önüne bakmadan her yere atlar, gitmemesi gereken yerlere neden gitmemesi gerektiğini bilmenin yeterli olduğunu düşünerek, nereye gittiğine asla aldırmazdı.

İçlerinde en korkunçları olan Kötülük ve Nefret İfritleri ise tam arkalarındaydı, öfkeyle parlayan gözleri ve iştahla açılan ıslak ağızlarıyla, dev sümüklüböcekler gibi santim santim ilerliyor, arkalarında sümüksü bir iz bırakarak sanılanın aksine, oldukça hızlı yol alıyorlardı.

"DAHA HIZLI!" diye bağırdı Tak. "Yaklaşıyorlar."

Tepe aşağı son hızlarıyla koşuyorlardı, Martaval Böceği bir eliyle sımsıkı şapkasını kavramış, diğer eliyle umutsuzca havayı dövüyordu; Milo ise hayatında hiç koşmadığı kadar hızlı koşuyordu; ama iblisler onlardan daha hızlıydılar.

Yukardan, sağ tarafta bir yerlerden, tostoparlak gövdesiyle yalpalayarak ve kendi kendine araklıksız konuşarak gelen ise Herşeyibilirimci Buyurgan İblis'ti. Sürekli konuşan, iç karartıcı biriydi aslında, hemen her konuya atlamakla kalmaz, üstüne üstlük yanlış bilgiler vererek herkesi yanıltırdı. Sürekli yuvarlanarak yürüdüğünden canı acıyan kendisi değil, ne yazık ki üzerine düştüğü insanlar olurdu çoğu kez.

Onun hemen yanında, biraz gerisinde Uluabartı İblisi geliyordu; bakınca insanın midesini bulandıran kaba saba, tuhaf çehresi, adamakıllı sevimsiz tavırları ve sipsivri hain dişleriyle sanki yalnızca gerçekleri bozup çarpıtmak için yaratılmıştı. Bu ikisi birlikte ava çıkar, yakaladıkları kimselere talihsizlikten başka bir şey getirmezlerdi.

Kendisini taşıyan her neyse, onun sırtına binmiş gelen bir başkası da Bayat Bahaneler İblisi'ydi; üstü başı yırtık pırtık, ufak tefek, acınası bir yaratıktı; insanın içini kıyan bir sesle kendi kendine sürekli aynı şeyleri mızıldanarak ortalarda gezer dururdu: "Şey, hastaydım – ama defterimin sayfası yırtıldı – otobüsü kaçırdım – ama bunu *başka* kimse yapmadı – şey, hastaydım – ama

defterimin sayfası yırtıldı – otobüsü kaçırdım – ama bunu *başka* kimse yapmadı." Zararsız ve arkadaş canlısı biri gibi görünse de, insanı bir kez ele geçirdi mi, asla yakasını bırakmazdı.

Birbirlerini itip kakarak, çarpıp toslaşarak, öfkeyle pençe atıp homurdanarak yaklaştıkça yaklaşıyorlardı. Sırtında Akıl ve Ahenk'le ilerlemeye çalışan Tak arada bir sendelese de, kahramanca koşmaya devam ediyordu. Koşarken tökezlemeye başlayan Milo'nun ciğerleri neredeyse patlamak üzereydi; Martaval Böceği ise gittikçe daha geride kalıyordu. Dağın yamacına vardıklarında yol birdenbire genişleyip düzleşerek Bilgelik Ülkesi'ne doğru kıvrıldı. Önlerinde aydınlık ve güvenli bir hayat onları bekliyordu – daha gidecek epey yolları olsa da.

İblisler her yandan akın akın gelmeye devam ediyorlardı, karanlık diyarların bu azgın yaratıkları vahşice sağa sola yalpalıyor, açgözlülükle avlarını ele geçirmeye koşuyorlardı. Büyük Fasarya, Peltemsi Dev'le birlikte arkalarında durmuş, coşku içinde koşanları kışkırtmaya çalışıyordu. Derken telaş içinde, burnundan kızgın buharlar püskürterek gelen çirkin İkilem İblisi de onlara katıldı, bir yandan azgın çifteleriyle toprağı eşeliyor, bir yandan da fıldır fıldır gözleriyle boynuzlarını geçirecek birilerini arıyordu.

Gücü tükenen Martaval Böceği artık olduğu yerde sallanıyor, yorgunluktan keçeleşen bacakları tir tir titriyordu, özlem dolu yüzünden çok fazla acı çektiği belliydi. "Daha fazla devam edemeyeceğim–" dedi soluk soluğa, ama son sözleri o sırada sipsivri oklarıyla gökyüzünü baştan sona yırtan güçlü bir şimşeğin gürültüsüne karıştı.

İblisler etraflarındaki çemberi daraltarak adım adım yaklaşıyordu, korkulan son gelmek üzereydi. İblisler vurucu darbeyi indirmek üzere toparlanmaktaydılar, önce böceği, ardından çocuğu, daha sonra da köpekle diğer iki yolcuyu mideye indireceklerdi. Şöyle bir silkinip tam hücuma geçiyorlardı ki–

Birdenbire duruverdiler, adeta donup kalmışlardı, hiçbiri parmağını bile oynatmaya cesaret edemiyor, dehşet içinde karşılarında duran şeye bakıyorlardı.

Bitkin bir halde yavaşça başını çeviren Milo, ufka doğru uzak mı uzak bir noktada, Bilgelik Ülkesi'nin tepeden tırnağa silahlı ordularını fark etti, kılıçları ve kalkanları güneşin altında parıl parıl parlıyor, bayrakları gururla rüzgârda dalgalanıyordu.

Bir an için bütün sesler kesildi. Derken ortalık hep birlikte çalmaya başlayan binlerce trampet sesiyle inlemeye başladı – sonra binlercesi daha onlara katıldı – ve sonra, en öndeki süvariler, tıpkı dev bir okyanus dalgası gibi ağır ağır ilerlemeye başladılar, ardından giderek hızlandılar, hızlandılar. Sonunda Milo'nun kulağına müzik gibi gelen naralar eşliğinde dörtnala hücuma geçerek korku içinde titreşen iblislerin üzerine yürüdüler.

Başlarında Kral Azaz vardı, alfabedeki harflerin kabartmalarıyla süslenmiş zırhı göz alıyordu, sağa sola savurduğu yeni sivriltilmiş değneğiyle Matemahirbaz da yanındaydı. Doktor Yaygara ise Bayan Sestutan'ı eğlendirmeye çalışıyor, minik arabasından gümbürtü üstüne gümbürtü patlatıyor, hemen koşan Şamata da sesleri toplayıp tekrar torbasına koyuyordu. Öte yanda Büyük Rengâver de harekete geçmiş, heyecan içinde orkestrasını yöneterek, yaşanan olayın şerefine ortalığı vatansever renklere boğuyordu. Milo'nun yolculuğu boyunca tanıdığı herkes yardıma koşmuştu – pazardaki sözcük satıcısından, Sayıkent'teki maden işçilerine dek, vadide ve ormanda yaşayan bütün iyi insanlar oradaydı.

Hececi Arı heyecanla vızıldayarak uçuyordu tepelerinde. "Hücum-hü-cum-hücum-hü-cum." Alabildiğine korkaklığı herkesçe bilinen Bay Alabildiğine bile ne kadar cesur biri olduğunu kanıtlamak için hiç üşenmemiş, Kestirme Yargılar Ülkesi'nden kalkmış gelmişti. Hatta Memur İzahat bile oradaydı, bütün kurumuyla upuzun gövdeli, yerden bitme, bastıbacak bir köpeğin sırtına binmiş, dörtnala geliyordu.

Korkudan ödleri patlayan Cehalet iblisleri, uzun süre kulaklardan gitmeyecek korkunç çığlıklarla çekilerek geldikleri karan-

lık ve nemli topraklara geri döndüler. Martaval Böceği rahatlayarak derin bir nefes aldı, Milo ile prensesler ise ordunun zaferini kutlamaya hazırlanıyorlardı.

"Aferin," dedi Tanımlar Teşrifatçısı atından inip Milo'nun elini hararetle sıkarak.

"Büyük başarı," dedi Anlamlar Arşidükü de ona katılarak.

"İyi iş çıkardınız," diye ekledi Yananlamlar Yaveri.

"Tebrikler," dedi Özanlamlar Özel-kalemi.

"ŞEREFİNİZE," diye atıldı Kavramlar Kontu kadehini kaldırarak.

Zaten aynı duygularla dolup taşan herkes de onun gibi yaptı.

Milo, "Teşekkür etmesi gereken bizleriz aslında–" diye başladıysa da bağırış çağırış seslerinden sözlerinin sonunu getiremedi, henüz lafını bitiremeden, koskoca bir kâğıt tomarını açıverdiler önünde.

Derken çalan trampetler, davullar eşliğinde yüksek sesle okumaya başladılar:

"Duyduk duymadık demesin kimse,"

"Bundan böyle"

"Ve derhal işleme konmak suretiyle,"

"Akıl ve Ahenk getirilmiştir"

"Bilgelik Ülkesi'nin yönetimine."

Prensesler zarif bir reveransla eğilerek kardeşlerine sevgi dolu birer öpücük kondurdular, içinde bulundukları durumdan herkes memnundu.

"Ve ayrıca," diye devam ediyordu duyuru,

"Milo adlı çocuk,"

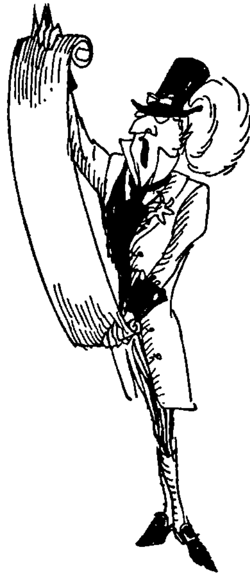
"Tak adlı köpek,"

"Ve bundan böyle Martaval Böceği adıyla anılacak olan haşere,"

"İşbu vesileyle,"

"Ulusal kahraman ilan edilmişlerdir."

Alkışlarla borazan sesleri yeri göğü öyle bir inletiyordu ki, böcek bile kendisine bunca sevgi gösterilmesinden utanmış, kızarıp bozarıyordu durmadan.

"Bu vesileyle," diye sözlerini tamamladı teşrifatçı, "kahramanlarımızın başarıyla tamamladıkları bu onurlu görevin şerefine krallığımız bugünü resmi bayram ilan etmiş, her yıl ülkenin her yanında üç gün üç gece boyunca geçit törenleri ve şenlikler düzenlenmesine, herkesin dilediğince yiyip içip eğlenmesine karar vermiştir."

Görevlerini tamamlayan kralın beş yardımcısı duyuruyu dürüp kaldırdıktan sonra bir sürü tantanalı söz eşliğinde herkesi tekrar tekrar selamlayarak huzurdan çekildiler.

Vakit kaybetmeden yola çıkan ulaklar, haberi krallığın dört bir yanına duyurdular, bayram sevinci ülkenin her yanına dağılmış, herkes zaferi çılgınca kutlamaya başlamıştı. Evlere ve dükkânlara rengârenk çelenkler asıldı, caddeler halılarla kaplandı. Bu tatlı heyecan solunan havaya bile sinmişti, öyle ki, yıllardır kapalı tutulan pancurlar ardına dek açılınca, evlerin onca yıldır gün ışığı görmemiş en kuytu köşeleri bile, güneşin altın parıltılarıyla şenleniverdi.

Milo, Tak ve heyecanını bastırmaya çalışan Martaval Böceği, Azaz, Matemahirbaz ve iki prensesle birlikte yerleştikleri kraliyet

faytonunda gururla oturuyorlardı; ileriye ve geriye doğru kilometrelerce uzanan geçit konvoyunun tam ortasındaydılar.

Kutlamalar sürerken Ahenk öne doğru eğilerek Milo'nun koluna hafifçe dokundu.

"Senin adını sesleniyorlar," dedi gülümseyerek.

"İyi ama," diye karşı çıktı Milo, "buradaki herkesin yardımı olmadan ben bunları hayatta başaramazdım."

"Belki haklısın," dedi Akıl ağırbaşlı bir ifadeyle, "ama sen buna cesaret ettin; hem ayrıca bugün *yapabildiklerin* genellikle ilerde *yapacaklarının* da göstergesidir."

"Hani şu önemli konuyu," diye atıldı Azaz, "aradığını bulup da geri dönene dek sana söylemeyişimizin nedeni de buydu."

"Evet, hatırladım," dedi Milo heyecanla. "Ama artık söyleyebilirsiniz."

"Bu yaptığınız imkânsızdı," dedi kral, Matemahirbaz'a bakarak.

"Kesinlikle imkânsızdı," dedi Matemahirbaz da krala bakarak.

"Yani, şeyi mi diyorsunuz–" diye kekeledi böcek, neredeyse bayılmak üzereydi.

"Evet, kesinlikle," diye tekrarladılar aynı anda ikisi birden; "ama sana bunu söyleseydik, o zaman gitmezdin – ama şimdi sen de öğrendin, imkânsızlığını bilmediğin sürece pek çok şeyin mümkün olduğunu."

Bu sözlerden sonra Milo yolculuğun sonuna dek bir daha ağzını açmadı.

Sonunda Sözcükkent ile Sayıkent arasında, Sesler Vadisi'nin hafifçe sağına, Görüntüler Ormanı'nın ise bir parça soluna düşen geniş düzlüğe vardıklarında, atlı arabalardan ve süvarilerden oluşan uzun konvoy durdu, müthiş şenlik sonunda başlıyordu işte.

Kralın adamları karıncalar gibi çalışmaya başlamıştı bile, çok geçmeden alanın her yanı cıvıl cıvıl çizgili çadırlarla doldu. Hemen ardından hummalı bir koşuşturma başladı, çok geçmeden bütün yarış pistleri, tribünler, özel gösteri sahneleri, yiyecek içe-

cek büfeleri, oyun alanları ve dönme dolaplar kurulmuş, her yan bayraklarla ve flamalarla donatılmış, şenlik alanı bir anda ana baba gününe dönmüştü.

Matemahirbaz müthiş bir havai fişek gösterisi düzenlemişti, bütün sayılar birbirleriyle çarpılarak ya da bölünerek patır patır patlıyor, gökyüzünü nefes kesici güzellikte sonuçlarla –daha doğrusu renklerle– dolduruyorlardı; ortalık Büyük Rengâver'in renkleri ve Doktor Yaygara'nın sevinç çığlıklarıyla coştukça coşuyor, şenlik tadına doyulmaz bir hal alıyordu. Neyse ki Bayan Sestutan oradaydı da, kopan kıyamette arada bir sağdan soldan müzik sesleri de duyuluyordu, hatta bazen, kısacık da olsa, ortalığa sessizlik çöktüğü bile oluyordu.

Alec Bings alana dev bir teleskop kurmuş, herkesi Ay'ın öteki yüzünü görmeye çağırıyordu. Martaval Böceği ise kalabalıkta dolaşarak tebrikleri kabul ediyor, çoğu laf salatasından oluşan kahramanlıklarını öve öve göklere çıkaranları dinliyordu.

Akşama doğru, tam güneş batarken, her zaman olduğu gibi şenlik sofraları kuruluyordu. Masaların üzerinde yok yoktu tabii. Kral Azaz egzotik yemeklerden hoşlananlar için, hem de her dilden çeşit çeşit sözcüklerle, leziz mi leziz özel bir mönü hazırlatmıştı. Matemahirbaz ise Milo'nun çok iyi bildiği ve uzak durduğu, hani yedikçe insanı daha da beter acıktıran şu bölme mantılarından tabak tabak yollamıştı yine.

Derken, her şölende olduğu gibi sıra geldi şarkı ve şiir faslına; sırayla herkes şarkılar söylemeye, kahramanlık şiirleri okumaya, prensesleri ve onları kurtaran üç kahramanı öven konuşmalar yapmaya başladı. Kral Azaz ile Matemahirbaz, her yıl bu mevsimde ordularıyla Cehalet Dağları'na geleceklerine ve tek bir iblis bile kalmayıncaya dek savaşacaklarına ant içtiler. Herkes bugünün, Bilgelik Ülkesi'nde şimdiye dek kutlanan en güzel ve en anlamlı bayram olduğu konusunda birleşiyordu.

Ne var ki ne denli tadına doyulmaz olursa olsun, her güzel şey gibi bunun da bir sonu vardı, böylece üçüncü günün sonunda

gitme vakti geldi çattı, akşamüstü bütün çadırlar, localar, ne varsa götürülmek üzere toplanıp derlendi.

"Gitme vakti geldi," dedi Akıl, "daha yapacak çok işimiz var." Prensesin bu sözlerini duyan Milo birdenbire kendi evini anımsadı. Dönmeyi çok istese de burayı bırakıp gitmek hiç içinden gelmiyordu doğrusu.

"Senin de vedalaşman gerek," dedi Ahenk hafifçe yanağına dokunarak.

"Yani herkesle mi?" dedi Milo üzgün bir sesle. Durup bir an çevresini saran dostlarına baktı, baktı, baktı, bir an olsun yüzlerini unutmamak için uzun uzun baktı onlara. En çok da, onca şey paylaştığı Tak ile Martaval Böceği'ne takıldı gözleri – atlattıkları onca tehlike, yaşadıkları onca korku ve sonunda en güzeli, ulaştıkları koskoca bir zafer vardı elbette. Yeryüzünde ondan başka hiç kimsenin böyle esaslı dostları yoktu doğrusu.

Verecekleri yanıtı biliyordu ama yine de, "Siz ikiniz benimle gelmez miydiniz?" diye sormaktan kendini alamadı.

"Korkarım, bu pek mümkün değil ahbap," dedi Martaval Böceği. "Aslında memnuniyetle gelirdim ama, önümde bir dizi konferans var beni bekleyen, bu da yıllarca başımı kaşımaya vaktim olmayacak demektir."

"Hem burada benim gibi bir Çalar Çomar'a gereksinimleri var," diye havladı Tak da üzgün üzgün.

Derken Milo önce böceği kucakladı, beriki kendisinden beklendiği gibi huysuz bir sesle, "PÖH!" diye söylenmeye başladı hemen, ama nemli gözleri bambaşka şeyler söylüyordu. Sonra da kollarını köpeğin boynuna doladı çocuk, kısa bir an birbirlerine sımsıkı sarıldılar.

"Bize öğrettiklerin için sana pek çok teşekkür ederiz," dedi kral – sonra da ellerini çırptı, adamları hemen Milo'nun otomobilini getirdiler, gıcır gıcır cilalanmıştı, sanki yepyeni olmuştu.

Milo otomobiline bindi, kalanlara son bir kez daha baktıktan sonra yokuştan aşağıya doğru inmeye başladı, herkes el sallıyordu arkasından.

"Hoşça kalın," diye bağırdı.

"Güle güle," diye bağırdı Azaz. "Sözcüklerin ne denli önemli olduğunu sakın unutma."

"Sayıların da," diye ekledi Matemahirbaz da var gücüyle bağırarak.

Geriden Azaz'ın "Sayıların gerçekten sözcükler kadar önemli olduğunu düşünmüyordun herhalde, değil mi?" diye bağıran sesi geliyordu.

"Bu doğru mu?" diye bağırdı Matemahirbaz da, onun sesi şimdi biraz daha az geliyordu. "Peki ya, eğer –"

"Aman tanrım," diye düşündü Milo; "umarım yeniden kavgaya başlamazlar." Yol kıvrılıp bükülerek eve yönelince, geridekiler de bir anda gözden kayboldu.

20. *Hoşça Kal ve Merhaba*

Harika kır manzarası gözlerinin önünden hızla gelip geçer, rüzgâr otomobilin ön camını tatlı tatlı okşarken, haftalardır evden uzakta olduğunu akıl etti Milo.

"Umarım yokluğumda kimsecikler üzülüp kaygılanmamıştır," diye geçirdi içinden gaza biraz daha kuvvetle basarak. "Daha önce evimden hiç bu kadar uzun süre ayrı kalmamıştım."

Öğle vaktinin sapsarı yakıcı güneşi artık tatlı bir turuncuya dönmüş, gökyüzünde tembel tembel salınıyordu, Milo gibi onun da yorgun olduğu belliydi. Yumuşacık kıvrımlarla önünde göz alabildiğine uzanan yol birdenbire tanıdık gelmeye başladı, bir süre sonra da uzaktan, sımsıcak bir karşılama gibi otoyol gişesi göründü. Birkaç dakika içinde yolculuk sona ermişti, elindeki jetonu kutuya atarak gişeden geçti. Daha nerede olduğunu anlamasına bile fırsat kalmadan kendini odasının ortasında otururken buldu.

"Saat daha altıymış meğer," diye esnedi, sonra da, bundan çok, ama çok daha ilgi çekici bir başka şeyi fark etti.

"Üstelik hâlâ aynı gündeyim! Yalnızca bir saat geçmiş aradan!" diye haykırdı şaşkınlık içinde, bütün bu işleri bu kadar kısa zamanda başarmış olduğuna inanamayarak.

Milo o kadar yorgun düşmüştü ki, değil konuşmaya, yemek yemeye bile hali kalmamıştı, böylece fazla söylenmeden derhal yatağa girdi. Yorganı üzerine çekerek odasına son bir bakış attı –son

halinden oldukça farklı görünüyordu doğrusu– sonra da derin ve deliksiz bir uykuya daldı.

Ertesi gün okul saatleri oldukça sakin geçti, ama Milo'nun aklından öyle çok şey geçiyordu ki, sürekli otoyol gişesini ve ardındakileri düşünmekten alamıyordu kendini. Dersin sonunu zor getirdi, zil çalar çalmaz kafasında binbir düşünceyle yıldırım gibi eve koştu.

"Bir kez daha gideceğim oraya! Bir kez daha! Hemen, hemen yola çıkmalı. Kim bilir beni görünce nasıl sevinirler, üstelik de–"

Odasının kapısına gelmişti bile, ama birdenbire durdu, bir gece önce otoyol gişesini koyduğu yerde yeller esiyordu şimdi. Çılgınlar gibi bütün evi baştan aşağıya aradı, ama nafile, otoyol gişesi tıpkı geldiği gibi esrarengiz bir şekilde yok olmuştu – şimdi yerinde, canlı mavi renkte bir zarf duruyor, üzerinde şunlar yazıyordu: "ARTIK YOLU BİLEN MİLO'YA."

Milo zarfı hemen açıp okumaya başladı.

Sevgili Milo,

Hayalet Gişe sayesinde, başladığın yolculuğu tamamlamış bulunmaktasın. Her şeyin yolunda gittiğine inanıyor ve neden gelip onu geri almamız gerektiğini anlayacağını umuyoruz. Çünkü tahmin edeceğin gibi, daha bir sürü kız ve erkek çocuğu var senin gibi sırada bekleyen.

Biliyoruz ki, (bazıları haritalarda bile olmayan) daha pek çok yer ve (kimsenin henüz hayal bile edemediği) pek çok harika şey var gezip görmek istediğin, ama gerçekten istersen bütün bunları tek başına başarmanın bir yolunu bulacağına gönülden inanıyoruz.

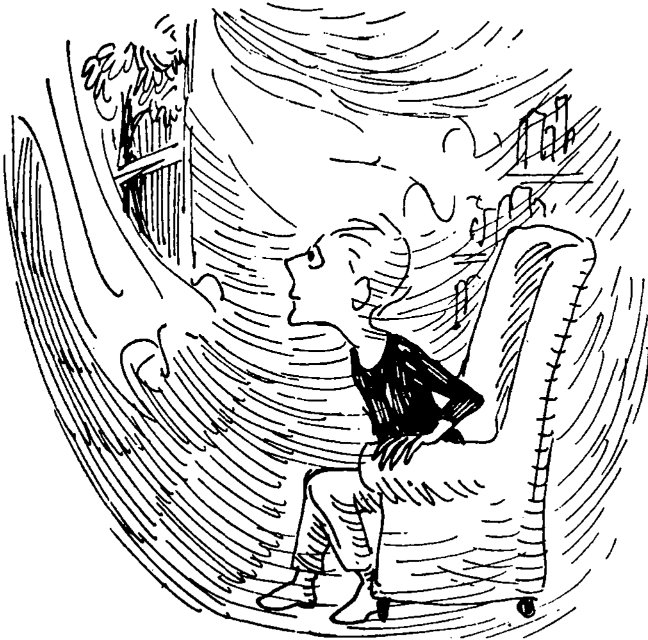
Saygılarımızla,

Okunamayan, silik bir imza vardı altında da.

Çok üzgündü Milo, pencerenin önündeki büyük koltuğun bir köşesine büzüldü. Derin bir yalnızlık ve terk edilmişlik duy-

gusuyla düşüncelere daldı – o aptal ve sevimli haliyle Martaval Böceği, insana güven veren kararlarıyla her zaman yanında olan Tak, dengesiz halleriyle insanın ödünü patlatan ŞAMATA, günün birinde büyüyüp ayaklarının yere değmesi umuduyla yaşayan minik Alec, yoklukları Bilgelik Ülkesi'nin de sonu demek olan Akıl ve Ahenk ve tanıyıp dost olduğu kimler kimler yoktu ki aklından geçen!

Aklında bütün bu düşüncelerle somurturken, birdenbire, her nasılsa, o sırada gökyüzünün tatlı mı tatlı bir mavi renge büründüğünü, geçmekte olan bulutlardan birinin tıpkı bir yelkenliye benzediğini fark etti. Yeni göveren tomurcuklar ve taze yapraklar solgun uçlu ağaç dallarının üzerinde yemyeşil ışıldıyordu. Pencerenin öte yanında daha görülecek, duyulacak, dokunulacak o kadar çok şey vardı ki – çıkılacak ne çok yürüyüş, tırmanacak ne

çok tepe, bahçede gezinen ne çok tırtıl vardı daha seyredilecek. Keşfedilecek ne çok ses, kulak verilecek ne çok sohbet, kendine has kokusuyla yaşanacak ne çok gün vardı daha.

Hatta o anda oturmakta olduğu kendi odasında bile, neler yoktu ki? Okunduğunda insanı bambaşka diyarlara götürecek olan onca kitap, henüz kurulmamış, keşfedilmemiş, kırılmamış bütün o oyuncaklar, çözülmemiş bulmacalar ve heyecan verici daha bir sürü şey vardı onu bekleyen – çalınacak onca melodi, söylenecek onca şarkı, hayal edilecek ve sonra da gerçekleştirilebilecek onca dünya. Hevesli gözlerle daha önce hiç görmediği ve keşfedilmeyi bekleyen bütün o şeylere baktıkça heyecanlanıyor, dizginleyemediği düşünceleri birinden ötekine atlıyordu durmadan.

"Bu yolculuğa bir kez daha çıkmayı *ben* de isterim aslında," dedi sonunda, zıplayıp ayağa kalkarken; "ama doğrusu buna vaktim olur mu, bilmem. Burada yapılacak o kadar çok şey var ki."

İLKGENÇLİK KİTAPLIĞI
Aisopos Masalları
Grimm Masalları I-II
Sait Faik Abasıyanık
Seçme Hikâyeler
Bir Sonbahar Akşamı-Seçme Öyküler
Bilgin Adalı (uyarlayan)
Gençler İçin Gılgamış Destanı
Tahir Alangu
Kediler Padişahı
Keloğlan Masalları
Billur Köşk Masalları
Sabahattin Ali
Kamyon - Seçme Öyküler
Claude Allégre
Herkese Biraz Bilim
Herkese Biraz Daha Bilim
Hans Christian Andersen
Andersen Masalları
Rodoslu Apollonios
Argo Gemicilerinin Destanı
Ece Ayhan
Şiirimiz Mor Külhanidir Abiler-Seçme Şiirler
Selçuk Baran
Porselen Bebek
Yiğit Bener
Özgür Rosto
Vüs'at O. Bener
Havva-Seçme Öyküler
İlhan Berk
Bir Yeryüzü Tanığı-Seçme Şiirler
İlke Boran - Kıvılcım Yıldız Şenürkmez
Kültürel Tarih
Işığında Çoksesli Batı Müziği
Jean-François Bouvet
Ispanaktaki Demir ve
Diğer Yerleşik Düşünceler
Adnan Binyazar
Dede Korkut
Italo Calvino
Dere Tepe Ters
İkiye Bölünen Vikont
Ağaca Tüneyen Baron
Varolmayan Şövalye

Edip Cansever
Gelmiş Bulundum - Seçme Şiirler
Carlo Collodi
Pinokyo'nun Maceraları-Bir Kuklanın Hikâyesi
François Dagognet
Büyük Filozoflar ve Felsefeleri
Fazıl Hüsnü Dağlarca
Bitkiler Okulu
Dağ Uykusu-Seçme Şiirler
Arkaüstü (Uçsuz Bucaksız Yaşama)
Kuş Ayak
Balina ile Mandalina
Yaramaz Sözcükler
Okulumuz 1'deki
Okulumuz 2'deki
Okulumuz 3'deki
Cincik
Cin ile Cincik
Yazıları Seven Ayı
Dolar Biriktiren Çocuk
Başparmak
Gösterme Parmağı
Ortaparmak
Yüzük Parmağı
Serçe Parmak
Güneşi Doğduran
Göz Masalı
İnönüler
Sakarya Kıyıları
30 Ağustos
İzmir Yollarında
Samsun'dan Ankara'ya
Oyun Okulu
Su Yıkamak
Vedat Dalokay
Kolo
Daniel Defoe
Robinson Crusoe
Gülten Dayıoğlu
Yeşil Kiraz
Yeşil Kiraz 2
Nursel Duruel (haz.)
Genç Olmak-80 Yazardan 80 Öykü (2 cilt)
Umberto Eco
Cecü'nün Yer Cüceleri
Ege Erim
Kayıp Şeyler Ülkesinde

Sir James George Frazer
Altın Dal
Yücel Feyzioğlu
Kardeş Masallar
Timothee Fombelle
Tobie Lolness 1. Boşlukta Yaşam
Tobie Lolness 2. Elisha'nın Gözleri
Memet Fuat
Yunus Emre
Karacaoğlan
Tevfik Fikret
Pir Sultan Abdal
Şinasi
Ahmet Haşim
Namık Kemal
Köroğlu
Dadaloğlu
Füruzan
Yaz Geldi - Seçme Öyküler
Nâzım Hikmet
Sevdalı Bulut
Henüz Vakit Varken Gülüm
Ted Hughes
Demir Adam-Demir Kadın
Norton Juster
Hayalet Gişe-Milo'nun Akıl Almaz Serüveni
Mehmet Kanar (çev.)
Periler Padişahının Kızı - İran Masalları
J. Rudyard Kipling
Cengel Kitabı
Henri Lœvenbruck
Dişi Kurt ile Çocuk
Kurtların Savaşı
Dişi Kurdun Gecesi
Behçet Necatigil
Eski Sokak - Seçme Şiirler
Ferenc Molnar
Pál Sokağı Çocukları
Roger Norman
Albion'un Rüyası
Ağaç Zamanı
Alexandra Pasteris
Her Güne Bir Soru
Sven Ortoli-Nicolas Witkowski
Arşimed'in Hamamı
Nicolas Witkowski
Bilimlerin Duygusal Tarihi
Hubert Reeves
Kuşlar, Harika Kuşlar
Gökyüzü ve Yaşama İlişkin Yazılar
Hubert Reeves-Frédéric Lenoir
Yeryüzünün Acısı
J.K.Rowling
Harry Potter ve Felsefe Taşı
Harry Potter ve Sırlar Odası
Harry Potter ve Azkaban Tutsağı
Harry Potter ve Ateş Kadehi
Harry Potter ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı
Harry Potter ve Melez Prens
Harry Potter ve Ölüm Yadigârları
Ozan Beedle'ın Hikâyeleri
Harry Potter Ders Kitapları
Oktay Rifat
Bir Aşka Vuran Güneş - Seçme Şiirler
Miguel de Cervantes Saavedra
Don Kişot
Jacques Le Goff – Jean-Louis Schlegel
Çocuklar İçin Ortaçağ
Mine Söğüt
Sevgili Doğan Kardeş
Cemal Süreya (haz. Doğan Hızlan)
Üstü Kalsın - Seçme Şiirler
Tufan Turanlı
Ertuğrul Firkateyni'nin Öyküsü
Mark Twain
Bir Cinayet, Bir Sır ve Bir Evlilik
Tomris Uyar
Metal Yorgunluğu - Seçme Öyküler
Turgut Uyar
Göğe Bakma Durağı - Seçme Şiirler
Alper Uygur
Bizim Korsanlar
Akdeniz'i Köpürten Osmanlı Leventler
Orhan Veli
La Fontaine'in Masalları
Nasrettin Hoca Hikâyeleri
Sakın Şaşırma - Seçme Şiirler
Tahsin Yücel
Anadolu Masalları

YAPI KREDİ YAYINLARI / DOĞAN KARDEŞ

DOĞAN KARDEŞ KİTAPLIĞI

Milo çok sıkılan bir çocuk.
Vaktini nasıl geçireceğini bilmiyor.
Ama postadan çıkan esrarengiz bir
otoyol gişesi bütün hayatını değiştirecek.
Gişe'den Beklentiler'in ötesine geçer geçmez
Milo'nun hayatı o kadar değişecek ki
sıkılmaya bile vakti olmayacak.
1961'den beri pek çok dile çevrilen
Hayalet Gişe'yi siz de okuyun:
Atlayın Milo'nun arabasına, Sözcükkent,
Sayıkent ve öteki tuhaf diyarlardaki
akıl almaz serüvenlerinde ona eşlik edin.

ISBN 978-975-08-1456-3

16 TL

